

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	Tisdag 9 april, kl. 9.00
Plats	Kommunhuset i Östhammar, SR Gräsö
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Fabian Sjöberg

Paus kl. 10.10-10.20. Mötet beräknas avslutas ca kl. 11.20.

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Slopade tröskelpriser för utvalda villatomter	4
Kl. 9.00- 9.10 Krister Carlsson	
4. Ramavtalsupphandling för vinterunderhåll av gator.	5
Kl. 9.10- 9.15 Erik Kjellberg, Anders Hedberg	
5. Ramavtalsupphandling för vinterunderhåll av tomtmark tillhörande fastighet	6
Kl. 9.15- 9.30 Erik Kjellberg, Anders Hedberg	
6. Årsredovisning 2023 för Östhammars kommun	8
Kl. 9.30- 9.45 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson, Fredrik Borgelin, Fredrik Hübinette	
7. Uppföljning februari 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun	10
Kl. 9.45- 9.55 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
8. Budgetförutsättningar 2025	11
Kl. 9.55- 10.10 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
9. Samrådsyttrande inför tillståndsansökan för vattenverksamhet för bro över Olandsån i projekt väg 288 Gimo-Börstil	12
Kl. 10.20- 10.25 Tora Jonsson	
10. Gemensamhetsjakt vildsvin och lokal mat – samverkan med Tierp, Älvkarleby och jägarförbund. Avrapportering av år 2023 samt eventuell fortsättning år 2024	13
Kl. 10.25- 10.30 Camilla Andersson	
11. Yttrande gällande remiss omfattande översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket	16
Kl. 10.30- 10.35 Camilla Andersson	

Kommunstyrelsen

12. Redovisning av uppföljning av nämndernas interna kontrollplaner 2023	18
Kl. 10.35- 10.45 Fredrik Hübinette	
13. Yttrande avseende KPMG:s granskning av kommunens hantering av riktade statsbidrag	19
14. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen	21
15. Yttrande gällande remiss, förslag till beslut om bildande av naturreservat Ånö och upphävande av tidigare beslut	22
16. Årsredovisning för gemensam Räddningsnämnd 2023	23
17. Anmälningssärende, internkontrollplan gemensam Räddningsnämnd 2023	24
18. Anmälningssärende, Protokoll från Gästrike Vattens AB:s styrelsemöte 2024-02-22 om bl.a. årsredovisning 2023, internkontrollrapport, inriktningsbeslut med mera	25
19. Delegationsbeslut	26
20. Anmälningssärenden från nämnder	28
21. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser med mera	29
22. Anmälningssärenden, rapporter med mera	30
23. Information från förvaltningen	31
Kl. 10.45- 10.55 Peter Nyberg	

Kommunstyrelsen

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-221

3. Slopade tröskelpriser för utvalda villatomter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att tröskelpriser slopas för orterna Hargshamn, Gimo, och Österbybruk.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har tidigare tagit fram prisnivåer vid försäljning av villatomter som reglerar när förvaltningen har delegation att effektuera en försäljning, KF 2021-11-09 § 151 dnr KS-2021-542.

Detta tröskelvärde ligger idag på 300 kr/ kvm för hela kommunen. Förvaltningen har konstaterat att effekten av detta tröskelvärde har blivit att tomter i vissa geografiska lägen förblir osålda.

Beslutet skickas till

Markstrateg

Fastighetsbyrån - [REDACTED]

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-171

4. Ramavtalsupphandling för vinterunderhåll av gator.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för ramavtalsupphandling för vinterunderhåll av gator med en takvolym av 50 000 000 kr för avtalsperiod om 2+1+1 år.

Ärendebeskrivning

Efter genomgången avtalad 4 års period är det återigen dags att upphandla vinterunderhåll gator. (Snöröjning, halkbekämpning samt isrivning).

Det har konstaterats att sista åren varit kostsamma för kommunen, och hårdare väder har resulterat i att snöröjningsentreprenörer har fått jobba mer och längre arbetspass.

Tekniska kontoret har för avsikt att höja ramen för kommande budgeten för vinterunderhåll.

Avrop kommer att ske genom blivande ramavtalade entreprenörer.

Beslutet skickas till

Tekniska kontoret; Kommundirektör, Gatu- och fastighetschef Erik Kjellberg, gatu- och fastighetsansvarig Anders Hedberg

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunledningskontoret; Ekonomichef Sofia Tolstoy, ekonom Mattias Nilsson, gruppledare ekonomi- och upphandling Ingvar Berg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-183

5. Ramavtalsupphandling för vinterunderhåll av tomtmark tillhörande fastighet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för ramavtalsupphandling av för vinterunderhåll av tomtmark tillhörande fastighet med en takvolym av 15 000 000 kr för avtalsperioden om 2+1+1 år. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Idag sköts viss del av vinterunderhåll (snöröjning, halkbekämpning samt isrivning) av tomtmark tillhörande fastighet av entreprenörer och viss del av fastighetsdriften.

De delar av vinterunderhållet som sköts av entreprenörer har fram tills nu ingått i ramavtalsupphandling för vinterunderhåll av gator. Ramavtalsperioden för dessa avtal har nu gått ut. I samband med ny ramavtalsupphandling delas ansvarsområde Gata och Fastighet upp i två separata ramavtal.

I samband med detta har Fastighet för avsikt att lägga ut de delar som idag utförs av fastighetsdriften på entreprenad. Anledningen till detta är bland annat de ändrade viloreglerna där det finns ett krav om 11 timmars sammanhängande dygnsvila. Om endast ökade lönekostnader beaktas så är övergång till entreprenad något mer kostnadsdrivande till kostnadsneutralt. Om effekterna av betald kompensationsvila samt behovet av att förstärka med mer personal/ entreprenörer vid kompensationsvila och veckovila räknas in så är övergång till entreprenad en kostnadsbesparing.

Innan förändring införs kommer riskbedömning inför ändring i verksamhet samt samverkan att genomföras.

Avrop kommer att ske genom blivande ramavtalade entreprenörer.

Beslutsunderlag

Riskbedömning inför förändring

Ärendets behandling

På KSTU 2024-03-26 §25 avstod Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Tekniska kontoret; Kommundirektör, Gatu- och fastighetschef Erik Kjellberg, gatu- och fastighetsansvarig Anders Hedberg

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunledningskontoret; Ekonomichef Sofia Tolstoy, ekonom Mattias Nilsson, gruppledare ekonomi- och upphandling Ingvar Berg

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-258

6. Årsredovisning 2023 för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna årsredovisning för Östhammars kommun avseende budgetår 2023.

Förvaltningen kompletterar handlingen i enlighet med eventuella påpekanden från revisionen och samlar sådana ändringar i ett missiv.

Ärendebeskrivning

Bifogat återfinns Östhammars kommuns årsredovisning för 2023. I årsredovisningen redogörs för verksamhetens ekonomiska resultat och ställning per 2023-12-31. Vidare beskrivs kommunens verksamhet under året, samt hur och om de av fullmäktige beslutade målen har uppnåtts. En överblick ges av väsentliga förhållanden för kommunorganisationen.

Målarbete

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen i delar har uppnått god ekonomisk hushållning för helåret. Kommunen har i allt väsentligt följt de riktlinjer som upprättats för ekonomisk hushållning. Av de finansiella målen har ett av tre uppnåtts för helåret. För verksamhetsmålen med betydelse för en god ekonomisk hushållning har samtliga tre uppnåtts för helåret.

Ekonomiskt utfall

Kommunens ekonomiska resultat för 2023 är ett överskott på 33,9 mnkr vilket är 11,3 mnkr bättre än budgeterat resultat. Orsaken till överskottet är främst högre skatteintäkter än budgeterat.

Fyra av nämnderna redovisar ett resultat som avviker mer än +/- 1 % mot det budgeterade resultatet. Kultur- och fritidsnämnden redovisar en positiv avvikelse överstigande 1 % medan bygg- och miljönämnden, kommunstyrelsen samt vård- och omsorgsnämnden redovisar en negativ avvikelse överstigande 1 %.

Beslutsunderlag

Årsredovisning 2023 för Östhammars kommun. Kompletta handling publiceras separat när den finns att tillgå.

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Sofia Tolstoy, ekonomichef

Fredrik Borgelin, redovisningsansvarig

Mattias Nilsson, budgetansvarig

Fredrik Hübinette, kvalitetsutvecklare

Kommundirektör

Sektorchefer (bildning, omsorg, samhälle, verksamhetsstöd)

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-257

7. Uppföljning februari 2024 och helårsprognos 2024 för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Ekonomiskt utfall och årsprognos per februari månad 2024 för Östhammars kommun redovisas för kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Uppföljning februari 2024 samt helårsprognos 2024 för Östhammars kommun.

Beslutet skickas till

Ekonomichef Sofia Tolstoy
Ekonom Mattias Nilsson
Kommundirektör
Stabschef
Kontorschefer

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-26

8. Budgetförutsättningar 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen:

Ärendebeskrivning

Som en del i arbetet med kommunens budget för 2025 och planperiod 2026-2027 informeras kommunstyrelsen om aktuella budgetförutsättningar. Inkluderat i underlagen är den senaste skatte- och bidragsprognosen, preliminära uppräknings samt politiska prioriteringar från den tidigare upprättade flerårsplanen.

Beslutsunderlag

Budgetförutsättningar 2025.

Beslutet skickas till

Ekonomichef Sofia Tolstoy
Ekonom Mattias Nilsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-180

9. Samrådsyttrande inför tillståndsansökan för vattenverksamhet för bro över Olandsån i projekt väg 288 Gimo-Börstil

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrandet. (Bilaga)

Ärendet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Inom projektet för ombyggnation av väg 288 mellan Gimo och Börstil håller Trafikverket undersökningssamråd inför ansökan om tillstånd för vattenverksamhet som behövs enligt miljöbalken för anläggande av bro över Olandsån och vägavsnitt inom högsta högvatten. Syftet med samrådet är att direkt berörda, såväl som myndigheter och organisationer ska kunna bidra med synpunkter som är viktiga att ta hänsyn till i det fortsatta arbetet. Yttrandet avser att framföra Östhammars kommuns synpunkter gällande undersökningssamrådet för tillståndsansökan för vattenverksamhet i samband med anläggande av bro över Olandsån och vägavsnitt inom högsta högvatten.

Östhammars kommun har fått förlängd svarstid till 10 april för att lämna sitt yttrande.

Beslutsunderlag

Yttrande till Trafikverket

Samrådsunderlag till ansökan om tillstånd till vattenverksamhet för ny bro över Olandsån inom vägplan väg 288 Gimo-Börstil, mötesfri väg, Östhammars Kommun, Uppsala Län.

Beslutet skickas till

Senast 10 april, ange ärendenummer TRV 2019/48564.

Åtgärdssamordnare för vatten Tora Jonsson

Chef samhällsbyggnadskontoret Ulf Andersson

Dnr KS-2024-241

10. Gemensamhetsjakt vildsvin och lokal mat – samverkan med Tierp, Älvkarleby och jägarförbund. Avrapportering av år 2023 samt eventuell fortsättning år 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att Östhammars kommun ska bidra med 45 000 kr för genomförande av projektet gemensamhetsjakt vildsvin 2024. I budgeten ingår ersättning till jägare för fällda djur, ersättning till två jägare för att agera uppsamlingscentraler och transportörer av skjutet vilt, provtagning av cesium och trikiner, marknadsföring av insatsen samt extra kostnader för kostenheten för köttet jämfört med nötkött.

Medlen täcks ur anslaget för kommunstyrelsens arbetsutskott oförutsedda (101700, 45300, 10020, 1111).

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har i likhet med Tierps kommun och Älvkarleby kommun en känd problematik gällande vildsvin som påverkar marker och trädgårdar genom bökande samt orsakar trafikskador. Vildsvinsstammen har minskat något de senaste åren men kommunens invånare upplever fortfarande problem.

Att hantera vildsvinsfrågan är främst ett ansvar för alla markägare och jakträttsägare men det går också att stödja vildsvinsjakt på andra sätt. Under hösten 2021 genomfördes med detta som grund ett pilotprojekt i samarbete mellan de tre kommunerna och Svenska Jägareförbundet. Syftet var att inspirera lokala jägare att delta i en gemensam vildsvinsjakt, testa logistik och metoder för hantering av viltet i närbelägen godkänd vilthanteringsanläggning samt kunna servera lokalt vildsvinskött i kommunernas verksamheter. Projektet genomförs i samarbete med Tierps och Älvkarleby kommun, Svenska Jägareförbundet Uppsala län samt Jägarnas Riksförbund och genomförs för att uppmärksamma och uppmuntra lokal jakt på vildsvin för att minska skadeverkningar i tätorter och övriga marker, uppmärksamma det lokala viltköttet som en del i livsmedelskedjan samt för att kunna servera lokalt viltkött i kommunens verksamheter.

Projektet bedömdes av samtliga parter som lyckat och med vissa förändringar och korrigeringar av logistik och marknadsföring genomförde samtliga parter återigen en

Kommunstyrelsen

vildsvinshelg hösten 2022, detta år även inklusive Jägarnas Riksförbund som projektpart. År 2023 upprepades projektet i samarbete mellan alla tre kommuner och de två jägareförbunden.

Resultat 2023

Totalt deltog ungefär 400 jägare i vildsvinshelgen i slutet av november 2023. Deltagande jägare kunde om de ville lämna in vildsvin till projektet mot ett lokalt presentkort på 200 kr som ersättning. Totalt lämnades 20 vildsvin in, varav 8 till Tierps kommun, 1 till Älvkarleby kommun och 11 till Östhammars kommun. Det gav sammanlagt över 500 kilo vildsvinsfärs som till stor del omvandlades till korv som kunde serveras i kommunernas verksamheter. I Östhammars kommun serveras korven i samtliga skolor under mars 2024. Alla vildsvin provtogs avseende cesium och trikiner. Utöver de som lämnades in till projektet sköts ca 80 ytterligare vildsvin under helgen i de tre kommunerna, vilket också bidrar till syftet.

I projektet deltog från Östhammars kommun miljösekreterare samt verksamhetschef för måltid och städ. Kommunikationsenheten bidrog med stöd för att sprida information via kommunens hemsida och facebook, med stor positiv respons.

Projektförslag 2024

Det finns ett uttalat intresse från Tierps och Älvkarleby kommuner samt båda jägareförbunden att upprepa projektet 2024 med en gemensam jakthelg i november. Ett större samarbete med den lokala livsmedelshandeln är önskvärt under 2024 för att nå syftet gällande spridning av lokalt viltkött som en del av vår gemensamma livsmedelsförsörjning. Utöver detta bör kommunen ta kontakt med personer och föreningar som har jaktarrenden på kommunal mark för att uppmuntra vildsvinsjakt samma helg.

Förhoppningen från alla parter är att projektet ska bidra till möjligheter för lokala jägare att effektivisera logistiken för hantering av vildsvinskött - för eventuell fortsatt servering i kommunala verksamheter men också för ökad försäljning till butiker och konsument.

Budget

Budgeten för projektets genomförande föreslås vara 45 000 kr. Detta är en minskning jämfört med de 55 000 kr som kommunstyrelsen avdelade för projektet år 2023, då vi ser att projektet bör kunna genomföras med vissa effektiviseringar och minskade omkostnader. Fördelning av budget:

- Hantering/inköp av kött 15 000 kr (extrakostnad kostenheten jmf med inköp av nötkött)
- Provtagning cesium och trikiner 6 000 kr

Kommunstyrelsen

- Ersättning jägare för fällda djur samt uppsamlingsjägare 16 000 kr
- Annonsering och övriga omkostnader 8 000 kr

Beslutsunderlag

Nyheter och information om vildsvinshelgen 2023 på Östhammars kommuns hemsida:
<https://www.osthammar.se/sv/sok/?q=vildsvin>

Beslutet skickas till

Samhällsbyggnadschef

Chef verksamhet Måltid och städ

Miljösakkunnig Camilla Andersson

Verksamhet ekonomi: ekonomi@osthammar.se samt ekonom Mattias Nilsson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-964

11. Yttrande gällande remiss omfattande översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lämnar synpunkterna till Havs- och vattenmyndigheten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har av Havs- och vattenmyndigheten (HaV) fått en remiss gällande en översyn av riksintresse för yrkesfisket, den del som omfattar hamnar av för landning, stillaliggande och service. Det finns en annan del av riksintresset som omfattar betydande lek- och uppväxtområden, fångstområden samt områden för fiskvandring. Dessa delar berörs inte av pågående översyn.

Senaste beslutet om hamnar av riksintresse för yrkesfisket togs av Fiskeriverket år 2006. Sedan dess har riksintresseansvaret gått över till Havs- och vattenmyndigheten. HaV beslutar om områden av riksintresse för yrkesfiske enligt Miljöbalken 3 kap. 5§. Tillämpning av bestämmelserna innebär att dessa områden skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra för fiskets bedrivande.

Vid beslutet år 2006 utsågs 55 svenska hamnar som riksintresse, där Öregrund var en av dem. Beslutet motiverades med att hamnarna betraktades hysa infrastruktur nödvändig för yrkesfiskets fortsatta bedrivande, och den huvudsakliga bedömning som låg till grund för urvalet baserades på landningsvärden i hamnar, samt antal fartyg och samlat tonnage som nyttjat hamnar som hemmahamn. Det tillkom även hamnar som urskilts efter särskilda motiv.

I maj 2023 hade HaV tagit fram förslag på urvalskriterier för översynen och presenterade då för länsstyrelserna förslag på hamnar som föll in i dessa kriterier. Förslaget landade då i 29 hamnar, varav enbart 12 på ostkusten (se karta sid 13 i remisshandlingen). För Östhammars kommun innebär det att närmaste hamn för riksintresse norrut är Norrsundet och söderut är närmaste hamn Oxelösund. Länsstyrelserna riktade kritik mot urvalskriterierna kopplat till nuläget inom svenskt yrkesfiske i relation till pågående fiskeripolitik, där det småskaliga yrkesfisket har stora utmaningar men i ett förändrat läge skulle kunna vara en växande bransch. Länsstyrelserna tryckte också på att ett urval av hamnar borde göras med särskild hänsyn till det småskaliga kustnära fisket, möjlighet till lokal livsmedelsförsörjning från

Kommunstyrelsen

havet, samt nationell krisberedskap. Boverket gör samtidigt gällande att riksintressemyndigheterna bör ha en restriktiv hållning vad gäller omfattning av riskintresseområden inom respektive sektor.

Öregrund är idag också utpekad som länets enda hamn och ostkustens nordligast belägna hamn med tillstånd för landning av torsk i större mängd än 250 kg från fiskefartyg från EU. Detta ger hamnen en särskilt tyngd i livsmedelskedjan.

Beslutsunderlag

Remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket (Havs- och vattenmyndigheten)

Yttrande

Beslutet skickas till

havochvatten@havochvatten.se senast 30 april 2024. Ange Dnr HaV 2023-001156 i ämnesraden.

Chef Samhällsbyggnadskontoret

Chef Näringslivskontoret

Chef Plan- och byggenheten

Miljösakkunnig Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-132

12. Redovisning av uppföljning av nämndernas interna kontrollplaner 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner uppföljningarna av nämndernas interna kontrollplaner 2023.

Ärendebeskrivning

Enligt reglementet för intern kontroll §§ 10 och 11 ska nämnderna senast i samband med inlämnandet av årsbokslutet till kommunstyrelsen rapportera resultatet från uppföljningen av den interna kontrollen inom respektive nämnd. Rapportering ska samtidigt också göras till kommunens revisorer. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll och vid behov ge förslag på förbättringar.

Beslutsunderlag

Uppföljningar från:

Bygg- och miljönämnden 2024-01-31 § 6

Barn- och utbildningsnämnden 2024-02-08 § 3

Individ- och familjenämnden 2024-02-28 § 4

Vård- och omsorgsnämnden 2024-02-28 § 4

Kultur- och fritidsnämnden 2024-02-28 § 11

Ärendets behandling

Uppföljningarna har behandlats i respektive nämnd.

Beslutet skickas till

Revisionen; förtroendevalda revisorer och sakkunnigt biträde KPMG

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-957

13. Yttrande avseende KPMG:s granskning av kommunens hantering av riktade statsbidrag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen står bakom förvaltningens kommentarer och ger förvaltningen i uppdrag att upprätta eller uppdatera befintliga rutinbeskrivningar för området riktade statsbidrag. Förvaltningen får även i uppdrag att tydligare belysa området då internkontrollplaner ska upprättas.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommuns revisorer har gett KPMG i uppdrag att granska kommunens hantering av riktade statsbidrag. Syftet med granskningen har varit att ta fram en bedömning av huruvida kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt att den interna kontrollen av riktade statsbidrag är tillfredställande och tillräcklig.

KPMG konstaterar i sin rapport att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredställande och tillräcklig. För att ytterligare stärka den interna kontrollen lämnar de dock följande två rekommendationer till kommunstyrelsen och nämnderna. Rekommendationer i kursiv följt av förvaltningens kommentar.

Upprätta styrande dokument i form av riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag centralt inom Verksamhetsstöd. Respektive sektor bör sedan avgöra om de ska upprätta/uppdatera kompletterande riktlinjer och rutinbeskrivningar kring statsbidrag utifrån behov. I nuläget finns riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag inom sektor Omsorg.

Kommunstyrelsen delar revisionens åsikt att rutinbeskrivningar för området riktade statsbidrag kan stödja förvaltningen och uppdrar därför förvaltningen att upprätta eller uppdatera befintliga sådana.

Överväga om området kring riktade statsbidrag ska finnas med inom ramen för internkontrollplaner framåt, detta utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv.

Samtliga nämnders arbete med att ta fram en internkontrollplan för kommande år inleds med en enkätundersökning i vilken ledamöter och ersättare får ange för vilka områden som de ser störst risker. Statsbidrag ingår i riskområdet *Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet*. I kommande års arbete kommer detta lyftas fram tydligare för respektive nämnd i samband med att arbetet påbörjas och enkäten genomförs.

Kommunstyrelsen

Ursprunglig remisstid var satt till 2024-02-29, men Östhammars kommun har fått förlängd svarstid till 2024-04-30.

Beslutsunderlag

Rapport

Missiv

Beslutet skickas till

Förtroendevalda revisorer samt sakkunnigt biträde KPMG

Utredare Pernilla Åhman

Stabschef för fördelning av uppdrag

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-167

14. Rapportering av kommunens arbete med tillämpning av barnkonventionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av rapporten och lämnar över den till kommunfullmäktige. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Enligt riktlinjen ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” ska kommunfullmäktige årligen ta del av en rapport som är en sammanställning och analys av inrapporterat underlag från verksamheterna avseende deras arbete utifrån barnkonventionen. Denna rapport visar att kommunens verksamheter är uppmärksammade på det nya regelverket och den övervägande delen har implementerat strukturerade metoder för att hantera beslut som påverkar barn.

Beslutsunderlag

Rapport avseende kommunens arbete utifrån barnkonventionen under 2023.

Beslutet skickas till

Ungdomssamordnare Sanna Hansson

Kultur- och fritidschef Oskar Molarin

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-223

15. Yttrande gällande remiss, förslag till beslut om bildande av naturreservat Ånö och upphävande av tidigare beslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen lämnar synpunkter i enlighet med bilaga på förslaget till nytt beslut och ny skötselplan naturreservat Ånö utifrån avvägningar mot kommunens strategiska inriktningar. (Bilaga) Kommunen beskriver även önskemål riktade till Länsstyrelsen gällande kommande förvaltning.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun har av Länsstyrelsen fått förslag till nytt beslut och ny skötselplan för det befintliga naturreservat Ånö för yttrande. Se översiktskarta i handlingen Förslag till beslut sid 15 (se bilaga). Kommunen bedömer förslaget i relation till kommunens intentioner i översiktsplan, hantering av markägarfrågor samt hur naturreservatet ska skötas kopplat till biologisk mångfald och friluftsliv/rekreation.

Områdets naturvärden beskrivs som äldre kalkbarrskog, tallhällmarker och örtrika svackor. Syftet med naturreservatet är att bevara den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran samt tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Skogsmarken ska hävdas med skogsbeta och/eller med naturvårdsinriktad utglesning, friställning och röjning. Enligt tidigare skötselplan skulle området lämnas för fri utveckling men Länsstyrelsen anser att det idag finns skötselbehov som inte kan tillgodoses med dessa föreskrifter. Föreslagna förändringar i beslut och skötselplan är alla kopplade till dessa skötselbehov.

Beslutsunderlag

Missiv Bildande av naturreservatet Ånö, och upphävande av tidigare beslut, i Östhammars kommun

Yttrande

Beslutet skickas till

uppsala@lansstyrelsen.se senast 19 april 2024. Ange Lst dnr 8989-2023 i ämnesraden.

Samhällsbyggnadschef

Miljöszakunnig Camilla Andersson

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23-6

16. Årsredovisning för gemensam Räddningsnämnd 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för den gemensamma Räddningsnämnden 2023.

Ärendebeskrivning

Årsredovisningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna och kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag Räddningsnämnden 2024-02-14
Årsredovisning 2023

Ärendets behandling

Räddningsnämnden har behandlat ärendet 2024-02-14 §7, och har godkänt och överlämnat årsredovisning för kommunerna.

Beslutet skickas till

Revisionen, förtroendevalda samt administrativt stöd KPMG
Gemensam Räddningsnämnd

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23-7

17. Anmälningssärende, internkontrollplan gemensam Räddningsnämnd 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

En sammanfattande avrapportering av kontrollmomenten i nämndens internkontrollplan för 2023.

Nämnden har under året haft fem kontrollmoment i sin internkontrollplan. Kontrollmomenten är framtagna utifrån en riskbedömning som i sin tur har tagits fram med bred förankring i verksamheten.

I valen av kontrollmetoder har hänsyn tagits till jävsproblematik och oberoende genom att säkerställa att den som utför kontrollmomentet inte till vardags arbetar med det moment som ska kontrolleras. Det finns fler identifierade risker än de som inkluderats i internkontrollplanen, dessa har tagits omhand i verksamheten på annat vis genom verksamhetsplan eller genom direkt åtgärds som exempelvis upprättande av rutiner inom berörda enheter.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag Räddningsnämnden 2024-02-14, § 8
- Avrapportering internkontrollplan 2023

Ärendets behandling

Internkontrollplanen har antagits i Räddningsnämnden 2024-02-14, § 8

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-23-8

18. Anmälningsärende, Protokoll från Gästrike Vattens AB:s styrelsemöte 2024-02-22 om bl.a. årsredovisning 2023, internkontrollrapport, inriktningsbeslut med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Styrelsen har behandlat årsredovisning, bolagsstyrningsrapport, verksamhetsrapport 2023 samt internkontrollrapport för Gästrike Vatten inklusive dotterbolag, såväl som ansökan om värdskap för Vattenstämman 2027 och inriktningsbeslut angående deltagande i WAVE (Water for vital environments).

Årsredovisningen lämnas till fullmäktige efter att bolaget har haft årsstämma.

Beslutsunderlag

- Protokoll från styrelsemöte Gästrike Vatten AB 2024-02-22
- Missiv samt intern kontrollrapport 2023 för Gästrike Vatten inkl. dotterbolag
- Verksamhetsrapport 2023 Gästrike Vatten inkl. dotterbolag
- Årsredovisning 2023 Gästrike Vatten
- Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästrike Vatten AB
- Inriktningsbeslut angående deltagande i WAVE
- Ansökan om värdskap för Vattenstämman 2027

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-79

19. Delegationsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Ärende	Beslutsfattare
2024-03-05	Delegationsbeslut, avstå från remissyttrande	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2023-03-06	Delegationsbeslut - yttrande på samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken för anläggning av solcellspark, Östhammars kommun	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024-03-18	Delegationsbeslut, Simbadets camping	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2023-03-14	Delegationsbeslut, avstå från remissyttrande	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2023-03-14	Delegationsbeslut, avstå från remissyttrande	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024-02-23	Delegationsbeslut, ägarrådsrepresentant Inera	Fabian Sjöberg (M), kommunstyrelsens ordförande
2024-03-20	Anställning som interim chef Tekniska kontoret	Peter Nyberg, kommundirektör
2024-01-01- 2024-04-2	Beslutsattest om arvoden till förtroendevalda	Pauliina Lundberg, stabschef
2024-02-29	Avtal om postens valtjänster	Pauliina Lundberg, stabschef

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

20. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

- a) Protokollsutdrag Barn- och utbildningsnämnden
Diarienummer: BUN-2023-137/ KS-2024-957-4
Beslut och yttrande avseende KPMG:s granskning av kommunens hantering av riktade statsbidrag.
- b) Protokoll Lokala säkerhetsnämnden
Diarienummer: LSN-2024-4
Protokoll Lokala säkerhetsnämnden 2024-01-18 samt 2024-03-21.
- c) Protokoll Valnämnden
Diarienummer. VN-2024-5
Protokoll Valnämnden 2024-02-01 och 2024-03-07.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

21. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

- a) Protokoll och handlingar Gästrike Vatten AB
Diarienummer: KS-2023-924
Protokoll från styrelsemöte 2024-02-22 och status för nödvattenplan per december 2023.

- b) Protokoll och handlingar Gästrike Vatten
Diarienummer: KS-2024-23-11
Protokoll från styrelsemöte 2024-03-21 samt handlingar, inklusive preliminär budgetram inklusive investeringar för Gästrike Vatten AB 2025 samt plan för 2026-2028, och uppdrag översyn Taxa och ABVA Gästrike Vattenkoncernen. Även datum för styrelsens möte för maj 2024- juni 2025 är behandlade.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

22. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

a) Aktuellt från Slutförvarsenheten

Diarienummer: KS-2024-1

Rapport från Slutförvarsorganisationen för perioden 2024-04-09- 2024-05-28.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2024-1

23. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av aktuell information från förvaltningen.

GENOMFÖRANDE

☑ Utförd

Klara rader: 26/26

Klara åtgärder: 0/3

Ansvarig: Erik Kjellberg

Datum: 2024-03-18 Enhet: Fastighetsdrift (Fastighetsenheten)

Deltagare: Kristian Hallerström, Erik Kjellberg

Övriga deltagare: Fredrik Jansson, Håkan Mattsson, Hanna Odeheim

RISKBEDÖMNING INFÖR ÄNDRINGAR I VERKSAMHETEN

Länkat dokument: ADI - Riskbedömning inför ändringar i verksamheten

Beskrivning av eller instruktioner för mallen: Syftet med...

Instruktion för hur malldokumentet ska användas

Avsnittet 1 PRECISERA ÄNDRINGEN

Svar Ja på frågorna fyll i svar på frågor i kommentarsfältet

Avsnitt 2 RISKBEDÖM ÄNDRINGEN

Om fråga besvaras med:

-Ja, ska motivering läggas in i kommentarsfältet

-Nej, ska motivering läggas in i kommentarsfältet och skiftnyckelsymbolen användas för att skapa en eller flera åtgärder.

Avsnittet 3 YTTERLIGARE RISKER

Om fler risker identifieras än de som är fördefinierade läggs fler rader till

Nr	Checkpunkt/Fråga	Ok	Kommentar
1	PRECISERA ÄNDRINGEN		
1.1	Vad innebär förändringen?	Ja	Snöröjning och halkbekämpning som utförs av fastighetsdriften läggs ut på entreprenad.
1.2	Vilka delar av verksamheten berörs av förändringen?	Ja	Fastighetsdriften
1.3	Vilka medarbetare berörs?	Ja	Samtliga i fastighetsdriften förutom tre stycken i Östhammar
2	RISKBEDÖM ÄNDRINGEN		
2.1	Har facket fått information om förändringen och samverkar vid konsekvensanalysen?	Ja	Kristian deltar som representant från Kommunal, Ärendet lyft som informationspunkt vid Samverkansmöte för Tekniska kontoret 11/3 2024.
2.2	Kan förändringen genomföras utan att medarbetarna påverkas?	Nej	Förändringen påverkar medarbetarna i Driften.
2.3	Påverkas alla medarbetare lika?	Ja	Alla som har snöberedskap påverkas lika.
2.4	Kan förändringen genomföras utan att någon medarbetare måste sluta?	Ja	Ja ingen behöver sluta p.g.a. förändringen.

Nr	Checkpunkt/Fråga	Ok	Kommentar
2.5	Kan förändringen genomföras utan att medarbetarna behöver kompetensutveckling i någon form?	Ja	Ja, förändringen kan genomföras utan att medarbetare behöver kompetensutvecklas.
2.6	Kan förändringen genomföras utan påverkan på medarbetarnas arbetsmiljö?	Nej	Ändringen blir till det bättre för medarbetarna då beredskap utgår och tid i maskin minskas.
2.7	Kan förändringen genomföras utan ökad stress för medarbetarna	Ja	Ja, förändringen medför snarare minskad stress.
2.8	Kan förändringen genomföras utan ökade risker för psykisk ohälsa?	Ja	Ja, förändringen kan genomföras utan risker för fysisk ohälsa och olycksfall.
2.9	Kan förändringen genomföras utan ökade risker för fysisk ohälsa och olycksfall?	Ja	
2.10	Kan förändringen genomföras utan att det leder till att säkerheten på något sätt försämras? Ökad risk för hot och våld?	Ja	
2.11	Kan förändringen genomföras utan att medföra ökad risk för belastningsskador (t.ex stress som ger belastningsskador eller försämrade ergonomi)?	Ja	
2.12	Kan förändringen genomföras utan att det påverkar samarbete/samordning (inom grupper och/eller mellan grupper)?	Ja	
2.13	Kan förändringen genomföras utan att det medför ensamarbete eller social isolering?	Ja	
2.14	Kan förändringen genomföras utan att det medför oklarheter i målsättning och prioriteringar som kan leda till ohälsa?	Ja	
2.15	Kan förändringen genomföras utan att det medför oklarheter i ledningsfunktionen gällande t.ex. ansvar och befogenheter?	Nej	Vem är det som ansvarar för entreprenörernas arbete. Är stressande om ansvar läggs på fastighetsdriften.

Åtgärd

Nr	Åtgärdsrubrik	Åtgärd	Utförare	Åtgärdssteg	Åtgärdstyp	Klardatum:
1	Tydliggöra ansvar	Ansvar för kontakt mellan entreprenör och verksamhet reds ut och tydliggörs i god tid innan förändringen genomförs	Kjellberg, Erik	Utmärkning, varning, rutiner	Planerad	2024-08-31 Klar ☐

2.16	Kan förändringen genomföras utan att informations-, kommunikations- och beslutsvägar påverkas?	Nej	Viktigt att tydliggöra vem som är ansvarig, vem som verksamheten (skola, förskola, KoF, Omsorg) ska kontakta vid klagomål m.m
------	--	-----	---

Åtgärd

Nr	Åtgärdsrubrik	Åtgärd	Utförare	Åtgärdssteg	Åtgärdstyp	Klardatum:
2	Tydliggör kontaktperson	Vem som ska kontaktas av verksamheten kommuniceras till verksamheterna i god tid innan ändringen genomförs	Kjellberg, Erik	Utmärkning, varning, rutiner	Planerad	2024-08-31 Klar ☐

2.17	Kan förändringen genomföras utan att det uppstår ojämn arbetsbelastning under året - under månaden arbetstoppar?	Ja	
2.18	Kan förändringen genomföras utan att det leder till ändrade arbetstider, schema och/eller skift?	Ja	

Nr	Checkpunkt/Fråga	Ok	Kommentar			
2.19	Kan förändringen genomföras utan att den enskilde medarbetarens befattning/roll gällande t.ex. arbetsinnehåll, ansvar och befogenheter påverkas?	Nej	Snöberedskap utgår ur rollen. Det innebär bl.a. minskad inkomst. Risk finns att medarbetare slutar och börjar arbeta någon annanstans. (ev. hos entreprenören).			
Åtgärd						
Nr	Åtgärdsrubrik	Åtgärd	Utförare	Åtgärdssteg	Åtgärdstyp	Klardatum:
3	Lyfta frågan på APT	Arbetsledare tar med frågan hem till grupperna för att diskutera igenom tankar om att beredskap utgår. Frågan tas sedan upp i APT.	Arbetsledare	Utmärkning, varning, rutiner	Planerad	2024-07-31 Klar ☐
2.20	Kan förändringen genomföras utan att den enskilde medarbetarens förhållande till lag och avtal påverkas?	Ja				
2.21	Kan förändringen genomföras utan ytterligare konsekvenser som bör uppmärksammas?	Ja				
2.22	Är förändringen det enda och bästa sättet att lösa problemet med?	Nej				Det finns andra lösningar bl.a. skiftgång. Frågan är om det är bättre än denna lösning. Vi kommer i dagsläget inte titta på andra lösningar.
3	YTTERLIGARE RISKER					
3.1		Ja				

UPPFÖLJNING

Klara rader: 26/26

Klara åtgärder: 0/3

Uppföljningsansvarig

Kjellberg, Erik

Klar

Klar den

Kommentar

Missiv angående ändringar och tillägg i handlingen årsredovisning 2023

från utskick till KSAU 26 mars 2024
till utskick KS 9 april 2024

Sid	Ändring	Kommentar
8	Vit bakgrund text	
10	Organisationsschema koncern	Texten är borttagen och ersatt med or- ganisationsschema

från utskick till KS 9 april 2022
till utskick KF 23 april 2022

Sid	Ändring	Kommentar

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Årsredovisning 2023

Innehållsförteckning

Organisation och övergripande kommentarer	
Kommunstyrelsens ordförande.....	3
Organisation	5
Nämnder och förtreondevalda.....	6
Förvaltningsberättelse	
- Översikt över verksamhetens utveckling.....	9
- Den kommunala koncernen.....	10
- Händelser av väsentlig betydelse.....	11
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	12
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	15
- God ekonomisk hushållning och ställning.....	16
- Mål med betydelse för god ekonomisk hushållning.....	17
- Övriga nämndmål.....	18
- Fullmäktiges uppdrag.....	22
- Ekonomisk ställning.....	22
- Balanskravsresultat	25
- Väsentliga personalförhållanden	26
- Förväntad utveckling	30
Resultaträkning.....	32
Kassaflödesanalys.....	33
Balansräkning.....	34
Driftredovinning.....	35
Investeringsredovining.....	36
Noter.....	38
Kommunens verksamhet	
Kommunstyrelsen.....	50
Barn- och utbildningsnämnd.....	56
Bygg- och miljönämnd.....	65
Kultur- och fritidsnämnd.....	69
Individ- och familjenämnd.....	76
Vård- och omsorgsnäm.....	80

Organisation

Vår organisation

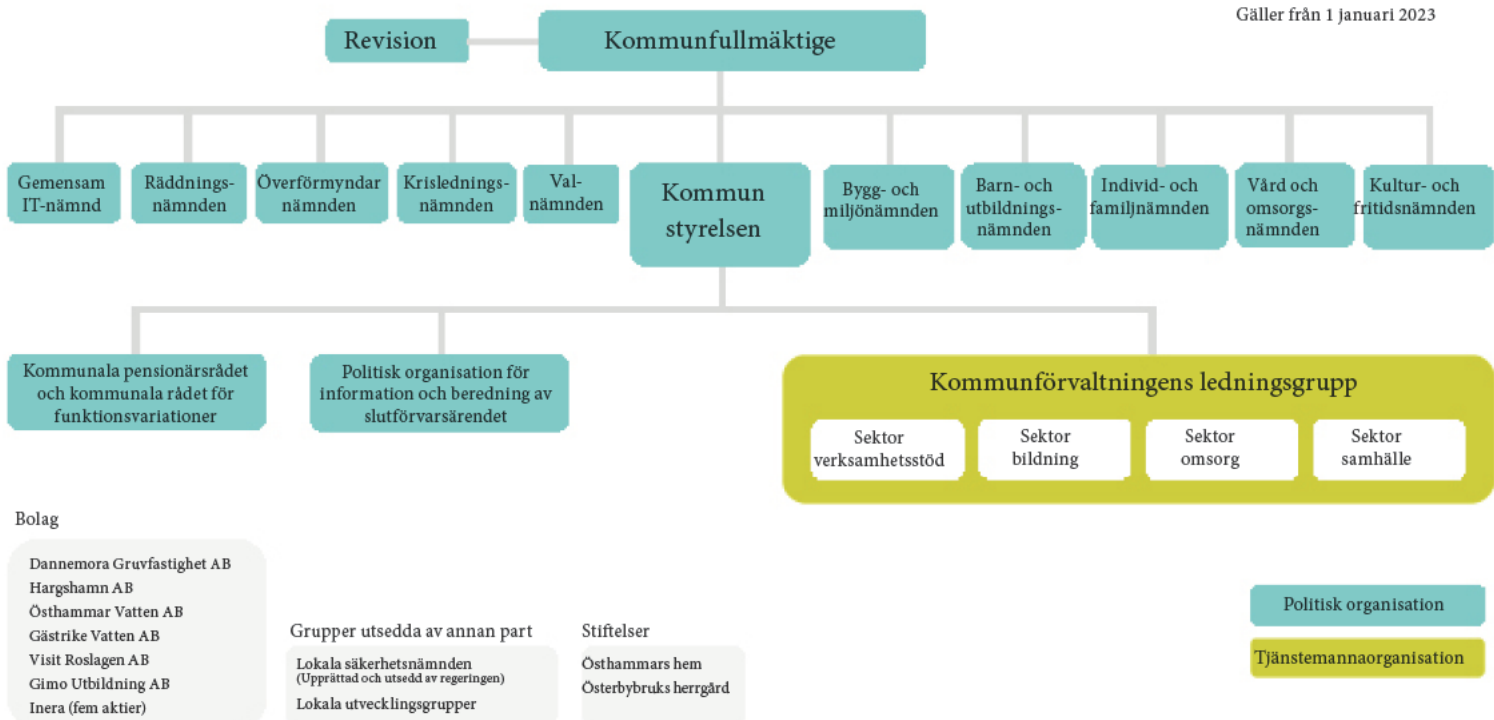
Kommunens organisation består av politiska nämnder, en förvaltningsorganisation och bolag.

I kommunfullmäktige och de olika nämnderna sitter förtroendevalda, som har det politiska ansvaret för kommunens verksamhetsområden. Förvaltningsorganisationen består av fyra sektorer uppdelade i verksamheter och enheter där våra medarbetare arbetar med att genomföra de beslut som tas i kommunfullmäktige och nämnderna.

Fullmäktige väljer styrelser till de kommunala bolagen. Bolagen har egna anställda som genomför arbetet.

Östhammars kommun Vår organisation

Gäller från 1 januari 2023

Nämnder och förtroendevalda

Kommunfullmäktige	2023-12-31		Josefine Nilsson	Ledamot	C
Lennart Owenius	Ordförande	M	Inger Abrahamsson	Ledamot	C
Maria Nyström	1:e vice ordf.	KD	Bertil Alm	Ledamot	C
Jonas Lennström	2:e vice ordf.	S	Håkan Dannberg	Ledamot	C
Lisa Norén	Ledamot	S	Lars O Holmgren	Ledamot	BOA
Roger Lamell	Ledamot	S	Vakant	Ledamot	BOA
Margareta Widén-Berggren	Ledamot	S	Kristina Karl-Eriksdotter	Ledamot	BOA
Erik Rudolfsson	Ledamot	S	Gunborg Fjellner	Ledamot	V
Roger Jansson	Ledamot	S	Pernilla Grahn	Ledamot	V
Anna Frisk	Ledamot	S	Vakant	Ledamot	L
Mattias Lundqvist	Ledamot	S			
Ann-Charlotte Grehn	Ledamot	S	Kommunstyrelse		
Tomas Bendiksen	Ledamot	S	Fabian Sjöberg	Ordförande	M
Emmelie Göransson	Ledamot	S	Ylva Lundin	1:e vice ordf.	SD
Mika Muhonen	Ledamot	S	Lisa Norén	Ledamot	S
Eva Fagerlund Angulo	Ledamot	S	Tomas Bendiksen	Ledamot	S
Örjan Mattsson	Ledamot	S	Mattias Lundqvist	Ledamot	S
Fabian Sjöberg	Ledamot	M	Jessica Kumlin	Ledamot	M
Jessica Kumlin	Ledamot	M	Måns Lorichs	Ledamot	SD
Vakant	Ledamot	M	Sabina Ståhl	Ledamot	KD
Anna-Lena Söderblom	Ledamot	M	Josefine Nilsson	Ledamot	C
Pär-Olof Olsson	Ledamot	M	Lars O Holmgren	Ledamot	BOA
Christina Williamsson Liw	Ledamot	M	Pernilla Grahn	Ledamot	V
Jan Holmgren	Ledamot	M			
Astrid Wellsten	Ledamot	M	Nämndernas ordförande och vice ordförande		
Veronica Dorestrand	Ledamot	M	Barn- och utbildningsnämnden		
Ylva Lundin	Ledamot	SD	Christina Williamsson Liw	Ordförande	M
Bo Persson	Ledamot	SD	Ingrid Ragnar	1:e vice ordf.	KD
Vakant	Ledamot	SD	Josefine Nilsson	2:e vice ordf.	C
Linda Lövgren	Ledamot	SD	Bygg- och miljönämnden		
Andrew Lauder	Ledamot	SD	Lars O Holmgren	Ordförande	BOA
Måns Lorichs	Ledamot	SD	Stefan Hansson	1:e vice ordf.	M
Tomas Wahlsten	Ledamot	SD	Roger Jansson	2:e vice ordf.	S
Fredrik Markusson	Ledamot	SD	Individ- och familjenämnden		
Christian Lindberg	Ledamot	SD	Jessica Kumlin	Ordförande	M
Sabina Ståhl	Ledamot	KD	Anna- Lena Söderblom	1:e vice ordf.	M
Erik Helén	Ledamot	KD	Roger Lamell	2:e vice ordf.	S
Ingrid Ragnar	Ledamot	KD			
Madelene Alpsjö	Ledamot	KD			

Kultur- och fritidsnämnden

Jan Holmberg	Ordförande	M
Maria Nyström	1:e vice ordf.	KD
Tomas Bendiksen	2:e vice ordf.	S
Vård- och omsorgsnämnden		
Sabina Ståhl	Ordförande	KD
Anna-Lena Söderblom	1:e vice ordf.	M
Ann-Charlotte Grehn	2:e vice ordf.	S
Valnämnden		
Vakant	Ordförande	KD
Lennart Owenius	1:e vice ordf.	M
Mika Muhonen	2:e vice ordf.	S
Lokala säkerhetsnämnden		
Lennart Owenius	Ordförande	M
Jonas Lennström	Vice ordf.	S
Överförmyndarnämnd för Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby, Heby, Enköping och Håbo		
Maria Nyström	Ledamot	KD
Gemensam nämnd för IT i Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammars kommuner		
Fabian Sjöberg	Ledamot	M
Räddningsnämnden för Tierps, Uppsalas och Östhammars kommuner		
Lennart Owenius	Ledamot	M
Josefine Nilsson	Ledamot	C

KOMMUNFULLMÄKTIGEVALET 202022

	Antal röster	Procent	Mandat
Arbetarepartiet-			
Socialdemokraterna	4 301	29,53%	15
Moderaterna	2 864	19,67%	10
Sverigedemokraterna	2 589	17,78%	9
Kristdemokraterna	1 292	8,87%	5
Centerpartiet	1 289	8,85%	4
Lokalpartiet BoA	852	5,85%	3
Vänsterpartiet	577	3,96%	2
Liberalerna	355	2,44%	1
Miljöpartiet de gröna	274	1,88%	
Övriga anmälda partier	170	1,17%	

Östhammars kommuns ledningsgrupp

Peter Nyberg	kommundirektör
Pauliina Lundberg	tf chef verksamhetstöd/ HR chef
Elin Dahm	chef attraktivitet
Christina Stenhammar	chef bildning
Lina Edlund	chef omsorg
Ulf Andersson	chef samhälle
Sofia Tolstoy	ekonomichef

Förvaltningsberättelse

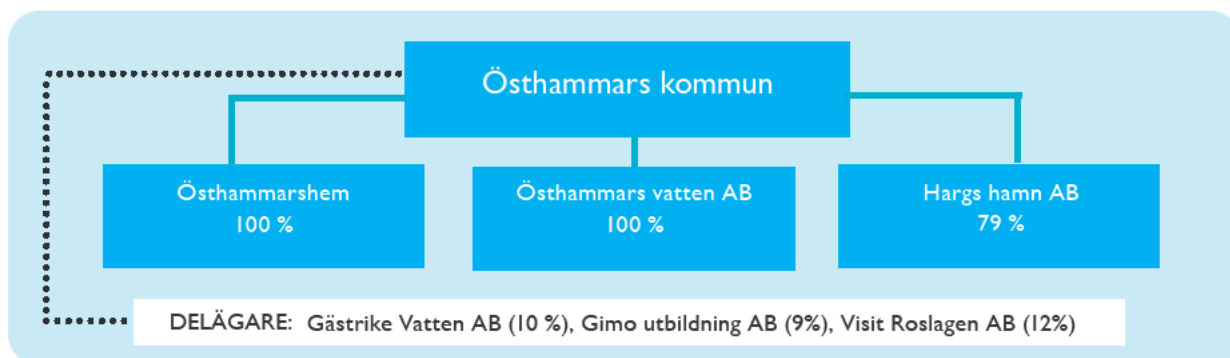
I årsredovisningen redogörs för hur Östhammars kommuns verksamhet har utvecklats under året och hur de mål fullmäktige satt upp för verksamheten har uppfyllts. Årsredovisningens delar ska upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av kommunens resultat och dess ekonomiska ställning. En redogörelse för kommunens finansiella utveckling görs. Det är kommunstyrelsen som är ansvarig för årsredovisningen.

Ett grundläggande syfte med årsredovisningen är att utgöra grund för kommunfullmäktiges ansvarsprövning av kommunstyrelsen. Årsredovisningen ska lämnas till fullmäktige senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Översikt verksamheten 5 år

RESULTATRÄKNING KOMMUN MNKR	2019	2020	2021	2022	2023
Intäkter	315,6	337,2	313,0	315,7	324,5
Kostnader	-1 514,9	-1 558,5	-1 575,0	-1 683,1	-1 795,4
Avskrivningar	-63,8	-80,2	-73,8	-74,8	-64,9
Verksamhetens nettokostnader	-1 263,0	-1 301,4	-1 335,8	-1 442,2	-1 535,8
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 271,7	1 333,1	1 404,6	-1 492,4	1 558,1
Verksamhetens resultat	8,6	31,7	68,8	50,2	22,2
Årets resultat	11,2	32,6	69,3	49,7	33,9
NETTOINVESTERINGAR KOMMUN MNKR	122,8	132,2	117,2	143,4	80,1
BALANSRÄKNING KOMMUN MNKR					
Tillgångar	1 498,9	1 616,7	1 734,8	1 854,6	1 821,8
Eget kapital	747,0	779,6	848,9	898,5	932,4
Skulder och avsättningar	751,9	837,2	886,0	956,1	889,3
BALANSRÄKNING KONCERN MNKR					
Tillgångar	2 554,8	2 770,8	2 953,2	3 193,3	3 239,3
Eget kapital	951,1	1 025,1	1 123,1	1 197,1	1 254,7
Skulder och avsättningar	1 603,6	1 745,7	1 830,1	1 996,2	1 984,6
NYCKELTAL					
Resultatets andel av skatteintäkter kommunen	0,9%	2,4%	4,9%	3,3%	1,1%
Soliditet kommunen	50 %	48%	49%	48%	51%
Soliditet inkl. pensionsförpliktelser kommunen	20%	22%	25%	27%	30%
Soliditet inkl. pensionförpliktelser koncernen	20 %	22%	24%	25%	27%
Utdebitering kommunalskatt (kr)	21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Självfinansieringsgrad investeringar, kommunen	61%	85%	122 %	87%	102%
Tillgångar kommunen (kr/inv.)	67 365	72 659	77 573	83 001	82 164
Tillgångar koncern (kr/inv.)	114 822	124 526	132 052	142 915	146 099
Eget kapital kommunen (kr/inv.)	33 572	35 035	37 958	40 214	42 053
Eget kapital koncernen (kr/inv.)	42 748	46 070	50 219	53 575	56 588
Antal tillsvidareanställda kommunen	1 765	1 744	1 767	1 801	1 857
Resultat koncernen mnkr	28,3	71,7	98,2	74,0	57,1
Antal invånare 12-31	22 250	22 251	22 364	22 344	22 172

Den kommunala koncernen

Östhammarshem räknas in i koncernen men är en stiftelse och ägs formellt inte av kommunen. Då kommunen borgar för stiftelsens lån har kommunen ett avgörande inflytande och därför räknas den in i koncernen.

Omsättningen för bolagen i koncernen exklusive Östhammars kommun uppgick under året till 332 mnkr (295 mnkr 2022). Årets resultat för bolagen exklusive kommunen uppgår till 23 mnkr (24 mnkr 2022). Den koncerninternas omsättningen uppgick till 63 mnkr. Gemensamt för samtliga bolag är att det höjda ränteläget påverkat bolagen mycket.

KONCERNEN ÖSTHAMMARS KOMMUN MNKR	2019	2020	2021	2022	2023
Bruttoomsättning	1 681	1 679	1 721	1 804	1 969
Balansomslutning	2 555	2 771	2 953	3 198	3 234
Resultat					
Östhammars kommun	11,2	32,6	69,3	49,7	33,9
Östhammarshem	7,4	24,5	16,6	14,0	11,5
Hargs hamn AB	0,0	6,2	7,3	10,5	11,9
Dannemora gruvfastighet AB	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Östhammar vatten AB	-1,7	1,9	0,0	0,0	0,0
Elimineringar	11,4	-10,4	5,1	0,0	0,0
SUMMA	28,3	71,7	98,3	74,0	57,1

Externa utförare

Ungefär 14 % ,253 mnkr, av kommunens kostnader går till verksamhet som drivs av externa utförare. Andelen var lika stor 2022.

Den verksamhet där största delen utförs av externa anordnare är gymnasieskolan med drygt 50% av kostnaden. Flertalet av kommunens gymnasieelever går på en skola som inte drivs av kommunen. Många elever åker till Uppsala. I Östhammar finns två fristående gymnasieskolor. Sett till alla skolorformer går 14 % av barn och utbildningsnämndens kostnader till externa anordnare.

Inom vård och omsorgsverksamheten är det framförallt inom inom LSS-verksamheten där 25% av verksamheten och vård av barn och ungdomar med nära 50% som verksamheten som bedrivs av externa anordnare.

Av övrig kommunal verksamhet bedrivs i stort sett hela avfallsverksamheten med externa anordnare. Kommunens räddningstjänst och överförmyndare bedrivs uteslutande med externa anordnare inom ramen för gemensamma nämnder med andra kommuner.

Händelser av väsentlig betydelse

Fullmäktige beslutade i december om en ny översiktsplan för Östhammars kommun, Översiktsplan 2023 - med sikte på 2040. Beslut har under året fattats att utveckla området Prästgårdshöjden, Alunda. Kommunen har fattat beslut att uppgradera sina värmestugor till trygghetspunkter. En trygghetspunkt är en mötesplats dit människor kan söka sig vid olika typer av samhällsstörningar.

En samverkansöverenskommelse har slutits med polisen, innehållande ett medborgarlöfte och en trygghetsöverenskommelse. Vidare har kommunen och dagligvaruhandeln startat en samverkan om ökad trygghet i kommunen. Fullmäktige har antagit en ny nödvattenplan som ger riktlinjer för hur vattenbehovet i kommunen ska tillgodoses i en nödsituation. En ny avfallsplan har antagits som visar hur kommunen önskar förebygga avfall, öka återanvändning och återvinning samt minska miljöpåverkan från avfallet.

Flera insatser har genomförts för att stärka kommunen som en företagsvänlig kommun. Till sammans med Tierps kommun arbetar Östhammar med att tillgodose de kompetensbehov som näringslivet i Norduppland ser framför sig inom de kommande åren. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att en svetsutbildning ska startas efter en förfrågan från företag i kommunen. Kommunens kundtjänst har inrättat en återkopplingsgaranti där företag utlovas kontakt med handläggare inom 24 timmar.

Kristinelundskolan drabbades av en brand i november där delar av skolan förstördes. Alternativa lokaler inventerades och ställdes i ordning i paviljongerna intill Tomtberga förskola och på Edsskolan.

Överenskommelsen med Östhammarshem, avseende förtur i ordinarie bostadskö för nyanlända och kvotflyktingar, har sagts upp.

Maten inom skol- och omsorgsverksamheten har förändrats med fler klassiska maträtter och färre vegetariska rätter.

Bland större investeringar som gjorts i kommunen under året finns förskolan Fröet i Östhammar, installation av bergvärme och renovering av gymnastiksalen i Öregrunds skola. En ny kylanläggning har installerats i Östhammars ishall och nya cykel- och gångvägar i Östhammar har färdigställts.

Bland bolagen visar Hargs hamn den högsta omsättningsökningen. Bolagets hantering av gods minskade jämfört med föregående år främst på grund av minskad hantering av timmer och massaved. Arbetet med en ny kaj slutfördes under året

Östhammarshem har under året haft en hundra procentig uthyrningsgrad av sina bostäder. Man har genomfört en kampanj för att identifiera olaglig andrahandsuthyrning. Det största projektet under året var att byta till bergvärme i ett helt bostadsområde från tidigare direktverkande el.

Östhammarvatten har fortsatt sitt arbete med ledningsutbyggnad i Alunda. En mycket hög dricksvattenförbrukning under början av sommaren ledde till bevattningsförbud i Öregrund. En ny nödvattenplan har utarbetats tillsammans med kommunen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

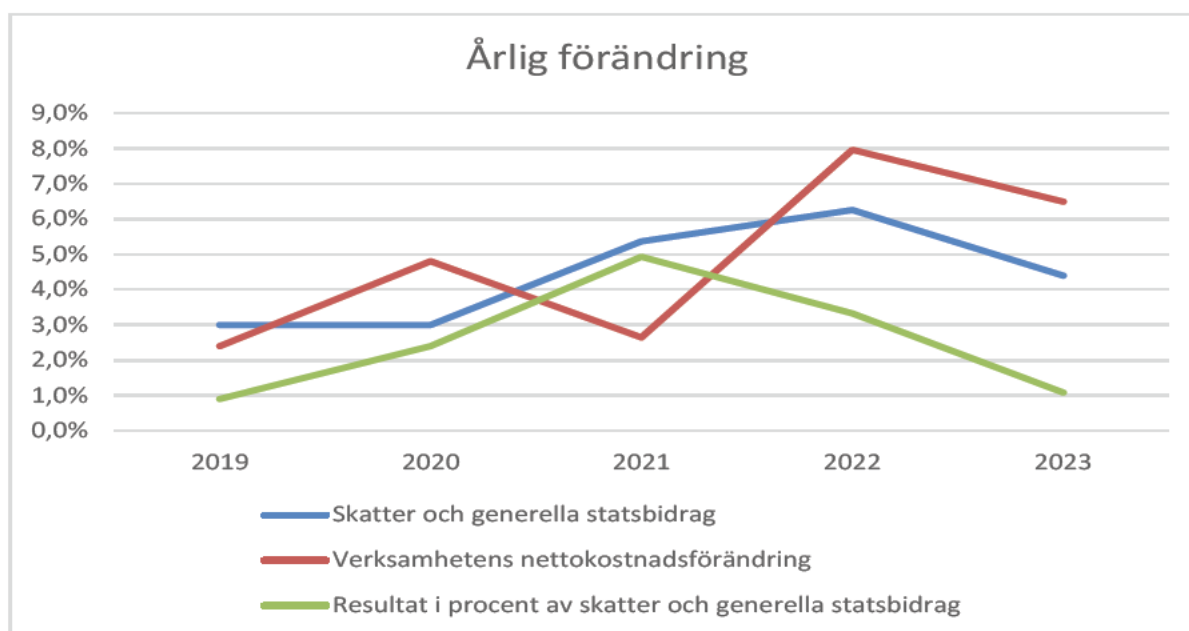
Östhammars kommun redovisar 2023 ett resultat på 34 mnkr. I resultatet ingår extraordinära poster om 17 mnkr som kommer från försäljningen av Östhammars stadsnät. Resultatet utan extraordinära poster uppgår till 17 mnkr jämfört mot budgeterat resultat på 23 mnkr, ett utfall 6 mnkr sämre än budgeterat resultat. Resultatet är avsevärt sämre jämfört med 2022 men där 2022 var ett synnerligen bra år sett ur ekonomisk synvinkel.

För koncernen Östhammars kommun redovisas ett resultat på 57 mnkr 2023 jämfört med ett resultat på 74 mnkr 2022. Samtliga dotterbolag redovisar högre intäkter. De höga ränteläget har gjort att bolagens räntekostnader har mer än fördubblats. Resultatnivån är i nivå med föregående år.

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader framgår av driftredovisningen på sidan 34. Nettokostnader är kostnaderna för kommunens faktiska verksamhet minus de intäkter, exempelvis brukaravgifter, som verksamheten får in. Driftredovisningen visar att verksamhetens nettokostnader är 50 mnkr högre än budget. Verksamheten som bedrivits under året har kostat mer än den budget som fullmäktige tilldelat. Så har varit fallet under de senaste åren.

Kommunens nettokostnader ökade med 6,5 % jämfört med föregående år. Rensar man för jämförelsestörande poster 2022 är ökningen mellan 2022 och 2023 9,4 %. Kommunen hade under 2022 jämförelsestörande poster för pensionsinlösen och nedskrivning av en skolbyggnad. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med 4,4 % jämfört med 2022. Figuren nedan visar hur kostnader, skatteintäkter och resultat har utvecklats de senaste åren. För en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling får inte nettokostnaderna öka mer än skatteintäkterna

Kommunstyrelsen redovisar ett underskott på 33 mnkr mot budget när försäljning av stadsnätet exkluderas. Inkluderas försäljningen blir underskottet 15 mnkr. Inom kommunstyrelsen finns en stor avvikelse mellan kommunledningskontoret och teknisk förvaltning, vilket beror på att bokförda kostnader bokförts på annat sätt jämfört med budgettilldelning. Underskottet beror till största delen på högre kostnad för pensioner inom finansförvaltningen som kostade ca 15 mnkr mer än budget och på högre kostnader hos teknisk förvaltning för drift och planerat fastighetsunderhåll.

Bygg- och miljönämnden redovisar ett underskott på 0,7 mnkr jämfört med budget. Underskottet orsakas framförallt av betydligt färre bygglovsansökningar och avloppsansökningar vilket gett nämnden lägre intäkter. För att kompensera delar av intäktsbortfallet har nämnden valt att inte att inte tillsätta samtliga vakanta tjänster.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett överskott mot budget på 2 mnkr. Överskottet beror främst på vakanta tjänster som inte kunnat tillsättas. Nämnden har även högre intäkter från sport- och simhallar än vad som budgeterats.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 5,2 mnkr jämfört med budget. Överskottet förklaras av att vissa nämndövergripande verksamheter såsom skolskjuts och hyreskostnader redovisar överskott. Nämnden har fått in högre barnomsorgsavgifter än budgeterat. Köp och försäljning av elevplatser till andra kommuner och fristående anordnare redovisar däremot ett underskott. De delar av nämndens verksamhet som visar underskott är kommunens egen grundskoleverksamhet med ett underskott på 2,3 mnkr. Här skiljer det dock stort mellan enskilda skolor. Övriga skolformer som kommunen driver redovisar ett resultat i nivå med budget.

Individ- och familjenämnden redovisar ett utfall i nivå med budget.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett underskott mot budget på 5,2 mnkr där särskilt boende uppvisar ett underskott om 7 mnkr, ordinärt boende, hemtjänst, ett underskott om 23 mnkr och HSL 5 mnkr. Dessa verksamheter har under flera år redovisat underskott, men som till delar vägs upp av överskott avseende statsbidrag.

Skatteintäkter och generella statsbidrag

För Östhammars kommun är det årets skatteintäkter och generella statsbidrag som gör att kommunen kan visa ett positivt resultat. Så har även varit fallet de senaste åren. Skatteintäkter och generella statsbidrag är 48 mnkr högre än budget vilket dels beror på en högre slutavräkning för inkomståret 2022 som räknas in i årets skatteintäkter, dels på högre skatteintäkter 2023 än den skatteintäktsprognos som användes i kommunens budget för 2023. Kommunen har även erhållit mer generella statsbidrag än vad som budgeterats.

Finansiella och extraordinära poster

Kommunens kostnader för räntor blev högre än budget. Kommunen har under året sålt Östhammars stadsnät vilket redovisas som en extraordinär intäkt på 17 mnkr.

Pensioner

Östhammars totala pensionsförpliktelse uppgår till 526 mnkr per den sista december vilket är en ökning med 25 mnkr sedan föregående år. Av dessa är förpliktelser på 115 mnkr försäkrade vilket innebär att försäkringsbolaget tagit över åtagandet för dessa. Återstående 411 mnkr utgör kommunens pensionsskuld av vilka 384 mnkr inte finns upptagna kommunens balansräkning. Vid årsskiftet uppgick Östhammars överskottsfondsfond hos försäkringbolaget till 19 mnkr.

Årets pensionskostnader uppgick till 115 mnkr vilket är ökning med 38 mnkr jämfört med 2022. Kostnad för pensioner utgör en stor andel av årets kostnadsökningar.

Lån och risk

Kommunen har amorterat sin långfristiga låneskuld med 90 mnkr under året. Det beror bland annat på att samtliga medel från försäljningen av Östhammars stadsnät användes till att amortera lån. Kommunens långfristiga lån uppgick vid årsskiftet till 430 mnkr.

Inom koncernen har bolagen ökat sin skuldsättning något men koncernens långsiktiga låneskuld har minskat med 80 mnkr. Total långsiktig låneskuld för koncernen var vid årsskiftet 1420 mnkr. Trots minskad skuldsättning har kommunkoncernens kostnad för räntor ökat med nästan 200 % sedan föregående år. Under 2024 kommer över 250 mnkr av kommunkoncernens lån att behöva omsättas, varav för Östhammars kommun 60 mnkr. Detta kommer att göras till räntenivåer som är mer än dubbelt så höga som de lån de ersätter vilket medför en fortsatt ökning av räntekostnaderna.

Investeringar

Årets investeringar uppgick till 80 mnkr, en minskning från föregående år med 63 mnkr. De största projekten är en ny förskola i Östhammar, installation av bergvärme och renovering av gymnastiksalen i Öregrunds skola, färdigställande av området kring Frösåkerskolan samt ny kylanläggning till Östhammars ishall. Exploateringen av området Prästgårdshöjden i Alunda fortgår.

Skattekraft och skattesats

Kommunens skattekraft var 224 832 kr/ invånare 2023. Detta är 94 % av riksgenomsnittet, två procentenheter lägre kommunens skattekraft 2022. Skattekraften beräknas utifrån summan av beskattningsbar förvärvsinkomst för fysiska personer dividerat per kommuninvånare. Skillnad i skattekraft mellan Sveriges kommuner kompenseras genom systemet för inkomstutjämning mellan kommunerna. Östhammars skattesats var 21,69 kr vilket är oförändrat jämfört med 2022.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Östhammars kommun har en styrmodell som övergripande beskriver hur kommunen leds och styrs, hur arbetet planeras och följs upp samt hur insatser och ansvar fördelas mellan förtroendevalda politiker och förvaltningsorganisationen. Under 2023 har en mindre revidering av styrmodellen skett.

Den årliga budgetprocessen

Genom den årliga budgetprocessen fastställer kommunfullmäktige mål och uppdrag och fördelar resurser till nämnderna. Budgetarbetet inleds i oktober, 15 månader innan budgeten träder i kraft. Den sittande majoriteten tar fram förslag till budgetramar, mål för kommunfullmäktige, vilken eller vilka nämnder som ska arbeta med respektive mål, styrtal och måltal tillhörande målen samt uppdrag till nämnderna i sådan tid att de kan presenteras för- och diskuteras i KSAU och kommunstyrelsen under våren, för att slutligen beslutas av kommunfullmäktige i juni. Utifrån de beslutade budgetramarna, mål och uppdrag arbetar nämnderna med sina respektive budgethandlingar. Här beskriver nämnderna verksamhetsförändringar för planeringsperioden utifrån demografisk utveckling, verksamhetens resultat, målnöjdhetsuppfyllelse, och förändringar i omvärlden. Efter att nämnderna har antagit sina budgethandlingar kan förvaltningen upprätta såväl budget som verksamhetsplanering, med målsättningar, styrtal och aktiviteter för att nå nämndmålen, på detaljnivå.

Uppföljningsprocessen

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kvalitet i analysarbetet är grundläggande för att kunna skapa välgrundade slutsatser och utveckla och förbättra den kommunala verksamheten. En central princip i all analys är att fokusera på de mest väsentliga avvikelseorna och deras eventuella underliggande orsaker. Det åligger varje nämnd att ansvara för god kvalitet i uppföljningsarbetet och att det följer given process. Gemensam uppföljning sker vid sex tillfällen per år, efter utgången av februari, april, juni, augusti, oktober respektive december månad. Vid dessa tillfällen görs en mer noggrann uppföljning, där verksamheten periodiserar kostnader och intäkter samt lämnar ifrån sig en prognos för året. Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl, delår respektive årsredovisning) mynnar ut i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till kommunfullmäktige utifrån budget, mål och uppdrag samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt över kommunens nämnder.

Intern kontroll

Varje nämnd ansvarar enligt kommunallagen för att den interna kontrollen är tillräcklig. Kommunstyrelsen har till följd av sin uppsiktsplikt över kommunens nämnder tagit fram ett reglemente för intern kontroll som förklarar vilket ansvar nämnderna har. Enkelt uttryckt är intern kontroll ett stöd i arbetet att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att

organisationen kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt. Samtliga nämnder följer samma process för att ta fram en intern kontrollplan för året. Ett arbete som inleds med att samtliga ledamöter och ersättare får besvara enkät där de, för olika områden, får bedöma hur stor risk de ser. De områden som bedöms som mest riskfulla adresseras genom aktiviteter under verksamhetsåret, aktiviteter av förebyggande och/eller kontrollerande karaktär. Utfallet av dessa aktiviteter återrapporteras till nämnden vid två tillfällen per år, i samband med delårsrapport och i samband med årsredovisning.

Styrande dokument

Huvuddelen av kommunens politiskt antagna styrande dokument kan kategoriseras antingen som aktiverande eller som normerande. Aktiverande styrdokument (strategier, program och planer) handlar om resultat som kommunen ska uppnå inom olika områden och hur vi ska handla eller agera för att nå dit. Normerande styrdokument (policyer, riktlinjer och regler) anger hur vi ska hantera givna situationer. Under året togs de första stegen i ett arbete med att se över kommunal styrning genom styrande dokument vilket mynnade ut i att ett antal styrande dokument kom att upphävas. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Östhammars kommun styr i riktning mot god ekonomisk hushållning genom riktlinjer för ekonomisk hushållning samt finansiella och verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning Kommunfullmäktige beslutade i Årsbudget 2023, flerårsplan 2024 - 2026 om tre finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

Samlad bedömning

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen i delar har uppnått god ekonomisk hushållning för helåret. Kommunen har i allt väsentligt följt de riktlinjer som upprättats för ekonomisk hushållning. För de finansiella målen har ett av tre uppnåtts för helåret. För de verksamhetsmässiga målen med betydelse för en god ekonomisk hushållning har samtliga tre uppnåtts för helåret.

1. Kommunens nämnder ska ha en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %. Målet är inte uppfyllt för helåret då fyra nämnder redovisar en avvikelse överstigande +/- 1 %. Kultur- och fritidsnämnden redovisar en positiv avvikelse överstigande 1 % och bygg- och miljönämnden, kommunstyrelsen samt vård- och omsorgsnämnden redovisar en negativ avvikelse överstigande 1 %.
2. De kommunala bolagen ska redovisa ett resultat i linje med budget eller bättre. Målet är uppfyllt för helåret då såväl Östhammarshem, Hargs hamn som Östhammar vatten redovisar ett överskott före bokslutsdispositioner.
3. Kommunens resultat i % ska uppgå till minst 1,5 %. Målet är inte uppfyllt för helåret då resultatet uppgår till 1,1 %.

Kommunfullmäktige beslutade i Årsbudget 2023, flerårsplan 2024 - 2026 om tre verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning. Samtliga dessa mål är uppnådda för helåret

Verksamhetsmässiga mål med betydelse för god ekonomisk hushållning

Namn på mål	Målbeskrivning	Måluppfyllelse
En trivsamt arbetsplats (sjukfrånvaro)	<p>Måltal 8 %</p> <p>Beskrivning Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka och den totala kommunala sjukfrånvaron följs genom egna mätningar. Rullande tolv månaders data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 7,5 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Trenden i sjukfrånvaroutvecklingen i kommunen har varit att sjukfrånvaron minskat sedan 2019. Aktivt arbete har utförts inom hela kommunens område. Nivån är dock fortfarande relativt hög och fortsatt arbete behövs.</p>
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka	<p>Måltal 79 %</p> <p>Beskrivning Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram. Antal elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Kolada ID N15436. Utfallet redovisas till Kommunfullmäktige i samband med Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 84 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet har ökat avsevärt jämfört med föregående år. Den minskning som skedde under fjolåret då pandemins påverkan var som störst är nu återhämtad och 84 % av eleverna i årskurs 9 var 2023 behöriga till gymnasiet. Motsvarande siffra 2022 var 78 %. De högsta resultaten hade Österbyskolan där hela 94% av eleverna år 2023 var behöriga till gymnasiet. Det är generellt sett små skillnader mellan flickor och pojkar kring behörighet till gymnasiet.</p>

Namn på mål	Målbeskrivning	Måluppfyllelse
Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser	<p>Måla 69,8 %</p> <p>Beskrivning Mäts med utgångspunkt från befolkningmängden 80+ vid rapporteringstillfället i relation till antalet brukare som vi har inskrivna för insatser hos oss. Ex för 2019 var det 445 brukare som var 80+ som hade andra insatser. Invånare över 80 var 1550. Andel som inte har insats blir då 71,3 %. Data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 74 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Vid utgången av 2023 var 1 755 invånare över 80 år i vår kommun, en ökning från 2022 med 115 personer. Av dessa 1755 personer har 26 % en biståndsbedömd insats, vilket innebär att 74 % inte har en biståndsbedömd insats, vilket är en förbättring från helåret 2022.</p>

Övriga nämndmål

Upplevelsen av trygghet ska öka	<p>Måltal 87,9 %</p> <p>Beskrivning Andel som har svarat ”Mycket trygg” eller ”Ganska trygg” på frågan ”Hur trygg känner du dig utomhus i det området där du bor när det är mörkt ute?” i SCBs medborgarundersökning. De som har svarat ”Vet inte” har exkluderats. Källa: SCBs medborgarundersökning. ID: N00610. Utfallet återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med Årsredovisning. Nämnderna kompletterar sina återrapporteringstillfällen med relevanta brukarundersökningar som mäter trygghet.</p>	<p>Utfall 87,4 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått i sin helhet. För att nå målet skulle 87,7 % eller fler svara att de känner sig trygga utomhus i det område där de bor när det är mörkt ute. Resultatet i den senaste medborgarundersökningen blev 87,4 %. I jämförelse med genomsnittet i Sverige (76 %) så är resultatet samtidigt mycket gott. Välplanerade offentliga ytor (såsom gång- och cykelvägar och motionsspår), fungerande belysning och välvårdade byggnader är faktorer som spelar roll vid bedömning av upplevelsen.</p>
---------------------------------	---	---

Namn på mål	Målbeskrivning	Måluppfyllelse
Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka	<p>Måltal 67,1 %</p> <p>Beskrivning Andel som har svarat ”Mycket bra” eller ”Ganska bra” på frågan ”Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter” i SCBs medborgarundersökning. De som har svarat ”Ingen åsikt” har exkluderats. Källa: SCBs medborgarundersökning.ID: N00668. Utfallet återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med Årsredovisning. Nämnderna kompletterar sina återrapporteringstillfällen med relevanta brukarundersökningar som mäter god service</p>	<p>Utfall 65,2 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått. Medborgarundersökningen visar att upplevelsen av kommunens bemötande markant har förbättrats från 2021 till 2023. Upplevelsen av hur kommunens verksamheter fungerar har dock inte haft samma positiva utveckling. Kommunstyrelsen konstaterar att de insatser som vidtagits av kommunens nämnder inte är tillräckliga för att möta medborgarnas förväntningar och att en fördjupad analys behövs för att se och förstå hur kommunen bättre kan svara upp på dessa förväntningar.</p>
Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka	<p>Måltal 79</p> <p>Beskrivning Egen mätning där data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med Årsredovisning</p>	<p>Utfall 79</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Upplevelsen av en bra arbetsmiljö mättes under hösten 2023 och utfallet förbättrades jämfört med föregående år. Förbättringen var dock liten.</p>
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka	<p>Måltal 88 %</p> <p>Beskrivning Den totala närvaron för grundskolan och gymnasiet följs genom egna mätningar. Rullande tolv månaders data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 87 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått. Närvaron i grundskolan ökade till dryga 88 % emedan den totala närvaron på gymnasiet nådde knappa 85 %.</p>

Namn på mål	Målbeskrivning	Måluppfyllelse
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka	<p>Måltal 55 %</p> <p>Beskrivning Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen inom tre år, inkl. IM dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM. Elever som vid utbildningens början saknar svenskt personnummer (t ex nyanlända elever som ännu inte blivit folkbokförda) ingår ej. Från och med år 2021 exkluderas IB elever. Kolada ID: N17451 Publiceringsvecka: v50. Data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 53 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått. Resultaten för andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år var i år 53,2 %, att jämföra med 2022 då andelen var ungefär densamma 53,5 % (Kolada). Detta att jämföra med riket, 69 %. Avgångseleverna 2023 påbörjade gymnasieskolan under pandemiåren, vilket har varit utmanande för både skolan och eleverna. Bedömningen är att en stor andel elever har haft svårt att ta igen den så kallade studieskulden.</p>
Andelen av hyresgästerna inom grupp- och servicebostad enligt LSS ska ha någon form av sysselsättning utanför bostaden ska öka	<p>Måltal 100 %</p> <p>Beskrivning Egen mätning där data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning</p>	<p>Nämndmålet är uppnått. Samtliga personer boende i grupp- eller servicebostad har i dagsläget sysselsättning utanför bostaden i form av daglig verksamhet, med undantag för den som uppnått pensionsålder.</p>
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2023	<p>Beskrivning Egen mätning där rullande tolv månaders data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått. Antalet nyttjade timmar i sporthallar och ishallar har ökat på bokningsbartid. Den bokningsbara tiden är idag väldigt generös för att möjliggöra nyttjande men leder även till att procentsatsen i målet inte nåtts.</p>

Namn på mål	Målbeskrivning	Måluppfyllelse
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar	<p>Måltal 41 %</p> <p>Beskrivning Egen mätning där rullande tolv månaders data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 41 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått. Den totala beläggningsgraden för is- och idrottshallarna ligger på 40 % 2021/2022 och 41 % för säsongen 2022/2023</p>
Nöjdheten med bygglovsverksamhetens och miljöverksamhetens service och kvalitet ska öka (NKI)	<p>Måltal 75</p> <p>Beskrivning En enkät skickas till kunder (företagare, privatpersoner m.fl.) som haft ett avslutat bygglovs- eller miljöärende med kommunen. Utfallet återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med T1-rapportering, Delårsrapport och Årsredovisning.</p>	<p>Utfall 72</p> <p>Nämndmålet om ett sammanvägt NKI-index på 75 eller bättre är inte uppnått. Trots fokuserat arbete inom området information så har inte kundernas upplevelse under året märkbart förbättrats.</p>

Fullmäktiges uppdrag

Uppdrag	Kommentar
Översyn av styrande dokument Ansvar Kommunstyrelsen	Uppdraget är genomfört. Under de två första tertialen har en översyn gjorts av vissa styrande dokument. Totalt har nio dokument upphävts och ytterligare ett har granskats.
Minska energiförbrukningen Ansvar Kommunstyrelsen	Uppdraget är genomfört. Kommunen minskade elanvändningen under 2022 med cirka 600 MWh, jämfört med 2021, och med ytterligare cirka 500 MWh under 2023, jämfört med år 2022.
Förbättra företagsklimatet Ansvar Kommunstyrelsen	Uppdraget är inte genomfört. Under april inkom 2022 års resultat i SKR:s NKI-mätning av företagsklimatet, "Insikt", där Östhammar gör en förflyttning om 59 placeringar, från plats 172 (2021) till plats 113 (2022). Den största förflyttningen har skett inom bygglovshandläggningen. Svenskt Näringslivs ranking går åt motsatt håll. 88 av kommunens företag har svarat och ger en dyster bild av hur de upplever näringslivsklimatet. På 11 av 15 områden ger respondenterna kommunen ett lägre betyg än föregående år.
Minska den flyktingrelaterade invandringen Ansvar Kommunstyrelsen	Uppdraget är genomfört. Östhammars kommun har de senaste tre åren begärt att få sitt kommunal sänkt, främst då bristen på bostäder varit stor. Under 2023 har dessutom ett flertal outnyttjade lägenheter sagts upp. Utöver detta har migrationen till Sverige minskat och därmed också vårt kommunal. Utöver detta har kommunstyrelsen tillskrivit Länsstyrelsen, som verkar på Migrationsverkets uppdrag, och begärt att för de närmaste tre åren få kommunalet sänkt till noll.
God och mättande mat Ansvar Kommunstyrelsen	Uppdraget är genomfört. Skola och förskola har under året fått en förändrad matsedel. För särskilt och ordinärt boende har en enkät genomförts och justeringar kommer ske utifrån svaren.
Översyn för att stimulera högpresterande elever och elever med särskild begåvning Ansvar Barn- och utbildningsnämnden	Uppdraget är genomfört. Barn- och utbildningsnämnden beslutade vid nämndens sammanträde i november 2023 att förskolor och skolor ska använda de beprövade metoder och strategier som finns för att ge elever som lätt uppfyller betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Den vägledning som finns framtagna för barn och elever med särskild begåvning ska implementeras på kommunens alla förskolor och skolor.
Helhetsgrepp kopplat till yrkesinriktade gymnasieprogram Ansvar Barn- och utbildningsnämnden	Uppdraget är genomfört. Sektor Bildning fick i uppdrag att redovisa hur skolan arbetar för att stärka attraktiviteten för yrkesprogrammen och de högskoleförberedande programmen i kommunen. Barn- och utbildningsnämnden fick ta del av redovisningen i samband med nämndens sammanträde november 2023.

Uppdrag	Kommentar
Nattis av familjedaghem Ansvar Barn- och utbildningsnämnden	Uppdraget är genomfört. Barn- och utbildningsnämnden beslutade vid nämndens sammanträde i november 2023 att inte återinföra barnomsorg på obekvämt arbetstid. Motiveringen till beslutet är att verksamheten är mycket kostsam och den är heller inte lagstadgad.
Kostnadseffektiv hemspråksundervisning Ansvar Barn- och utbildningsnämnden	Uppdraget är genomfört. Barn- och utbildningsnämnden beslutade vid nämndens sammanträde i november 2023 att modersmålsundervisning ska ges i grupp på respektive ort när det är möjligt. Grupperna ska organiseras i årskurserna 1-3, 4-6 och 7-9 och gymnasiet.
Språkkrav inom omsorgen Ansvar Vård- och omsorgsnämnden	Uppdraget är inte slutfört. Arbetet utifrån uppdraget har pågått löpande under året och omfattar omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning både internt och externt. I dagsläget ställs språkkrav i samband med annonsering av tjänster inom omsorgen, men kunskaperna kontrolleras inte i form av språktest eller på annat systematiskt vis utan undersöks istället via samtal kring sådant som har koppling till arbetet, då språkkunskaperna naturligt är en viktig faktor vid intervjuer under rekryteringsprocessen.
Säkerställ en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS Ansvar Vård- och omsorgsnämnden	Uppdraget är genomfört. Arbetet med att säkerställa en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS pågår aktivt och kontinuerligt. Under hösten beslutade Vård- och omsorgsnämnden att en funktionshinderplan/plan för funktionshinderpolitiken ska tas fram under 2024.
Långsiktig finansiering Ansvar Kultur- och fritidsnämnden	Uppdraget är genomfört. Vid möten med arrangemangsaktörer och föreningar så informerar förvaltningen om vilka möjligheter till externt stöd och vilka finansieringsmöjligheter som finns.
Mindre vakanta tider Ansvar Kultur- och fritidsnämnden	Uppdraget är genomfört. Nyttjandet av kommunens lokaler har ökat. Fler aktiviteter för att skapa möjlighet till nyttjande har genomförts under säsongen 22/23
Guldkant på vardagen för kommunens äldre Ansvar Kultur- och fritidsnämnden	Uppdraget är genomfört. I samråd med sektor Omsorg har medel fördelats till studieförbunden ABF, NBV, Vuxenskolan och Studieförbundet för verksamhet inom kultur i vård och omsorg. Aktiviteter har genomförts på såväl äldreboenden som för personer som omfattas av LSS.

Uppdrag	Kommentar
Arbetslinjen före bidragslinjen, rätt till stöd för barn, unga, vuxna, äldre samt funktionsnedsatta	Uppdraget är genomfört. Arbetslinjen har tillämpats under flera år inom samtliga berörda enheter. Arbetet riktar sig både till personer inom Vuxenheten, där försörjningsstöd handläggs, och till personer inom daglig verksamhet.
Ansvar Individ- och familjenämnden	
Rätt till trygghetslarm	Uppdraget är inte slutfört. Arbetet med att utreda förutsättningar för ett införande av trygghetslarm utan biståndsbedömning har pågått under 2023. Ärendet återremitterades från Individ- och familjenämnden vid sammanträdet 13 december 2023, för ytterligare beredning med ny hantering i nämnden våren 2024.
Ansvar Individ- och familjenämnden	
Stärkt samarbete	Uppdraget är genomfört. Inom Individ- och familjenämndens verksamhetsområde har fokus under 2023 varit att förbättra och stärka samverkan med verksamheter inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde. Samverkan har skett från sektorchefsnivå till handläggarnivå, såväl proaktivt som reaktivt kopplat till specifika ärenden.
Ansvar Individ- och familjenämnden	
Serviceinriktad myndighetsutövning	Uppdraget är genomfört. Fastighetsägare vars fastigheter har fått kommunal tillsyn, erbjuds från i år rådgivning om små avloppsanläggningar genom www.vatteninfo.se . Inom Plan- och bygglovsenheten så har den skriftliga kommunikationen förstärkts, för att minska risken för missförstånd och underlätta konstruktivt samarbete. Detta är särskilt viktigt i samband med ärenden som kan riskera att uppfattas att de inge går i den sökandes riktning. Nämnden försöker även nå sökande via telefon för att förtydliga vad som gäller, och varför.
Ansvar Bygg- och miljönämnden	
Underlätta för energieffektivisering	Uppdraget är genomfört. Östhammars kommun erbjuder rådgivning till företag och privatpersoner genom "Energi- och klimatrådgivningen". I sammanhanget kan dock nämnas att kommunen erbjuder en snabb bygglovs-handläggning.
Ansvar Bygg- och miljönämnden	
Säkerställa att miljöskador i kommunen minskar	Uppdraget är genomfört. En insats som bidrar till att minska risken för miljöskador är information och kunskap. Vi delar idag information i flera kanaler. Under hösten intensifieras det kommunikativa arbetet - både analogt och digitalt.
Ansvar Bygg- och miljönämnden	

Ekonomisk ställning

Soliditet

Soliditet är ett mått som visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med eget kapital. Eget kapital är kommunens ansamlade överskott. Soliditeten var vid årsskiftet 51% en förbättring med tre procentenheter jämfört med 2022. Inklusiv samtliga pensionsförpliktelser uppgick soliditeten till 30 % också det en förbättring från 2022. Det placerar Östhammar bland snittet av svenska kommuner men jämför man bara med den kommungrupp Östhammar tillhör är vi bättre än genomsnittet. På koncernnivå är soliditeten 27 % inklusive samtliga pensionsförpliktelser, en förbättring med två procentenheter sedan 2022. En större andel av koncernens tillgångar har således kunnat finansieras med egna medel.

Balanskravsutredning

I begreppet god ekonomisk hushållning ingår också att en balanskravsutredning görs av kommunens resultat. Balanskravet innebär att kommunen ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt är principen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott inom tre år och att kommunfullmäktige i en plan ska ange hur det ska ske.

Vid balanskravsutredning exkluderas reavinster, reaförluster och avsättningar till resultatutjämningsfond från det redovisade resultatet. Detta görs i syfte att få ett resultat som är jämförbart mellan olika år och andra kommuner. Balanskravsresultatet framgår av tabellen.

MNKR	UTFALL HELÅR 2022	UTFALL 2023-08	UTFALL HELÅR 2023
Periodens resultat från resultaträkningen	49,7	44,5	33,9
Reducering av samtliga realisationvinster	-4,9	-17,0	-17,1
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar	44,8	27,5	16,8
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Periodens balanskravsresultat	44,8	27,5	16,8
Återställande av negativt resultat från tidigare år	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	44,8	27,5	16,8

Väsentliga personalförhållanden

Antal anställda och anställningsform

Vid året slut var antalet tillsvidareanställda 1857 (1801 år 2022) varav 1524 (1478) kvinnor och 333 (303) män. Både i absoluta tal och omräknat till årsarbetare återfinns de flesta anställda inom vård- och omsorgsnämndens och barn- och utbildningsnämndens områden som tillsammans sysselsätter nästan 80 % av kommunens medarbetare. Andelen tillsvidareanställda medarbetare (1857) har jämfört med föregående år (1801) ökat, ökningen har främst skett inom vård- och omsorgsnämndens område. Detta mot bakgrund av att särskilda satsningar har gjorts för att tillsvidareanställa fler undersköterskor och sjuksköterskor. Kommunen har också ett större antal visstidsanställda medarbetare i form av särskilda visstidsanställningar eller vikariat. Vid årets slut hade vi 112 särskilt visstidsanställda och 93 vikariat omräknat som årsarbetare.

Anställningsform	KS	BMN	KFN	BUN	VON	IFN	2023	2022	2021	2020	2019
Antal tillsvidareanställningar (12-31)	285	27	38	697	735	75	1857	1801	1767	1744	1765
Varav kvinnor	207	11	23	595	622	66	1524	1498	1478	1479	1508
Varav män	78	16	15	102	113	9	333	303	289	265	257
Omräknat till årsarbetare	274	27	30	658	651	75	1715	1657	1617	1589	1611
Särskilt visstidsanställningar omräknat till antal årsarbetare (12-31)	24	0	1	45	41	1	112	147	158	184	105
Vikariat omräknat till antal årsarbetare (12-31)	5	1	1	44	25	3	93	59	66	56	55

Personalomsättning

Under 2023 lämnade 161 personer sin anställning i kommunen varav 33 gick i pension, vilket motsvarar en personalomsättning på 8,7 % inklusive och 6,92 % exklusive pension. Personalomsättningen inklusive pensionsavgångar har minskat från föregående år (12,6 % inklusive pension år 2022). Även personalomsättningen exklusive pension har minskat (6,92 % exklusive pension år 2022) från föregående år.

Personalomsättning	Samhälle	Verksamhetsstöd	Omsorg	Bildning	Kommunledningsförvaltningen	Totalt
Annan arbetsgivare	15	15	60	37	1	128
Pension	0	8	13	12	0	33
Tillsvidareanställningar	121	201	810	715	4	1851
Omsättning inkl. pension	12,4%	11,4%	9,0%	6,9%	25,0%	8,7%
Omsättning exkl. pension	12,4%	7,5%	7,41%	5,2%	25,0%	6,9%

Sjukfrånvaro

Årsresultatet för sjukfrånvaron 2023 minskar jämfört med föregående år från 8,1 % år 2022

till 7,5 % år 2023. Precis som föregående år inleddes och avslutades året med höga sjuktal framförallt på grund av hög spridning av säsongsinfluensa, vinterkräksjuka och covid. Under kvartal två och tre ligger sjukfrånvaron däremot åter på normala och till och med något lägre nivå vilket även gäller den långa sjukfrånvaron från dag 60. Däremot kan vi se att den långa sjukfrånvaron från dag 60 ökar med 0,4 % från föregående år.

I arbetet med att få ner sjuktalen i Östhammars kommun har ett stort fokus legat på arbetsmiljöarbetet. Inom framförallt sektor Bildning, Samhälle och Verksamhetsstöd har man under året arbetat aktivt med de friskfaktorer som ska bidra till goda arbetsmiljöer med närvarande ledare, ett aktivt arbete med tidiga insatser och anpassning för våra sjukskrivna, hög delaktighet och utvecklingsmöjligheter. Sektor Bildning har även arbetat aktivt med att hålla omtankesamtal vid upprepad sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro i relation till ordinarie arbetstid (%)	2023	2022	2021
Kommunstyrelsen	5,7	6,7	5,4
Bygg- och miljönämnden	6,0	3,2	2,1
Kultur- och fritidsnämnden	7,1	6,9	5,1
Barn- och utbildningsnämnden	6,6	7,2	6,7
Socialnämnden		8,7	8,3
Individ och familjenämnden	5,5	-	-
Vård och omsorgsnämnden	8,5	-	-
Åldern 1-29 år	7,0	8,4	6,6
Åldern 30-49 år	7,0	7,7	7
Åldern 50-99 år	8,2	8,5	7,9
Sjukfrånvaro från dag 60	33,4	28,4	29
Kvinnor	8,0	8,7	8,1
Män	5,6	5,5	4,2
Totalt kommunen	7,5	8,1	7,4

Satsa på medarbetare genom att stärka chefers förutsättningar

Senare års forskning om chefers villkor och förutsättningar visar att kraven har ökat på politisk insyn och det är alltmer fokus på ekonomi- och verksamhetsstyrning samt att det finns stora skillnader i förutsättningar. Ett område som har lyfts fram för att förbättra chefers förutsättningar är att minska antalet medarbetare per chef. I Östhammars kommun har vi per december 2023 sammanlagt 79 chefer med ett fullt chefsansvar det vill säga ansvar för verksamhet, personal och ekonomi.

I tabellen nedan framgår hur stora grupper (direktrapporterande medarbetare) som personalansvariga chefer i Östhammars kommun har samt antal chefer med underställda chefer. En premis som kan stärka chefens förutsättningar är tillgång till förstärkt resurs i form av exempelvis biträdande chef, teamledare etcetera med personalansvar men utan ekonomi- eller verksamhetsansvar. I tabellen nedan framgår det att det är främst chefer med 1-20 medarbetare som har underställda chefer.

Jämfört med föregående år (2022) är antalet chefer med fullt chefsansvar i princip det samma. Däremot kan vi se en svag ökning av chefer med 21-40 respektive 41-60 medarbetare. Däremot minskar antalet chefer med 61 medarbetare eller fler.

Kategori	Antal chefer		Antal chefer med underställda chefer	
	2023	2022	2023	2022
Antal medarbetare				
1-20 medarbetare	35	40	14	9
21-40 medarbetare	29	23	8	8
41-60 medarbetare	12	8	3	2
61- medarbetare	3	7	3	3
Totalt	79	78	28	22

Arbete med att stärka chefernas förutsättningar inom Omsorgen har särskilt prioriterats under året. Där har arbete gjorts för att tydliggöra och stärka ledningsstödet till chef. Med ledningsstöd menas det arbetsplatsnära administrativa och praktiska ledningsstödet såsom exempelvis planerare, bemannare och administratörer. Syftet med arbetet har varit att likrikta och tydliggöra deras uppdrag och stärka dessa roller så att de i sin tur kan avlasta och stödja enhetscheferna.

Skyddad yrkestitel för undersköterskor

Under året har riksdagen fattat beslut om att undersköterskeyrket ska ha en skyddad yrkestitel. Detta mot bakgrund av att kompetensen hos undersköterskor är viktig för kvalitet och säkerhet i vård och omsorg. Med en skyddad yrkestitel blir det tydligt vilken kompetens en person med titeln undersköterska har. Det bidrar till trygghet för patienter, brukare och anhöriga och det gör dessutom att det blir lättare för oss som arbetsgivare att leda och planera verksamheten på arbetsplatsen.

Regeln om skyddad yrkestitel för undersköterska infördes från och med 1 juli 2023 och det innebär att man behöver ett bevis från Socialstyrelsen för att få använda titeln undersköterska inom vård och omsorg. Den som hade en tillsvidareanställning som undersköterska när de nya reglerna började gälla den 1 juli, får dock fortsätta att använda titeln till och med den 30 juni 2033 utan bevis. Det nya regelverket har inneburit nya rutiner och processer i verksamheten för att säkra att regelverket efterlevs.

Dygnsvila, nya bestämmelser

Den 1 oktober 2023 infördes ett reviderat kollektivavtal som är anpassat till EU:s arbetsdirektiv om 11 timmars sammanhängande dygnsvila under varje 24-timmarsperiod samt att arbetspass ska följas av dygnsvila. Detta syftar till att skapa ett långt och hållbart arbetsliv för alla medarbetare. Hur arbetstiden läggs och vilken möjlighet vi har till återhämtning påverkar vår hälsa. Det gäller vid alla arbetstider; skift- och nattarbete, oregelbundna arbetstider och flexibla och gränslösa arbetstider. Det nya regelverket gällande dygnsvila har inneburit ett gediget arbete under året för chefer och schemaläggare för att säkra att alla kommunens medarbetare har ett schema anpassat till de nya reglerna.

Arbetsmiljöverket inspekterar rutiner gällande hot och våld

Under 2023 fokuserade Arbetsmiljöverket på förebyggande arbete mot Hot och Våld och inspekterade fyra av våra skolor. Det man ville säkerställa är att vi med regelbundenhet och vid förändringar (såsom exempelvis förändringar i bemanning, schema, lokaler samt våra elevers/klienters/boendes mående) genomför skyddsronen mot Hot & Våld för att fånga upp eventuella nya risker i enlighet med 2 § AFS 1993:2 samt 8 och 10 §§ AFS 2001:1. Man betonade även vikten av att medarbetarna får chans att bidra till att belysa nya risker i verksamheten samt att vi med regelbundenhet och vid förändringar reviderar kommunens/kontorets/enheternas handlingsplaner mot Hot & Våld och aktualiserar dessa med medarbetarna så att de är väl kända. Arbetsmiljöverkets satsning kommer att fortgå under 2024 och man riktar sig då mot Omsorgens verksamheter.

Avslutningsvis kan det sägas att Östhammars kommuns uppdrag att leverera välfärd är fullständigt beroende av medarbetare och chefer. Därför är det viktigt att fortsätta satsa på god arbetsmiljö och närvarande och tydligt ledarskap.

Förväntad utveckling

Den svenska inflationen föll under året tillbaka från en exceptionellt hög nivå vars topp inföll vid årsskiftet 2022/2023. De flesta bedömare räknar med en fortsatt nedgång för inflationen i Sverige innebärande att perioden av rekordhög prisökning nu ligger bakom oss. Sjunkande inflation gör att Riksbanken kan börja sänka styrräntan; SKR räknar med en sådan första räntesänkning i maj 2024. Sjunkande räntor innebär i sin tur att räntekostnaden för kommunens lån med rörlig ränta kommer att sjunka; dessa lån är per bokslutsdagen cirka 200 mnkr.

Befolkningsutvecklingen i Östhammars kommun understiger de prognoser som kommunen tidigare räknat med. Budget 2024 bygger på en befolkning på 22 350 invånare 1 november 2023. Fastställt invånarantal blev 22 171 i november 2023. Det indikerar att budgeten för 2024 kan vara för optimistisk utifrån hur stora skatteintäkter kommunen kommer få. Tittar man tillbaka på de senaste åren har skatteintäkterna dock alltid blivit högre än vad kommunen räknat med i sin budget.

Sysselsättningsnivån i Östhammar är hög både i jämförelse med riket och kommunerna i Uppsala län. Den senaste skatteintäktsprognosen från SKR säger att Östhammar kommer få högre skatteintäkter och generella statsbidrag 2024 än den prognos som kommunens budget utgår ifrån. Från 2025 och framåt förväntas skatteintäktsunderlaget öka.

Sammansättningen av befolkningen kommer att förändras där antalet invånare över 80 år kommer öka sin relativa andel. Andelen invånare under 18 år kommer att vara relativt stabilt. Dessa två befolkningsgrupper är de största nyttjarna av kommunens verksamhet. Den demografiska försörjningskvoten är redan hög i Östhammars kommun jämfört med riket och den förväntas öka kommande år.

Befolkningsförändringen gör att efterfrågan på kommunens verksamhet förväntas öka i en högre takt än skatteintäkterna. Detta tillsammans med en fortsatt generellt hög prisökningstakt och hög räntnivå tyder på att kostnaderna kommer att öka snabbare än kommunens intäkter. Detta visar att det kommer att krävas hårdare prioritering i framtiden mellan kommunens verksamheter.

Utöver detta kommer också höga investeringsutgifter för VA-utbyggnaden i kommunen vilket kommer påverka kommunens räntekostnader avsevärt.

MNKR	UTFALL 2023	BUDGET 2024	BUDGET 2025	BUDGET 2026
Verksamhetens nettokostnader	-1 535,8	-1 548,5	-1 572,8	-1 628,0
Skatteintäkter och statsbidrag	1 558,1	1 579,2	1 631,7	1 690,8
Räntekostnader	-5,4	-7,0	-10,0	-14,0
Resultat	16,9	23,7	49,0	50,7

Ekonomi

Resultaträkning

MNKR		KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	BUDGET 2023	AVVIKEL- SE 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Verksamhetens intäkter	Not 3,11	315,7	324,5	332,3	-7,8	544,9	593,9
Verksamhetens kostnader	Not 4,11	-1 644,2	-1 795,4	-1 752,3	-43,1	-1 804,1	-1 969,4
Avskrivningar	Not 5	-74,9	-64,9	-66,3	1,4	-120,7	-115,3
Jämförelsestörande poster	Not 11	-38,9	0,0	0,0	0,0	-38,9	0,0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-1 442,2	-1 535,8	-1 486,3	-49,5	-1 408,8	-1 490,8
Skatteintäkter	Not 6	1 176,3	1 220,1	1 189,6	30,5	1 176,283	1 220,1
Generella statsbidrag o utjämning	Not 7	316,2	338,0	320,8	17,2	316,162	338,0
VERKSAMHETENS RESULTAT		50,2	22,2	24,1	-1,9	83,6	67,2
Finansiella intäkter	Not 8	3,9	4,7	1,6	3,1	2,4	3,2
Finansiella kostnader	Not 9	-4,5	-10,1	-3,1	-7,0	-12,0	-30,4
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER		49,7	16,9	22,6	-5,7	74,0	40,1
Extraordinära poster		0,0	17,0	-	17,0	0,0	17,0
ÅRETS RESULTAT		49,7	33,9	22,6	11,3	74,0	57,1

Kassaflödesanalys

MNKR		KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		49,7	33,9	74,0	57,1
Justering för ej likvidpåverkande poster	Not 31	74,9	25,4	113,4	58,6
Övriga likvidpåverkande poster	Not 31A	9,8		9,8	0,0
Poster som redovisas i annan sektion		1,1	0,0	1,1	0,0
Ökning (-)/minsk. (+) kortfristiga fordringar		-37,4	-3,7	-18,1	-1,8
Ökning (-)/minskning (+) förråd mm		0,2	0,0	0,2	0,0
Ökning (+)/minsk. (-) kortfristiga skulder		18,1	23,2	18,8	37,8
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		116,3	78,9	199,3	151,7
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	-	-0,3
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	-	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-143,4	-80,1	-293,6	-193,5
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		8,9	53,4	10,8	53,4
Investering i kommunkoncernföretag		0,0	0,0	-	0,0
Försäljning av kommunkoncernföretag		0,0	0,0	-	0,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringsbidrag					4,4
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-136,6	-28,9	-285,0	138,2
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		50,0	0,0	125,0	36,4
Amortering av låneskulder		0,0	-90,0	-9,7	-90,0
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		50,0	-90,0	115,3	-53,6
ÅRETS KASSAFLÖDE		29,6	-40,0	29,6	-40,0
Likvida medel vid årets början		101,3	130,9	101,3	130,9
Likvida medel vid periodens slut		130,9	90,9	130,9	90,9

Balansräkning

MNKR		KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	not 12	2,2	1,1	2,2	1,4
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 13	1 323,8	1 342,9	2 715,4	2 811,5
- Maskiner o inventarier	not 14	76,1	59,3	92,7	74,5
Materiella anläggningstillgångar		1 399,9	1 402,3	2 808,0	2 886,0
Finansiella anläggningstillgångar	not 16	110,6	112,8	13,4	16,1
Summa anläggningstillgångar		1 512,7	1 516,2	2 823,6	2 903,6
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd		0,8	0,8	0,8	0,8
Fordringar	not 18	210,2	213,9	238,0	244,1
Kassa och bank	not 19	130,9	90,9	130,9	90,9
Summa omsättningstillgångar	not 21	341,9	305,5	369,7	335,7
Summa tillgångar		1 854,6	1 821,8	3 193,3	3 239,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER					
EGET KAPITAL not 22					
Övrigt eget kapital		826,6	876,2	1 100,8	1 175,3
Resultatutjämningsreserv		22,3	22,3	22,3	22,3
Årets resultat		49,7	33,9	74,0	57,1
Summa eget kapital		898,5	932,4	1 197,1	1 254,7
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	not 23	27,4	27,0	27,4	27,0
Uppskjuten skatt				42,6	18,7
Övriga avsättningar	not 24	16,8	17,2	17,7	41,9
Summa avsättningar		44,1	44,2	87,7	87,6
SKULDER					
Långfristiga skulder	not 25	575,4	490,1	1 500,2	1 420,4
Kortfristiga skulder	not 26	336,5	355,1	408,3	476,6
Summa skulder		911,9	845,2	1 908,5	1 897,0
Summa eget kapital, avsättningar, skulder		1 854,6	1 821,8	3 193,3	3 239,3

MNKR		KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
ANSVARSFÖRBINDELSER					
Borgensåtagaden	not 27	910,7	957,9	910,7	957,9
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	not 28	398,9	384,4	398,9	384,4
Övriga ansvarförbindelser	not 29				
Finansiell leasing	not 30	se not-	se not		

Driftredovisning

PER NÄMND MNKR	INTÄKTER		KOSTNADER		NETTO	FÖREG. ÅR UTFALL	BUDGET	AVVIK -ELSE
	BUDGET	UTFALL	BUDGET	UTFALL	UTFALL			
Kommunstyrelse	0,0	367,4	-275,0	-675,4	-308,0	-266,9	-275,0	-32,9
varav pensioner och finanser		0,1	-16,6	-39,4	-39,3	-68,6	-16,6	-22,7
varav kommunledningskontor		25,2	-188,9	-169,1	-143,8	-133,5	-188,9	45,1
varav enheten för arbete och sysselsättning		18,4	-7,6	-24,9	-6,5	-3,1	-7,6	1,1
varav teknisk förvaltning		323,7	-61,9	-442,0	-118,3	-61,7	-61,9	-56,4
Säkerhetsnämnd		0,4	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnd		16,2	-5,3	-22,2	-6,0	-5,3	-5,3	-0,7
Kultur- och fritidsnämnd		12,7	-45,6	-56,1	-43,4	-40,3	-45,6	2,1
Barn- och utbildningsnämnd		85,4	-608,0	-688,1	-602,7	-590,7	-608,0	5,2
Vård- och omsorgsnämnd		380,0	-142,6	-545,9	-165,9		-142,6	-23,3
Individ- och familjenämnd		38,8	-409,9	-448,6	-409,8		-409,9	0,1
Socialnämnd		0,0		0,0	0,0	-539,1		
VERKSAMHETENS NETTO- KOSTNADER	0,0	900,8	-1 486,3	-2 436,6	-1 535,8	-1 442,2	-1 486,3	-49,5
Skatteintäkter	1 189,6	1 220,1			1 220,1	1 176,3	1 189,6	30,5
Utjämning och Generella statsbidrag	320,8	338,0			338,0	316,2	320,8	17,2
VERKSAMHETENS RESUL- TAT	1 510,4	1 882,5	-1 486,3	-1 860,3	22,2	50,2	24,1	-1,8
Finansilella intäkter	1,6	4,7			4,7	3,9	1,6	3,1
Finansilella kostnader			-3,1	-10,1	-10,1	-4,5	-3,1	-7,0
RESULTAT EFTER FINAN- SIELLA POSTER	1 512,0	1 887,3	-1 489,4	-1 870,4	16,9	49,7	22,6	-5,7
Extraordinära poster		17,0			17,0			
RESULTAT	1 512,0	1 904,3	-1 489,4	-1 870,4	33,9	49,7	22,6	-5,7

Investeringsredovisning

PER NÄMND MNKR	UTFALL 2023	UTFALL 2023	BUDGET 2023	BUDGET 2023 OCH ÖVER- FÖRT FRÅN FG ÅR	AVVIKELSE 2023
Kommunstyrelse	136,1	72,7	76,3	80,552	84,2
varav kommunledningskontor	0,2	0,0	4,5	0,0	4,5
varav teknisk förvaltning	136,0	71,9	70,6	80,6	79,2
varav affärsverksamhet renhållning	0,0	0,8	1,5	0,0	0,7
Bygg- och miljönämnd	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Kultur- och fritidsnämnd	0,5	0,0	1,7	0,0	1,7
Barn- och utbildningsnämnd	4,4	5,4	4,5	7,0	6,1
Vård- och omsorgsnämnd		1,9	2,3	0,0	0,4
Socialnämnd	2,3				
NETTOINVESTERING	143,4	80,1	85,3	87,6	92,8
Finansiell leasing		7,5	0,0		-7,5
KONCERNBOLAG					
Hargs hamn	67,0	201,9			
Östhammarshem	72,9	43,4			
Östhammar vatten	28,0	53,6			
NETTOINVESTERING KOCERNEN	311,3	386,4			

STÖRRE INVESTERINGSPROJEKT MNKR	UTGIFTER 2023		TOTALA UTGIFTER	
	BUDGET	UTFALL	BUDGET	UTFALL
Nya Frösåkersskolan + ny matsal	0,0	7,1	286,0	293,2
Exploatering Klockarbacken	23,0	0,0	23,2	0,2
Öregrunds skola sporthall golv och belysning	1,8	1,8	0,0	
Öregrunds skola bergvärme	6,9	4,2	11,0	8,3
GC-väg Prästgårdsvägen	5,5	2,6	5,7	2,9
GC-väg Kyrkogatan	3,5	2,0	4,7	3,2
Fsk Fröet Östhammar	21,8	26,8	51,7	56,6
Frösökårshallen omklädningsrum mm	3,0	2,4	6,1	5,5
Östhammars ishall kylaggregat	3,1	3,1	3,1	3,1
Edsvägen golvbyte	3,4	3,3	3,4	3,3

Noter

NOT1

REDOVISNINGSPRINCIPER

Östhammars kommuns årsredovisning är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (lag 2018:597) samt de rekommendationer som är utfärdade av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Avvikelser från rekommendationerna och förtydliganden av deras tillämpning redogörs för nedan. Redovisningsprinciperna är ändrade jämfört med årsredovisning 2022 gällande rubrikerna Kommunkoncern, Anläggningstillgångar, Leasing, Pensioner, Intäkter, Drifredovisning, Jämförelsestörande poster.

Kommunkoncern

Kommunkoncernen består av följande företag

Östhammarshem. Är en stiftelse men kommunen har ett avgörande inflytande såsom borgensman.

Östhammar vatten 100 % ägarandel

Hargshamn 89 % ägarandel

Östhammars kommun har mindre ägarandelar i ytterligare ett antal bolag.

Vissa raders innehåll i resultaträkning och balansräkning skiljer sig åt mellan kommunen och koncernbolagen. Dessa har vid koncernsammanställning flyttats om i enlighet med kommunens sammanställning, Kommunkoncernens resultat- och balansräkning har 2023 beräknats på ett annat sätt jämfört med 2022 (vi har använt RKR:s idéskrift). Jämförande siffror för 2022 har beräknats på samma sätt.

Anläggningstillgångar.

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde minskat med planenliga avskrivningar. Avskrivningstider för tillgångar redogörs för i not. Östhammar avviker från rekommendation i RKR 4 om komponentredovisning då enbart anskaffningar gjorda från 2015 är uppdelade i komponenter. För äldre anläggningar anskaffade för 2015 saknas i stor utsträckning kännedom om vilka delar i en anläggning som representeras i bokfört värde. Då är bedömningen att uppdelning i komponenter inte är möjlig eftersom kunskap saknas om vilken komponent som utgör bokfört värde. Uppdelning i komponenter då endast skulle baseras på gissningar. Då har avskrivningstiden som anläggning tidigare tilldelats fått vara kvar och komponenten fått beteckning ”övrig. Ränteutgifter för lån upptagna för att finansiera anskaffandet av anläggningstillgångar bokförs löpande i resultaträkningen. Beräkning av genomsnittlig nyttjandetid görs enligt RKR4 och redovisas i not under respektive tillgångstyp.

Östhammar följer vad som rekommenderas i RKR R4 avseende inventarier av mindre värde.

Finansiella anläggningstillgångar

Bokfört värde på insatskapital i Kommuninvest motsvarar miniminivå för som krävs för medlemskap i Kommuninvest samt ursprunglig insats som betalades när kommunen blev medlem.

Leasing

Kommunen tillämpar delvis RKR 5. Kommunen har valt att redovisa lokallkontrakt med en årskostnad över 200 000 kr som finansiell leasing. Inga lokallkontrakt inom koncernen är redovisade som finansiell leasing. Samtliga leasingavtal gällande bilar redovisas som finansiell leasing. Övriga leasingavtal redovisas som operationella. Anledning är att val av redovisningsmetod i dessa fall ger en marginell påverkan av avtalens sammanlagda effekt på balans- och resultaträkning. Leasade tillgångar redovisas på egna konton i bokföringen. Uppskattning av kommunen som finansiell leasegivare är inte gjord.

Pensioner

Pensionsåtaganden för anställda redovisas enligt blandmodellen och är beräknade enligt RIPS (SKR:s riktlinjer för pensionsberäkning). Kostnader, avsättningar och ansvarsförbindelser beräknas och uppskattas av kommunens pensionsadministratör.

Prognos för kommunens pensionskostnader och skulder beräknas av kommunens pensionsadministratör. Prognosen beaktar inte kostnad för sk alternativa lösningar. för berörd personalkategori, osäkert om detta förfarande är normerat i RKR 10. Överskottsfond hos försäkringsgivaren redogörs för i not. Under åren har ett antal avtal ingåtts om att växla lön mot pension vilket påverkar kostnadsfördelningen mellan lön och pension.

Kommunens åtagande avseende förmånsbestämd tjänstepensionen (FÅP), inkomster över 7,5 basbelopp är försäkrad vilket innebär att den endast finns upptagen i resultaträkningen. Kostnaden för FÅP utgörs av under året fakturerat belopp

Intäkter

Generella statsbidrag redovisades fram till 2022 under kommunstyrelsen men redovisas numer under den nämnd som använder statsbidraget. Kommunen väljer att redovisa statsbidrag som ska återbetalas som en minskning av intäkter istället för en kostnad.

Kostnader

Vid redovisning på koncernnivå redovisas vissa kostnader på annan rad i resultaträkningen än vad de görs i respektive enskilt bolags resultaträkning.

Driftredovisning

Driftredovisningen innehåller interna poster eftersom KF:s budgetbeslut omfattar interna poster. Interna poster är avstämde och eliminerade på kommunnivå. Utfallet på driftredovisningens rad ”verksamhetens nettokostnader” är densamma som resultaträkningens rad ”verksamhetens nettokostnader”. Resultaträkningen härleds genom att utifrån driftredovisningen dra bort interna poster. Interna kostnader och intäkter framgår av not 3-4.

Utfördelning av kommunensamma kostnader

Kommungemensamma kostnader fördelas enligt schablon. Lokalkostnad fördelas genom internhyra. Alla anläggningstillgångar belastas med en internränta på 1,25 %. Samtliga lönekostnader belastas med löneomkostnadspålägg. Löneomkostnadspålägget uppgår till den procentsats som rekommenderas av SKR vilken inte överensstämmer med faktiskt redovisade löneskatter till Skatteverket.

Avskrivning

Avskrivningstider varierar mellan 3-50 år, Komponentuppdelning görs i komponenterna stomme, fasad, tak, VVS, el, inre ytskikt, byggnadsinventarier, markinventarier, markanläggningar, övrigt.

Skatteintäkter

Skatteintäkter som bokförts utöver årets framgår av not. SKR:s decemberprognos har använts för att skatta slutavräkning för 2023.

Jämförelsestörande och extraordinära poster

Kostnader har bedömts som jämförelsestörande utifrån den tolkning vi gjort av RKR:s rekommendation. Detta har inte föranlett någon omräkning av 2022 års siffror. Kommunen har under året redovisat extraordinära poster.

Noter

Noter är uppställda i enlighet med RKR:s idéskrift om noter för kommuner. Vissa avvikelser förekommer.

NOT 2

UPPSKATTNINGAR OCH BEDÖMNINGAR

Uppskattningar är gjorda av kommunens pensionsadministratör avseende pensionsavsättning.

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Not 3a Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter enligt driftredovisningen	901,4	900,8		
avgår Interna poster kommunen	-585,7	-576,4		
Summa verksamhetens intäkter	315,7	324,5		
varav				
Försäljningsintäkter	14,5	16,0		
Taxor och avgifter	103,2	106,6		
Bostads- lokalhyror och arrenden	32,8	33,8		
Bidrag och kostnadsersättning från staten	132,5	135,5		
Bidrag och kostnadsersättning från privata	0,1	0,0		
EU-bidrag	-0,1	0,0		
Övriga bidrag	2,9	6,2		
Försäljning av verksamhet	21,8	25,3		
Försäljning av exploateringsfastigheter	2,9	1,1		
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	5,1	0,1		
Övriga intäkter	0,0	0,0		
Not 3b koncernens intäkter				
Östhammars kommun			312,0	320,4
Östhammarshem			127,4	139,0
Östhammar vatten AB			46,9	57,1
Hargs hamn AB			68,6	77,4
			554,9	593,9
Not 4a Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader enligt driftredovisning	-2 343,6	-2 436,6		
avgår interna poster kommunen	585,7	576,4		
förs till av- och nedskrivningar	89,2	64,9		
Summa verksamhetens kostnader	-1 668,7	-1 795,4		
varav jämförelsestörande poster	24,5	-		
Summa verksamhetens kostnader	-1 644,2	-1 795,4		

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Summa verksamhetens kostnader	-1 644,2	-1 795,4		
varav				
Lön och ersättningar	-731,5	-769,8		
Pensioner	-76,6	-115,4		
Arbetsgivaravgift och löneskatt	-240,5	-258,3		
Lämnade bidrag	-31,1	-31,0		
Köp av huvudverksamhet	-231,8	-253,6		
Lokal- och markhyror	-56,7	-57,4		
Inköp av material varor och tjänster 61*-765*	-275,4	-309,4		
Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	-	-0,1		
Bolagsskatt	-			
Övriga kostnader 769*-789*	-0,6	-0,5		
Not 4b koncernens kostnader				
Östhammars kommun			-1 599,3	-1 745,8
Östhammarshem			-110,2	-55,7
Östhammar vatten AB			-46,4	-55,7
Hargs hamn AB			-48,1	-53,5
Dannemora gruvfastighet			-0,1	-0,1
			-1 804,1	1 969,4
Not 5 Av- och nedskrivningar				
Avskrivning av imateriella tillgångar	-3,0	-1,0	-3,0	-1,0
Avskrivning av fastigheter och anläggningar	-55,2	-52,1	-101,1	-101,1
Avskrivning lease fastigheter och anläggningar	-1,8	-0,9	0,0	-0,9
Avskrivning av inventarier	-14,0	-9,0	-16,6	-10,4
Avskrivning av lease inventarier och bilar	-0,8	-0,5	0,0	-0,5
Nedskrivningar av anl.tillgångar	-14,4	-1,4	-14,4	-1,4
Summa av- och nedskrivningar	-89,2	-64,9	-135,1	-115,3
varav jämförelsestörande poster	14,4	-	14,4	-
Summa av- och nedskrivningar	-74,9	-64,9	-120,7	-115,3
Not 6 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	1 143,0	1 196,7	1 143,0	1 196,7
Preliminär slutavräkning innevarande år	26,2	17,6	26,2	17,6

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Slutavräkning föregående år, justering	7,1	5,8	7,1	5,8
Slutavräkning tidigare år	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga skatteintäkter				
Summa skatteintäkter	1 176,3	1 220,1	1 176,3	1 220,1
Not 7 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	202,1	225,9	202,1	225,9
Kostnadsutjämning	-13,3	-19,1	-13,3	-19,1
Regleringsbidrag/ avgift	61,7	52,1	61,7	52,1
Kommunal fastighetsavgift	70,9	75,3	70,9	75,3
Bidrag/ Avgift för LSS utjämning	-16,7	-14,1	-16,7	-14,1
Övriga bidrag				
Generella bidrag från staten	11,5	17,9	11,5	17,9
Summa generella statsbidrag och utjämning	316,2	338,0	316,2	338,0
Not 8 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier och andelar	1,3		1,3	
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar				
Ränteintäkter	0,7	2,4	0,8	3,2
Kommunal borgensavgift	1,9	2,2	1,9	2,2
Övriga finansiella intäkter	0,1	0,1	0,3	0,1
Eliminering intäkter inom koncernen			-1,9	-2,3
Summa finansiella intäkter	3,93	4,7	2,4	3,2
Not 9 Finansiella kostnader				
Räntekostnader	-4,4	-9,9	12,0	-30,3
Kommunal borgensavgift			-1,9	0,0
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättning			0,0	0,0
Kostnader från finansiella anläggningstillgångar			0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,2	0,0	-2,4
Elimineringar inom koncernen. Borgensavgift			1,9	2,3
Summa finansiella kostnader	-4,5	-10,1	12,0	-30,4
Not 10 Extraordinära poster				
Vinst försäljning Östhammars stadsnät	-	17,0		17,0
Not 11 Jämförelsestörande poster				

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Nedskrivningar av anl.tillgångar (från not 5)	-14,4	-	-14,4	
Pensionsinlösen (från not 4)	-24,5	-	-24,5	
Summa Jämförelsestörande poster	-38,9	0,0	-38,9	
Not 12 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	27,9	28,2	27,9	28,2
Årets investeringar				0,3
Försäljningar				0,0
Utrangeringar				0,0
Omflyttning/ korrigerig	0,3		0,3	0,0
Utgående anskaffningsvärde	28,187	28,187	28,2	28,5
Ingående ack. Avskrivningar	-23,0	-26,0	-23,0	-26,0
Värde av avyttringar och utrangeringar				0,0
Omflyttning/ korrigerig				0,0
Årets avskrivningar	-3,0	-1,0	-3,0	-1,0
Utgående ack. Avskrivningar	-26,0	-27,1	-26,0	-27,1
Utgående redovisat värde	2,2	1,1	2,2	1,4
Bedömd genomsnittlig nyttjandetid	9 år	7 år	9 år	7 år
Not 13 Mark, byggnader, tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	2 092,5	2 173,8	3 857,4	4 183,0
Ingående anskaffningsvärde leasing	43,3	45,3	43,3	45,3
Årets investeringar	138,3	70,5	367,5	239,5
Försäljningar	-11,3	-0,6	-11,9	-0,6
Utrangeringar	-46,7	-3,2	-46,7	-8,6
Omflyttning/ korrigerig	1,0	-0,2	7,1	-31,9
Förändring leasade byggnader	2,0	4,5	2,0	4,5
Utgående anskaffningsvärde	2 219,1	2 290,2	4 218,5	4 431,2
Ingående ack. Avskrivningar	-869,1	-886,3	-1 431,2	-1 509,6
Ingående ack. Avskrivningar leasing	-7,2	-9,1	-7,2	-9,1
Försäljningar	7,3	0,2	0,5	0,2
Utrangeringar	30,8	0,9	31,3	0,9
Omflyttning/ korrigerig	-5,4		-15,9	0,0
Årets avskrivningar	-50,1	-52,1	-78,8	-101,1

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Årets avskrivningar leasade byggnader	-1,8	-0,9	-1,8	-0,9
Utgående ack. Avskrivningar	-895,4	-947,2	-1 503,2	-1 619,6
Utgående redovisat värde	1 323,8	1 342,9	2 715,4	2 811,6
Bedömd genomsnittlig nyttjandetid	26 år	26 år	34 år	28 år
Not 14 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	245,2	251,5	290,9	280,7
Ingående anskaffningsvärde leasing	14,6	10,5	14,6	10,5
Årets investeringar	8,0	9,5	8,1	9,7
Försäljningar		-91,9	0,4	-91,9
Utrangeringar	-0,7		-2,0	0,0
Omflyttning/ korrigerig	-1,0	0,2	-1,0	0,2
Förändring leasade maskiner	-4,1	3,0	-4,1	3,0
Utgående anskaffningsvärde	262,0	182,9	306,9	212,2
Ingående ack. Avskrivningar	-170,4	-184,1	-197,6	-197,0
Ingående ack. Avskrivningar leasing	-2,4	-1,7	-2,4	-1,7
Försäljningar		71,9	0,7	71,9
Utrangeringar	0,0		0,0	0,0
Omflyttning/ korrigerig	-1,6	-0,1	-1,6	-0,1
Årets avskrivningar	-12,3	-8,9	-14,1	-10,2
Årets avskrivningar leasing	0,7	-0,5	0,7	-0,5
Utgående ack. Avskrivningar	-185,9	-123,5	-214,2	-137,7
Utgående redovisat värde	76,1	59,3	92,7	74,5
Bedömd genomsnittlig nyttjandetid	6 år	7 år	7 år	7 år
Not 15 Övriga materiella tillgångar				
Not 16 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar				
Hargs Hamn AB	83,0	83,0	-	
Östhammars Vatten AB	10,0	10,0	-	
Gästrike Vatten AB	0,5	0,5	0,5	0,5
Grundfondskapital Östhammarshem	4,3	4,3	-	
SKL företag	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommuninvest	12,5	14,7	12,5	14,7

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Visit Östhammar AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Övriga	0,1	0,1	0,7	0,4
Summa aktier och andelar	110,5	112,7	13,4	15,3
Bostadsrätter	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa finansiella anläggningstillgångar	110,6	112,8	13,9	16,1
Not 18 Förråd och exploateringsfastigheter				
Exploatering bostadstomter	0,8	0,7	0,8	0,7
Övriga förråd och lager	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa förråd	0,8	0,8	0,8	0,8
Not 19 Fordringar				
Kundfordringar	15,8	20,8	36,0	41,9
Statsbidragfordringar	6,4	4,6	6,4	4,6
Upplupna kommunalskatteintäkter	138,1	135,9	142,5	135,9
Övriga kortfristiga fordringar	26,3	10,9	29,8	13,0
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader	23,600	41,7	29,1	49,8
Eliminering koncerntintern fordran			-1,5	0,0
Summa fordringar	210,2	213,9	242,3	245,1
Not 21 Kassa och bank				
Bank kommun	120,5	61,2	120,5	61,2
Outredda returer mm			0,4	
Bank förvaltade stiftelser	0,8	0,8	0,8	0,8
Bank dotterbolag *	9,6	28,9	9,2	28,9
Summa kassa och bank	130,9	90,9	130,9	90,9
*100 % av Hargs hamns kassa ingår				
Not 22 Eget kapital				
Ingående balans eget kapital enligt fastställd balansräkning	826,6	876,2	1 101,3	1 175,3
Resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3
Förändring obeskattade reserver BR			0,0	0,0
Årets resultat	49,7	33,9	74,0	57,1
Summa eget kapital	898,5	932,4	1 197,5	1 254,7
Not 23 Avsättning till pensioner				

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Ingående avsättning	26,1	27,4	26,1	27,4
Nyintjänad pension	0,9	0,2	0,9	0,2
Pensionsutbetalningar	-1,2	-1,9	-1,2	-1,9
Ränte- och basbeloppsuppräknings	0,5	2,1	0,5	2,1
Förändring löneskatt	0,2	-0,1	0,2	-0,1
Övrigt	0,8	-0,7	0,8	-0,7
Summa utgående avsättning till pensioner	27,4	27,0	27,4	27,0
Not 24 Andra avsättningar				
Återställande av deponi				
Ingående värde vid årets början	16,3	16,8	16,3	16,8
Nya avsättningar	0,4	0,4	0,4	0,4
Avsättningen avser återställande av deponi samt efterbehandlingskontroll. Första delen av deponin beräknades att täckas 2017 till en beräknad utgift om 5,1 mnkr. Den andra delen beräknas täckas 2041.				
Avsättning skadestånd VA-huvudman			1,0	1,6
Avsättning uppskjuten skatt				
Redovisat värde vid årets början	0,0	0,0	42,0	42,6
Nya avsättningar	0,0	0,0	0,7	-0,8
Summa andra avsättningar	16,8	17,2	60,3	60,6
Not 25 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	520,0	430,0	1 415,9	1 331,6
Anslutningsavgifter och investeringsbidrag	10,8	9,0	10,8	9,0
Lånfristigt leasingkulda	43,3	49,8	72,2	78,6
Övriga långfristiga skulder	1,3	1,3	1,3	1,3
Summa långfristiga skulder	575,4	490,1	1 500,2	1 420,4
Uppgifter om lång- och kortsiktig upplåning				
Genomsnittlig ränta	0,8%	2,1%	0,9%	2,2%
Not 26 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kunder och kreditinstitut	-0,3	5,5	15,4	46,7
Skuld till Renhållningsverksamheten	0,8	-0,3	0,8	-0,3
Skuld till koncernföretag	9,9	29,2	10,0	29,2
Leverantörsskulder	87,6	119,1	118,8	119,1
Moms och punktskatter	2,6	2,9	2,8	2,9
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	15,8	17,8	15,8	17,8

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Retroaktiva löner	6,1	6,2	6,1	6,2
Semesterlön	39,5	40,9	39,5	40,9
Upplupna sociala avgifter	46,1	50,2	0,7	50,2
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	117,7	76,5	190,1	93,0
Övriga kortfristiga skulder	10,7	6,9	23,2	6,9
Eliminering koncerntintern skuld			-1,5	0,0
Eliminering kassa koncerntintern			-9,2	0,0
Summa kortfristiga skulder	336,5	355,1	412,5	412,7
Not 27 Pant och därmed jämförliga säkerheter				
Borgensägande kommunala bolag				
Stiftelsen Östhammarshem	559,2	559,2	559,2	559,2
Östhammar vatten AB	259,0	255,3	259,0	255,3
Hargs Hamn AB	87,5	138,4	87,5	138,4
Övriga borgensåtaganden				
Egna hem och småhus	0,2	0,2	0,2	0,2
Föreningar	4,8	4,8	4,8	4,8
Summa pant och därmed jämförliga säkerheter	910,7	957,9	910,7	957,9
<p>”Östhammars kommun har i juni 2009 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och regioner som per 2023-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.</p> <p>En uppskattning av den finansiella effekten av Östhammars kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse 2023-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 551 907 380 712 kronor och totala tillgångar till 562 022 704 021 kronor. Östhammars kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 484 249 955 kronor (0,27 %) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 512 018 3,26 kronor (0,27%). Östhammars insatskapital i kommuninvest per 23-12-31 är 26 312 400 kr.</p>				
Not 28 Pensionsförpliktelser som inte tagits upp som skuld eller avsättning				
Ingående ansvarsförbindelse	415,6	398,9	415,6	398,9
Pensionsutbetalningar	-20,6	-21,1	-20,6	-21,1
Nyintjänad pension	-0,1	0,6	-0,1	0,6
Ränte- och basbeloppsuppräknig	9,0	25,8	9,0	25,8
Förändring av löneskatten	-3,3	-2,8	-3,3	-2,8
Ändring av försäkringstekniska grunder				
Byte av tryggande	0,0	-15,3	0,0	-15,3
Övrigt	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Summa utgående ansvarsförbindelse	398,9	384,4	398,9	384,4
Del av ansvarsförbindelsen som tryggats genom försäkring	6,9	23,4	6,9	23,4
Utredningsgrad				

MNKR	KOMMUN 2022	KOMMUN 2023	KONCERN 2022	KONCERN 2023
Värde på överskottsfond hos Skandia	17,7	19,3	17,7	19,3
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	2	2	2	2
Tjänstemän	0	0	0	0
Not 30 Finansiell leasing				
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	47,8	53,3	47,8	53,3
Nuvärde	45,3	49,8	45,3	49,8
Därav betalt i år	12,0	12,6	12,0	12,6
Därav att betala nästa år	9,9	12,6	9,9	12,6
Därav att betala senare	25,9	28,0	25,9	28,0
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	11,2	14,4	11,2	14,4
Nuvärde	10,5	13,5	10,5	13,5
Därav betalt i år	1,6	2,4	1,6	2,4
Därav att betala nästa år	1,8	3,9	1,8	3,9
Därav att betala senare	7,8	8,2	7,8	8,2
Not 31 Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Planenliga avskrivningar	74,9	63,5	113,4	113,9
Nedskrivningar/ rev.av nedskriv	7,1	1,4		1,4
Rearesultat försäljning av anläggningstillgångar		-39,5		-56,6
Avsättningar/fordringar avseende pensioner	1,7	-0,4	2,9	-0,4
Övriga avsättningar		0,4		0,3
Resultat rehallningsverksamhet konto 67200	1,4		1,4	
Summa Justering för ej likviditetspåverkande poster	85,0	25,4	117,7	58,6
Not 31A Poster som redovisas i annan sektion				
Aktivering av interna poster i investeringsredovisning	1,1			
Not 32 Kostnad för revision				
Grunduppdrag	0,2	0,4	0,2	0,4
Övriga uppdrag	0,4	0,6	0,4	0,6
Förtroendevalda revisorer	0,2	0,3	0,2	0,3
Summa revision	0,8	1,2	0,8	1,2
Not 32 upplysning om särredovisningar				

Särredovisning av VA-verksamhet enligt lagen om allmänna vattentjänster är upprättad genom koncernbolaget Östhammar vatten AB.

Budgetuppföljning och helårsprognos

Östhammars kommun

2024-02-29

ÖSTHAMMARS KOMMUN

NÄMND	Budget Ack	Utfall Ack	Avvikelse Ack	Budget År	Prognos År	Avvikelse År
Kommunfullmäktige	-8 967	-3 315	5 652	-53 802	0	0
Kommunstyrelsen	-34 628	-28 228	6 400	-206 736	0	0
Bygg- och miljönämnden	-827	-1 404	-577	-5 649	-5 649	0
Kultur- och fritidsnämnden	-8 951	-4 054	4 897	-54 492	-54 492	0
Barn- och utbildningsnämnden	-103 515	-106 867	-3 352	-624 685	-624 685	0
Vård- och omsorgsnämnden	-23 140	-21 237	1 902	-153 421	-153 421	0
Individ- och familjenämnden	-72 701	-75 376	-2 675	-437 365	-437 365	0
	-252 730	-240 481	12 248	-1 536 150	-1 275 612	0
Finansieringsverksamheten	259 970	239 462	-20 508	1 559 820	1 559 820	
	7 240	-1 019	-8 260	23 670	284 208	0

FINANSER

ENHET	Budget		Avvikelse		Prognos		Avvikelse
	Ack	Utfall Ack	Ack	Budget År	År	År	
Pensionskostnader	-6 118	-23 780	-17 662	-36 707	-36 707		0
Kapitalkostnader	4 052	0	-4 052	24 311	24 311		0
Skatteintäkter	263 203	263 384	182	1 579 216	1 579 216		0
Räntor	-1 167	-140	1 027	-7 000	-7 000		0
	259 970	239 464	-20 506	1 559 820	1 559 820		0

KOMMUNSTYRELSEN

KONTOR	Budget		Avvikelse		Prognos	Avvikelse
	Ack	Utfall Ack	Ack	Budget År	År	År
Politik och stab	-10 987	-2 529	8 458	-66 061		
Kommunledningskontoret	-12 177	-10 972	1 205	-75 068		
Samhällsbyggnadskontoret	-1 404	-568	836	-9 069		
Näringslivskontoret	-825	8 673	9 498	-5 147	-5 147	
Tekniska kontoret	-18 203	-26 146	-7 943	-105 193		
	-43 596	-31 542	12 054	-260 538	-5 147	0

BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN

KONTOR	ENHET	Budget		Avvikelse		Prognos		Avvikelse	
		Ack	Utfall	Ack	Budget	År	År	År	År
Samhällsbyggnadskontoret	BYGG- OCH MILJÖNÄMNDEN	-465	-531	-66	-2 815	-2 815	0		
Samhällsbyggnadskontoret	BYGG, KARTA, DETALJPLAN	-295	-190	105	-1 967	-1 967	0		
Samhällsbyggnadskontoret	MILJÖ	-67	-684	-617	-867	-867	0		
		-827	-1 405	-578	-5 649	-5 649	0		

Stort underskott inom på intäktssidan just nu på grund av årliga avgifter som ännu inte har fakturerats. Kommer att ske inom kort och helårsprognosen är enligt budget.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

KONTOR	ENHET	Budget		Avvikelse		Prognos	Avvikelse
		Ack	Utfall Ack	Ack	Budget År	År	År
Kultur- & Fritidskontoret	KULTUR- OCH FRITIDSCHEF	-346	-100	246	-2 108	-2 108	0
Kultur- & Fritidskontoret	FRITID OCH HÄLSA	-4 054	-977	3 077	-24 567	-24 567	0
Kultur- & Fritidskontoret	KULTUR & BIBLIOTEK	-3 339	-1 776	1 563	-20 332	-20 332	0
Kultur- & Fritidskontoret	KULTURSKOLAN	-1 213	-1 201	12	-7 485	-7 485	0
		-8 951	-4 054	4 897	-54 492	-54 492	0

Stort överskott som till största del förklaras av att nämnden inte har blivit debiterade internhyror. Helårsprognos enligt budget.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

KONTOR	FUNKT	Budget		Avvikelse		Prognos	Avvikelse
		Åk	Utfall Åk	Åk	Budget År	År	År
Bildningskontoret	BILDNING, STAB	-40 266	-39 835	430	-243 075	-243 075	0
Bildningskontoret	GYMNASIET OCH VUXENUTBILDNING	-9 691	-9 717	-26	-60 306	-60 306	0
Bildningskontoret	GRUNDSKOLA	-35 463	-37 924	-2 461	-214 791	-214 791	0
Bildningskontoret	FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	-18 095	-19 390	-1 296	-106 513	-106 513	0
		-103 515	-106 867	-3 352	-624 685	-624 685	0

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

- Givet rådande omständigheter arbetar Barn- och utbildningsnämnden mot att nå en budget i balans på helår och därmed är även prognosen att nå en budget i balans på helår.
- Per februari visar Barn- och utbildningsnämnden ett underskott om -3,3 mnkr (avvikelse 3,2 % för perioden), underskottet för perioden förklaras av ännu ej tillgodoförda statsbidrag om cirka 3,8 mnkr för perioden.
- Enheterna arbetar medvetet med budgetföljsamhet och räknar med att nå en budget i balans på helår.
- Det är framför allt två enheter (Modersmålsenheten och Anpassad grundskola) som inte kommer att nå en budget i balans. De stora utmaningarna 2024 råder i central budget där fastighetskostnader, köp och försäljning platser och skolskjuts är poster som är svårprognostiserade på helår.

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

KONTOR	ENHET	Budget Ack	Utfall Ack	Avvikelse Ack	Budget År	Prognos År	Avvikelse År
Omsorgskontoret	OMSORG, STAB	-8 257	1 335	9 592	-49 690	-49 690	0
Omsorgskontoret	PRODUKTION, STAB	-1 515	-1 808	-293	-9 137	-9 137	0
Omsorgskontoret	SÄRSKILT BOENDE, ÄLDRE	409	-1 669	-2 077	-1 133	-1 133	0
Omsorgskontoret	ORDINÄRT BOENDE	-5 313	-11 164	-5 852	-38 449	-38 449	0
Omsorgskontoret	HSL	-5 760	-5 319	441	-35 489	-35 489	0
Omsorgskontoret	ENH FÖR HJÄLPM O FÖREBY.INS	-1 458	-1 062	396	-8 820	-8 820	0
Omsorgskontoret	FUNKTIONSHINDER	-1 246	-1 551	-305	-10 703	-10 703	0
		-23 140	-21 237	1 902	-153 421	-153 421	0

VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

- Utfallet fram till och med februari är ett överskott om ca 1,9 mnkr
- Årsprognosen är lika med budget
- Stab har ett stort överskott främst för att ingen internhyra ännu debiterats. I budget finns statsbidrag som ännu betalats ut vilket också påverkar utfallet.
- Särskilt boende har en avvikelse om ca 2 mnkr vilket till allra största delen kan härledas till personalkostnader.
- Ordinärt boende har ett avvikelse på ca 6 mnkr. Avvikelsen kommer av att intäkterna är ca 2,2 mnkr lägre än budget samt att personalkostnaderna avviker mot budget med ca 2,8 mnkr

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

KONTOR	ENHET	Budget		Avvikelse		Prognos	
		Ack	Utfall Ack	Ack	Budget År	År	År
Omsorgskontoret	MYNDIGHET, STAB	-519	-28	491	-3 197	-3 197	0
Omsorgskontoret	ÖPPENVÅRD	-1 788	-1 590	198	-11 395	-11 395	0
Omsorgskontoret	BARN- OCH UNGDOM, MYNDIGHET	-5 954	-8 446	-2 491	-35 386	-35 386	0
Omsorgskontoret	VUXEN, MYNDIGHET	-3 622	-3 803	-180	-21 186	-21 186	0
Omsorgskontoret	ÄLDRE OCH LSS, MYNDIGHET	-59 657	-58 607	1 050	-358 673	-358 673	0
Omsorgskontoret	EIA	-981	-2 723	-1 741	-6 448	-6 448	0
Omsorgskontoret	NÄMND O POLITIK	-180	-180	0	-1 080	-1 080	0
		-72 701	-75 376	-2 675	-437 365	-437 365	0

INDIVID- OCH FAMILJENÄMNDEN

- Per februari visar Individ- och familjenämnden ett underskott om cirka 2,7 mnkr, vilket motsvarar en negativ avvikelse om 3,7 % mot periodens budget.
- Underskottet förklaras främst av kostnader för inhyrd personal på Enheten Barn och Ungdom samt av att Enheten för Integration och arbete (EIA) ännu ej har erhållit ersättningar för interna tjänster så som biltvätten, vaktmästeri, post- och måltidskörningar.
- Individ- och familjenämnden arbetar mot att nå budget i balans på helår men ser utmaningar främst för Enheten Barn och Ungdom. För Enheten Barn och Ungdom bedöms, utifrån nuvarande omständigheter, kostnaderna för inhyrd personal leda till att enheten inte kommer att nå en budget i balans på helår.

INVESTERINGAR

PROJ2	Budget Ack	Utfall Ack	Avvikelse Ack	Budget År	Prognos År	Avvikelse ÅR
Inv proj Tek expl bost.omr	2 867	320	2 547	17 200	0	17 200
Inv proj Tek G/C vägar	0	798	-798	0	0	0
Inv proj Tek övr infrastruktur	3 383	128	3 256	20 300	0	20 300
Inv proj Tek vhtlokaler	12 000	2 462	9 538	72 000	0	72 000
Inv proj Tek energieffektiv	1 375	61	1 314	8 250	0	8 250
Inv proj Tek övriga	2 708	105	2 603	16 250	0	16 250
Inv proj Renhållning	250	0	250	1 500	0	1 500
Inv Bygg- o miljönämnden	33	0	33	200	0	200
Inv Kultur- o fritidsnämnden	283	0	283	1 700	0	1 700
Inv proj Barn- o utb nämnden	1 011	631	379	6 063	0	6 063
Inv proj VON	383	75	309	2 300	0	2 300
	24 294	4 579	19 715	145 763	0	145 763

Budgetförutsättningar

2025

SKRs bedömningar om 2025

- 2024 kan bli ett år med historiskt låg tillväxt av skatteunderlaget
- Till stora delar beroende på en svag arbetsmarknad
- En ljusning av arbetsmarknaden kommer 2025 men arbetslösheten beräknas inte falla tillbaka förrän 2026.
- Återhämtning på arbetsmarknaden kommer för 2025 främst handla om högre medelarbetstid.
- Inflation och höga räntor som mycket handlat om på senare tid gör att återhämtning av tappat köpkraft kommer ta flera år

SKRs bedömningar om 2025

- För 2025 ser vi återigen en högre real tillväxt av skatteunderlaget
 - Konjunkturen vänder uppåt
- Arbetslösheten toppar för att sedan börja falla tillbaka
- Riksbankens styrränta bedöms sänkas till ca 2 % vid 2025 års utgång
- Inflationen bedöms ligga i närheten av riksbankens mål om 2 %
- Sammantaget ser det med bakgrund av ovanstående som om 2025 kan bli ett positivt år om vi kan hantera kostnadsstegringarna i vår verksamhet.

Skatte- och bidragsprognos

Uppdaterad: 2024-03-22
 SKR:s prognos: 2024-0212-14
 Antal invånare: 2023-11-01

22 320,0

Antal invånare	Budget/plan 2023-2027	22 350	22 400	22 450	22 500	22 550
Antal invånare	Fastställt/prognos	22 171	22 250	22 300	22 350	22 400
	Fastställt		Prognos	Prognos	Prognos	Prognos
ÅR		2024	2025	2026	2027	2028
Eget skatteunderlag		57 623	60 361	62 873	65 397	68 067
Garanterat skatteunderlag		69 033	72 179	74 967	77 774	80 779
Underlag för inkomstutjämning		11 410	11 818	12 094	12 377	12 712
Kommunens skattesats		21,69	21,69	21,69	21,69	21,69
Länsviss skattesats		19,14	19,14	19,14	19,14	19,14
	MKR		MKR	MKR	MKR	MKR
Skatteinkomst före utjämning		1 249,8	1 309,2	1 363,7	1 418,5	1 476,4
Inkomstutjämning		218,4	226,2	231,5	236,9	243,3
Kostnadsutjämning		-12,4	-12,4	-12,4	-12,4	-12,5
Regleringsbidrag/avgift		67,7	53,0	46,3	38,4	30,0
Fastighetsavgift		84,7	88,8	88,8	88,8	88,8
LSS utjämning		-15,1	-15,1	-15,1	-15,2	-15,2
SKATTER, BIDRAG OCH UTJÄMNING		1 593,3	1 649,7	1 702,7	1 755,0	1 810,9
Korrigerad slutavräkning 2022		0,0	0,0			
Slutavräkning 2023		-2,3	0,0			
Slutavräkning 2024		-1,4	0,0			
SUMMA		1 589,6	1 649,738			
SKR:s prognos 2023-12-14		1 574,1	1 630,6	1 692,2	1 747,5	0,0
	DIFFERENS	15,5	19,1	10,5	7,5	
Budget/plan KF 2 2024-02-13		1 579,2	1 635,6	1 687,3	1 739,7	0,0
	DIFFERENS	10,4	14,1	15,4	15,3	

Budgetförutsättningar 2025 Östhammar

- Budgetförutsättningarna 2025 utgår från beslutad budget 2024 med tillägg av de prioriteringar som beslutades om vid föregående budgethandling.
- Därefter har justering efter den demografiska utvecklingen gjorts.
- Ramarna för respektive nämnd har räknats upp för att nå det resultatmål om 3 % som är antaget i 2024 års budgethandling.

Prioriteringar enligt resursfördelningsmodellen

- Från kommunfullmäktige avgår 600 000 kr på grund av att allmänna val ej hålls under 2025.
- Kommunstyrelsen (sambhallsbyggnadskontoret) utökas med 10 mnkr avseende beräknat driftbidrag Östhammars vatten. Under våren kommer närmare information om exakt belopp.
- Från kommunstyrelsen avgår rationaliseringar om 5 mnkr, enligt tidigare flerårsplan.
- Kommunstyrelsen utökas med 1 mnkr i ökade kostnader för centrala pensionskostnader, dvs kommunens ansvarsförbindelse.
- Räntenettet förväntas öka med 3 mnkr jämfört med 2024. Detta kan komma att behöva omprövas under våren.

Preliminära budgetramar 2025

Kommunfullmäktige	Budget 2024	Flerårsplan	Demografi	Uppräkning	Prel budget 2025
Politik	2 252		13	17	2 282
Valnämnd	714	-600	4	2	120
Revision	1 000		0	25	1 025
Gem Överförmyndarnämnd	2 520		14	63	2 597
Gem Räddningstjänstnämnd	33 025		185	826	34 036
Gem IT nämnd	14 291		80	357	14 728
Totalt	53 802	-600	296	1 290	54 788

Politik och Stab	Budget 2024	Flerårsplan	Demografi	Uppräkning	Prel budget 2025
Politik	6 557		37	58	6 652
Kommundirektör	2 310		13	1	2 324
Säkerhet o Beredskap	1 571		9	-37	1 543
Kommunledningsstab	12 839		65	13	12 917
Oförutsett (KS)	452			9	461
Projekt	1 165			32	1 197
Särskilda medlemsavgifter	775			19	794
Totalt	25 669	0	124	95	25 888

Preliminära budgetramar 2025

Kommunledningskontor	Budget 2024	Flerårsplan	Demografi	Uppräkning	Prel budget 2025
Ekonomi	17 265		97	60	17 422
Upphandling	3 726		21	18	3 765
HR	15 466		87	89	15 642
Kommunikation och ÖD	12 031		67	21	12 119
Digitalisering o proj ledning	12 170		68		12 238
Totalt	60 658	0	340	188	61 186

Övrigt KS	Budget 2024	Flerårsplan	Demografi	Uppräkning	Prel budget 2025
Tekniskt kontor	105 193	0	567	490	106 250
<i>varav Måltid</i>	49 874		267	509	50 650
<i>varav Övrig teknisk förvaltning</i>	55 319		300	-19	55 600
Näringslivskontor	5 147		29	84	5 260
Samhällsbyggnadskontor KS	9 069	10 000	55	128	19 252
Totalt	119 409	10 000	651	702	130 762

Preliminära budgettramar 2025

Övriga Nämnder	Budget 2024	Flerårsplan	Demografi	Uppräkning	Prel budget 2025
Bygg- och miljönämnd	5 649		29	-376	5 302
Kultur- och fritidsnämnd	54 492		282	654	55 428
Barn- och Utbildningsnämnd	624 685		1 105	5 468	631 258
Vård- och omsorgsnämnd	153 421		793	-6 205	148 009
Individ- och familjenämnd	437 365		15 630	9 256	462 251

Preliminära budgettramar 2025

	Budget 2024	Flerårsplan	Demografi	Uppräkning	Prel budget 2025
Delsumma vht nettokostnad	1 535 150	9 400	19 250	11 072	1 574 872
Centrala poster	13 396	-4 000	0	6 206	15 602
varav reformutrymme/rationaliseringar	1 000	-5 000		6 814	2 814
varav Centrala pensionskostnader	36 707	1 000			37 707
varav Intern finansiering (intern rta)	-24 311			-608	-24 919
Summa vht nettokostnad	1 548 546	5 400	19 250	17 278	1 590 474
Skatter och bidrag	-1 579 216			-70 522	-1 649 738
Räntor, netto	7 000	3 000			10 000
ÅRETS RESULTAT	-23 671				-49 264

Samrådsyttrande inför tillståndsansökan för vattenverksamhet för bro över Olandsån i projekt väg 288 Gimo-Börstil

Östhammars kommun är angelägen om att vägsträckan Gimo-Börstil färdigställs och byggs om till en mötesfri väg med högre trafiksäkerhet som möjliggör effektiva transporter, effektiviserar arbetspendling och underlättar för resor inom och till kommunen. Föreslagen vägsträckning för projektet innefattar en ny bro som anläggs över Olandsån och följande yttrande avser att framföra synpunkter gällande undersökningssamrådet för tillståndsansökan för vattenverksamhet i samband med anläggande av bro över Olandsån och vägavsnitt inom högsta högvatten.

Östhammars kommun vill framföra följande synpunkter gällande det samrådsunderlag som skickats ut:

2.1 Samrådskrets

Trafikverket har här valt att begränsa samrådskretsen för enskilda till tre fastighetsägare. Östhammars kommun instämmer inte i denna avgränsning. Även om avgränsningen förklaras med en bedömning att verksamheten inte kommer påverka nedströms fastigheter är markavvattningsföretaget en helhet för hela båtadsområdet och bör därför ingå i samrådskretsen av enskilda berörda.

3.4 Vattenmiljö

Östhammars kommun vill påpeka att Olandsån även hyser andra arter än gädda och abborre. Andra fiskarter, troligtvis kräfta, och vattenvegetation. En bredare bild av den biologiska mångfalden under vattenytan bör tydligare beskrivas i kommande miljökonsekvensbeskrivning. Att vattendraget inte inventerats avseende arter beskrivs också i avsnitt 3.5.

3.5 Naturmiljö

Östhammars kommun anser att en inventering av undervattensmiljön bör göras för att miljökonsekvensbeskrivningen ska kunna göra en korrekt bedömning av naturvärdena. Nu beskrivs att artvärdet preliminärt bedöms vara obetydligt då det inte finns några uppgifter om förekomst av naturvårdsarter i vattendraget. Utan inventering går det inte att säkerställa hur artsammansättningen ser ut i ån och det går inte att bedöma omfattningen av miljöpåverkan.

I samrådshandlingen beskrivs att lövskogsområdet med påtagligt naturvärde (klass 3), öster om området med klass 4, kommer beröras och påverkas. Effekterna av den lokala påverkan genom minskning av areal lövskog i relation till omgivande lövskogsmiljöer bör beskrivas i kommande MKB.

3.7 Rekreation och friluftsliv

Östhammars kommun ser positivt på att paddlingsmöjligheterna i Olandsån inte kommer att begränsas av den planerade bron.

Samhällsbyggnadskontoret

5.1 Vattenmiljö

Under konstruktionstiden kommer ån utsättas för grumling vid grävarbeten. Det är bra att försiktighetsåtgärder tas för att minimera grumlingen i vattenförekomsten. Om även botten sediment grävs upp kan dessa innehålla partikulärt bunden fosfor som sedimenterat. Vid upptag av sådana massor är det önskvärt att avvattna dem på säkert avstånd från Olandsån och sedan transportera bort avrunnen massa för att forsla bort sedimenterade näringsämnen.

I skyddsåtgärder mot grumling önskar Östhammars kommun också att tiden för arbete i vatten begränsas och tydliggörs, för att minska påverkan på fisk och andra vattenlevande arter.

5.2 Naturmiljö

Mark som inte är vegetationsklädd löper större risk för erosion och ytavrinning, som kan föra med sig näringsämnen till närliggande vattendrag. Kommunen anser därför att strandzonen bör återställas så att marken vid brofästena återfår vegetation så snart som möjligt efter färdigställande för att skydda Olandsån mot en ökad ytavrinning och tillförsel av näringsämnen från närliggande åkermark.

Övrigt

Under tiden som samrådsmaterialet har tagits fram har Östhammars kommun antagit en ny översiktsplan. Referenserna till kommunens översiktsplan i samrådsmaterialet behöver därför ses över.

Enligt förvaltningscykel 3 i VISS ska berörd vattenförekomst enligt miljö kvalitetsnormen ha uppnått god ekologisk status 2033, detta behöver därför ses över i samrådsunderlaget.

I övrigt anser kommunen att det är viktigt att jordbruk fortsatt kan bedrivas under konstruktionstiden och att markägare kommer åt sina marker som inte är ianspråktagna för bro- och vägbygget även under konstruktionstiden. Vidare anser kommunen att planerade skyddsåtgärder bör vidtas för att minimera påverkan från byggandet av vägbanken och bron, och att kommunikation med berörda parter är viktigt om oförutsedda händelser uppstår under byggnationstiden.

Enligt sändlista

Diariet

Undersökningssamråd inför ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken för anläggande av bro över Olandsån och vägavsnitt inom högsta högvatten, Projekt Väg 288 Gimo-Börstil, Östhammars kommun, Uppsala län.

Trafikverket planerar att anlägga en ny väg vid namn 288 mellan Gimo och Börstil. Sträckan innebär en passage över vattendraget Olandsån där en ny bro ska anläggas. Anslutande väg förläggs inom område för utbredning av Olandsåns högsta högvatten. Dessa två verksamheter innebär vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, varför Trafikverket kommer söka tillstånd hos mark- och miljödomstolen. Till ansökan ska en miljökonsekvensbeskrivning tas fram och inför detta ska samråd ske med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden.

Syftet med samrådet är bland annat att identifiera och avgränsa särskilt viktiga frågeställningar att behandla i miljökonsekvensbeskrivningen. Direkt berörda såväl som myndigheter och organisationer kan genom samrådet bidra med sin kunskap om förhållanden som är viktiga att ta hänsyn till i arbetet. Alla synpunkter och remissvar som kommer in sammanställs och besvaras i en samrådsredogörelse som skickas till Länsstyrelsen med en begäran om beslut i fråga om betydande eller icke betydande miljöpåverkan. Trafikverket arbetar därefter vidare med ansökan med stöd av inkomna synpunkter.

Trafikverket har tagit fram ett samrådsunderlag som bifogas.

Vi vill få in synpunkter och yttranden senast 2024-03-22. Synpunkter skickas till Trafikverket, Ärendemottagningen, Investering, Box 810, 781 28 Borlänge eller via e-post till investeringsprojekt@trafikverket.se. Ange ärendenummer TRV 2019/48564.

Vid eventuella frågor kontakta Trafikverkets Miljöspecialist Anna Sundqvist, telenr 010-123 10 04 och mailadress anna.sundqvist@trafikverket.se eller Trafikverkets projektledare Jan Nyman, telenr 010-123 27 61 och mailadress jan.nyman@trafikverket.se

Med vänlig hälsning

Digital signering

Anna Sundqvist, miljöspecialist

Bilagor:

Samrådsunderlag daterat 2024-02-26

Trafikverket har inhämtat dina personuppgifter från fastighetsregistret i syfte att genomföra rubricerad åtgärd i enlighet med sektorslagarna för infrastruktur. Inkomna synpunkter och yttranden i ärendet utgör allmän handling. Du har rätt att begära registerutdrag, begära rättelse, begära radering, begära begränsning av behandlingen samt invända mot behandlingen. Begäran görs till Trafikverkets kontaktcenter. Personuppgiftsansvarig är Trafikverket, 781 89 Borlänge. Organisationsnummer 202100-6297. Dataskyddsombudet kan nås på samma adress. Du har rätt att klaga till Datainspektionen som är tillsynsmyndighet för dataskyddsförordningen.

Samrådsunderlag till ansökan om tillstånd
vattenverksamhet

Ny bro över Olandsån

Inom vägplan Väg 288 Gimo-Börstil, mötesfri väg
Östhammars Kommun, Uppsala Län
2024-02-26

Trafikverket

Postadress: Trafikverket, Box 1214, 751 42 Uppsala

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: [Konfidentialitetsnivå]

Dokumenttitel: Samrådsunderlag vattenverksamhet

Författare: Sweco Sverige AB

Dokumentdatum: 2024-02-26

Ärendenummer: TRV 2019/48564

Kontaktperson: Anna Sundqvist, Trafikverket

Foto: Sweco om inget annat anges

Innehåll

1 Inledning	5
1.1 Administrativa uppgifter	5
1.2 Bakgrund och orientering.....	6
1.3 Planerad vattenverksamhet	7
1.4 Rådighet.....	7
2 Undersökningssamråd.....	8
2.1 Samrådsrets	8
2.2 Genomförande av samråd	9
3 Förutsättningar	10
3.1 Befintliga anläggningar	11
3.2 Planförhållanden.....	11
3.3 Riksintressen och skyddade områden	12
3.4 Vattenmiljö.....	12
3.5 Naturmiljö	15
3.6 Kulturmiljö.....	16
3.7 Rekreation och friluftsliv.....	18
3.8 Boendemiljö.....	18
3.9 Markföreningar	18
4 Beskrivning av planerad vattenverksamhet	20
4.1 Ny väg inom högsta högvatten	20
4.2 Ny bro över Olandsån.....	20
4.3 Tider.....	22
5 Vattenverksamhetens förutsedda miljöeffekter	23
5.1 Vattenmiljö.....	23
5.2 Naturmiljö	24
5.3 Kulturmiljö.....	25
5.4 Rekreation och friluftsliv.....	25
5.5 Boendemiljö.....	25
5.6 Kumulativa effekter.....	26
6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått	27

7 Trafikverkets bedömning av betydande miljöpåverkan.....	28
8 Fortsatt arbete.....	29
9 Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen.....	30
10 Referenser	31

1 Inledning

Väg 288 förbinder Uppsala med Östhammar och Upplandskusten. Delen mellan Gimo och Börstil är en regionalt viktig länk för pendling med både bil och kollektivtrafik. Trafikflödet är cirka 4 800 fordon/dygn men bedöms öka till cirka 6 200 fordon/dygn till år 2040. Vägen har stor betydelse för tillgängligheten till arbetsplatser, skolor och andra samhällsfunktioner. Syftet med aktuellt projekt är att utreda möjligheterna till en ombyggnation som förbättrar trafiksäkerhet och framkomlighet för alla trafikanter.

Föreslagen vägsträckning innebär att en ny bro behöver anläggas över Olandsån. Bron med dess brostöd samt en del av vägområdet kommer att anläggas inom vattenområdet för Olandsån. Därmed ansöker Trafikverket om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken.

Samråd är det första steget i en prövningsprocess för tillstånd vattenverksamhet. Syftet med samrådet är att i ett tidigt skede ta in kunskap om kända eller befarade omständigheter som kan utgöra hinder, klargöra problemställningar och att identifiera och avgränsa särskilt viktiga frågeställningar att behandla vidare i miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådsprocessen ger även berörda samrådsparter tidig kunskap om planerad verksamhet och möjlighet att påverka inriktning för verksamheten.

1.1 Administrativa uppgifter

Sökande: Trafikverket

Organisationsnummer: 202100–6297

Postadress: Box 1214, 751 42 Uppsala

E-postadress: trafikverket@trafikverket.se

Telefonnummer: 0771–921 921

Kontaktperson: Jan Nyman, projektledare

E-postadress: jan.nyman@trafikverket.se

Telefonnummer: 010-123 27 61

Kontaktperson: Anna Sundqvist, miljöspecialist

E-postadress: anna.sundqvist@trafikverket.se

Telefonnummer: 010-123 10 04

Berörda fastigheter: Östhammar Örsta 2:4, Östhammar Däcksta 3:1, Östhammar Hökhuvud 4:6.

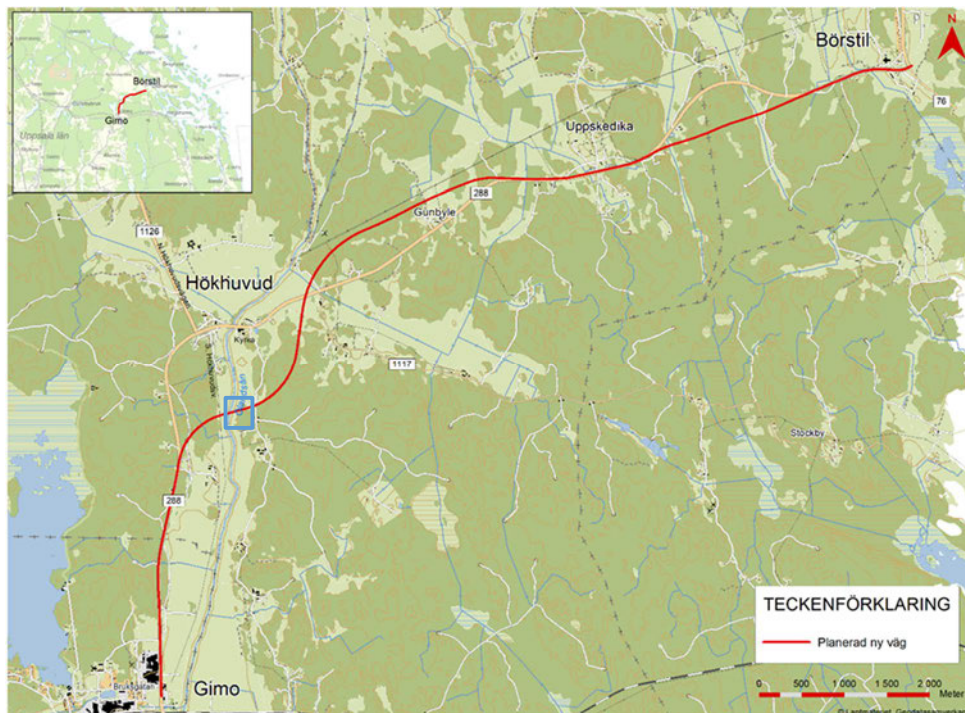
Ort: Hökhuvud
Kommun: Östhammar
Län: Uppsala län

1.2 Bakgrund och orientering

Området mellan Gimo och Börstil utgörs av en bygd med aktivt jordbrukslandskap med höga natur- och kulturmiljövärden. Längs befintlig väg finns ett flertal vattendrag, varav det största är Olandsån. Olandsån utgörs av ett 13 km långt vattendrag på sträckan mellan Gimo och utloppet för Norsdiket i höjd med Norrskedika.

För att kunna genomföra vägprojektet upprättar Trafikverket parallellt med ansökan en vägplan, som planeras gå ut på samråd i augusti 2024. För ytterligare information om vägplanen se *Väg 288, Gimo-Börstil, mötesfri väg* på Trafikverkets hemsida, <https://www.trafikverket.se/vara-projekt/projekt-i-uppsala-lan/vag-288-gimo-borstil-motesfri-vag/>.

Berört vattenområde för tillståndsansökan är Olandsån. Vägplanen kommer att passera Olandsån på en cirka 90 meter lång bro. Naturen som kommer att beröras av planerad vattenverksamhet är till största del jordbruksmark.

Figur 1 Översiktskarta på vägplanen Gimo-Börstil. Blå rektangel markerar var ansökt vattenverksamhet är lokaliserad.

1.3 Planerad vattenverksamhet

Vattenverksamhet är en åtgärd eller verksamhet som på något sätt påverkar ett eller flera vattenområden. Det kan vara åtgärder som ökar eller minskar vattenmängden, påverkar den omgivande miljön eller vattenområdets storlek. Trafikverket avser att ansöka om tillstånd för vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken (1998:808) för anläggning av ny väg samt bro över Olandsån.

1.4 Rådighet

Trafikverket har rådighet att bedriva vattenverksamhet som behövs för allmän väg eller järnväg enligt 2 kap 4 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet m.m.

Markåtkomst sker med stöd av vägplan Gimo-Börstil. Vägplanen förväntas fastställas i början av 2025.

2 Undersökningssamråd

Trafikverket genomför med detta samrådsunderlag ett undersökningssamråd i fråga om verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

Vid ett undersökningssamråd ska Trafikverket ta fram ett samrådsunderlag, och samråda i frågan om betydande miljöpåverkan och i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden.

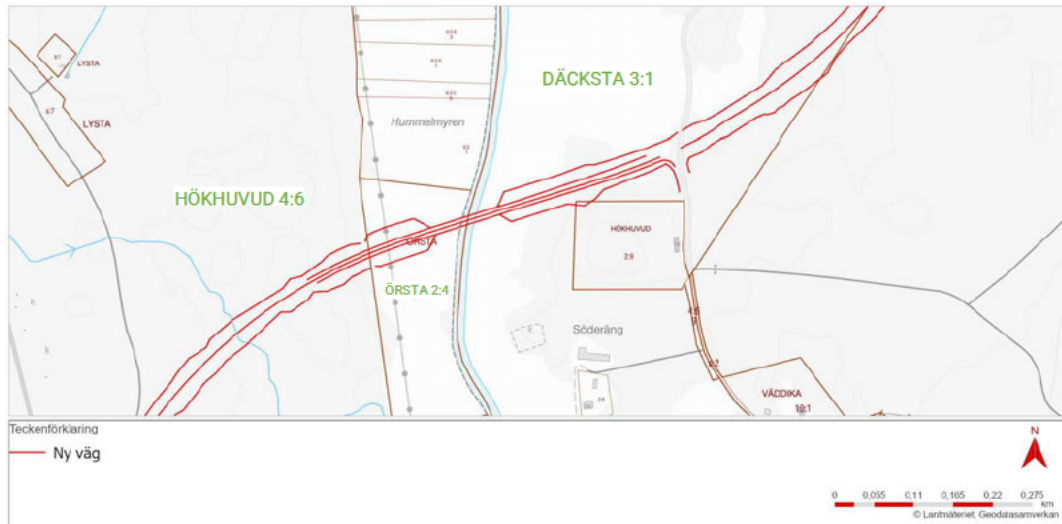
2.1 Samrådsrets

Samrådsretsen utgörs av Länsstyrelsen Uppsala län, Östhammar kommun, SGU, Skogsstyrelsen, Naturskyddsföreningen, Gästrike vatten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten eller åtgärden. Enskilda utgörs i det här fallet av fastighetsägare, vilka framgår nedan, och markavvattningsföretaget Nedre Olandsåns vlf.

Direkt berörda fastigheter av verksamheten är:

- ÖSTHAMMAR ÖRSTA 2:4
- ÖSTHAMMAR DÄCKSTA 3:1
- ÖSTHAMMAR HÖKHUVUD 4:6

Samrådsretsen avgränsas för enskilt berörda till ovan nämnda fastigheter, vilka också framgår i Figur 2. Verksamheten bedöms inte medföra några konsekvenser för nedströms fastigheter med vidtagna skyddsåtgärder.

Figur 2 Identifierade fastigheter som direkt berörs av verksamhet, och som ingår i samrådskretsen, är markerade med **grön text**.

2.2 Genomförande av samråd

Samrådsunderlaget skickas ut till samrådskretsen. Yttrande till Trafikverket lämnas skriftligt.

3 Förutsättningar

Detta undersökningssamråd berör vattenverksamheten för anläggning av ny väg samt ny bro över Olandsån. Nedan beskrivs de plats specifika förutsättningarna för aktuell vattenverksamhet.

De miljöaspekter som har bedömts relevanta för vattenverksamheten är vattenmiljö, naturmiljö, kulturmiljö, rekreation och friluftsliv samt boendemiljö.

Figur 3 Bilden hur området ser ut där bron planeras byggas.

Figur 4 Bilden är tagen från Hökhuvud i sydlig riktning och visar hur området i stort ser ut kring planerad bro. Plats där bro ska anläggas är markerad med en stjärna.

3.1 Befintliga anläggningar

Jungfrulig mark kommer behöva tas i anspråk för planerad verksamhet. Närmaste väg ligger cirka 300 meter öster om planerad bro. Cirka 230 meter sydöst om broläget ligger Söderäng som består av ett par fastigheter.

3.2 Planförhållanden

I gällande översiktsplan, Översiktsplan Östhammars kommun 2016, är området för planerad verksamhet utpekat som *”Landsbygd med utveckling av bebyggelse med hänsyn till areella näringar och landskapskaraktär”*.

Vattenverksamheten berör ingen detaljplan.

3.3 Riksintressen och skyddade områden

Riksintressen

Området omfattas inte av några riksintressen.

Strandskydd

Olandsån omfattas av det generella strandskyddet enligt 7. miljöbalken kap som omfattar 100 meter från strandkanten. För utbredning, se Figur 5. Bron över Olandsån och ny väg kommer att förläggas inom strandskyddat område. Strandskyddsfrågan hanteras inom ramen för vägplan *Gimö-Börstil, mötesfri väg* genom samråd istället för genom särskild prövning.

Figur 5 Strandskyddat områden i anslutning till planerad vattenverksamhet.

3.4 Vattenmiljö

Olandsån ligger inom huvudavrinningsområdet Olandsån (SE56000) och är indelad i flera vattenförekomster enligt VISS (Vatteninformationsystem Sverige). Den vattenförekomst som berörs av planerade vattenverksamheter heter Olandsån (SE668162-163395).

Vattenförekomsten utgörs av ett 13 km lång del av vattendraget och sträcker sig mellan Gimö och utloppet för Norsdiket i höjd med Norrskedika. Medelflödet (MQ) vid broläget i Olandsån har beräknats av SMHI till 5,4 m³/sekund.

Enligt elprovfiskeregistret för vattendrag finns abborre och gädda i vattendraget.

Ovanstående vattenförekomst innehar miljö kvalitetsnormer för ytvatten som är juridiskt bindande kvalitetskrav och regleras i 5 kap. miljöbalken. Miljö kvalitetsnormer beskriver vilken ekologisk och kemisk status vattnet ska uppnå, och när detta senast ska ske. En verksamhet kan endast tillåtas om den nuvarande ekologiska och kemiska statusen inte riskerar att försämrans, och om uppfyllandet av miljö kvalitetsnormen inte äventyras.

Beslutad miljö kvalitetsnorm för vattenförekomsten är att god ekologisk status ska uppnås till 2027 och god kemisk status (med undantag för bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar) ska redan vara uppnådd.

Aktuell del av Olandsån uppnår idag måttlig ekologisk status. Orsaken till att god ekologisk status inte uppnås är främst övergödning och fysisk påverkan från mänsklig aktivitet. Jordbruk och enskilda avlopp är de största påverkanskällorna för övergödning och för att nå god ekologisk status behöver fosfortillförseln minska.

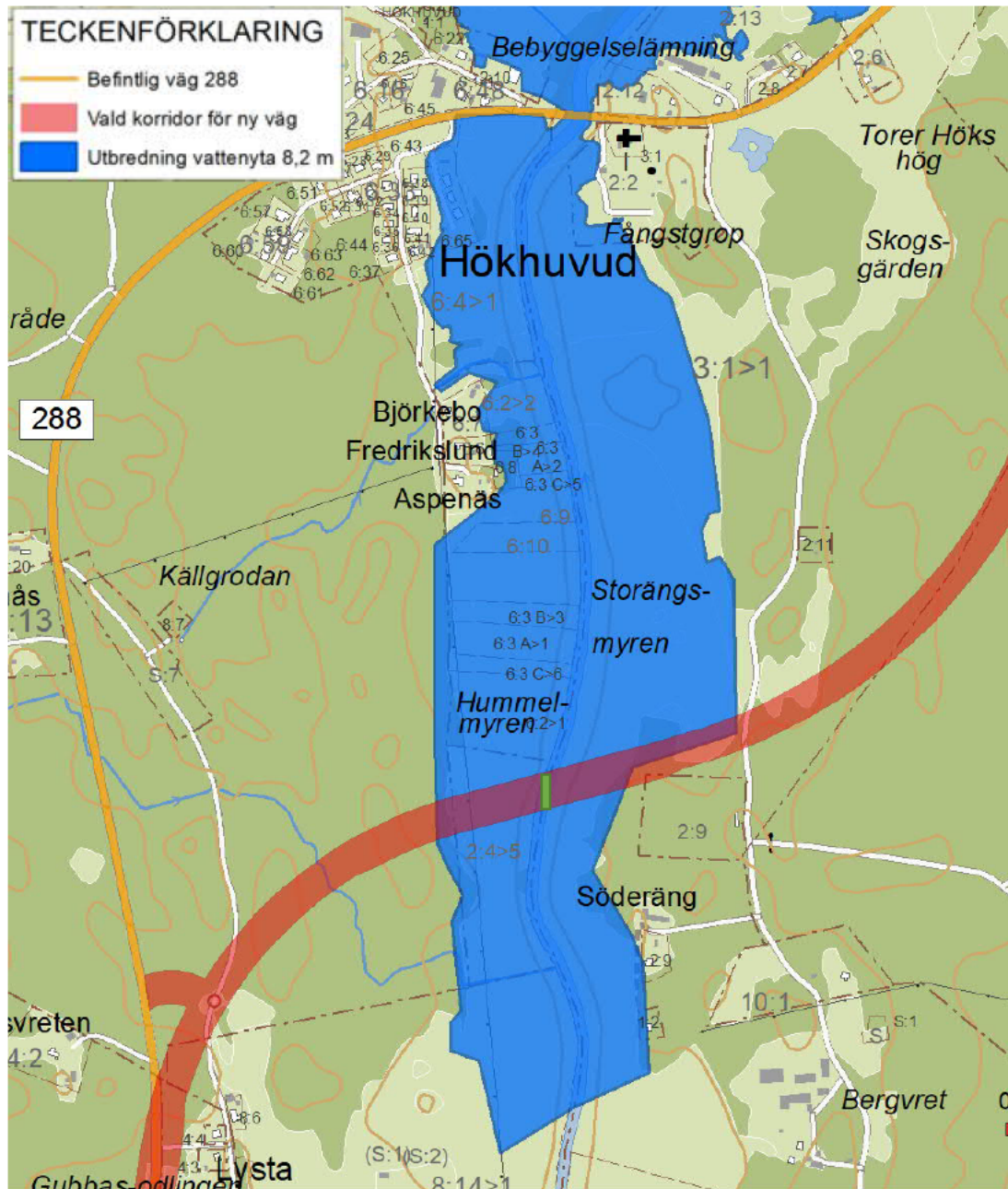
Tabell 1 Ekologisk och kemisk status för Olandsån (VISS, 2023)

	Aktuell status	Kvalitetskrav	Undantag
Olandsån (SE668162-163395)	Måttlig ekologisk status	God ekologisk status	Utökad tidsfrist till år 2033 på grund av påverkan från jordbruk.
	Uppnår ej god* kemisk status	God kemisk status	Mindre stränga krav: polybromerade difenyletrar och kvicksilver.
*Den kemiska statusen uppnår ej god, på grund av polybromerade difenyletrar och kvicksilver vilka överstiger gränsvärden. Dessa parametrar är förhöjda i samtliga svenska ytvatten.			

Det finns ingen utpekad grundvattenförekomst inom området för planerad vattenverksamhet. Närmaste grundvattenförekomst ligger cirka 500 meter nordväst om bron.

Högsta vattenstånd

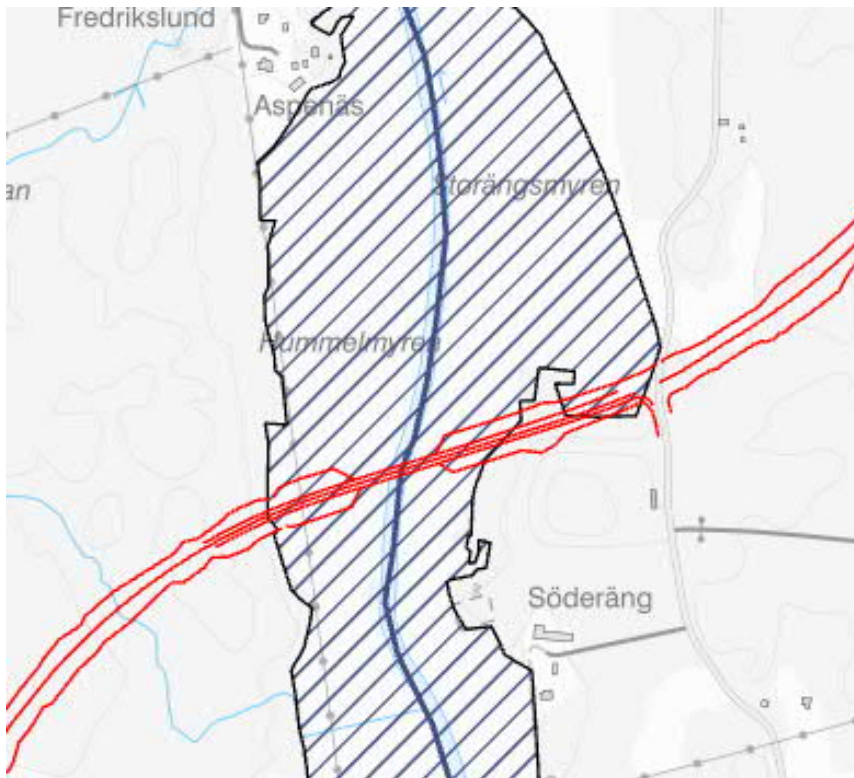
Då Olandsån översvämmas regelbundet har en utredning (SMHI, 2020) av högsta vattenstånd gjorts av SMHI (Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut). Vid högsta vattenstånd (HHW), 7,9–8,2 meter, översvämmas nästa all åkermark runt Olandsån söder om Hökhuvud fram till nuvarande väg 288, se Figur 6. Området för högsta högvatten utgör gräns för ansökt vattenverksamhet.

Figur 6 Aktuell vägkorridor med vald utredningskorridor och utbredning av vattenståndet vid 8,2 meter (RH2000), det vill säga ungefärlig utbredning vid högsta högvatten (HHW) för Olandsån. Läge för bro är markerad med grön rektangel.

Markavvattningsföretag Nedre Olandsån

Markavvattningsföretaget Nedre Olandsån (ID B0051) är ett vattenavledningsföretag som sträcker sig ungefär 21 kilometer från norr till söder, från cirka 13 kilometer norr om Hökhuvud till cirka 8 kilometer söder om Hökhuvud. Nedre Olandsån vfl har ett båtnadsområde på 4 189,66 ha (länsstyrelsen Uppsalas informationskarta, hämtat 2023-11-09). Ett båtnadsområde är den mark som fick nytta av markavvattningen när den tillkom.

Figur 7 Figuren visar föreslagen vägbyggnation inom båtnadsområdet för Nedre Olandsån vattenavledningsföretag.

3.5 Naturmiljö

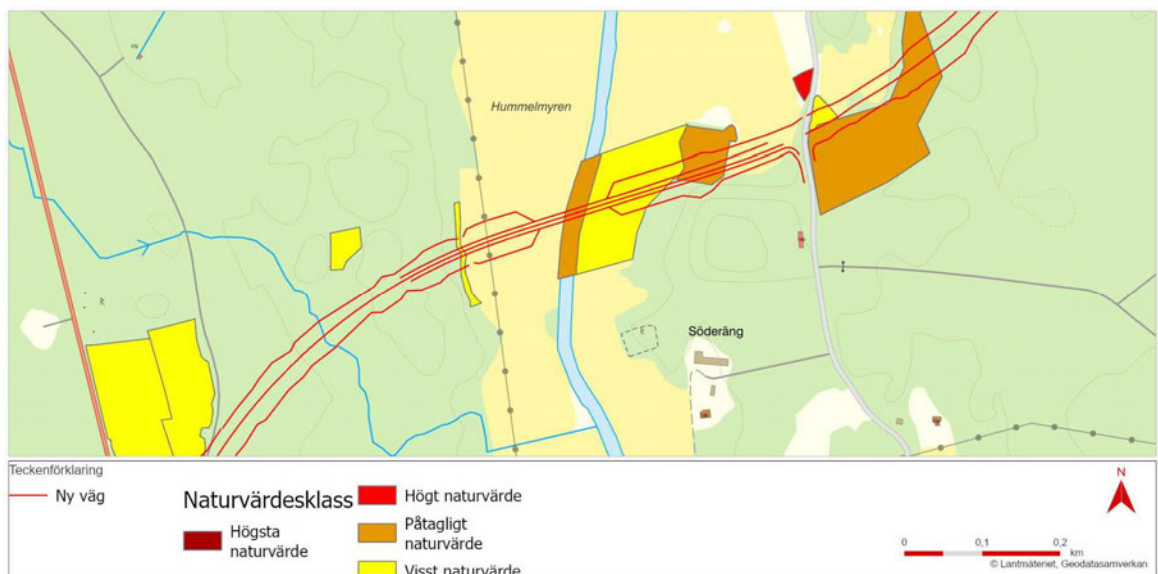
Hösten 2019 genomfördes en naturvärdesinventering (Sweco, 2019) inom hela utredningsområdet för den planerade vägen och sommaren 2020 genomfördes en mer detaljerad naturvärdesinventering (Sweco, 2020) i vald korridor i landskapet som kompletterar den tidigare naturvärdesinventeringen. Naturvärdesinventeringarna är genomförda enligt svensk standard, SS 1990000:2014.

Inom området för planerad vattenverksamhet avgränsades flera naturvärdesobjekt vilka framgår av Figur 8. I naturvärdesinventeringen bedömdes Olandsån ha ett påtagligt naturvärde (klass 3). Bedömningen är preliminär eftersom vattendraget inte har inventerats med avseende på arter. Vattendraget är över 10 meter brett. Vattendraget är rensat och rätat. Närmiljön brukas intensivt, främst som åkermark, och kantzoner saknas. Slänterna är branta och gräsbevuxna. Närmast vattnet växer på många ställen vass. Här och var står enstaka buskar och träd intill vattendraget men mestadels är omgivningarna helt öppna. I vattendraget finns gott om vattenkrävande växtlighet så som näckrosor och kabbleka. Artvärdet bedöms preliminärt vara obetydligt då det inte finns några uppgifter om förekomst av naturvärdsarter i vattendraget.

Direkt öster om Olandsån finns en beteshage med visst naturvärde (klass 4). Naturvärdesobjektet utgörs av en hävdad betesmark som betas av kor. Området har tidigare varit en åkermark. Betesmarken är öppen och vegetationen domineras av gräs, medinslag av klöver, kråkvicker, gulvial, röllika, maskrosor och smörblommor. Området bedöms ha obetydligt artvärde då inga naturvårdsarter förekommer inom området.

Öster om betesmarken finns ett litet område med lövskog med påtagligt naturvärde (klass 3). Trädskiktet domineras av aspar, med inslag av björk och någon enstaka gran. Träden är unga till medelålders. I området finns flertalet stenblock samt att det allmänt förekommer död ved av varierande tjocklek. Området håller visst artvärde då enstaka naturvårdsarter förekommer samt visst biotopvärde på grund av förekomsten av död ved, mycket stenblock samt flerskiktad lövskog med asp och stora hasselbuketter.

Området norr om planerad väg med Högt naturvärde (klass 2) är en betad kohage. Det finns en artrik fältflora som gynnar insekter, blockig och varierande terräng med god solinstrålning, stenrösen och fristående lövträd. Området ligger utanför planerad vattenverksamhet och kommer inte påverkas.

Figur 8 Bild över naturmiljön i anslutning till vattenverksamhet

3.6 Kulturmiljö

Längs Olandsåns dalgång, i närområdet av den planerade bron, finns flera byar och gårdar som genom ortnamn och förekomsten av gravfält kan härledas till järnåldern. Här fanns både bra odlingsmark och en vattenled som var farbar från kusten in mot de mer centrala delarna av Uppland.

Åns betydelse i landskapet blir tydlig också av att de medeltida kyrkorna i Hökhuvud och Skäfthammar har placerats invid dess stränder. I senare historisk tid har Olandsån fungerat som ett transportband mellan Järnbruket Gimo bruk och utskeppningshamnen i Finngraneström. Råvaror och förnödenheter fraktades på pråmar i båda riktningarna.

Intill det nu aktuella området finns följande utpekade kulturmiljövärden, se Figur 9.

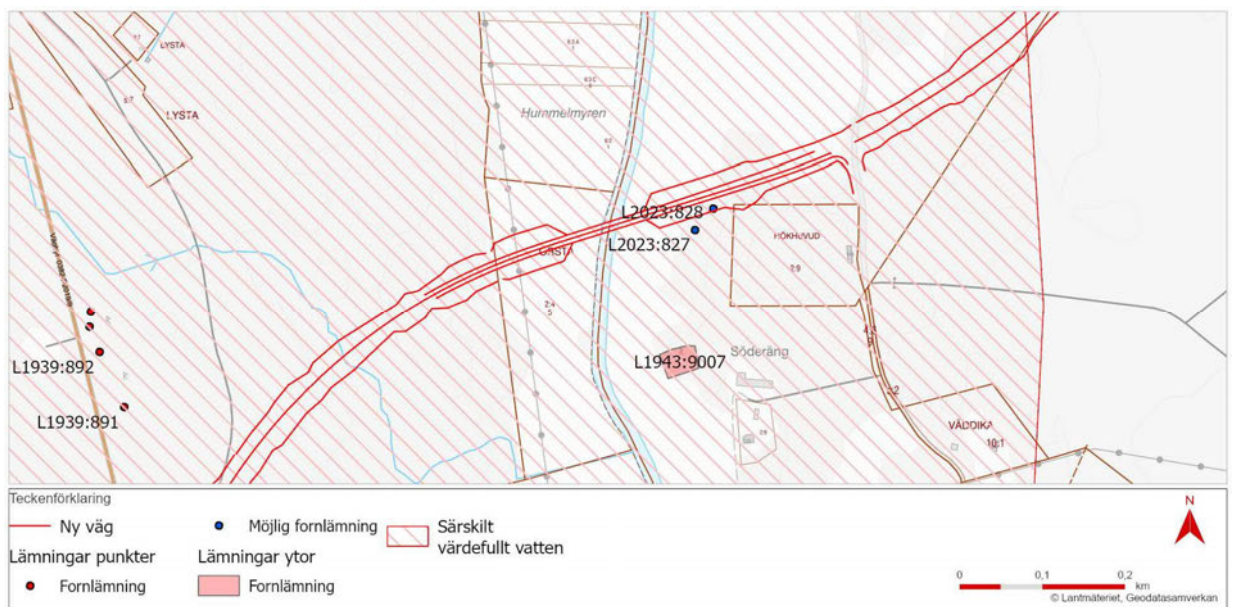
Forn- och kulturlämningar

I kulturmiljöregistret finns två registrerade stensättningar, L2023:827 och L2023:828, vilka har antikvarisk bedömning "Möjlig fornlämning"

Särskilt värdefullt vatten

Olandsån (C213) är utpekad som ett ur kulturmiljösynpunkt särskilt värdefullt vattendrag i Havs- och vattenmyndighetens sammanställning av värdefulla sötvattensmiljöer. Underlaget togs fram inom arbetet med miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag och har fortsatt att fungera som ett nationellt prioriteringsunderlag.

Åns dalgång binder ihop riksintressena Bygden norr om Hökhuvud och Gimo bruk och fortsätter söderut i en bred korridor.

Figur 9 Kulturmiljölämningar i närheten av vattenverksamheten.

Kyrkomiljö i Hökhuvud, norr om den planerade bron, omfattas av landskapsbildskydd. Landskapsbildskydd kan innebära förbud mot nybyggnationer och andra väsentliga förändringar av miljön.

3.7 Rekreation och friluftsliv

Det finns inga leder eller rastplatser som är utmärkta på kartor över området. Området består i stora delar av åkermark och lämpar sig inte för olika friluftaktiviteter på land.

Aktiviteter så som paddling och fiske förekommer i Olandsån. Vid planerad bro är fisket sannolikt begränsat då tillgängligheten till ån är begränsad. Paddlingsmöjligheterna är däremot goda.

3.8 Boendemiljö

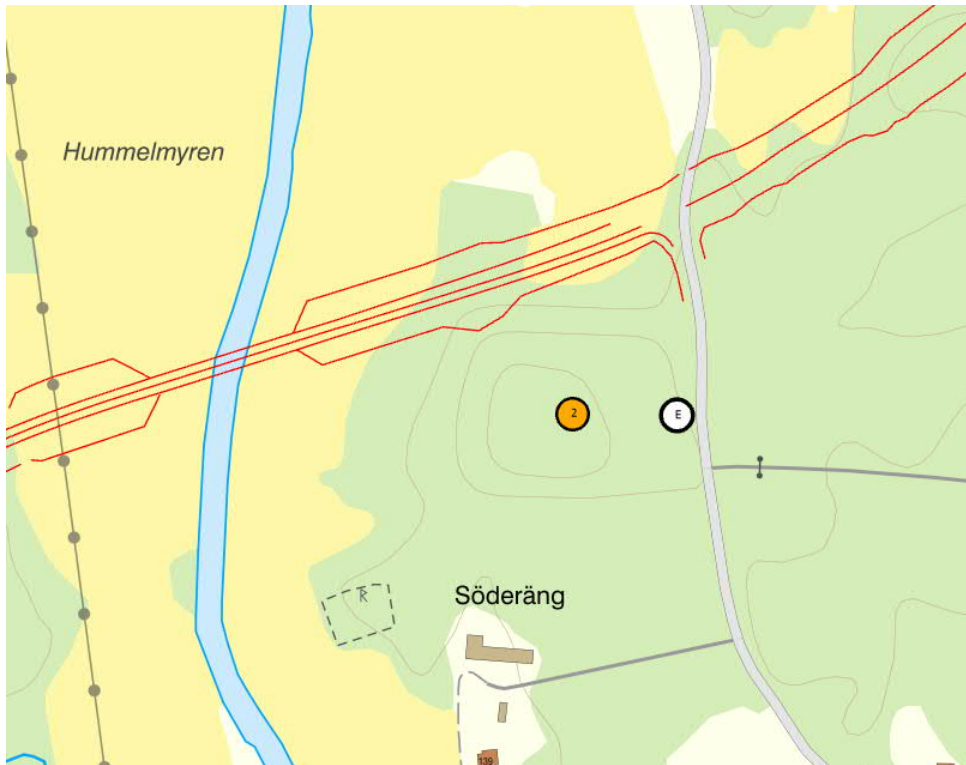
Tillgängligt kartmaterial visar att närmsta bebyggelse ligger cirka 230 meter sydöst om bron i Söderäng. 500 meter norr om bron ligger samhället Hökhuvud.

3.9 Markföroreningar

I en historisk inventering (*PM Markmiljöinventering*) och en undersökning (*PM Markmiljö*) med avseende på markföroreningar som genomförts för hela vägsträckan har ett potentiellt förorenat område identifierats enligt Länsstyrelsens MIFO-inventering (metodik för inventering av förorenade områden) i närheten av planerad vattenverksamhet, se Figur 10. Det är en gammal avfallsdeponi inom fastigheten Hökhuvud 2:9. Tippen ska ha varit öppen 1966-1981 och det är okänt exakt vad som har tippats där. Avfallsdeponin är klassad till *stor risk* (riskklass 2) enligt länsstyrelsens MIFO-inventering.

I utkanten av deponin har 6 provpunkter provtagits. Sammanfattningsvis uppmättes låga halter av föroreningar i det provtagna fyllnadsmaterialet.

Deponiområdet ligger utanför område för högsta högvatten.

Figur 10 Kartan visar planerad verksamhet i relation till avfallsdeponin. Avfallsdeponing utgörs i kartan av den orangea symbolen med en 2:a.

4 Beskrivning av planerad vattenverksamhet

4.1 Ny väg inom högsta högvatten

Vägen kommer i området gå på en nysträckning. Vägen kommer att anläggas på bank, se Figur 12 för visualisering av planerad bro och väg. Banken kommer att bli ungefär 6 meter hög från marknivå.

Området domineras av postglacial lera. För att klara stabiliteten i området behöver marken grundförstärkas.

Vägbanken och arbetsytor under byggskede kommer förstärkas med inblandningspelare. Arbetet planeras ske genom att inblandningspelare borrar ner i marken. Därefter läggs banken bestående av fyllnadsmassor på plats och sist utförs asfaltering av vägen.

Banken planeras bestå av rena fyllnadsmassor.

4.2 Ny bro över Olandsån

Den nya bron föreslås utformas med tre spann och en total längd på cirka 88 meter. Totalt kommer 4 brostöd anläggas, två på vardera sida om Olandsån. Inget brostöd kommer att placeras i åfåran. De två brostöden om ömse sida av ån kommer att placeras cirka 4 meter från åfåran. Bredden på bron blir cirka 11 meter. Fri höjd under bron planeras till cirka 5 meter. Principskiss av bron framgår av Figur 11.

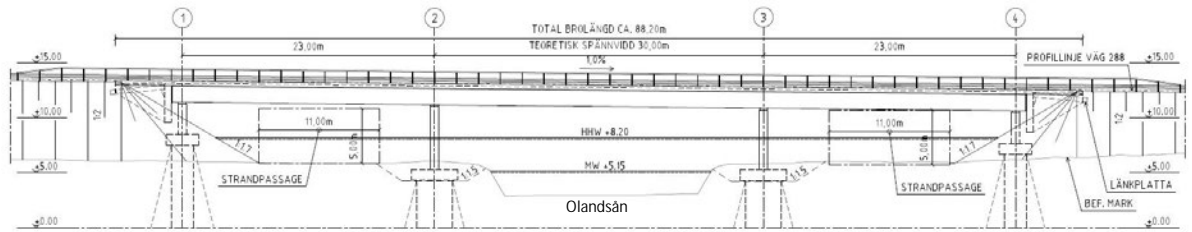
Bron föreslås grundläggas på pålar. Det kommer troligen att utföras med slagna betongpålar, men val av metod och material kan ändras längre fram i planeringsarbetet.

Vid grundläggningen schaktas marken ur till rätt grundläggningsnivå och marken förbereds för gjutning av betongpålar.

Grundläggning av bron ska ske i torrhet. För att möjliggöra arbete i torrhet kommer förslagsvis en tät spont att slås runt brostöden alternativt en tätvall. Runt varje brostöd anläggs erosionsskydd. Strandvegetation som inte berörs av erosionsskydd återställs i så stor mån som möjligt för att minimera förändringar i miljön.

Strandpassager för djur kommer anläggas på båda sidor om Olandsån. De ska minst ha fri höjd 5 m på en bredd av 11 m. Strandpassagen kommer även möjliggöra för jord- och skogsbruksmaskiner att passera bron.

Skyddsåtgärder kommer att vidtas för att undvika eller minimera grumling och läckage av miljöfarliga ämnen vid byggnation.

Figur 11 Principskiss över ny bro över Olandsån

Figur 12 Visualisering av planerad bro över Olandsån. Vy mot söder. Bilden kommer från miljökonsekvensbeskrivningen för vägplan Gimo-Börstil, mötesfri väg.

Figur 13 Illustrationskarta av bro över Olandsån. Planvy. Bilden kommer från miljökonsekvensbeskrivningen för vägplan Gimo-Börstil, mötesfri väg.

4.3 Tider

Byggstart för hela projektet Gimo-Börstil, planeras till tidigast 2026, och beräknas pågå i flera år. Genomförandetiden för bron över Olandsån beräknas till ungefär 8-14 månader.

5 Vattenverksamhetens förutsedda miljöeffekter

Beskrivningen av planerad verksamhets effekter begränsas geografiskt till ett influensområde. Influensområdet täcker in det område där miljöeffekter kan uppstå. Dess storlek varierar beroende på vilken miljöaspekt som studeras. För vissa aspekter är influensområdet större, till exempel kan grumling i vatten från byggskedet färdas längre nedströms.

5.1 Vattenmiljö

Arbetsmoment under byggskedet kan komma att påverka förhållandena i vattenmiljö i Olandsån. Påverkan bedöms främst kunna ske genom grumling till följd av anläggande av brostöd, spont och schaktarbeten samt genom påverkan på pH i samband med betongarbeten i närheten av ån. Grumling kan också uppkomma genom avrinning från avbanad mark eller upplagda schaktmassor. Generellt påverkar grumling ljusförhållandena för växter och djur som lever i vattnet och skulle kunna medföra en förändring och påverka de ekologiska förutsättningarna för vattenlevande organismer. Anläggning av brostöd planeras utföras i torrhet och vid behov inom spont eller tätvall, vilket minimerar omgivningspåverkan av grumling i Olandsån. Området runt ån översvämmas kontinuerligt och partiklar sprids från jordbruksmarken till ån i och med det. Olandsån är i nuläget därför påverkan av naturlig grumling. De djur och växter som lever i området bedöms därför inte vara speciellt känsliga för påverkan från grumling. Eventuell grumling som kan uppstå på grund av planerad verksamhet bedöms därför ha minimal påverkan på områdets flora och fauna.

Då betongarbeten troligen kommer utföras i närheten av ån i samband med förstärkningsarbeten kommer det vara viktigt att hantera uppkommen överskottsvatten samt att kontrollera recipienten avseende pH.

Anläggandet av bron bedöms inte medföra några effekter för konnektiviteten i vattendraget då brostöden inte placeras direkt i ån.

Bedömning av påverkan på miljö kvalitetsnormer för ytvattenförekomster kommer att utredas vidare och redovisas i kommande miljökonsekvensbeskrivning.

Markavvattningsföretag Nedre Olandsån

Under byggskedet kommer dikningsföretaget att påverkas. Brostöden som byggs kommer att behöva anläggas i torrhet. Förmodligen kommer spont att behöva slås för att vatten inte ska läcka in i schakt där brostöden anläggs. Under byggskedet kan det även bli aktuellt att leda om vatten förbi området där brostöden ska byggas. Vid förbipumpning av vatten kommer det säkerställas att vattenflödet inte påverkas för markavvattningsföretaget. När brostöden är byggda återställs marken. Ingen permanent påverkan på dikningsföretaget kommer att ske då inga brostöd kommer placeras i ån.

Markavvattningsföretagets båtnadsområde är 4 189,86 ha stort. Utbyggnad av väg och bro kommer att ta ett cirka 3,97 ha stort område av båtnadsområdet i anspråk. Det utgör 0,0009 % av båtnadsområdets storlek. Flödet i vattendraget kommer inte att påverkas under vare sig bygg- eller driftskedet. Markavvattningsföretagets rätt att underhålla och sköta samfälligheten bedöms inte påverkas negativt då brostöden inte placeras i ån.

SMHI:s dämningberäkning (SMHI 2020) bedömer att den dämningseffekt som planerad brolösning resulterar i blir 1 cm. Detta innebär att den ytterligare översvämningsrisk som den nya bron åstadkommer är mycket liten jämfört med översvämningsrisken vid befintliga förhållanden.

5.2 Naturmiljö

Bron över Olandsån kommer inte utgöra något vandringshinder för fisk eller vattenlevande djur då inget brostöd anläggs i åfåran. Växtlighet vid broläget kommer att tas ned och det blir en permanent förändring av naturmiljön vid brostöden. Anläggning av bron bedöms kunna medföra en viss påverkan på habitat under byggskedet på grund av placeringen av brostöden då vegetation behöver tas ner i anslutning till brostöden. Vegetation bedöms vara av trivial betydelse. Vegetation bedöms naturligt kunna återställas efter byggskedet. I och med att strandpassager anläggs på båda sidor om bron bedöms inga barriäreffekter uppstå. Eventuell spontning vid Olandsån kan medföra vibrationer i vattnet som kan skrämra vissa typer av fisk. Påverkan på fisken är kortvarig under den begränsande tiden som sponten anläggs. Fisk kommer sedan åter kunna ta sig förbi broläget under resterande arbeten med bron.

Vägområdet inom högsta högvatten kommer att ta jungfrulig mark i anspråk. Delar av betesmarken öster om Olandsån kommer att tas i

anspråk. Möjligheten att fortsätta med bete i området bedöms inte förändras nämnvärt.

Drygt hälften av lövskogen öster om betesmarken kommer att försvinna. Lövskogen är viktig för den biologiska mångfalden på lokal nivå och utgör en livsmiljö för lövskogsarter. Avverkning av lövskogen leder till en liten minskning av arealen av lövskog, och därmed lämplig livsmiljö för lövskogsarter, i landskapet.

5.3 Kulturmiljö

Den nya vägen korsar den historiskt viktiga Olandsån där den uppodlade dalgången är som smalast, drygt 200 meter bred. Detta skapar en barriär med vägbank och bro som bland annat påverkar siktlinjerna längs med ån. Landskapsbilden och kulturlandskapet kring den landskapsbildsskyddade kyrkomiljön i Hökhuvud bedöms påverkas i liten utsträckning.

Öster om ån berörs två möjliga fornlämningar i form av stensättningar (L2023:827 och L2023:828), vilka kommer att behöva tas bort för den nya vägen.

5.4 Rekreation och friluftsliv

I byggskedet kommer störningar att uppstå i form av försvårad framkomlighet längs Olandsån och längs med stranden. Detta sker dock under en begränsad tid och kommer i driftskedet att återgå som tidigare då bron kan passeras.

Effekterna bedöms under byggskedet att bli måttliga och under driftskedet obefintliga av planerad vattenverksamhet.

5.5 Boendemiljö

Under byggskedet bedöms planerad vattenverksamhet ge upphov till buller och utsläpp av avgaser från arbetsfordon samt från fordon som transporterar exempelvis material till och från arbetsplatsen. Påverkan kommer att ske under en begränsad tidsperiod medan anläggningen byggs. Då avståndet till närmaste bostad är relativt långt bedöms bullerstörningar från byggskedet att vara begränsade. Under driftskedet bedöms vattenverksamheten inte medföra buller, utsläpp eller vibrationer. Frågan kring buller under byggskedet kommer att utredas vidare.

5.6 Kumulativa effekter

Kumulativa effekter avser effekter som uppstår på grund av den aktuella fysiska förändringen tillsammans med andra förändringar.

Kumulativa effekter som kan uppstå vid genomförandet av projektet är att anläggandet av bron och vägen tillsammans med eventuell tillkommande bebyggelse i Hökhuvud kan komma att medföra en negativ påverkan på de känsliga kulturmiljöerna och landskapsbilden vid kyrkorna.

6 Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa negativa miljöeffekter redovisas nedan.

- Skyddsåtgärder mot grumling för att minimera spridning av partiklar vid grumlingsalstrande arbeten,
- Uppsamling och hantering av eventuellt överskottsvatten i samband med gjutningsarbeten,
- Skyddsåtgärder mot läckage av miljöfarliga ämnen,
- Schaktmassor bör läggas upp på säkert avstånd från Olandsån för att undvika att partiklar från upplagen transporteras till vattnet.

7 Trafikverkets bedömning av betydande miljöpåverkan

Den planerade verksamheten berör endast begränsade ytor inom vattenområdena Olandsån. Planerad vattenverksamhet kommer att ta jungfrulig mark i anspråk.

De miljöeffekter som främst bedöms uppstå är temporära under byggskedet och övergående. Inga större negativa konsekvenser bedöms ske på vattenmiljön eller flöden. Under byggskedet kan fisk i Olandsån påverkas. Påverkan är kortvarig och ingen negativ påverkan bedöms ske under permanentskedet. För anläggandet av väg inom högsta högvatten kommer betesmark samt ett mindre lövskogsområde tas i anspråk. Planerad vattenverksamhet bedöms däremot inte påverka något nationellt bevarandevärt intresse eller några rödlistade arter negativt.

Påverkan på markavvattningsföretaget Nedre Olandsån bedöms som mycket liten då en mycket liten del av båtnadsområdet tas i anspråk samt att möjligheten att underhålla och sköta samfälligheten inte bedöms påverkas negativt.

Kulturmiljön kommer att påverkas negativt genom att det skapas en barriär med vägbank och bro som bland annat påverkar siktlinjerna längs med ån. Två möjliga fornlämningar kommer även att försvinna.

Risken för människors hälsa, allvarliga olyckor eller spridning av föroreningar bedöms som liten av planerad verksamhet.

Baserat på ovanstående bedöms miljöpåverkan sammantaget som liten och kan begränsas ytterligare med hjälp av skyddsåtgärder. Trafikverket bedömer med anledning av detta att de planerade åtgärderna inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

8 Fortsatt arbete

Nedan redovisas ett antal punkter om fortsatt arbete med tillståndprocessen,

- Berörda ges i detta samråd möjlighet att lämna synpunkter och ställa frågor. Inkomna yttranden sammanställs och besvaras i en samrådsredogörelse som lämnas in till länsstyrelsen,
- Vid undersökningssamråd fattar därefter länsstyrelsen beslut om verksamheten kan antas innebära en betydande miljöpåverkan eller inte. I de fall länsstyrelsen bedömer att verksamheten medför betydande miljöpåverkan genomförs ett avgränsningssamråd,
- Efter genomfört samråd upprättar sökanden en miljökonsekvensbeskrivning samt de handlingar som ingår i tillståndsansökan för vattenverksamheten.

9 Förslag till innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen

Nedan förslag på innehåll i miljökonsekvensbeskrivningen utgår från att verksamheten inte bedöms medföra en betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivningen föreslås omfatta:

- Icke-teknisk sammanfattning
- Beskrivning av planerad verksamhet
- Redogörelse för samrådet
- Beslut om betydande miljöpåverkan
- Bedömningsgrunder, metodik och avgränsningar
- Administrativa förutsättningar
- Förutsättningar
- Skyddsåtgärder och försiktighetsmått
- Miljökonsekvenser av vattenverksamheten
 - Vattenmiljö
 - Naturmiljö
 - Kulturmiljö
 - Rekreation och friluftsliv
 - Masshantering
 - Boendemiljö
 - Kumulativa effekter
- Förenlighet med miljö kvalitetsnormer och miljömål
- Iakttagande av allmänna hänsynsregler
- Samlad bedömning
- Kontroll och uppföljning.

10 Referenser

Värdefulla vatten. Hav och vattenmyndigheten

<https://www.havochvatten.se/hav/samordning--fakta/kartor--gis/karttjanster/karttjanster/vardefulla-vatten.html>

Riksantikvarieämbetet Fornsök:

[https://app.raa.se/open/fornsok/Riksantikvarieämbetet Fornsök:](https://app.raa.se/open/fornsok/Riksantikvarieämbetet_Fornsök)

<https://app.raa.se/open/fornsok/> 2023-11-27

Vatteninformationssystem Sverige, VISS. (2023). Olandsån

<https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA47767721>

Sweco, 2019. Naturvärdesinventering väg 288 Gimo-Börstil,

Sweco, 2020. Naturvärdesinventering väg 288 Gimo-Börstil,

SMHI, 2020 - PM_DimW_Olandsån_ver1.0_SMHI_2020_29_9.5

SMHI, 2020 - PM_Olandsån_dämningsberäkning_ny

bro_ver1.0_SMHI_2020_29_9.5

Sweco, 2023. PM Markmiljöundersökning väg 288 Bimo – Börstil

Sweco, 2019. PM Markmiljöinventering väg 288 Bimo - Börstil

Trafikverket, 781 89 Borlänge. Besöksadress: Röda vägen 1

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

[trafikverket.se](https://www.trafikverket.se)

Samhällsbyggnadskontoret
Camilla Andersson

Yttrande gällande remiss omfattande översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Kommunstyrelsen lämnar nedanstående synpunkter på förslaget kopplat till samhällsplanering samt hur Östhammars kommun arbetar med lokalt näringsliv och krisberedskap.

- **Urvalet av hamnar i översynen**

Östhammars kommun har i nuläget en hamn som omfattas av riksintresse för yrkesfiske, Öregrund, i enlighet med Fiskeriverkets beslut 2006. Förslaget från Havs- och vattenmyndigheten innebär att klassningen som riksintresse skulle tas bort. Förslaget innebär också sammantaget en stor minskning av antal hamnar längs ostkusten klassade som riksintresse vilket gör att avståndet till omgivande hamnar med riksintresseklassning ökar avsevärt både norrut och söderut. Kommunen ser stora risker med att enbart bygga urvalet på ekonomiska värdet av landningar, då riksintresset också bör fungera som ett säkrande av hamnar för småskaligt kustnära yrkesfiske där en ändrad fiskeförvaltning i Östersjön kan ge ändrade förutsättningar och möjligheter för denna bransch. Östhammars kommun har fått inspel från grannkommuner längs kusten som delar samma bild av dessa risker.

- **Lokalt yrkesfiske och förädling av fisk som branscher i Östhammars kommun**

Det lokala yrkesfisket i Östhammars kommun är och beskrivs även i översiktsplanen som småskaligt, kustnära och främst inriktat på fiske efter strömming, sik, abborre, gös och gädda. I Östhammars kommun finns idag ett mindre antal yrkesfiskare och registrerade fartyg klassade för yrkesfiske, men hamnen kan användas även för fiskare i grannkommuner och på längre avstånd. Öregrund fungerar som huvudhamn för fisket och i Öregrund finns också ett förädlingsföretag för fisk och skaldjur som stärker hamnens funktion som riksintresse .

- **Samhällsplanering och önskad utveckling av Öregrund stad**

Inga konkurrerande intressen till utpekandet som riksintresse för yrkesfisket har kunnat konstateras i kommunens inriktning för Öregrunds utveckling i hamnområdet.

Samhällsbyggnadskontoret
Camilla Andersson

Att fortsätta möjliggöra för ett aktivt småskaligt yrkesfiske blir en naturlig följd i Öregrund som i 500 år fungerat som utskeppningshamn, varvsverksamhet och landning av fisk. I översiktsplanen beskrivs möjligheter att samtidigt kunna utveckla stadens övriga delar för en ökad befolkning och ökad servicegrad.

- **Livsmedelskedjan i händelse av kris eller krig – kommunens beredskapsarbete**
Kommunen har en viktig roll i beredskapsarbetet i händelse av kris eller krig. En del i detta arbete handlar om att bidra till att säkra livsmedelsförsörjning och kedjor för livsmedelshantering. Öregrunds hamn har i dagsläget med sin klassning som riksintresse och en aktiv fiskgrossist/ett beredningsföretag en god grund för att vara en del av ett aktivt beredskapsarbete även i en större regional skala, där större hamnar norrut och söderut längs kusten kan vara upptagna av annan transport och logistik. Som utpekad riksintresse finns även goda möjligheter att bibehålla och utveckla hamnens funktion och teknik för detta ändamål genom EU-projekt och liknande bidragsmöjligheter.
- **Sammanvägd bedömning**
Sammantaget ser Östhammars kommun flera skäl till att bevara Öregrunds hamn klassad som ett riksintresse för yrkesfisket, kopplat till de faktiska förutsättningarna i hamnen med möjlighet till ytterligare utveckling av hamn och grossistverksamhet samt som ett strategiskt läge för länet och regionen kopplat till livsmedelsförsörjning inom beredskapsarbetet.

Remiss

Handläggare

Daniel Ghebrezghi
Fiskeregleringsenheten
daniel.ghebrezghi@havochvatten.se

Datum 2023-12-19

Dnr HaV 2023-001156

Boverket
Samtliga länsstyrelser
Samtliga kommuner
Berörda organisationer enl. sändlista

Remiss gällande en översyn och aktualisering av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat underlag och översyn av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket.

I bilagan redogör Havs- och vattenmyndigheten för bakgrund och syfte med översynen. I underlaget lämnas även förslag på motiv, underlag och urvalskriterier för identifiering, samt ett urval av hamnar som i enlighet med metodiken utgör aktuella riksintresseanspråk för yrkesfisket.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2024-04-01

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2024-02-09

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Havs- och vattenmyndigheten publicerar i vissa fall remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Söker du remissvar som inte finns på webbplatsen, kontakta Havs- och vattenmyndighetens registratur.

Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshantering på [Havs- och vattenmyndighetens webbsida](#).

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Daniel Ghebrezghi. Ange kontaktinformation i form av telefonnummer och e-postadress.

Denna remiss har beslutats av avdelningschef Mats Svensson efter föredragning av utredare Daniel Ghebrezghi. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschef Inger Dahlgren medverkat.

Mats Svensson

Sändlista, organisationer:

Sveriges Fiskares Producentorganisation

Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation

Producentorganisationen Kustfiskarna Bottenhavet

Swedish Pelagic Federation Producers Organisation

Norrbottens Kustfiskares Producentorganisation

Bilagor:

Bilaga 1 – Översyn av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Bilaga 1.

Översyn av hamnarna av riksintresse för yrkesfisket

Sammanfattning av ärendet

Havs- och vattenmyndigheten beslutar om områden av riksintresse för yrkesfiske enligt Miljöbalkens bestämmelser om riksintresse, MB 3 kap. 5§, där tillämpning av bestämmelserna innebär att dessa områden skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra för fiskets bedrivande¹.

Riksintresseanspråk för yrkesfisket omfattar idag betydande lek- och uppväxtområden, fångstområden, områden för fiskvandring, samt hamnar för landning, stillaliggande och service.

Senaste beslut om hamnar av riksintresse för yrkesfisket togs av Fiskeriverket år 2006², till följd av faktorer som beståndsutveckling, förvaltningsåtgärder och introducerande av ny teknik, har svenskt yrkesfiske sedan tid för detta beslut genomgått stora förändringar.

Havs- och vattenmyndigheten förordar att för yrkesfisket särskilt betydande hamnar för landning, stillaliggande och service fortsatt skall kunna utgöra riksintressen för yrkesfisket, mot bakgrund av att de svarar för nödvändig infrastruktur och säkerställandet av grundläggande funktioner.

Krav föreligger att riksintresseanspråk bibehålls aktuella³, i detta underlag redovisas därför ett förslag på hamnar som Havs- och vattenmyndigheten, efter en översyn av metod för urval och mot bakgrund av aktuell situation inom svenskt yrkesfiske, bedömer utgöra lämpliga riksintresseanspråk för yrkesfisket.

Förslaget identifierar hamnar utifrån förekommande benämningar i underliggande data, var fysisk plats, infrastruktur eller fiskerirelaterad verksamhet i hamnar vare sig preciseras eller rumsligt avgränsas. En närmare precisering skulle därför behöva göras, mot aktuella kunskapsunderlag, i händelse av att riksintresseanspråken prövas.

Föreslaget bedöms sammantaget uppfylla Boverkets kriterier för riksintressen.

Bakgrund

Gällande beslut om hamnar av riksintresse för yrkesfisket omfattar 55 hamnar, som i huvudsak identifierats som betydande landnings- och hemmahamnar. Beslutet motiverades i att hamnarna betraktades hysa infrastruktur nödvändig för yrkesfiskets fortsatta bedrivande, och den huvudsakliga bedömning som låg till grund för urvalet baserades på landningsvärden i hamnar, samt antal fartyg och samlat tonnage som nyttjat hamnar som hemmahamn.

¹ HaV PM - Tillämpning av påtaglig skada eller påtagligt försvårande, MB 3 kap. 5 § Riksintresse för yrkesfiske, dnr 2244-18

² Finfo 2006:1 - Områden av riksintresse för yrkesfisket

³ Boverket Beslut - Beslut om samråd enligt förordningen om hushållning med mark- och vattenområden, dnr 3800/2023

Hamnar med tydligt större landningsvärden, fler antal fartyg eller större samlat tonnage inom respektive län pekades följaktligen ut, det tillkom även ytterligare hamnar som urskilts utefter särskilda motiv. I tre kustnära län bedömdes inga hamnar utgöra riksintressen för yrkesfisket⁴.

I maj 2023 presenterade Havs- och vattenmyndigheten ett beredningsunderlag för länsstyrelserna i vilket metod, underlag och kriterier för urval av riksintressanta hamnar diskuterades inför en kommande översyn. I underlaget redovisades även ett urval av hamnar som, i enlighet med föreslagen metodik skulle kunna vara av riksintresse för yrkesfisket⁵.

Inför framtagandet av denna remiss har fyra länsstyrelser inkommit med synpunkter på beredningsunderlaget. Sammantaget har det getts uttryck för att man bedömt det som problematiskt att utgångsläge varit, vad som anses vara, ett icke-eftersträvansvärt nuläge inom svenskt yrkesfiske, där det som konsekvens konstateras att föreslagen metodik i stora geografiska områden endast identifierat ett fåtal hamnar och däribland hamnar som bedömts vara av betydelse främst för vissa segment inom yrkesfisket. I yttranden lyftes även att, vad som anses vara, en förekommande ogynnsam utvecklingsriktning inom svenskt yrkesfiske, riskerar att förstärkas i händelse av att status som riksintressen upphör bland flertalet befintliga hamnar av riksintresse för yrkesfisket.

Sammantaget har en annan infallsvinkel efterfrågats i en kommande översyn. Med hänvisning till bland annat nationella strategier och miljökvalitetsmål, har man bland annat menat att urval av hamnar borde göras med särskild hänsyn till det småskaliga kustnära fisket, möjlighet till lokal livsmedelsförsörjning från havet, samt nationell krisberedskap.

Syfte

Riksintresseanspråk ska agera vägledande inom fysisk planering, och skall därför vara aktuella och korrekta. Boverket fastställer att beslut om områden av riksintresse skall vara motiverade utefter en nationell bedömning, där det ska finnas tydliga underlag som styrker att riksintresseanspråken antingen hyser värden av stor nationell vikt, alternativt att de behövs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden, eller behövs för att genomföra eller upprätthålla nationellt viktiga strukturer⁶.

I den sammanfattande beskrivningen av fiskesektorn framgår att Havs- och vattenmyndighetens bedömningsgrund för riksintressen för yrkesfisket dels är det yrkesmässiga fiskets intressen, samt i egenskap av betydande allmänintresse, fiskets förmåga att kunna bidra till livsmedelsförsörjningen och livsmedelsproduktion⁷.

För att fiskerinäringen ska kunna fungera effektivt är det avgörande att den fysiska planeringen säkerställer nödvändig infrastruktur i form av hamnar, som erbjuder lämpliga möjligheter för landning av fångsten, stillaliggande och underhåll av fartyg och redskap. Särskilt betydande landnings- och hemmahamnar för fisket bör därför kunna utgöra riksintressen för yrkesfisket.

⁴ Finfo 2006:1 - Områden av riksintresse för yrkesfisket

⁵ HaV Tillfälle till yttrande - Inbjudan till granskning av första beredande underlag inför översyn av hamnar av riksintresse för yrkesfisket, dnr 01863-2023

⁶ Boverket PM - Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken, dnr 3190/2014

⁷ HaV PM - Sammanfattande beskrivning av Fiskesektorn, dnr 2244-2018

Boverket gör gällande att riksintressemyndigheterna bör ha en restriktiv hållning vad gäller omfattning av riksintresseområden inom respektive sektor⁸. För att kunna hävda riksintresseanspråk för yrkesfisket i hamnar görs därför bedömningen att aktuell funktion av särskild dignitet måste kunna styrkas.

Mot bakgrund av detta bedöms exempelvis en spekulativ framtida funktion som alltför vaga motiv för utpekanden, i lika hög grad en historisk förankring för fisket, vilket eventuellt utgör lämpligare motiv för kulturmiljövårdens riksintresseanspråk.

Aktuell situation i fiskehamnarna

Utgångsläge i översynen har varit att de värden och den vikt som landas i hamnar, samt antal yrkesfiskefartyg som nyttjar hamnar som hemmahamn, agerar främsta indikatorer i en skattning av funktion och betydelse för yrkesfisket vad gäller möjlighet till landning, stillaliggande och service.

Insjöhamnar har ej omfattats i denna granskning mot bakgrund av att fartyg aktiva inom den del av fisket som bedrivs i havet, på grund av fångst- och fartygsstorlek, i större utsträckning bedömts styrda av tillgången till särskild infrastruktur för sådana ändamål.

Svenskt yrkesfiske i havet har varit under stor förändring under det senaste årtiondet, där en allt större andel utgörs av ett industrifiske. År 2022 var närmare 77 procent av fångsten ej ämnad för humankonsumtion. Antal fartyg i flottan har under samma period minskat med ca 30 procent, där antalet större fartyg samtidigt har ökat, fartyg som i idag delvis begränsas av befintlig hamnstruktur⁹.

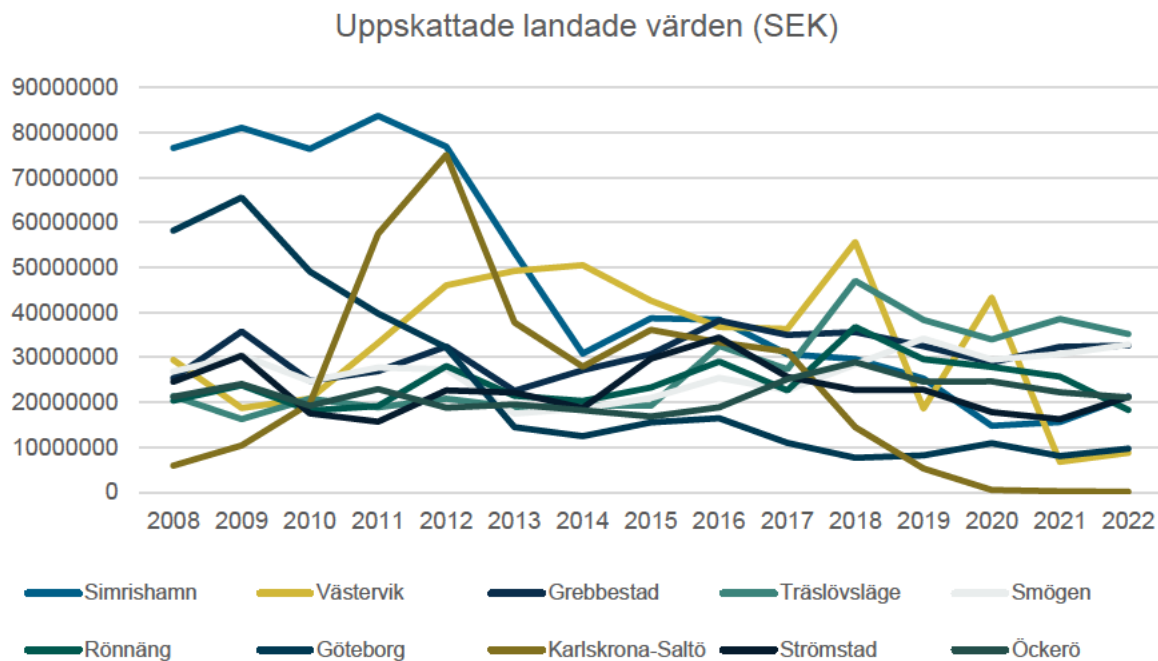
Flertalet faktorer påverkar idag var och hur mycket som landas i de svenska fiskehamnarna, där utveckling av fiskemöjligheter, avstånd till aktuella fångstområden samt marknadspriser kan vara avgörande. Under 2022 landades större mängder fisk från svenskt yrkesfiske i utländska hamnar än i svenska¹⁰. Årsvisa landningar i de tio främsta landningshamnarna nationellt under de senaste femton åren, tydliggör även att landad vikt och landade värden kan variera påtagligt i hamnar mellan år (se figur 1 och 2).

Ett mindre antal svenska hamnar står idag för huvuddelen av landningarna. Ca 85 % av den vikt som landats de senaste femton åren, landades i de tio främsta hamnarna sett till landad vikt. Under samma period landades ungefär hälften av det landade värdet i de tio främsta hamnarna sett till landade värden.

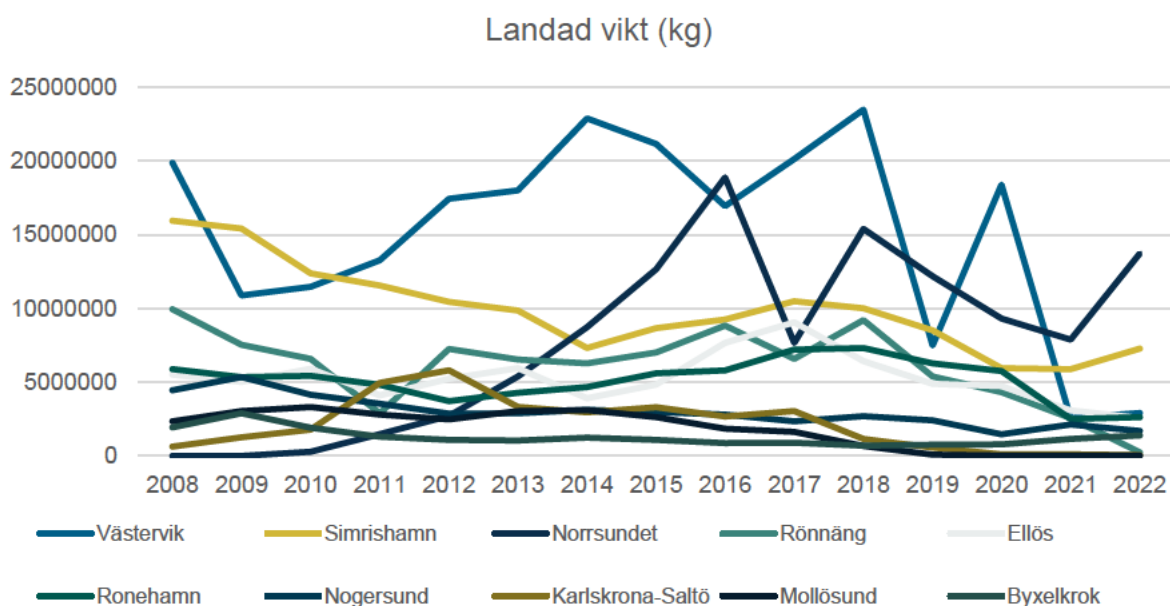
⁸ Boverket PM - Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken, dnr 3190/2014

⁹ HaV, Statistik - Det yrkesmässiga fisket i havet 2022 och SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

¹⁰ HaV, Statistik - Det yrkesmässiga fisket i havet 2022

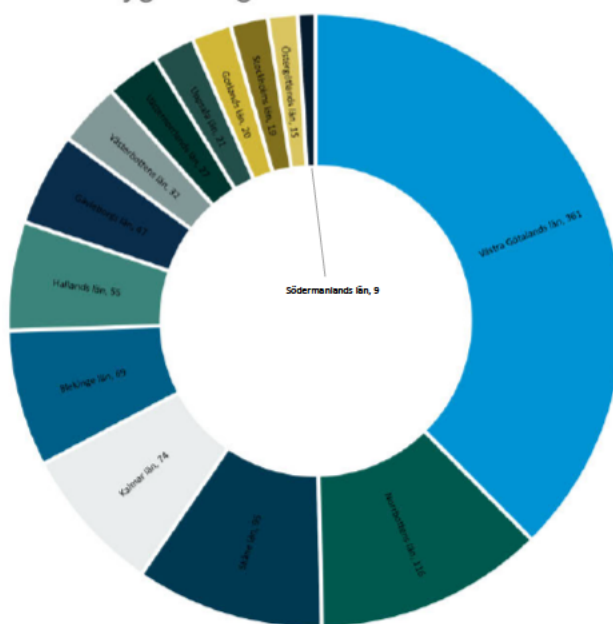
Figur 1. Uppskattade landade värden mellan 2008 och 2022 i de tio främsta landningshamnarna nationellt, sett till landade värden.

Figur 2. Landad vikt mellan 2008 och 2022 i de tio främsta landningshamnarna nationellt, sett till landad vikt.

En jämnare fördelning återges bland hemmahamnar för fiskefartyg. Av totalt 960 fartyg med gällande fiskelicens, har ca 20% hemmahamn i någon av de tio främsta hamnarna nationellt, sett till antalet fartyg som nyttjar hamnen som hemmahamn. Tydliga regionala skillnader framstår här, och omkring en tredjedel av alla fartyg har sin hemmahamn lokaliserad inom Västra Götalands län (se figur 3).

Antal fartyg med gällande fiskelicens efter län

Figur 3. Fördelning av antal fartyg med gällande fiskelicens efter län för hemmahamn

Intrycket är att hemmahamn för fartyg inte givet innebär plats för stillaliggande eller underhåll och flertalet registrerade hemmahamnar fyller uppenbarligen inte sådana syften, där exempel förekommer på fartyg som på grund av storlek och djupgående inte har möjlighet att angöra sin hemmahamn. Flertalet faktorer kan vidare påverka val av hamn för exempelvis service och underhåll, där utbud av tjänster och prisbild sannolikt kan vara avgörande. Översyn och reparation av många svenska fiskefartyg görs idag i bland annat Skagen¹¹.

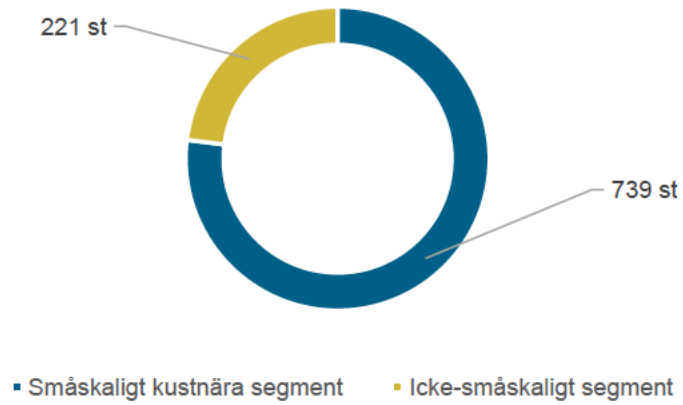
Ser man till den vikt och de värden på landningar gjorda i svenska hamnar, föreligger det idag påtagliga skillnader mellan segment inom fisket. Utgår man från den segmentsindelning som tillämpas av den Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden¹², utgör fartyg som tillfaller det småskaliga kustnära segmentet idag ca tre fjärdedelar av alla fartyg med gällande fiskelicens (se figur 4). Landningar från detta segment uppgick till endast ca 3 % av den landade vikten i svenska hamnar de senaste femton åren och ca 10% av det landade värdet (se figur 5 och figur 6).

Regionala skillnader framträder även inom segment vad gäller landningar i hamnar, nära hälften av den samlade vikten från det småskaligt kustnära segmentet under åren 2008 till 2022 landades i Skåne län, samtidigt landades nära hälften av det samlade värdet i Västra Götalands län.

¹¹ SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

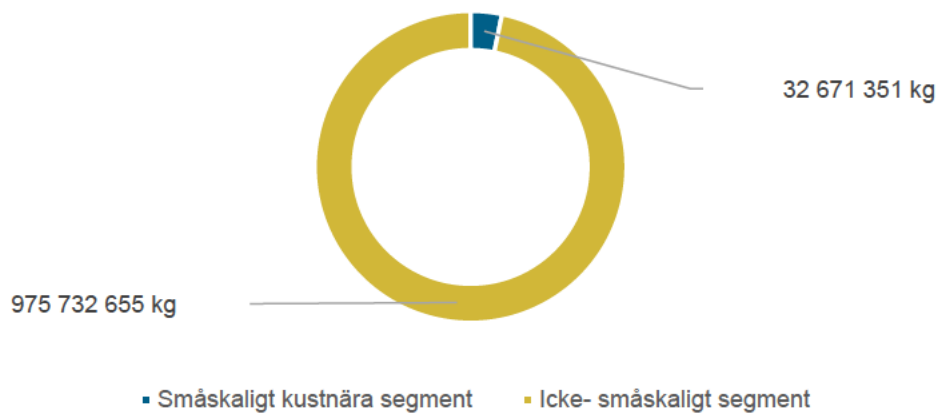
¹² EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/1139 - EMFAF EU 2021/1139, artikel 2, 14

Antal fartyg med gällande fiskelicens efter segment

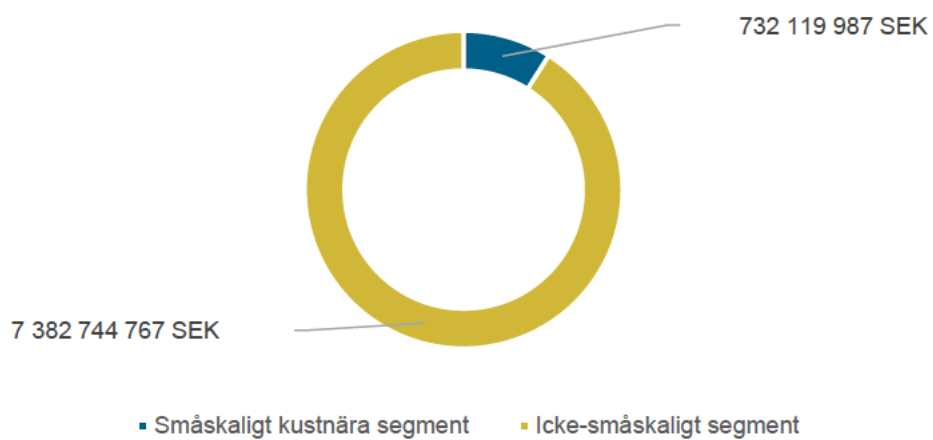
Figur 4. Fördelning av fartyg med gällande fiskelicens efter segment.

Landad vikt efter segment

Figur 5. Fördelning av landad vikt 2008 till 2022 efter segment.

Uppskattade landade värden efter segment

Figur 6. Fördelning av landade värden 2008 till 2022 efter segment.

Metod för identifiering av hamnar av riksintresse för yrkesfisket

Föreslagen metod (se figur 7) ämnar identifiera hamnar som idag är av särskild betydelse för svenskt yrkesfiske i havet, vad gäller landning, stillaliggande och service.

Hänseende har tagits till betydelse för fisket som helhet, men i syfte att försöka beakta olika behov i hamnar, samt värna hamnar av betydelse för delar av fisket som idag bidrar till en mindre del av näringens totala avkastning men i större omfattning fiskar för humankonsumtion, har hänseende även tagits till funktion och betydelse segmentsvist.

I syfte att försöka värna en möjlighet till regional livsmedelsförsörjning från havet i händelse av kris, vilket skulle fordra en jämnare geografisk fördelning av hamnar som möjliggör framförallt landning, har betydelse på länsnivå även beaktats. Uppfattningen är samtidigt att en möjlighet till att landa större volymer fisk för humankonsumtion i händelse av kris, inte vore avhängig en tillgång till hamnar som bedöms vara av mindre betydelse i icke-kris, där tillfredställande infrastruktur och mottagningskapacitet förmodligen saknas¹³.

Urvalet bygger sammantaget på att hamnar uppfyller nedanstående kriterier;

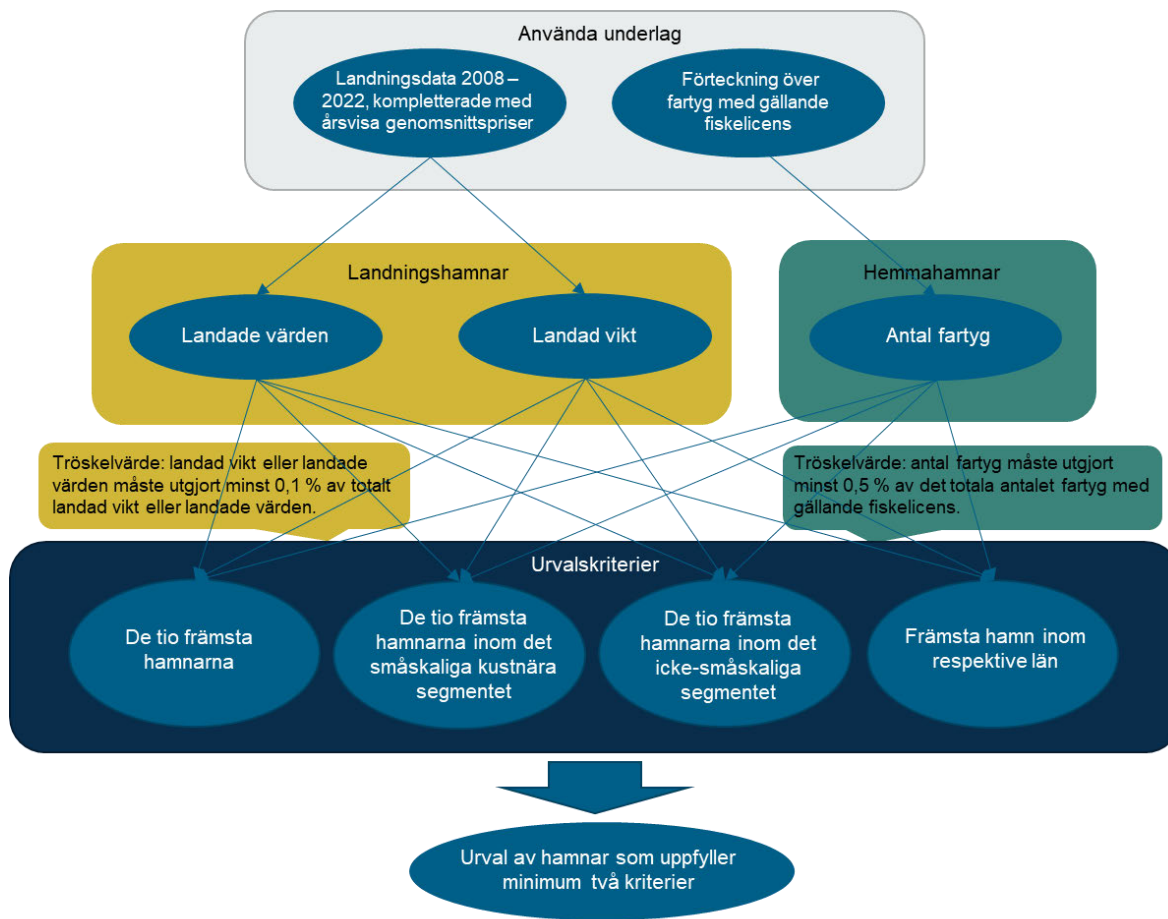
- bland de tio främsta landningshamnarna sett landad vikt eller landade värden.
- bland de tio främsta landningshamnarna, inom respektive segment, sett till landad vikt eller landade värden.
- främsta landningshamn inom länen, sett till landad vikt eller landade värden.
- bland de tio främsta hemmahamnarna sett till antalet fartyg med hamnar registrerad som hemmahamn.
- bland de tio främsta hemmahamnarna, inom respektive segment, sett till antalet fartyg med hamnar registrerad som hemmahamn.
- främsta hemmahamn inom länen, sett till antalet fartyg med hamnen registrerad som hemmahamn.

Vart och ett av kriterierna har haft bäring i urvalet, men uppfyllnad av minst två har bedömts karaktärisera särskilt betydande hamnar för svenskt yrkesfiske i havet.

Utifrån valda kriterier framgår att hamnar och landningsplatser kan vara av jämförelsevis stor betydelse för fisket på länsnivå och inom segment, men förmodligen har en förhållandevis marginell funktion i ett större perspektiv. Detta återges exempelvis i vad som utgör främsta landningshamn inom ett av länen, sett till landade värden, vilket utgörs av ett mindre fiskeläge knutet till en privat fastighet. Motsvarande inhyser främsta hemmahamnar i vissa län endast ett fåtal fartyg.

I syfte att framförallt försöka urskilja infrastrukturell funktion och betydelse för yrkesfisket av dignitet som skulle kunna motivera riksintresseanspråk, har tröskelvärden i urvalet därför tillämpats. Den landade vikten eller det landade värdet i landningshamnar som tagits hänsyn till i urvalet har därför utgjort >0,1 % av den totalt landade vikten eller det totalt landade värdet nationellt. Tröskelvärde för hemmahamnar har motsvarande satts till >0,5 % av det totala antalet fartyg med gällande fiskelicens.

¹³ SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

Figur 7. Översikt av föreslagen metod för urval.

Identifierade hamnar

Metoden renderar ett utfall om totalt 29 hamnar (se tabell 1 och figur 8), varav 27 sedan tidigare utpekade hamnar av riksintresse för yrkesfisket.

Tabell 1. Hamnar som uppfyller föreslagna kriterier för riksintresseanspråk (benämningar i befintliga anspråk inom parentes).

Hamn	Uppfyllda urvalskriterier	Befintligt riksintresseanspråk för yrkesfisket
Havstenssund	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Hörvik	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län 	Ja
Öckerö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Nikkala	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län 	Ja
Strömstad	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna 	Ja

	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	
Rönnäng	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Lysekil	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet, - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Fotö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Smögen	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet, - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Rörö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Hönö	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Norrundet	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det småskaliga kustnära segmentet - Främsta hemmahamn inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Nej
Träslövsläge	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta hemmahamn inom län - Främsta landningshamn sett till vikt inom län, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Fiskebäck	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Storön-Inre hamnen (Storön)	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Grebbestad	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta hemmahamnarna inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden 	Ja

	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	
Simrishamn	<ul style="list-style-type: none"> - Främsta hemmahamn inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt, - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Västervik	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Ellös	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Ronehamn	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Nogersund	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Karlskrona-Saltö (Karlskrona)	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Möllösund	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Nej
Byxelkrok	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja
Skillinge	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Lomma	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Borstahusen	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till vikt inom det småskaliga kustnära segmentet - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det småskaliga kustnära segmentet 	Ja
Oxelösund	<ul style="list-style-type: none"> - Främsta landningshamn sett till vikt inom län - Främsta landningshamn sett till värde inom län 	Ja
Göteborg	<ul style="list-style-type: none"> - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden - Bland de tio främsta landningshamnarna sett till värden inom det icke-småskaliga segmentet 	Ja

Figur 8. Rumslig fördelning av hamnar som uppfyller föreslagna kriterier för riksintresseanspråk.

De identifierade hamnarna står, i egenskap av hemmahamnar, för ca 30% av alla fartyg med gällande fiskelicens. 23% av alla fartyg som faller inom det småskaliga kustnära segmentet, och 47% av alla fartyg som faller inom det icke-småskaliga segmentet.

De identifierade hamnarna stod, i egenskap av landningshamnar, för ca 90% av den totala vikt och 75% av de totala värden som landats från svenskt yrkesfiske i havet i svenska hamnar 2008 till 2022. Åren 2018 till 2022 stod hamnarna för ca 93 % av den totala vikten och 69% av det totala värdet, och år 2022 stod de för ca 90 % av den totala vikt och ca 67% av det totala värdet som landades.

Hamnarna stod för ca 51% av den landade vikten och ca 63% av det landade värdet från det småskaliga kustnära segmentet 2008 till 2022, och för ca 93% av den landade vikten och ca 75% av det landade värdet från det icke-småskaliga segmentet under samma period.

Hamnarna stod även för ca 90% av alla föranmälningar från utländska fartyg som gjordes i svenska hamnar 2018 till 2022.

I fem kustnära län har inga hamnar identifierats. Länen hyser samman ca en tiondel av alla fartyg med gällande fiskelicens, fördelade på 62 registrerade hemmahamnar inom länen. Hamnar i dessa län stod samman för ca 0,5 % av den totalt landade vikten och ca 0,2 % av det totalt landade värdet i svenska hamnar 2008 till 2022. År 2022 stod hamnar i samma län samman för ca 0,1% av den totalt landade vikten och ca 0,09% av det totalt landade värdet.

Förhållning till givet utfall i en aktualisering riksintresseanspråken i fiskehamnar skulle innebära att 28 hamnar mister idag förekommande anspråk. Dessa hamnar är idag hemmahamn för ca en tiondel av alla fartyg med gällande fiskelicens. Hamnarna stod åren 2008 till 2022 för ca 3% av den totalt landade vikten och ca 11% av det totalt landade värdet i svenska hamnar, där Kungshamn enskilt svarade för ca en tredjedel av den landade vikten och värdet. År 2022 stod samma hamnar för ca 5% av den totalt landade vikten och ca 14 % av det totalt landade värdet, där Kungshamn svarade för ca 70% av den landade vikten och en tredjedel av det landade värdet.

Referenslista

Boverket Beslut - Beslut om samråd enligt förordningen om hushållning med mark- och vattenområden, dnr 3800/2023

Boverket PM - Vägledning för nationella myndigheters underlag, beslut och redovisning rörande anspråk på riksintressen i 3 kap. miljöbalken, dnr 3190/2014

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2021/1139 - EMFAF EU 2021/1139, artikel 2, 14

Finfo, 2006:1 - Områden av riksintresse för yrkesfisket

HaV PM - Sammanfattande beskrivning av Fiskesektorn, dnr 2244–2018

HaV PM - Tillämpning av påtaglig skada eller påtagligt försvårande, MB 3 kap. 5 § Riksintresse för yrkesfiske, dnr 2244-18

HaV Statistik - Det yrkesmässiga fisket i havet 2022

HaV Tillfälle till yttrande - Inbjudan till granskning av första beredande underlag inför översyn av hamnar av riksintresse för yrkesfisket, dnr 01863–2023

SJV Rapport 2023:8 - Vägen framåt mot mer livsmedel av svenskfångad sill och skarpsill, Kapacitet i landning och beredning av fisk i Sverige

Barn- och utbildningsnämnden - Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (4)

Innehållsförteckning

1 Intern kontroll	3
-------------------------	---

3 (4)

1 Intern kontroll

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
Kontroller av system och rutiner	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med beredskapsplaner för hantering av olika samhällsstörningar så kan det leda till, vid händelse, att samhällsviktig verksamhet ej kan fortsätta. (Förtroendeskada)	11. Kontroll gällande "särskild plan för agerande vid allvarlig samhällsstörning" inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde Kontrollansvarig följer upp med sektors ledningsgrupp att "särskild plan för agerande vid allvarlig samhällsstörning" finns antagen för verksamheter och enheter inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.	Kontrollmomentet är genomfört genom dialog mellan sektorchef, kvalitetsutvecklare och beredskaps-samordnare. Ett dokument med gemensam "kontinuitetsplanering" för hela sektor Bildning finns antagen av sektorns ledning. Planen tydliggör agerande i verksamheten vid olika samhällsstörningar som leder till bortfall av t.ex. personal, el, vatten. Arbete med att vidareutveckla planen pågår och gäller bl.a. lokal anpassning och förankring av planen på enhetsnivå, samt frågan om resurser och kostnader kopplat till planens innehåll.
Styr- och kontrollmiljö	Om nämnden / förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar i organisation så kan det leda till att beslut fattas på fel nivå, av obehöriga, vilket kan leda till negativa verksamhets- och eller ekonomiska konsekvenser. Arbetsuppgifter kan bli ogjorda eller dubbelgjorda.	8. Kontroll gör av nämndsekreterare av att delegationsbeslut anmäls till Barn- och utbildningsnämnden och att beslut fattas av utsedd delegat Kontroll av att delegationsbeslut har redovisats i nämnden, att rätt delegat utifrån delegationsordning är redovisad samt om delegationsbeslut saknas från någon	Samtliga delegationsbeslut som lämnats in till Barn- och utbildningsnämnden har kontrollerats. Dessa har i samtliga fall fattats av utsedd delegat. Däremot så finns det en stor osäkerhet gällande de delegationsbeslut som fattas ute i skolor och förskolor.

4 (4)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
		delegat. Kontrollen utförs under tertial 3.	
Kontroll avseende oegentligheter, korruption, mutor och jäv	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att motverka korruption, mutor och jäv så kan det leda till allvarlig förtroendeskada, ekonomisk skada och felaktiga beslut, rättprocesser och fördröjning av verkställighet.	5. Kontroll görs av kvalitetsutvecklare gällande förekomst av mutor, påtryckningar och jävsituationer Genomförande av enkät till lärare och skolledare avseende förekomst av mutor, påtryckningar och jävsituationer inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.	Kontrollmomentet är genomfört. 17 rektorer och 26 lärare svarade på enkäten. En (1) av de 17 svarande rektorerna uppger hen har blivit utsatt för försök till muta i tjänsten. 70,6% av rektorerna och 43,6% av lärarna som svarar att de vet hur de ska agera om de får kännedom om misstänkt muta, korruption eller jäv.
Kontroll av verksamhetssystem och i dem innehållande information	Om nämnden / förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med hantering av verksamhetssystem och i dem innehållande information så kan det bl.a. leda till intrång, läckta personuppgifter. Har förvaltningen för många, ej i bruk, system så leder det till ekonomisk förlust. Händelser leder till att data är otillgänglig. Dubbelregistrering till följd av många verksamhetssystem (snarare än t.ex. ett mastersystem för kunduppgifter).	12. Kontroll görs av systemförvaltare gällande vilka "appar" som används i utbildningen, och om de är godkända utifrån gällande rutin. Inventering av vilka "appar" som i nuläget används i utbildningen inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.	Kontrollmomentet är genomfört. Denna kontroll sker löpande under året av systemförvaltare
		12. Systemförvaltare gör kontroll av att rutin för godkännande av användning av "appar" i utbildningen finns och fungerar ändamålsenligt.	Kontrollmomentet är genomfört. Det finns en gällande rutin som används och fungerar ändamålsenligt.

Dnr BUN-2023-008

§ 3. Uppföljningsrapport intern kontroll helåret 2023

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att godkänna uppföljningsrapporten.

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt Kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en Internkontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker.

Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under året.

Beslutsunderlag

- Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Johan Skage, kvalitetsutvecklare redovisar uppföljningsrapporten intern kontroll helåret 2023.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningschef, Christina Stenhammar
Stabschef, Pauliina Lundberg
Kommunrevisionen

Dnr KFN-2023-14

§ 11. Uppföljningsrapport intern kontroll helåret 2023

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att godkänna uppföljningsrapporten.

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt Kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en Internkontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker.

Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under året.

Beslutsunderlag

- Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Fredrik Hübinette, kvalitetsutvecklare, redovisar uppföljningsrapporten intern kontroll helåret 2023.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidschef, Oskar Molarin
Stabschef, Pauliina Lundberg
Kommunrevisionen

Bygg- och miljönämnden

Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (4)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
Kontroller av system och rutiner	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med hantering av verksamhetssystem och i den innehållande information så kan det bli leda till intrång, läckta personuppgifter. Har förvaltningen för många, ej i bruk, system så kan leder det till ekonomisk förlust. Händelser leder till att data är otillgänglig. Dubbelregistreringar till följs av många verksamhetssystem	All personal måste ha kunskap och förutsättningar att arbeta i våra verksamhetssystem. EDP-gruppen inom Bygg- och miljönämndens verksamhet utbildar nyanställda och vidareutbildar befintlig personal. Miljöchef ansvarar för aktiviteten som är årligt återkommande.	Insatsen med att skapa filmer för e-learning är driftsatt. Insatsen är uppdelad i två block. Det inledande blocket handlar om att säkerställa att all personal ges en introduktion och det andra blocket inkluderar uppföljande utbildning. Verktuget som tillämpas för detta är InfoCaption. Insatsen leds fortsatt av Miljöchefen med stöd från både bygglovsenheten och planenheten.
Kontroller av system och rutiner	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med beredskapsplaner för hantering av olika samhällsstörningar så kan det leda till, vid händelse, att samhällsviktig verksamhet ej kan fortsätta. (Förtroendeskada)	Samtliga verksamheter inom Bygg- och miljönämndens ansvarsområde har en beredskapsplan. Moment utförs genom att beredskapsplaner tas fram, av verksamheten tillsammans med Beredskapsenheten. Medarbetare inom Bygg- och miljönämndens ansvarsområden har en krigsplacering som överensstämmer med verksamhetens behov. Sektorchef ansvarar för att stickprov genomförs	Kontrollen är utförd. Samtliga verksamheter har en beredskapsplan. Kontrollaktiviteten är framflyttat till Q1 2024. Ett förslag till krigsplacering av personal är överlämnad från nämnden till Kommunstyrelsen. Beslut är ännu inte fattat.

3 (4)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att nå uppsatta mål så kan det leda till tjänstemannastyre och urholkad lokaldemokrati.	Tillse att verksamheter inom nämndens ansvarsområde har god kännedom om och arbetar väl mot nämndens uppsatta mål. Kvalitetsutvecklare ger chefer inom nämndens ansvarsområde extra stöd i syfte att utarbeta en plan med aktiviteter som på ett fullgott sätt riktar in sig på att nå nämndens mål	Kvalitetsutvecklare har haft enskilda möten om målarbetet med chefer som jobbar mot Bygg- och miljönämndens mål. Har även medverkat vid sektors Ledardag då målarbetet togs upp gemensamt.
		Nämnden har en relevant och uppdaterad delegationsordning. Nämndsekreterare går tillsammans med politik samt enhetschefer igenom delegationsordningen för att se till att den innehåller relevanta delegationer samt gör nödvändiga förändringar för att arbeta på ett ändamålsenligt sätt.	Kontrollmomentet är genomfört.
Ändamålsenligt och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till vi inte når de politiska målen, försämrad ekonomisk hållbarhet, missnöjda brukare, juridiska processer.	Genom medarbetarsamtalet säkerställer ansvariga chefer att underställda chefer och medarbetare har den kunskap och de förutsättningar som krävs för att utveckla verksamhet och kvalitet i kundmötet. Uppföljning görs av enhetsvisa kompetenskartläggningar, behov och eventuella glapp.	Nämndens enheter genomför medarbetarsamtal för att bl.a. identifiera behov som enskilda medarbetare kan ha för att utveckla både verksamhet och kundmötet. I tillägg till detta genomförs även auskultation.
Tillförlitlig finansiell information	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokal-	Verksamheter inom nämndens ansvarsområde har blanketter och mallar som är förståeliga och enkla att använda. Enhetscheferna går igenom och kvalitetssäkrar ansökningsblanketter på webben och skrivelse- och informationsmallar som verksamheten använder i	Blanketterna är numera möjliga att fylla i digitalt, då dessa är nu skrivbara PDF:er. Vi har ändrat även kompletteringsmallen gällande planbesked och förhandsbesked enligt klarspråk. Med det

4 (4)

Kontroll-område	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
	befolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	sin kontakt med dess brukare för att se till att de fungerar på ett tillfredsställande sätt.	menas språk som är vårdat, enkelt och begripligt. Viktigast är att språket är anpassat efter mottagarens behov.
Tillförlitlig finansiell information	Om nämnden/ förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	Tillse att medarbetare inom nämndens ansvarsområde uttrycker sig förståeligt för mottagaren i fattade beslut. Kommunikation/kundtjänst utbildar i samråd med sektorchef medarbetare inom bygg- och miljönämndens verksamhetsområde i Klarspråk.	85 av nämndens vanligaste mallar för kommunikering med medborgare, företag och förtroendevalda har justerats i en insats tillsammans med Näringslivs-kontoret. Utöver det har en utbildningsinsats genomförts i december med alla och chefer.
Styr- och kontrollmiljö	Om nämnden / förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att i ord och handling tydliggöra vilka förväntningar och värderingar som gäller i organisationen så kan det leda till ineffektivitet, att medarbetare skapar egna sanningar för vilka förväntningar / värderingar som råder, olikheter kan råda mellan olika arbetsgrupper och kunder / brukare kan bemötas olika.	På våra arbetsplatser tillämpar vi de verktyg som beslutats. Ett exempel är "ventilen" som används i våra grupper. Enhetsvis rapportering av friskfaktor och medarbetarskapsarbete till tertial och delårsrapporter	Nämnden har under verksamhetsåret arbetat både med Ventilen och det nya verktyget från Prevent, Include. I det sistnämnda ges deltagarna möjlighet att arbeta med ett scenario, för att i nästa steg ställa sig frågan "vad gör du?". Utifrån detta skapas därefter en gruppdiskussion.

Dnr BMN-2023-273

§ 6. Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

Beslut

Bygg- och miljönämnden godkänner uppföljningsrapporten avseende den interna kontrollen för 2023. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt. Enligt Kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker. Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under verksamhetsåret 2023.

Beslutsunderlag

Bilaga - Bygg- och miljönämnden - Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Kommunens revisorer
Miljöchef
Plan- och byggchef
Kvalitetsutvecklare Johan Skage

Individ- och familjenämnden - Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

2 (4)

Innehållsförteckning

1 Intern kontroll.....	3
------------------------	---

3 (4)

1 Intern kontroll

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
Kontroller av system och rutiner	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med beredskapsplaner för hantering av olika samhällsstörningar så kan det leda till, vid händelse, att samhällsviktig verksamhet ej kan fortsätta. (Förtroendeskada)	11. Kontroll av huruvida det finns upprättade beredskapsplaner för verksamheterna vid samhällsstörning? Enheterna redovisar till sektors ledningen om man har en beredskapsplan.	Beredskapsplaner och kontinuitetsplanering finns upprättad i någon omfattning inom samtliga enheter. Men i rapporten utifrån den inventering, som kris- och beredskapssamordningen genomfört av sektorns krisberedskap och kontinuitetsplanering under hösten 2023, påtalas områden som behöver stärkas. Det handlar delvis om enheters egna beredskap och kontinuitetsplanering men också frågor som behöver beslutas om- och samordnas på sektors- och/eller kommunövergripande nivå. Arbete utifrån rekommendationer i rapporten kommer att starta under 2024.
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att nå uppsatta mål så kan det leda till tjänstemannastyre och urholkad lokaldemokrati.	10. Ansvariga chefer inom nämndens verksamhetsområde har en checklista för att kvalitetsgranska ärenden inför beslut Checklista tas fram för att kvalitetsgranska ärenden som ska till nämnd och delges berörda chefer inom nämndens verksamhetsområde. Genomförs i tertial 1.	Checklista är framtagen och fastställd.
Tillförlitlig finansiell information	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt	4. Finns upprättad handlingsplan för området Arbetsorganisation i arbetsmiljöenkäten (OSA) där resultatet är lågt Genomgång av samverkansprotokoll och	Kontroll med HR partner för sektor omsorg att man följer kommunens rutiner på området. Sektor omsorgen följer kommunens rutiner efter genomförd kontroll inom T3.

4 (4)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
	som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	kontroll om samverkan skett avseende genomförd arbetsmiljöenkät (OSA), upprättande av handlingsplaner och redovisning av resultat per verksamhet ska redovisas vid samverkansmöte.	
Styr- och kontrollmiljö	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar i organisation så kan det leda till att beslut fattas på fel nivå, av obehöriga, vilket kan leda till negativa verksamhets- och eller ekonomiska konsekvenser. Arbetsuppgifter kan bli ogjorda eller dubbelgjorda.	8. Nämnden ska få information om kommunens ekonomiska riktlinje: "Riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv." Genomgång av nämndprotokoll för att se att aktiviteten är genomförd.	Nämnden har få information om kommunens ekonomiska riktlinje: "Riktlinje för god ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv.
		8. Enheter inom nämndens verksamhetsområde följer antagna regler för gåvor och representation. Uppföljningen sker i tertial 3 för tertial 1 och 2.	Enheter inom Individ- och familjenämndens verksamhetsområde följer antagna regler för gåvor och representation
Ändamålsenligt och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till vi inte når de politiska målen, försämrad ekonomisk hållbarhet, missnöjda brukare, juridiska processer.	9. Dokumenterad analys av inkomna synpunkter och avvikelser per verksamhetsområde Kontroll att analys av synpunkter och avvikelser har genomförts. Genomförs i tertial 3 för tertial 2.	Ingen dokumenterad analys av avvikelser och synpunkter finns i den kvartalsrapport som redovisas till nämnd. Granskning har gjorts av rapporter för kvartal ett och två. Från kvartal tre har en reviderad rapport tagits fram. Från kvartal tre ska alla avvikelser som har allvarlighetsgrad tre och fyra skriftligt redovisas i rapporten av ansvarig enhetschef.

Dnr IFN-2023-19

§ 20. Uppföljning av intern kontroll helåret 2023

Beslut

Individ- och familjenämnden godkänner uppföljningsrapporten för intern kontroll 2023 (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt. Enligt kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker.

Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under året.

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport intern kontroll helåret 2023

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kvalitetsutvecklare Johan Steinbrecher föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunrevisionen

Sakkunnigt biträde KPMG

Socialchef Lina Edlund

Stabschef Pauliina Lundberg

Kultur och fritidsnämnden - Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (3)

1 Intern kontroll

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
Styr- och kontrollmiljö	Om nämnden / förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar i organisation så kan det leda till att beslut fattas på fel nivå, av obehöriga, vilket kan leda till negativa verksamhets- och eller ekonomiska konsekvenser. Arbetsuppgifter kan bli ogjorda eller dubbelgjorda.	8. Nämndens verksamheter har god kunskap om innehållet i delegationsordningen Delegationsordningen går igenom och diskuteras på verksamhetens/enheternas APT. Utförs under tertial 2	Genomgång av delegationsordningen är genomförd med cheferna inom Attraktivitet.
Efterlevnad av tillämpliga lagar och föreskrifter	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt relevanta lagar, förordningar och föreskrifter så kan det leda till lagbrott, juridisk process, förtroendeskada, ekonomisk skada, försening av beslut och lidande kund / brukare.	1. Kontroll av att arbetet med att ta fram en dokumenthanteringsplan är påbörjat Arbetet med att ta fram en dokumenthanteringsplan för nämnden planeras till hösten och kommer att genomföras med stöd av nämndsekreterare.	Arbetet med att ta fram en dokumenthanteringsplan har inte påbörjats men kommer att utföras under 2024.
		1. Kontroll av att en dokumenthanteringsplan tagits fram Kontroll av att en dokumenthanteringsplan för nämnden tagits fram och delgetts till berörda.	Kontroll har utförts. Dokumenthanteringsplanen uppdaterades ej, arbetet är planerat till 2024.
Tillförlitlig finansiell information	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö,	3. Kontroll av att delegationsbeslut anmäls till nämnden och att beslut fattas av utsedd delegat Kontroll av att delegationsbeslut har redovisats i nämnden, att rätt delegat utifrån delegationsordning är redovisad samt om delegationsbeslut saknas från någon delegat. Kontrollen utförs under tertial 3.	Ett pågående arbete. Nämnd sekr redovisar de delegationsbeslut som inkommit. Sannolikt fattas beslut som inte redovisas som delegationsbeslut - ytterligare information och tydligare rutiner behövs.

3 (3)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
	dubbelarbete eller uteblivet arbete.	<p>3. Nämnden har en uppdaterad rutin för ärendeberedning och rutinen är känd hos medarbetare</p> <p>Rutinen för ärendeberedning uppdateras på INES och skickas per mejl till berörda medarbetare inom nämndens område, genomförs under tertial 1</p>	Rutiner finns på INES och upplevelsen är att rutinen är känd och fungerar väl.
		<p>3. Ansvariga chefer inom nämndens verksamhetsområde har en checklista för att kvalitetsgranska ärenden inför beslut</p> <p>En checklista tas fram för att kvalitetsgranska ärenden som ska till nämnd och delges berörda chefer inom nämndens verksamhetsområde. Utförs under tertial 1.</p>	Arbetet med att ta fram en checklista är försenat och kommer att utföras under 2024.

Vård- och omsorgsnämnden - Uppföljningsrapport Intern kontroll helåret 2023

2 (6)

Innehållsförteckning

1 Intern kontroll.....	3
------------------------	---

3 (6)

1 Intern kontroll

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
Kontroller av system och rutiner	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med beredningsplaner för hantering av olika samhällsstörningar så kan det leda till, vid händelse, att samhällsviktig verksamhet ej kan fortsätta. (Förtroendeskada)	11. Kontroll av huruvida det finns upprättade beredningsplaner för verksamheterna vid samhällsstörning? Enheterna redovisar till sektors ledningen om man har en beredningsplan.	Beredningsplaner och kontinuitetsplanering finns upprättad i någon omfattning inom samtliga enheter. Men i rapporten utifrån den inventering, som kris- och beredningsplaneringen genomfört av sektorns krisberedskap och kontinuitetsplanering under hösten 2023, påtalas områden som behöver stärkas. Det handlar delvis om enheters egna beredskap och kontinuitetsplanering men också frågor som behöver beslutas om- och samordnas på sektors- och/eller kommunövergripande nivå. Arbete utifrån rekommendationer i rapporten kommer att starta under 2024.
Tillförlitlig finansiell information	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	4. Finns upprättad handlingsplan för området Arbetsorganisation i arbetsmiljöenkäten (OSA) där resultatet är lågt VON Genomgång av samverkansprotokoll. Kontroll om samverkan skett avseende arbetsmiljöenkät (OSA), upprättande av handlingsplaner och redovisning av resultat per enhet. Genomförs i tertial 2.	Kontroll med HR partner för omsorg att man följer kommunens rutiner på området. Omsorgen följer kommunens rutiner efter genomförd kontroll inom T3.
Styr- och kontrollmiljö	Om nämnden / förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar	8. Enheter inom nämndens verksamhetsområde följer	Enheter inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde följer

4 (6)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
	med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar i organisation så kan det leda till att beslut fattas på fel nivå, av obehöriga, vilket kan leda till negativa verksamhets- och eller ekonomiska konsekvenser. Arbetsuppgifter kan bli ogjorda eller dubbelgjorda.	antagna regler för gåvor och representation. VON Uppföljningen sker i tertial 3 för tertial 1 och 2.	antagna regler för gåvor och representation.
		8. Nämnden ska få information om kommunens ekonomiska riktlinjer: "Riktlinje för ekonomisk hushållning och hantering av resultatutjämningsreserv." VON Genomgång av nämndprotokoll för att se att aktiviteten är utförd. Genomförs i tertial 3.	Vård- och omsorgsnämnden har tagit del utav kommunen ekonomiska riktlinjer samt fått information om hur resultatutjämningsreserven får nyttjas.
Ändamålsenligt och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till vi inte når de politiska målen, försämrad ekonomisk hållbarhet, missnöjda brukare, juridiska processer.	10. Dokumenterad analys av inkomna synpunkter och avvikelser per verksamhetsområde. Kontroll att analys och avvikelser har genomförts. Genomförs i tertial 3 för tertial 2.	På övergripande nivå för nämndens verksamhetsområde finns en dokumenterad analys av avvikelser och synpunkter för kvartal 1 och 2. Från kvartal 3 har avvikelseredovisningen kompletteras med en redovisning per avvikelse med allvarlighetsgrad 3 och 4. Redovisningen är gjord av respektive enhetschef.
		10. Uppföljning av genomförandeplaner Uppföljning har skett inom angiven tid eller vid behov. Har uppföljningen genomförts tillsammans med den enskilde och/eller närstående (om inte är orsaken dokumenterad). Genomförs i tertial 3 för tertial 2.	LSS/ HSL Granskningsdokument för genomförandeplan har skapats och godkänts av myndighet för att genomförandeplanen ska vara ändamålsenlig och godkänd. Samtliga enhetschefer ser över GP och säkerställer att alla individer har aktuella genomförandeplaner, då genomförandeplanerna har varit undermåliga är målet inte helt uppfyllt än.

5 (6)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
			<p>Aldreomsorg</p> <p>Enheterna har under vintern/ våren arbetat mer intensivt med genomförandeplaner. Såväl medarbetare som chefer har fått utbildning både kopplat till systemfrågor (hur lägger man in genomförandeplaner, statistik etc) som till hur man skriver genomförandeplaner. Uppföljning av planerna sker kontinuerligt och det finns en större medvetenhet om betydelsen och vikten av att ha genomförandeplaner. Det finns dock förbättringspotential när det gäller uppföljning av planer.</p> <p>I de fall enskilda inte själva kan eller vill vara delaktiga och/ eller där närstående inte kan eller vill vara delaktiga så dokumenteras detta. Enheterna framför att de trots utbildning fortfarande dras med en del problem kopplat till systemet (Pulsen Combine) där det är tidskrävande om omständligt att skriva/ hantera planerna. Även det faktum att Östhammars kommun har valt att ha en tidsgräns på 14 dagar för att inkomma med genomförandeplanen upplever de flesta är en försvårande faktor. Det är svårt att få planerna klara i tid med god kvalitet. Med stora brukargrupper kan det vara svårt att</p>

6 (6)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmetod	Utfall
			tidsmässigt uppdatera planerna när man fått bättre kontakt med den enskilde.

Dnr VON-2023-17

§ 4. Uppföljningsrapport intern kontroll helåret 2023

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att godkänna uppföljningsrapporten för intern kontroll 2023 (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en intern kontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker.

Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under året.

Beslutsunderlag

Uppföljningsrapport intern kontroll helåret 2023

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Kvalitetsutvecklare Johan Steinbrecher föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Kommunrevisionen

Socialchef Lina Edlund

Stabschef Pauliina Lundberg

Kommunstyrelsen
Barn- och utbildningsnämnden
Individ- och familjenämnden
Vård- och omsorgsnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktiges presidium

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

KPMG har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av riktade statsbidrag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredsställande och tillräcklig.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredsställande och tillräcklig.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi dock kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Upprätta styrande dokument i form av riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag centralt inom Verksamhetsstöd. Respektive sektor bör sedan avgöra om de ska upprätta/uppdatera kompletterande riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag utifrån behov. I nuläget finns riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag inom sektor Omsorg.
- Överväga om området kring riktade statsbidrag ska finnas med inom ramen för internkontrollplaner framåt, detta utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv.

Kommunrevisionen översänder härmed granskningsrapport och missiv till kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, individ- och familjenämnden samt vård- och omsorgsnämnden med begäran om svar senast 2024-02-29. Rapporten skickas även till kommunfullmäktiges presidium för kännedom.

Enligt uppdrag

Revisorerna i Östhammars kommun genom Gunnar Rydvall

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

Rapport

Östhammars kommun

KPMG AB

2023-12-12

Antal sidor 19

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Styrande och stödjande dokument	5
3.2	Rutiner och processer	6
4	Slutsats och rekommendationer	7
	Bilaga 1 – Erhållna riktade statsbidrag 2019-2023	8

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

1 Sammanfattning

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av riktade statsbidrag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredställande och tillräcklig.

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredsställande och tillräcklig.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi dock kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Upprätta styrande dokument i form av riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag centralt inom Verksamhetsstöd. Respektive sektor bör sedan avgöra om de ska upprätta/uppdatera kompletterande riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag utifrån behov. I nuläget finns riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag inom sektor Omsorg.
- Överväga om området kring riktade statsbidrag ska finnas med inom ramen för internkontrollplaner framåt, detta utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv.

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Östhammars kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens hantering av riktade statsbidrag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Statsbidrag delas in i huvudtyperna generella och riktade statsbidrag där det finns möjlighet för kommunerna att söka riktade statsbidrag. Generella statsbidrag är inte avsedda för någon specifik verksamhet och tilldelas kommunerna per automatik.

Riksdag och regering har tagit flera beslut gällande riktade statsbidrag för att kompensera kommuner och regioner för merkostnader och förlorade intäkter som en följd av coronapandemin. Det berör bland annat hälso- och sjukvård, äldre- och funktionshinderomsorg, kollektivtrafik, testning, tillsyn av servering, motverka konsekvenser av isolering för äldre m m.

I övrigt finns en mångfald av statsbidrag att söka för kommunen som ger möjligheter till ökade intäkter. Samtidigt behöver hänsyn tas till att de riktade statsbidragen ofta ställer krav på direkta åtgärder, kommunal medfinansiering eller att kommunen inte får genomföra effektiviseringar (som medför minskade kostnader) inom området som statsbidraget avser, exempelvis statsbidraget för likvärdig skola. För allt fler kommuner har vissa av de riktade statsbidragen nu kommit att bli av sådan storlek att de används som en direkt delfinansiering av den kommunala verksamheten.

Det ekonomiska beroendet av riktade statsbidrag medför en risk då kommunen kan missa att söka ett statsbidrag eller av okunskap vidta åtgärder som medför att rätten till statsbidraget försvinner. Vidare finns för vissa av bidragen risk att kommunen vid en ej tillfredsställande redovisning eller genomförd avsedd verksamhet blir återbetalningsskyldig. Det finns flera anledningar att granska att den interna kontrollen avseende att bevaka, söka, beräkna och återrapportera statsbidrag är väl fungerande. Det finns dessutom en risk för att statsbidrag inte hanteras på ett korrekt sätt i den kommunala redovisningen, exempelvis då statsbidrag kommer till kommunen i slutet av ett år.

Revisorerna bedömer utifrån sin riskanalys 2023 att det finns en risk att kommunens hantering av statsbidrag inte sker på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt och har därför beslutat att granska området.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och nämnderna har säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredsställande och tillräcklig.

Följande revisionsfrågor har varit aktuella i granskningen:

- Finns rutiner för att säkerställa att det finns information om tillgängliga statsbidrag att söka samt att det är tydligt vem som fattar beslut om statsbidrag ska sökas eller ej?
- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för ansökningar om statsbidrag?

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

- Finns tillförlitliga och säkra rutiner för återrapportering/redovisning till staten av riktade statsbidrag?
- Omfattas statsbidrag av nämndernas interna kontroll?
- På vilket sätt säkerställer kommunen att den verksamhet som omfattas av statsbidraget även löper på långsiktigt?

2.2 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till att granska kommunstyrelsens och nämndernas arbete med att säkerställa en tillräcklig hantering av statsbidrag.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna/verksamheten uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 § ***”Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.”***
- Förordningar om riktade statsbidrag inom nämndernas ansvarsområden.
- Budget 2023 med Flerårsplan 2024-2026.
- Övriga styrdokument som är aktuella i granskningen.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Intervjuer med tjänstepersoner.
- Insamling av relevanta dokument.
- Insamling av ekonomisk information.
- Analyser.
- Skriftlig och muntlig avrapportering.

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

3 Resultat av granskningen

I samband med granskningstillfället framgår att kommunen är i färd med att tillsätta en ny tjänst centralt inom sektor Verksamhetsstöd som kommer att ansvara för hela hanteringen och därtill hörande rutiner och processer vad gäller riktade statsbidrag i Östhammars kommun. Tidigare har någon sådan tjänst inte funnits i kommunen.

En sammanställning av de riktade statsbidrag som Östhammars kommun erhållit under åren 2019-2023 finns i **Bilaga 1**.

3.1 Styrande och stödjande dokument

I Östhammars kommun finns riktade statsbidrag främst inom barn- och utbildningsnämnden, individ- och familjenämnden samt vård- och omsorgsnämnden. Det är således främst inom sektorerna Bildning samt Omsorg där riktade statsbidrag är aktuella. Som en konsekvens av detta har vi valt att genomföra intervjuer endast inom dessa bägge sektorer.

I samband med granskningen framgår att ingen styrelse/nämnd i Östhammars kommun har med området kring riktade statsbidrag inom ramen för sin internkontrollplan avseende år 2023.

Inom sektor Bildning finns inga styrande eller stödjande dokument som berör riktade statsbidrag. Sektor Omsorg har dock tagit fram riktlinjer. Av riktlinjerna framgår bl a från rutinen att:

Ett tydligt beskrivet ansvar kring hanteringen av statsbidrag säkerställer att inga bidragstillfällen missas, att projektinitiativ som planeras i verksamheten kontrollerar om det finns bidrag som passar in på projektidén, att kommunen samordnar sig där flera verksamheter är berörda samt att kommunens hantering av statsbidrag är resurseffektiv.

Vidare innehåller rutinen vad som ska gälla avseende omfattning, ansvar och genomförande, kontaktpersoner, ekonomens roll samt även förslag på mötesagenda under året vad gäller riktade statsbidrag.

3.1.1 Bedömning och kommentarer

Efter genomförd granskning bedömer vi det som positivt att Östhammars kommun kommer att inrätta en ny tjänst inom sektor Verksamhetsstöd som kommer att ansvara för hela kommunens hantering av riktade statsbidrag.

Vi bedömer att styrande dokument i form av riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag ska upprättas centralt inom Verksamhetsstöd. Respektive sektor bör sedan avgöra om de ska upprätta/uppdatera kompletterande riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag utifrån behov. I nuläget finns riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag inom sektor Omsorg.

Vi bedömer även att respektive styrelse/nämnd ska överväga om området kring riktade statsbidrag ska finnas med inom ramen för internkontrollplaner framåt, detta utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv.

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

3.2 Rutiner och processer

Sektor Bildning

Sektor Bildning söker inte alla statsbidrag som det går att söka. Kommunen är inte heller behörig att söka en del riktade statsbidrag, bl a finns inte vissa linjer inom gymnasieskolan som omfattas av riktade statsbidrag. Inom sektor Bildning är det sektorschef som utifrån delegation slutligen fattar beslut om vilka riktade statsbidrag som ska sökas respektive inte sökas. Dialog kring frågorna förs löpande med t ex verksamhetschefer, rektorer och andra tjänstepersoner. De flesta riktade statsbidragen söks från Skolverket och som ett hjälpmedel har verket tagit fram en statsbidragskalender där bl a viktiga datum för ansökan av samt redovisning/återrapportering av statsbidrag framgår. Kommunen använder även Skolverkets e-tjänst som innebär att det går automatiska e-mail till kommunen som påminnelser kring olika deadlines.

Sektor Omsorg

Sektor Omsorg söker inte heller alla statsbidrag som det går att söka. Diskussion om vilka riktade statsbidrag som ska sökas respektive inte ska sökas diskuteras löpande på ledningsgruppens sammanträden. Även inom sektor Omsorg är det sektorschef som utifrån delegation slutligen fattar beslut om vilka riktade statsbidrag som ska sökas respektive inte sökas. Dialog kring frågorna förs även här löpande med t ex verksamhetschefer och andra tjänstepersoner. De flesta riktade statsbidragen söks från Socialstyrelsen och även Socialstyrelsen har en statsbidragskalender där bl a viktiga datum för ansökan av samt redovisning/återrapportering av statsbidrag framgår. Kommunen använder även här en e-tjänst som innebär att det går automatiska e-mail till kommunen som påminnelser kring olika deadlines.

Allmänt om riktade statsbidrag

Det är inte speciellt frekvent förekommande men det har hänt att kommunen har fått betala tillbaka vissa delar av riktade statsbidrag till bidragsgivaren. Anledningar kan vara att den verksamhet eller de aktiviteter man bedrivit och som ska täckas av det riktade statsbidraget inte riktigt har godkänts av bidragsgivaren alternativt att vissa kostnader som kommunen velat ha täckning för inte har godkänts av bidragsgivaren.

För att särskilja de olika riktade statsbidragen i redovisningen använder såväl sektor Bildning som sektor Omsorg olika projektkoder på vilket såväl själva bidraget som de olika kostnader som blir aktuella inom ramen för respektive statsbidrag bokförs.

Det förekommer såväl inom sektor Bildning som inom sektor Omsorg att det finns vissa tjänster som täcks inom ramen för de olika riktade statsbidragen. Inom sektor Omsorg rör det sig om olika projektanställningar och inom sektor Bildning rör det sig bl a om elevassistenter, vissa tjänster inom förskoleverksamheten samt även vissa tjänster där arbete sker övergripande inom utbildningssidan.

3.2.1 Bedömning och kommentarer

Efter genomförd granskning bedömer vi att rutinerna inom såväl sektor Bildning som sektor Omsorg vad gäller riktade statsbidrag i allt väsentligt är ändamålsenliga.

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

4 Slutsats och rekommendationer

Efter genomförd granskning gör vi bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt säkerställt att den interna kontrollen vad gäller hantering av riktade statsbidrag är tillfredsställande och tillräcklig.

För att ytterligare stärka den interna kontrollen rekommenderar vi dock kommunstyrelsen och nämnderna att:

- Upprätta styrande dokument i form av riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag centralt inom Verksamhetsstöd. Respektive sektor bör sedan avgöra om de ska upprätta/uppdatera kompletterande riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag utifrån behov. I nuläget finns riktlinjer och rutinbeskrivningar kring riktade statsbidrag inom sektor Omsorg.
- Överväga om området kring riktade statsbidrag ska finnas med inom ramen för internkontrollplaner framåt, detta utifrån ett risk- och väsentlighetsperspektiv.

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

Bilaga 1 – Erhållna riktade statsbidrag 2019-2023

Projekt	Summa av UTFALL
2002 Digitalisering detaljplaner	-50 000,00
2023	-50 000,00
2210 Skapande förskola 2019/2020	-250 000,00
2020	-250 000,00
2021	-438 441,00
2217 Skapande förskola 2018/2019	-250 000,00
2019	-250 000,00
2218 Skapande skola 2018/2019	-444 813,00
2019	-444 813,00
2219 Skapande skola 2019/2020	-491 459,00
2019	-22 000,00
2020	-469 459,00
2220 Skapande förskola 2020/2021	-300 000,00
2020	-200 000,00
2021	-100 000,00
2221 Avgiftsfria o smittsäkra lovak	-146 927,45
2021	-146 928,55
2022	1,10
2223 Integreringsbidrag	-260 000,00
2021	-70 000,00
2022	-190 000,00
2227 Sommarlovsaktiviteter 2018	502,00
2019	502,00
2228 Sommarlovsaktiviteter 2019	-86 300,00
2019	-85 492,00
2020	-808,00
2229 Stärkta Bibliotek Covid -19	-40 000,00
2020	-2 001,00
2021	-37 999,00
2240 Stärkta Bibliotek Gimo 2020	-300 000,00
2020	200 000,00
2021	-500 000,00
2241 Stärkta Bibliotek	-1 706 900,00
2019	-600 900,00
2020	-1 055 000,00
2022	-2 000,00

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2023	-49 000,00
2242 Föreningsmatchning	3 245,00
2021	3 245,00
2244 Myndigh. för ungdoms- och civi	2 579,00
2019	2 579,00
2246 Konsten att delta	-5 700,00
2019	-5 700,00
2247 Administration Mervärdesprojek	-3 944,00
2019	145 000,00
2020	-69 000,00
2021	-7 615,00
2022	-7 888,00
2023	-64 441,00
2248 Digitalt först med användare i	-70 000,00
2019	-70 000,00
2249 Din väg mot framtiden	-478 068,00
2020	-170 201,00
2021	-307 867,00
2250 Inköp av barn- och ungdomsmedi	-146 000,00
2021	-60 000,00
2022	-12 000,00
2023	-74 000,00
2251 Digitalt först 2021	-70 000,00
2020	-70 000,00
2253 Inköp litteratur 2021	-134 951,00
2021	-5 049,00
2022	-129 902,00
2254 Bokstart/språknätverk 2021	-81 000,00
2022	-62 000,00
2023	-19 000,00
2257 Padel	-10 000,00
2022	-10 000,00
2258 Skolavslutningsmiddag	-19 000,00
2022	-19 000,00
2261 Ökad kunskap om hbtgi pers. si	-80 000,00
2022	-80 000,00
2262 Läsfrämjande 2023	-61 000,00
2023	-61 000,00
2263 Inköp litteratur 23/24	-80 000,00
2023	-80 000,00

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2304 LONA friluftsbad	-67 700,00
2019	-594,00
2020	-27 106,00
2021	-40 000,00
2519 PS. Hälsa 17-20	-713 603,00
2019	-713 603,00
2520 Bryggan	-8 215 702,00
2019	-1 280 197,00
2020	-1 856 742,00
2021	-1 617 534,00
2022	-2 677 294,00
2023	-783 935,00
2522 Våld i nära rel.	-653 167,00
2019	-248 673,00
2020	-202 247,00
2021	-202 247,00
2523 Stärkt bemanning BoU	-1 014 000,00
2019	-1 014 000,00
2524 Habiliteringsersättning	-1 289 812,00
2020	-108 880,00
2021	-117 008,00
2022	12 112,00
2023	-1 076 036,00
2525 Kultur för äldre 2020	-40 000,00
2023	-40 000,00
2528 Stärkta ins BoU psykisk ohälsa	-298 062,00
2019	-298 062,00
2529 Äldreomsorg 2019	-1 398 601,00
2019	-1 398 601,00
2530 OF Körkortsutbildning	-490 820,00
2022	-490 820,00
2531 Psykisk hälsa 2019	-754 317,00
2019	-218 530,00
2020	-535 787,00
2533 SKR Stärkt bemanning VoO	-530 000,00
2020	-530 000,00
2535 Teknik och kvalitet	-1 798 464,00
2020	-444 827,00
2021	-455 809,00
2022	-897 828,00

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2537 Föreb ensamh-Ökad kval demens	-1 731 834,00
2020	-1 731 834,00
2539 Stärkta insats. BoU psykiska h	-380 553,00
2020	-380 553,00
2540 Stärka bemann BoU vård 2020	-570 830,00
2020	-570 830,00
2541 SSK satsning krisstöd	-360 327,00
2020	-360 327,00
2551 Utv.arb f säker hälso-sjvk o s	-867 499,00
2020	-545 440,00
2021	-322 059,00
2552 Motverka ensamhet äldre	-5 017 166,16
2020	-83 015,00
2021	-1 800 278,00
2022	-3 133 873,16
2553 Suicidprevention	-1 496 214,00
2020	-916 000,00
2021	-28 640,00
2022	-57 280,00
2023	-494 294,00
2554 God och nära vård	-6 691 381,49
2020	-1 165 267,00
2021	-2 196 400,00
2022	-3 326 714,98
2023	-2 999,51
2555 Äldreomsorgslyft 2020	-17 001 358,02
2021	-4 671 562,00
2022	-7 600 000,00
2023	-4 729 796,02
2556 God vård och omsorg	-46 770 552,00
2021	-11 829 766,00
2022	-23 806 202,00
2023	-11 134 584,00
2557 Subvention familjehem	-839 404,00
2021	-494 662,00
2023	-344 742,00
2558 Återhämtningsbonus	-1 017 360,00
2021	-672 720,00
2022	-344 640,00
2559 Barnsäkerhet	-174 380,00

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2022	-174 380,00
3001 Maxtaxa komp f intäktsbortfall	-22 150 766,00
2019	-4 382 378,00
2020	-3 929 754,00
2021	-3 931 524,00
2022	-7 999 152,00
2023	-1 907 958,00
3002 Maxtaxa, kvalitetshöjande	-10 755 121,00
2019	-946 946,00
2020	-932 484,00
2021	-932 904,00
2022	-6 072 000,00
2023	-1 870 787,00
3003 Lärarlyft	-872 600,00
2019	-232 500,00
2020	-52 500,00
2021	-280 100,00
2022	-240 000,00
2023	-67 500,00
3004 Förstelärare	-12 497 702,00
2019	-2 269 334,00
2020	-2 280 814,00
2021	-2 204 475,00
2022	-4 150 764,00
2023	-1 592 315,00
3005 Pers.förstärkn inom elevhälsa	-608 000,00
2019	-132 800,00
2023	-475 200,00
3006 Papperslösa barn	-233 468,00
2019	-105 895,00
2020	-82 438,00
2021	-33 441,00
2022	-11 694,00
3008 Nattis (barnomsorg på ob.tid)	-59 697,00
2019	-59 697,00
3010 Yrkesvux	-13 690 917,00
2019	-835 209,00
2020	-3 339 537,00
2021	-3 577 749,00
2022	-2 957 136,00
2023	-2 981 286,00

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

3011 Yrkeslärare komp utv	-208 000,00
2020	-208 000,00
3013 Lov och sommarskola	-850 919,70
2019	-89 813,70
2020	-126 036,00
2021	-146 500,00
2022	-488 570,00
3014 Lågstadiesatsningen	-6 521 384,42
2019	-4 169 087,42
2020	-1 906 034,00
2021	-446 263,00
3016 Läslyftet	-348 076,17
2019	-93 376,17
2020	-29 013,00
2021	-225 687,00
3017 4:e tekniskt år	-830 100,00
2019	-415 050,00
2020	-415 050,00
3018 Lärarlönelyftet	-25 217 842,00
2019	-4 760 165,00
2020	-4 877 046,00
2021	-4 451 759,00
2022	-8 164 480,00
2023	-2 964 392,00
3019 Läxhjälp	-4 460 092,52
2019	-244 999,52
2020	-844 093,00
2022	-3 356 000,00
2023	-15 000,00
3021 Mindre grupper inom fsk	-4 117 857,59
2019	-665 929,59
2020	-1 600 000,00
2021	-1 659 928,00
2022	-192 000,00
3022 Fritidshemssatsningen	-1 038 996,74
2019	-1 038 996,74
3026 Insatsbidrag nyanlända	-47 085,93
2019	-47 085,93
3027 Gymnasieskolans introduktionsp	-1 570 000,00
2019	-850 000,00

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2021	-720 000,00
3029 Specialpedagogik för lärande	-403 822,00
2019	-178 800,00
2020	-9 000,00
2021	-96 750,00
2022	-60 000,00
2023	-59 272,00
3030 Behörighetsgiv utb yrkeslärare	-154 260,00
2020	-154 260,00
3031 Likvärdig Skola	-54 382 483,00
2019	-6 324 581,00
2020	-8 355 510,00
2021	-10 883 318,00
2022	-21 441 248,00
2023	-7 377 826,00
3032 Lärcentrum	-157 229,71
2019	-157 229,71
3033 Lärarassistenter	-4 500 103,00
2019	-280 547,00
2020	-858 424,00
2021	-847 031,00
2022	-1 671 000,00
2023	-843 101,00
3034 Språkutveckling i förskolan	-3 381 487,00
2020	-670 919,00
2021	-992 482,00
2022	-1 591 746,00
2023	-126 340,00
3035 Fjärrundervisning	-127 499,00
2019	-87 215,00
2020	-40 284,00
3109 Introduktionsbidrag från soc	-12 126 457,61
2019	-2 671 092,61
2020	-2 335 798,00
2021	-2 031 170,00
2022	-4 338 918,00
2023	-749 479,00
3110 Bidr fr migr.verket, asylsök	-1 648 325,00
2019	-1 481 585,00
2020	-166 740,00
3111 VFU	-3 288 724,54

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

2019	-277 303,64
2020	-326 033,00
2021	-1 232 263,90
2022	-1 197 848,00
2023	-255 276,00
3114 Erasmus +	-875 777,82
2019	-148 940,42
2020	0,18
2021	0,21
2022	-261 986,84
2023	-464 850,95
3117 #Jag med-projektet	-205 863,00
2019	-205 863,00
3120 Green scen/ Dans	-284 625,60
2019	-284 625,60
3121 Simskola för F-klass	-86 392,31
2019	-86 392,31
3122 Avgiftsfria lovaktiviteter	-0,40
2019	-0,40
3123 Läsförämjande insatser inom för	-70 064,00
2019	-70 064,00
3126 Guldkantsbidraget	-35 395,81
2019	-35 395,81
3127 Omställningsfond	-505 547,00
2020	-189 625,00
2021	-108 100,00
2022	-92 870,00
2023	-114 952,00
3129 Dans utan krav	-1 448 000,00
2020	-100 000,00
2021	-505 000,00
2022	-843 000,00
3130 KUR2020	-2 806 126,00
2021	-147 000,00
2022	-2 173 976,00
2023	-485 150,00
3131 Skolmiljarden	547 232,00
2021	185 000,00
2022	724 464,00
2023	-362 232,00

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

3132 Konstprojekt Vallonskolan	-320 000,00
2023	-320 000,00
3133 Funkis goes rock	-62 000,00
2023	-62 000,00
3134 6-års kör	-49 000,00
2023	-49 000,00
3135 Regionalt filmprojekt	-3 835 594,00
2021	-295 818,00
2022	-1 848 364,00
2023	-1 691 412,00
3136 Partnerskolor	-200 000,00
2022	-200 000,00
3237 Ukrainska barn/elever	-2 679 180,00
2022	-1 122 980,00
2023	-1 556 200,00
4108 MSB	-1 879 310,00
2022	-1 279 310,00
2023	-600 000,00
4109 Beredskap	-750 000,00
2023	-750 000,00
4155 KOMPIS - Havsplanering	-18 842,26
2021	-18 842,26
4162 Grönstrukturpaln LONA	-89 276,00
2019	-39 916,51
2020	-31 134,00
2021	-18 225,49
4163 LIFE IP Rich Waters	-294 050,76
2019	-3 699,82
2020	75 101,86
2022	-200 000,00
2023	-165 452,80
4164 LONA Östhammarsfjärdens dag	-16 250,00
2019	-16 250,00
4165 Invasiva arter Lst bidrag	-190 475,07
2022	-182 950,14
2023	-7 524,93
4171 LONA Östh.fjärdens dag 2018	-12 000,00
2019	-12 000,00
4172 LONA lok. Naturvårdens dag 201	-10 500,00
2019	-10 500,00

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

4173 LOVA min.gödning Östh. fjärdar	-168 889,50
2019	-5 575,10
2020	-150 000,00
2021	-4 762,50
2023	-8 551,90
4174 Krisberedskap	-100 000,00
2020	-100 000,00
4177 LONA - Restaurering våtmark Lo	-8 167,25
2019	-137,25
2021	-8 030,00
4178 LONA - Vattenrike Fyris Östra	-97 150,82
2019	-16 254,48
2020	-70 896,34
2021	-10 000,00
2019	-5 001,79
2020	-495,00
2021	-3 374,00
2023	8 870,79
4180 LONA Karö våtmark	-182 500,00
2019	-182,21
2020	-462,00
2021	-3 430,50
2023	-178 425,29
4181 LONA Ut och njut - upptäck kom	-213 940,65
2020	0,00
2021	-184 787,00
2022	-67 881,30
2023	38 727,65
4182 LONA Natur- och friluftsvärden	-105 000,00
2021	-6 310,40
2023	-98 689,60
4183 LONA Våtmarksrestaurering Svan	-101 250,00
2021	-101 250,00
4184 LONA Ökad tillg. och naturvård	-151 300,00
2021	-2 026,40
2022	-25 600,00
2023	-123 673,60
4185 LONA Naturvårdande skötsel av	-103 612,00
2022	-33 224,00
2023	-70 388,00

Östhammars kommun

Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

4186 LONA Info och Tillg. Lortfj oc	-299 850,00
2021	-500,00
2022	-340 000,00
2023	40 650,00
4187 LONA Rest. våtmark, gölgroda	-408 200,00
2022	-408 200,00
4188 LONA Eko. rest. av kustmynnand	-2 435 000,00
2021	-561,00
2022	-2 400 000,00
2023	-34 439,00
4189 LOVA Åtgärdssamordnare Vatten	-1 257 048,70
2022	-110 210,70
2023	-1 146 838,00
4190 LONA Biologisk mångfald i Skol	-148 966,05
2022	-168 932,10
2023	19 966,05
4191 Lona Öppna Landskap på Gräsö	-303 000,00
2023	-303 000,00
4192 LONA Lära ute	-185 000,00
2023	-185 000,00
4201 SIDA projekt Georgien	-154 743,50
2019	-120 726,50
2020	-34 017,00
4202 SIDA Styrgrupp Georgien	-515 482,00
2019	-515 482,00
4205 Smart marina	-612 466,00
2019	-612 466,00
4206 LOVA VA-Plan	-732 160,00
2020	-300 643,37
2021	-431 516,63
4208 Hus på landet	-57 001,00
2020	-57 001,17
2021	0,17
4209 Kustfiske	-335 051,60
2020	-89 166,00
2021	-217 776,40
2022	-28 109,20
4214 LOVA Dagvattenpolicy	-339 705,66
2022	-126 079,32
2023	-213 626,34

Östhammars kommun
Granskning av Kommunens hantering av riktade statsbidrag

2023-12-12

4222 Teknikcollege Uppland	-163 866,00
2019	-163 866,00
4244 Roslagsmedel, Destinationsråde	-3 299 650,00
2022	-2 199 650,00
2023	-1 100 000,00
4245 Huvudstudie Gimo Träimpregneri	-700 000,00
2023	-700 000,00
4604 Tillsammans Östhammar	-970 000,00
2019	-970 000,00
4605 DUA - Systemverktyg	68 750,00
2019	68 750,00
Totalt:	-322 687 589,81

Kultur- och fritidskontoret
Sanna Hansson

Rapport avseende riktlinje ”Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn” under 2023

2 (13)

Innehållsförteckning

Information om barnkonventionen	3-4
1. Ifyllnadsinstruktioner	5
2. Hur har sektorn arbetat i linje med policyn och riktlinjerna	5-8
Information om prövning av barnets bästa	9-10
3. Hur många prövningar har gjorts i verksamheten under 2023?.....	10-11
Information om barnkonsekvensanalys	11
4. Hur många barnkonsekvensanalyser har gjorts i verksamheten under 2023?	11-12
5. Övrig input, frågor eller synpunkter	12-13

3 (13)

Kort om barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen lag i Sverige. Lagen innebär att konventionens artiklar får högre status som svensk lag. Det åläggs ett större ansvar på till exempel lokala myndigheter, kommuner och beslutsfattare att tillämpa barnkonventionen så att den får ett större genomslag vid bedömningar och ärenden som berör barn. Barnkonventionen består av 54 artiklar som ska läsas som en helhet. Rättigheterna i barnkonventionen gäller alla barn och ungdomar upp till 18 års ålder. Förenta Nationernas kommitté för barnets rättigheter har sammanfattat barnkonventionen i fyra grundprinciper, artikel 2, artikel 3, artikel 6 samt artikel 12. Dessa grundprinciper är en del av kommunens policy - *Policy samt riktlinjer för Östhammars kommuns arbete och beslut som påverkar barn.*

Policy

I Östhammars kommun ska hela barnkonventionen och särskilt de fyra grundprinciperna genomsyra alla anställdas och förtroendevaldas utövande. De fyra grundprinciperna är:

- Artikel 2: Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras
- Artikel 3: Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa
- Artikel 6: Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- Artikel 12: Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Detta innebär att: All kommunal verksamhet i Östhammars kommun ska alltid analysera barnets bästa i förhållande till ett beslut som direkt eller indirekt påverkar barn före beslutet fattas. Analysen ska alltid utföras i skenet av barnkonventionens fyra grundprinciper.

Riktlinjer för utveckling av arbetet med policy

Riktlinjerna är framtagna för att underlätta samtliga verksamheters arbete med efterlevnad av policyn. Riktlinjerna är ett led i att uppfylla barnkonventionens krav. Den förväntade effekten av att tillämpa policyn och riktlinjerna i det dagliga arbetet är att barnrättsperspektivet synliggörs och respekteras i såväl styrning, planering, beslutsfattande samt uppföljning. Östhammars kommun ska leva upp till barns rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Barns rättigheter och inflytande i Östhammars kommun är inte enbart viktiga inom områden där barn tydligt är i fokus, som till exempel förskola, skola och socialtjänst. Rättigheterna ska genomsyra all kommunal verksamhet som direkt eller indirekt påverkar barn. Exempel på det kan vara när nya bostadsområden planeras och när nya gång- och cykelvägar ska byggas. För att Östhammars kommuns verksamheter ska genomsyras av en gemensam syn på barnets rätt till delaktighet i beslut ska dessa riktlinjer tillämpas tillsammans med kommunens policy. För att

4 (13)

arbetet med barnkonventionen ska falla väl ut i samtliga verksamheter krävs ett kontinuerligt arbete, åtagande och vilja att arbeta utifrån barnets bästa.

Omfattning och ansvar

Dessa riktlinjer berör kommunal verksamhet. Med kommunal verksamhet åsyftas här allt arbete som utförs av anställda, förtroendevalda, bolag och stiftelser.

Varje verksamhet har ett ansvar för att tillämpa riktlinjen inom sitt område samt att regelbundet utvärdera sitt arbete. Frågor kring delaktighet, processer med utgångspunkt från styrdokument, rutiner samt kompetens är exempel på ansvarets omfattning.

Utbildning till personal och förtroendevalda

För att påverka attityder, arbetssätt och förhållningssätt i kommunens verksamheter krävs att kunskapen om barnkonventionen sprids och synliggörs i hela organisationen. Varje chef ansvarar för att höja samtliga medarbetares kunskapsnivå, kartlägga nuvarande arbetssätt, ta fram processer som införlivar barnkonventionens artiklar, policyn och dessa riktlinjer i det dagliga arbetet samt att regelbundet följa upp och rapportera hur arbetet fortskrider. Till stöd (valbart) för detta arbete har ett särskilt utbildningsmaterial samt mall för prövning av barns bästa och barnkonsekvensanalys tagits fram.

En förutsättning för att detta arbete ska bli framgångsrikt är att återkommande informations och utbildningsinsatser genomförs och arbetet utvecklas genom att resultatet av utvärderingar införlivas i det dagliga arbetet. Detta arbete ansvarar respektive chef för att utforma och bekosta.

Regelbunden utvärdering av arbetet

All kommunal verksamhets arbete med tillämpningen av barnkonventionen ska utvärderas. Detta sker genom att verksamheterna gör en årlig analys och rapporterar via kommunens ledningssystem. Sammanställning och analys av inrapporterat underlag redovisas i denna rapport.

Cheferna svarade på frågorna i Stratys i november 2023, därför redovisas svaren från sektor och enhetsnivå. Rapporteringen som sker i november 2024 kommer att vara utifrån de nya kontoren.

5 (13)

1 Ifyllnadsinstruktioner i enkäten

Den här enkäten skickas ut till samtliga verksamheter för ifyllnad. Du svarar för hela verksamheten och det är ditt ansvar som verksamhetschef att fånga hur arbetet genomförs på **samtliga** enheter där du är ansvarig.

Om du som verksamhetschef ber enhetschefer att bidra med information till enkäten som du sedan sammanställer så är det viktigt att det tydligt framgår vilken enhet som bidragit med vad.

Svara inte i jag-form.

Svara så tydligt och utförligt som det går då dina inspel ligger till grund för de rapportering som går till kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

2 Hur har sektorn arbetat i linje med policyn och riktlinjerna?

2.1 Sektor Bildning

2.1.1 Sektor bildning sammanställning

Vid beslut där barn kan komma att beröras arbetar sektorn med checklistan utifrån barns bästa och barnkonsekvensanalys. Syftet med göra barnkonsekvensanalyser är att försäkra sig om att barns rättigheter ska finnas med i beslutsfattandet vid förändringar inom verksamheten. En barnkonsekvensanalys ska förenkla arbetet, sektor Bildning arbetar med den som en checklista med ett avgränsat antal punkter. Checklistan utifrån barnens bästa finns inlagd i KIA för att den ska vara tillgänglig, lätt att hitta och användas vid behov. Dokumentationen finns då också kvar.

Om bristfälligt, hur planerar ni att göra?

Sektorn kommer bli ännu mer systematiska med att ställa sig frågan vid alla beslut om en barnkonsekvensanalys bör göras.

2.2 Sektor Omsorg

2.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Inom verksamhet LSS/HSL blir alla barn rutinmässigt delaktiga i sina insatser via de personliga genomförandeplanerna. Vid nya placeringar genomförs bedömningar, utifrån aktuella beställningar från myndighet, om besluten kan verkställas utifrån barnets bästa.

Inom verksamhetsområde Myndighet följs riktlinjer, rutiner, lagrum och policydokument, där barnkonventionen ingår. Barnperspektivet är en naturlig del i det dagliga arbetet.

6 (13)

Inom äldreomsorgsområdet är relevansen låg, men barnperspektivet beaktas i de få ärenden där det kan vara aktuellt.

2.3 Sektor Samhälle

2.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Fritid och hälsa:

Sim- och sporthallarna erbjuder bad, lek- och träningsmöjligheter samt frikostiga öppettider. Extra öppet vid loven för att fler barn och unga ska kunna besöka simhallarna.

Simskoleverksamhet bedrivs i kommunens samtliga badanläggningar. Besök av fritids i ishallarna och skidspår dras på alla fem tätorter. Aktivitetstavlor på olika ställen i kommunen med instruktioner för att bidra med rörelseglädje. Enheten ansvarar att det finns belysning i elljusspåren på alla orter, en viktig trygghetsfaktor.

Enheten säkerställer att det ska finnas närhet till grönområden till alla förskolor och skolor via den friluftspolitiska planen. Enheten handlägger och utlyser årligen ett större antal olika föreningsbidrag kopplat till ungdomsverksamhet. Exempelvis har ungdomsorganisationer som krav på sig att ha minst 10 bidragsberättigade medlemmar i åldern 7 till 20. Detsamma gäller investerings- och utrustningsbidrag som ideella föreningar i kommunen kan söka - även där är kravet på yngre medlemmar enligt tidigare omnämnt, ett krav.

Ung fritid:

Ung fritid är ute bland ungdomar, gör skolbesök, träffar ungdomar på ungdomsgårdar och arbetar för att öka delaktigheten bland unga och visa hur de kan påverka. Appen ("Ung i Östhammars kommun") är även en del i det arbetet. Liv och hälsa ung enkäten genomfördes innan sommaren och enheten har arbetat för att gå igenom resultatet och presenterat för nämnder och personalgrupper. Enkäten är en möjlighet för ungdomar på högstadiet och gymnasiet att svara på frågor om sin livssituation. HBTQI utbildningen som Ung fritid har gått via RFSL har ökat kunskapen om HBTQI, normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för HBTQI -personer hos de anställda i verksamheten. Enheten har arbetat under 2023 med handlingsplanen för detta och det arbetet fortsätter till 2025. Lovaktiviteter – kostnadsfria aktiviteter för alla barn och unga, där de har möjlighet att påverka innehåll och tider. Under sommaren 2023 fanns det information till alla barn, unga och vuxna om barnkonventionen samlad i Bamseutställningen som biblioteket hade. Alundabadet kommer att rustas och göras om, Ung fritid har genom skolbesök, appen och en idélåda på biblioteket fått in förslag från barn och unga, varit väldigt många som har svarat och detta är något som enheten kommer att göra i fler liknande projekt för att öka delaktigheten bland barn och unga. Det är i planeringsstadiet med en ungdomsgård i Gimo och det kommer att vara ungdomar som är delaktiga i processen. På alla ungdomsgårdar sker en ständig dialog med ungdomarna om vad de vill göra och ha på gården för att öka deras chanser att påverka.

Kultur och bibliotek:

Kultur och bibliotek erbjuder aktiviteter för barn och ungdomar som bor i vår kommun, men även för de som är besökare eller fritidsboende. På biblioteken erbjuder vi litteratur, tidskrifter, digitala tjänster och programaktiviteter för både vuxna, barn och ungdomar. Biblioteken finns på 5 tätorter och har öppet både dag- och kvällstid. Biblioteket i Östhammar har öppet även på lördagar.

Kulturhuset Storbrunn är en mötesplats som innehåller bibliotek, ungdomsgård, biograf och möteslokaler. I år firade huset 5 år och vi ordnade kalas i dagarna 2. Under kalasdagarna erbjuds

7 (13)

aktiviteter för både stora och små. Här fanns en anslagstavla där vi berättade om aktiviteter som varit och där publiken kunde lämna förslag på framtidens aktiviteter. Kultur- och fritidsnämndens politiker fanns också på plats för att prata med våra besökare.

Familjedagar har genomförts på alla tätorter. Familjedagarna erbjuder aktiviteter och teater för barn på ortens bibliotek. Under familjedagarna vistas familjer flera timmar på biblioteken och här finns möjlighet att lyssna in behov och fånga upp idéer inför kommande programplanering.

Förskolor och skolor bjuds in att besöka biblioteken med grupper eller klasser. Barn och ungdomar får möjlighet att låna och att lära mer om vad biblioteken innehåller och kan erbjuda. Vid dessa besök fångar vi upp inköpsförslag direkt från barnen. Vi efterfrågar också förslag på aktiviteter och hur barn och ungdomar önskar att biblioteken ska utvecklas.

Barn och ungdomar besöker biblioteken regelbundet på sin fritid, i dessa vardagliga möten fångar vi upp förslag på inköp och programutbud. Under loven erbjuds lovaktiviteter för skollediga barn och ungdomar. För Sommarboken och Läslovet är det ett givet tema som bestäms på nationell nivå.

Biblioteken jobbar för att samarbeta med andra aktörer för att bättre nå ut till barn och ungdomar. Några av våra samarbetsparter är öppna förskolan, kyrkans barnverksamhet, BVC, logopedin, förskolor, skolor, särskolan, och ungdomsgårdar. Region Uppsala erbjuder utbildningstillfällen samt nätverksträffar kring arbetet med barn och unga. Här byts erfarenhet mellan biblioteken i länet och vi lär av varandra.

I år har vi sökt och beviljats ett bidrag från Kulturrådet till kompetenshöjande insatser inom läsfrämjandelyftet. Bidraget har gett oss möjlighet att åka på studiebesök, delta i fortbildningar och konferenser för att öka vår kompetens kring läsfrämjande för barn och unga. Erfarenheterna från fortbildningarna har vi sedan arbetat vidare med i arbetsgruppen.

Kultur och bibliotek har under året genomfört utbildning inom barnkonventionen vid våra verksamhetsmöten. Genom vår ökade kunskap kan vi utveckla arbetet med att införliva barnkonventionen i vår verksamhet.

2.4 Sektor Verksamhetsstöd

2.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

HR:

Det har inte arbetats mera än genom kunskapspåfyllnad hos nyanställda. HR-verksamheten tar sällan beslut som påverkar barn, direkt eller indirekt.

Måltid och städ:

Delaktighet genom att lämna synpunkter om den mat som serveras i skolor och förskolor på matråd.

Delaktighet genom att välja maträtter under en så kallad önskevecka varje år.

8 (13)

Om bristfälligt, hur planerar ni att göra?

Beakta barnrättsperspektivet enligt policy och riktlinjer där det är tillämpligt inom ramen för den verksamhet vi bedriver.

Ekonomi:

Merparten av verksamheten inom Ekonomi verkar indirekt via kommunens kärnverksamheter och där har inte gjorts barnkonsekvensanalyser. Där det är tillämpligt inom ramen för den verksamhet vi bedriver, beaktas barnperspektivet enligt policy och riktlinjer.

Inom Ekonomi finns även barnomsorgsadministration och skolskjutshandläggning, där fattas beslut enligt riktlinjer beslutade av politiken.

På övergripande nivå är Ekonomis arbete inriktat på främja en god ekonomisk hushållning, vilket betyder att varje generation ska bära sina egna kostnader och inte belasta kommande generationer.

Utveckling:

Bristfälligt.

Om bristfälligt, hur planerar ni att göra?

Beakta barnrättsperspektivet enligt policy och riktlinjer där det är tillämpligt inom ramen för den verksamhet vi bedriver.

Kansli:

Kansli och Upphandling arbetar med den information som finns på INES och pratar om vikten av t.ex. barnkonsekvensanalyser regelbundet internt inom gruppen. Kansli kommer att arbeta vidare med tjänsteskrivelse-mallarna ("TJUT"-mallarna) med tanke att där påminna handläggare om att barnkonsekvensanalyser ska bifogas ett ärende när så är aktuellt.

Om bristfälligt, hur planerar ni att göra?

Kansli och Upphandling arbetar med den information som finns på INES och pratar om vikten av t.ex. barnkonsekvensanalyser regelbundet internt i gruppen. Kansli kommer att arbeta vidare med tjänsteskrivelse-mallarna ("TJUT"-mallarna) med tanke att där påminna handläggare om att barnkonsekvensanalyser ska bifogas ett ärende när så är aktuellt.

Kommunikation och kundtjänst:

Kommunikation och kundtjänst jobbar med att lyfta fram barnens behov främst i nyhetsrapporteringen på våra sociala kanaler. Det gör vi i samarbete med sektor Bildning då behov finns av detta.

9 (13)

Information om prövning av barnets bästa

Barnets bästa som tillvägagångssätt innebär att de beslut som påverkar barn ska föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller för barn i grupp.

Den som fattar beslut ska

- motivera vad barnets bästa bedöms vara,
- beskriva hur prövningen har genomförts,
- beskriva hur barnets bästa har bedömts gentemot andra intressen,
- Om ett beslut tas som inte är i linje med barnets bästa, ska även eventuella kompensatoriska åtgärder redovisas.

All kommunal verksamhet i Östhammars kommun ska alltid analysera barnets bästa i förhållande till ett beslut som direkt eller indirekt påverkar barn före beslutet fattas. När det i prövningen av barnets bästa framkommer att barn påverkas i hög grad ska även en konsekvensanalys göras. Det innebär att en prövning av barnets bästa ska vara en integrerad del av verksamhetens ärende- och beslutsprocesser. Varje verksamhet ansvarar för att det finns tydliga beskrivningar för hur prövningar av barnets bästa genomförs.

En prövning av barns bästa ska utgå från ett barnrättsperspektiv och fungerar som en undersökning där man tar hänsyn till rådande lagstiftning, forskning, synpunkter från beprövad erfarenhet, barns sociala nätverk och barnets/barns åsikter.

Barnperspektiv:

- Vad säger forskning
- Vad säger erfarenhet och praxis
- Vad säger vuxna runt barnet

Barnets perspektiv:

- Vilka barn berörs och ska tillfrågas?
- Vad säger barnet själv?
- Har barnet tillfrågats på ett sätt som passar barnet?

Barnperspektiv + barnets perspektiv = barnrättsperspektiv

Begreppet barns bästa är flexibelt och anpassningsbart. Den som fattar beslut ska ta hänsyn till barns personliga förutsättningar och behov. I beslut som rör barn som kollektiv måste barns bästa bedömas och fastställas med utgångspunkt i de

10 (13)

omständigheter som råder för den grupp av barn det gäller och för barn i allmänhet. I båda fallen bör bedömningen och fastställandet göras med full respekt för rättigheterna i barnkonventionen.

3 Hur många prövningar har gjorts i er verksamhet under 2023?

3.1 Sektor Bildning

3.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Två prövningar har gjorts i KIA.

3.2 Sektor Omsorg

3.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Verksamhet LSS/HSL har utfört prövningar i tre skilda ärenden under året.

Inom verksamhet Myndighet prövas samtliga beslut, där barn påverkas, enligt barns rätt. I utredningsmetodiken BBIC är barnkonsekvensanalyser centrala delar.

3.3 Sektor Samhälle

3.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga prövningar har gjorts.

3.4 Sektor Verksamhetsstöd

3.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Kansli och upphandling arbetar inte direkt med ärenden som berör barn utan är ett stöd till de verksamheter som gör det.

Kommunikation och kundtjänst prövar inte själva utan gör detta i samarbete med sektor Bildning.

Hr, måltid och städ, ekonomi och utveckling har inte gjort någon prövning.

11 (13)

3.5 Analys för samtliga sektorer

För de sektorer som under 2023 inte gjort någon prövning av barns bästa är det viktigt att se över sina olika områden om det finns frågor som behöver prövas under 2024. Viktigt att alla kontor dokumenterar sina prövningar av barns bästa.

Information om barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys ska användas vid större förändringar som rör barn, vilken kompletterar en prövning av barnets bästa. Det kan till exempel gälla framtagande av policydokument och budget, nedläggningar av skolor, byggande av bostadsområden och förändringar i verksamheter. I en barnkonsekvensanalys, som är en mer omfattande prövning av barns bästa, tas även hänsyn till andra faktorer som bär vikt i frågan, så som långsiktighet, intressekonflikter och ekonomi.

4 Hur många barnkonsekvensanalyser har gjorts i verksamheten under 2023?

4.1 Sektor Bildning

4.1.1 Sektor Bildning sammanställning

Fyra övergripande barnkonsekvensanalyser har gjorts inom sektor Bildning i samband med utredningar av nämnduppdrag t ex utredning om nattis, beslut om stängning av fritidsklubbarna i Gimo och Östhammar och i samband med uppdrag om att effektivisera modersmålsundervisningen.

I skolformerna har sju stycken barnkonsekvensanalyser genomförts på skolformsnivå/enhetsnivå.

4.2 Sektor Omsorg

4.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

Inom verksamhetsområde LSS/HSL har inga barnkonsekvensanalyser genomförts, relaterat till att inga stora förändringar genomförts under verksamhetsåret.

Inom Myndighet prövas alla beslut där barn påverkas, utifrån barns rätt.

På nämnnivå (Individ- och familjenämnden och Vård- och omsorgsnämnden) har inga barnkonsekvensanalyser behövt genomföras, relaterat till att inga beslutsärenden kopplat till större förändringar hanterats under verksamhetsåret.

12 (13)

4.3 Sektor Samhälle

4.3.1 Sektor Samhälle sammanställning

Inga barnkonsekvensanalyser har gjorts.

4.4 Sektor Verksamhetsstöd

4.4.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Kansli och Upphandling arbetar inte direkt med ärenden som berör barn utan är ett stöd till de verksamheter som gör det.

Hr, måltid och städ, ekonomi, utveckling, kommunikation och kundtjänst har inte gjort någon barnkonsekvensanalys.

4.5 Analys för samtliga sektorer

För de sektorer som under 2023 inte gjort någon barnkonsekvensanalys är det viktigt att se över sina olika områden om det finns frågor som behöver prövas under 2024. Det är viktigt att alla kontor dokumenterar sina barnkonsekvensanalyser.

5 Övrig input, frågor eller synpunkter

5.1 Sektor Bildning

5.1.1 Sektor Bildning sammanställning

I det dagliga arbetet görs det ofta muntliga prövningar som inte är av den digniteten att det dokumenteras, utan det handlar om medvetenheten att man alltid har fokus på barnens bästa.

5.2 Sektor Omsorg

5.2.1 Sektor Omsorg sammanställning

En av sektorns verksamhetschefer önskar att barnkonventionsarbetet synliggörs som målsättning i Stratsys, eller på annat vis, för att synliggöras och bli en integrerad del av verksamhetsplaneringen. Detta kan vara särskilt viktigt för nyanställda chefer, i syfte att lätt kunna få en överblick kring vad som förväntas.

13 (13)

5.3 Sektor Verksamhetsstöd

5.3.1 Sektor Verksamhetsstöd sammanställning

Kansli:

Fortsatt information och arbete kan behövas kring barnkonventionen; vad är lagstadgat, vad kommunen kan göra om interna möjligheter/politiska ambitioner finns och vilken verksamhet ska göra vad.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Förslag till beslut

2024-03-04

511-8989-2023

Bildande av naturreservatet Ånö, och upphävande av tidigare beslut, i Östhammars kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda markområden inom reservatsområdet berörs.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att föreskrifter under rubriken Föreskrifter i detta beslut ska gälla för naturreservatet.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 3, för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att det beslut som länsstyrelsen har meddelat om bildande av naturreservatet Ånö den 6 december 2002 (dnr 231-6098-99) upphävs när nu aktuellt beslut om bildande av naturreservat vinner laga kraft.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets äldre kalkbarrskog, tallhällmarker och örtrika svackor med dess ekosystem, hydrologiska betingelser och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran, ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken ska hävdas med skogsbete och/eller med naturvårdsinriktad utglesning, friställning och röjning för att bevara skogsbetesstruktur och spärrgreniga träd samt de arter som är förknippade med dessa strukturer. Åtgärder vidtas för att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturresevatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet utgörs av äldre kalkbarrskog och tallhällmark med rik kryptogamflora.

Gamla barrträd, olikåldrighet, solexponerad tall och asp, örtrika svackor, långvarig trädkontinuitet, luckighet och kalkrik jordmån är prioriterade strukturer och processer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturererna, till exempel kalk- eller hävdgynnade kärlväxter och mykorrhizasvampar, samt epifyter.

Föreskrifter

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap. 5 § miljöbalken)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

- utföra skogsbruksåtgärder, såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för att
 - fälla enstaka träd eller kapa grenar som utgör fara för människor, byggnad eller anordning efter överenskommelse med förvaltaren av reservatet,
 - röja i befintliga siktgator,
 - ta ner yngre träd och buskar som successivt växer upp i brynen och beskuggar intilliggande åkermarker samt fälla enstaka större träd inom en zon på 20 meter från berörd åkerkant.
- uppföra byggnad, torn, mast, vindkraftverk eller anlägga väg, uppställningsplats för fordon, stig, spång, stängsel eller annan anläggning eller anordning med undantag för att uppföra stängsel vid beteshävd,
- anlägga mark- eller luftledning,
- förändra reservatsområdets topografi, hydrologi, yt- eller dräneringsförhållanden, såsom att gräva, spränga, schakta, fylla ut, borra, dämna, markavvattna, dränera, underhållsrensa dike eller på annat sätt föra bort vatten,
- anordna upplag eller deponera,
- framföra motordrivet fordon med undantag för uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår,

7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. tillföra kalk eller växtnäringsämnen,
9. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande med undantag för att
 - sätta upp vägskyltar och skylta ledningar,
 - i samband med jakt sätta upp skyltar, snitslar eller andra markeringar,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för att sätta upp saltsten i hagar som betas av tamboskap,
11. så eller inplantera för trakten främmande växt-, svamp eller djurart,
12. bedriva jakt på fågel,

Undantag från föreskrifter under A

Föreskrifterna under A ovan ska inte utgöra hinder för att:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, genomför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B nedan,
- vidta åtgärder vid drift, underhåll, tillsyn och reparation av befintlig telefonledning,
- personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten vid insatser använder motordrivet fordon och vid behov vidtar andra åtgärder.
Anmälan ska om möjligt göras till länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet.

B. Föreskrifter om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla (7 kap. 6 § miljöbalken)

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs och att följande åtgärder genomförs:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar och spänger,
4. fällning av träd och röjning av sly i anslutning till anordningar och anläggningar för friluftslivet,
5. naturvårdsinriktad röjning, utglesning, friställning, luckhuggning och markstörning,

6. betesdrift/skogsbete med nödvändiga åtgärder såsom uppsättning, underhåll och tillsyn av stängsel samt omhändertagande av vindfällan,
7. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
8. mekanisk bekämpning av invasiva eller främmande arter,
9. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre, som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning och barkning av angripna granar, rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas. Eventuellt infört fångstvirke ska föras ut ur reservatet,
10. undersökning och dokumentation av mark, vegetation, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar,
2. samla in mossor, svampar eller lavar annat än enstaka exemplar för artbestämning eller för att plocka matsvamp,
3. framföra motordrivet fordon annat än på iordningställd parkeringsplats,
4. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande annat än tillfälligt i samband med besök av naturreservatet,
5. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för lägerverksamhet, större organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål, eller motsvarande.

Undantag från föreskrifter under C

Föreskrifterna under C ovan ska inte utgöra hinder för att:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, genomför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- genomföra undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock länsstyrelsens tillstånd.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ånö
NVR-id	2061681
Kommun	Östhammar
Socken	Hökhuvud
Lägesbeskrivning	Ca 5 km nordost om Hökhuvud
Naturgeografisk region	Roslagens kust/skärgård, Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Ånö 3:15 (del av), Ånö 9:1 (del av)
Servitut	-
Markägarkategori	Enskilda
Förvaltare	Länsstyrelsen Uppsala län
Areal (enligt NMD)	15,9 hektar varav 14,7 hektar produktiv skogsmark

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet består av gammal barrskog med upp till 170-åriga tallar och granar. Flera granar är spärrgreniga och några tallar har pansarbark. Området växlar mellan mager hållmarkstallskog och örtrika granskogssvackor med inslag av triviallövtäd, bl.a. grov asp. Svackorna utgörs av typisk kalkbarrskog med stora mattor av kranshakmossa och rikörter. I området finns även några sumpskogspartier och små öppna vätar. Skogen är luckig på grund av den historiska markanvändningen då området brukades genom skogsbete, plockhuggning och omhändertagande av vindfällda träd.

Området har en mycket rik och kalkgynnad svamp- och kärlväxtflora där bl.a. raggtaggsvamp, violgubbe, backskafting och sårläka kan nämnas. Här finns även skyddsvärda lavar som t.ex. ringlav.

Reservatet har en lättillgänglig mindre parkering varifrån en markerad stig löper genom skogen och tillbaka.

En mer detaljerad beskrivning av naturreservatet finns i skötselplanen, bilaga 3.

Länsstyrelsens bedömningar

Upphävande av tidigare beslut

Naturreservatet Ånö bildades den 6 december 2002 (dnr 231-6098-99). Beslutet från 2002 innehåller en B-föreskrift som hänvisar till åtgärder i fastställd skötselplan. Enligt skötselplanen ska området lämnas för fri utveckling med få undantag.

Ändamålet med reservatet, i beslutet från 2002, var att skydda och bevara ett äldre barrskogsparti med bergimpediment och örtrika svackor, de geologiska bildningarna, de hydrologiska betingelserna samt den biologiska mångfalden som är förknippad med nämnda förhållanden. Vidare var ändamålet att inom ramen för huvudsyftet, tillåta och med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom området.

Länsstyrelsen anser att det i reservatet idag finns skötselbehov som utifrån syftet med reservatet inte kan tillgodoses av de föreskrifter som tillkom vid reservatets bildande.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken helt eller delvis upphäva beslut som den har meddelat enligt 7 kap. 4-6 §§ miljöbalken om det finns synnerliga skäl. Kravet på synnerliga skäl kan vara uppfyllt om en väsentlig ändring har skett av området (prop. 1997/98:45, del 2, s. 75). Synnerliga skäl kan också anses finnas om beslutet ersätts av ett annat beslut som innebär ett motsvarande eller starkare områdesskydd, eller om en föreskrift inte längre behövs för att uppnå/tillgodose syftet med reservatet (se Naturvårdsverkets vägledning vid bildande av naturreseptat, hantering av gällande beslut, 2023-08-22, s. 8).

Genom föreliggande beslut sker ett antal förändringar i föreskrifterna jämfört med beslutet från 2002. Flera föreskrifter förtydligas, andra upphävs och ett par nya föreskrifter införs vilket motiveras nedan.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken (A-föreskrifter) tillkommer enstaka nya föreskrifter i syfte att stärka skyddet av området. Vissa föreskrifter ändras även lydelse för att förtydligas men behåller samma innebörd. Ett antal åtgärder som i beslutet från 2002 endast fanns beskrivna i skötselplan förs nu in i föreskrifterna under A för att precisera och förtydliga vad som utgör inskränkningar i sakägares rättigheter. Därtill införs undantag från ett par föreskrifter för att förbuden inte ska gå längre än vad som krävs för att uppnå naturreseptatets syfte. Slutligen flyttas enstaka undantag till stycket Undantag från föreskrifter under A för att det tydligare ska framgå att de gäller som undantag till flera olika föreskrifter.

Tidigare hänvisning till åtgärder i skötselplan tas bort och ersätts istället med ett antal preciserade föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken (B-föreskrifter). Denna struktur klargör vilka åtgärder som sakägare förpliktas att tåla på ett tydligare sätt än vad som framgick av beslutet från 2002. För att främja syftet med naturreseptatet införs även ett par föreskrifter som kompletterar de skötselåtgärder som fanns beskrivna i skötselplanen från 2002.

När det gäller föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (C-föreskrifter) upphävs sådana föreskrifter som förbjuder ingrepp som ändå inte ryms inom allemansrätten eller som på annat sätt redan regleras i övrig lagstiftning. Detta görs i syfte att motverka dubbelregleringar. Ett par föreskrifter justeras även för att inte inskränka allmänhetens rättigheter mer än vad som krävs för att tillgodose syftet med reservatet.

En sammanställning av de ändringar av föreskrifterna som genomförs redovisas nedan. Föreskriftsnumreringen är den som används i detta beslut.

Följande ändringar av A-föreskrifter genomförs jämfört med beslutet från 2002:

- Till föreskrift A1 som innebär förbud mot skogsbruksåtgärder mm. införs ett nytt undantag. Det innebär att det efter överenskommelse med reservatsförvaltaren finns möjlighet att ta ner enstaka träd eller kapa grenar som kan utgöra fara.
- Tidigare möjlighet att röja i befintliga siktgator och att inom en viss zon fälla träd som skuggar åkermark utanför reservatet flyttas från tidigare skötselplan och införs nu som undantag till föreskrift A1.
- Tidigare undantag om åtgärder vid underhåll av befintlig telefonledning flyttas till stycket om undantag från A-föreskrifter.
- Tidigare undantag om nödvändiga åtgärder vid brandbekämpning preciseras och utökas till att omfatta liknande utryckningar för personal inom polisen, sjukvården och räddningstjänst. Undantaget flyttas till stycket om undantag från A-föreskrifterna.
- Tidigare undantag för åtgärder som anges i skötselplan tas bort och ersätts med ett undantag från A-föreskrifterna som ger förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, möjlighet att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som preciseras av B-föreskrifterna.
- Föreskrift A2 som innebär förbud att uppföra byggnad och andra anläggningar och anordningar förtydligas samtidigt som ett undantag för att sätta upp stängsel vid bete införs.
- Föreskrift A4 om förbud mot att förändra reservatets topografi mm. får en mer koncis formulering.
- Undantaget från föreskrift A6 som innebär förbud att framföra motorfordon utökas med att, förutom uttransport av fälld älg, även tillåta uttransport av hjort, vildsvin eller björn med tillägg att det sker under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår.

- Föreskrift A8 om förbud mot att tillföra kalk eller växtnäringsämnen förtydligas men behåller samma innebörd som tidigare motsvarande föreskrift.
- Till föreskrift A9 om förbud att sätta upp skyltar mm. införs undantag för skyltning för väg, ledning eller jakt. Tidigare undantag för att sätta upp informationsskyltar om reservatet flyttas till B-föreskrifterna.
- Till föreskrift A10 införs undantag för att sätta upp saltsten i hagar.
- Föreskrift A11, om främmande arter, förtydligas. Bland annat blir det tydligare att föreskriften även gäller svamp.
- Tidigare förbud om att upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävlingar eller liknande tas bort och införs istället som C-föreskrift (ordningsföreskrift) vilken förenas med ett tillståndsförfarande.

Följande ändringar av B-föreskrifter genomförs jämfört med beslutet från 2002:

- Skötselåtgärder som tidigare endast fanns beskrivna i skötselplan förs nu in och preciseras som föreskrifter i beslutet. Nya skötselåtgärder redovisas nedan (B4-B9).
- I föreskrift B4 ges förvaltaren möjlighet att fälla träd och röja sly i anslutning till anordningar och anläggningar för friluftslivet. Åtgärderna fanns tidigare endast delvis beskrivna i skötselplan.
- I föreskrift B5 ges förvaltaren möjlighet att genomföra naturvårdande röjning, utglesning, friställning, luckhuggning och markstörning. Tidigare fanns endast röjning och friställning beskrivna i skötselplan.
- Föreskrift B6 införs för att ge förvaltaren möjlighet att införa skogsbete och vidta tillhörande nödvändiga åtgärder som t.ex. sätta upp stängsel.
- Föreskrift B7 införs för att ge förvaltaren möjlighet att uppföra tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel.
- Föreskrift B8 införs för att ge förvaltaren möjlighet att mekaniskt bekämpa invasiva eller främmande arter.
- Föreskrift B9 införs för att ge förvaltaren möjlighet att utföra åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av granbarkborre.

Följande ändringar av C-föreskrifter genomförs jämfört med beslutet från 2002:

- Tidigare föreskrift om förbud mot att gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan upphävs.
- Tidigare förbud mot att gräva upp eller plocka blommor och gräs eller på något annat sätt bortta eller skada växter eller växtdelar av något slag upphävs. Övriga förbud mot att bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar samt plocka mossor, svampar och lavar ersätts av föreskrift C1 och C2 där dock undantag för att samla in enstaka exemplar för artbestämning införs.
- Tidigare föreskrift om förbud mot att fånga, döda eller bortföra djur, föra bort ägg, rom eller bo eller på annat sätt medvetet störa djurlivet tas bort.
- Tidigare föreskrift om förbud mot att elda upphävs.
- Tidigare föreskrift om förbud mot att medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplat upphävs.
- Föreskrift C4, om förbud mot att ställa upp motordrivet fordon eller liknande annat än tillfälligt i samband med besök i naturreservatet, införs och ersätter delvis ett tidigare förbud som var placerat under A-föreskrifterna.
- Föreskrift C5 införs och ersätter delvis ett tidigare förbud mot organiserade tränings-, tävlings- eller övningsändamål som placerats under A-föreskrifterna. Den nya föreskriften innebär även att undantag från förbudet kan göras om tillstånd från länsstyrelsen inhämtas.

Länsstyrelsen anser att de tillkommande föreskrifterna, inklusive de nya naturvårdande skötselåtgärderna, är nödvändiga dels för att stärka områdets bevarandevärden, dels för att bekämpa hot mot dem. Länsstyrelsen bedömer att reservatsområdet genom detta beslut erhåller ett skydd som motsvarar och i vissa avseenden stärker det befintliga skyddet. Mot bakgrund av ovanstående bedömer länsstyrelsen att synnerliga skäl föreligger för att med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken första stycket upphäva det tidigare beslutet om naturreservatet Ånö och ersätta det med föreliggande beslut.

I 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken anges att upphävande endast får ske om intrånget i naturvärden kompenseras. Länsstyrelsen bedömer att något intrång i reservatets naturvärden inte görs och att kompensation enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken därmed inte behövs.

Bevarandevärden

Ånö utgör ett ur naturvårdssynpunkt mycket värdefullt område som på sin relativt begränsade yta hyser en stor mångfald av växt- och djurarter. Kalkbarrskog är en nationellt sällsynt, hotad och prioriterad skogstyp för vilken Ånö utgör en av länets främsta representant. De största hoten mot områdets bevarandevärden är skogsbruk,

igenväxning av både historiskt luckiga och hävdpräglade skogar samt kraftiga angrepp av åttatandad granbarkborre. Spärrgreniga äldre träd av framförallt tall och asp behöver friställas samtidigt som unga träd behöver etableras för att trygga den framtida tillgången på gamla träd. Vidare behöver hävdformade miljöer återställas och hävd i form av bete återinföras. För att områdets värden ska bestå och för att nödvändiga skötselinsatser ska kunna genomföras bedömer länsstyrelsen därför att området bör skyddas som naturreservat.

Objektet ingår i den skogliga värdetrakten Valö, i vilken kalkbarrskog är utpekad som ett av traktens huvudsakliga värden (*Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län 2006*). Kalkbarrskog är särskilt prioriterad i värdetrakten (*Grön infrastruktur i Uppsala län, 2019*).

Värdekärnor i värdetrakter ska vara prioriterade för skydd enligt *Nationell strategi för formellt skydd av skog* (reviderad 2017). Ånö innehåller samtidigt, den enligt samma strategi prioriterade skogstypen kalkbarrskog som även är en särskilt utpekad ansvarsnaturtyp i Uppsala län (*Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län, 2015*).

Mot bakgrund av ovan bedömer länsstyrelsen att bildandet av naturreservatet Ånö följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet berörs inte av något registrerat riksintresse. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

Området är utpekad som naturreservat och markerat med N, värdeområde för natur, fritid och kulturlandskap, i gällande översiktsplan (antagen 13 december 2016) för Östhammars kommun. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Miljö kvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljö kvalitetsmålen. Beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet Levande skogar genom att 14,7 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Reservatsbeslutet bidrar också till att uppnå miljömålet Ett rikt växt- och djurliv.

Friluftslivsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla flera av de av regeringen beslutade friluftslivsmålen, främst målet om tillgång till natur för friluftsliv och skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen [1998:1252] om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Tidigare ärende

Ärendet om att bilda naturreservatet (dnr 231-6098-99) aktualiserades under hösten 1999 inför en förestående fastighetsbildning. De tillträdande markägarna ville ha svar på en del frågor om en större nyckelbiotop. Efter en del turer lämnade markägarna in en avverkningsanmälan i juni 2001. Länsstyrelsen tog kontakt med markägarna och presenterade ett reservatsförslag i augusti 2001.

Avtal om intrångsersättning tecknades med markägarna för Ånö 3:15 och Ånö 9:1 i månadsskiftet juni/juli 2002.

Beslut om bildande av naturreservatet fattades 6 december 2002.

Aktuellt ärende

I samband med skötselinsatser i området uppmärksammade länsstyrelsen som förvaltare att det saknades tydliga föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla. Det tidigare beslutet hänvisade till skötselplan och därtill saknades möjligheter att bl.a. återinföra skogsbyte samt att vidta åtgärder mot granbarkborreangrepp. För att kunna genomföra insatser mot barkborre i området har länsstyrelsen sedan 2021 sökt dispens från föreskrifterna.

För att stärka områdets bevarandevärden och ge reservatsområdet ett ändamålsenligt skydd påbörjades under hösten 2023 en revidering av det ursprungliga reservatsbeslutet från 2002.

Dokumentation

Skogsstyrelsen har beskrivit en nyckelbiotop på sammanlagt 12,9 hektar inom reservatet.

I länsstyrelsens kartläggning och inventering av kalkbarrskogar identifierades två ytor i området som båda bedömdes ha högsta prioritet (prio 1).

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Förslag till beslut

2024-03-04

511-8989-2023

Avtal om ersättning

Avtal om intrångsersättning tecknades med markägarna i samband med det ursprungliga reservatsbeslutet.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet har mätts in av Skogsstyrelsen på uppdrag av länsstyrelsen.

Samråd och kommunikering

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket samt enligt 25 och 25a §§ samma förordning med Östhammars kommun och Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under mars 2024 förelagts att inom en tid av 6 veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Synpunkter på förslaget till beslut och länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

[Tillkommer efter remiss]

Kungörelse

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken och 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Generella bestämmelser utöver reservatsföreskrifterna

I 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren om möjligt informera ägaren av, eller nyttjanderättshavaren till, den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bland annat bevakning. Om ingen bevakning kommer till stånd, trots att det behövs med hänsyn till risken för nya olyckor, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259).

Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

I lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter finns bl.a. bestämmelser om lösspringande hundar i närheten av vilt och lantbruksdjur. Till exempel ska hundar under tiden den 1 mars-20 augusti hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt.

I terrängkörningslagen (1975:1313) finns bestämmelser om körning i terräng med motordrivet fordon.

De som medverkat i beslutet

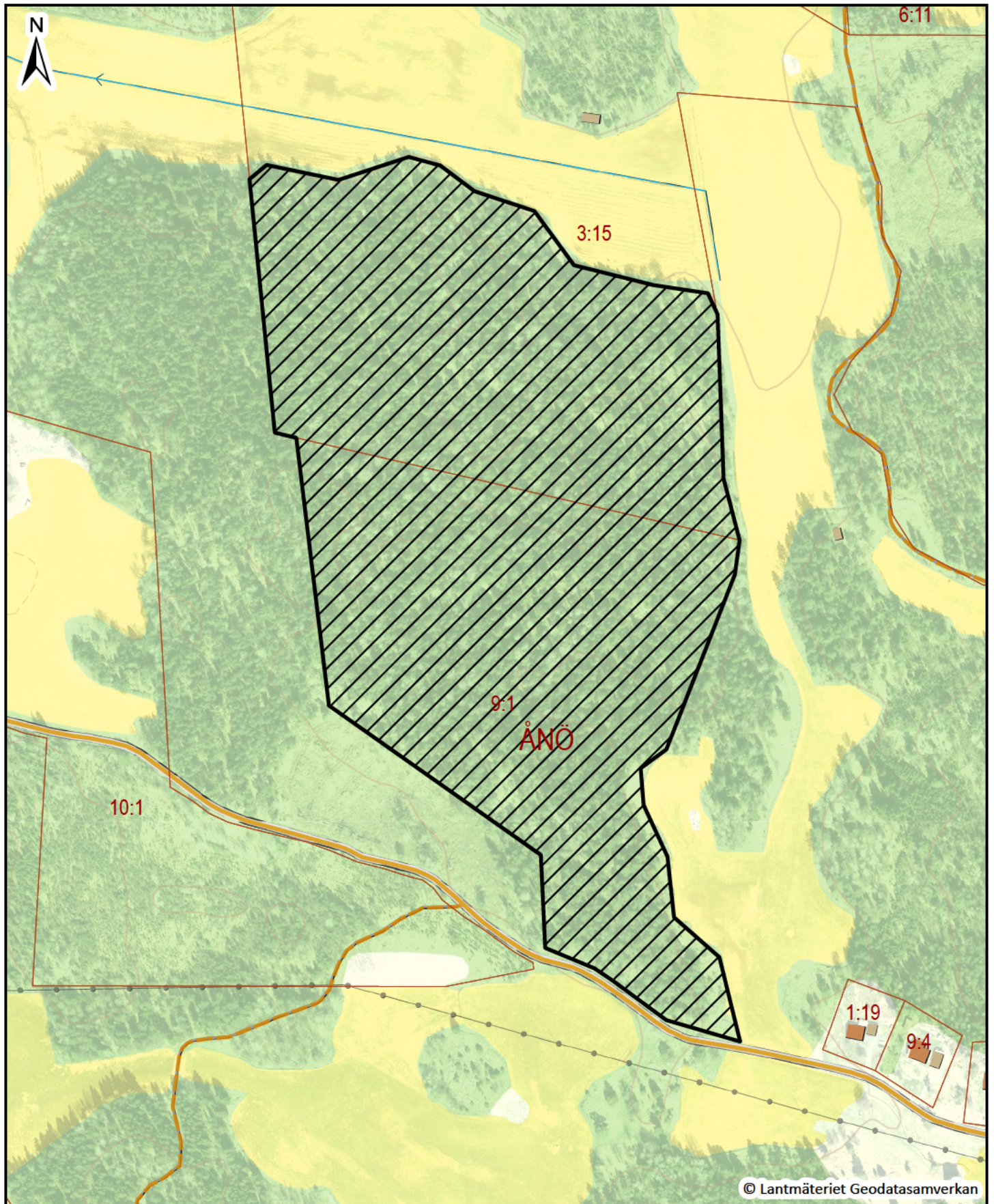
Beslut har fattats av landshövding Stefan Attefall med naturvårdshandläggare Johan Lilja som föredragande. I den slutliga handläggningen har även länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Artur Larsson, länsjurist Emilia Sjödahl, planhandläggare Märta Alsén och antikvarie Lennart Swanström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Översiktskarta
3. Skötselplan med underbilaga

Beslutskarta

 Reservatsyta

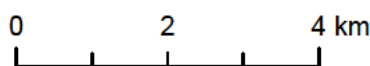
0 0,1 0,2 km
Skala: 1:4 000

Översiktskarta

 Naturreservatet Ånö

Skala: 1:100 000

Skötselplan för naturreservatet

Ånö

Östhammars kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet.....	4
Allmän beskrivning	4
Historisk och nuvarande markanvändning	5
Åtgärdsprogram för hotade arter.....	8
Områdets bevarandevärden	9
Biologiska värden	9
Kulturhistoriska värden	12
Värden för friluftslivet	12
Prioriterade bevarandevärden.....	13
KÄLLFÖRTECKNING	14
PLANDEL.....	16
Övergripande skötsel.....	16
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	16
Skötselområde: Gammal kalkbarrskog med hållmarksinslag – 15,9 ha....	16
Byggnader	18
Anordningar för friluftslivet	18
Upplysningar.....	18
Ledningar	18
Underhåll av bryn mot åker	18
Upplag m.m.	18
Stängsel och staket.....	18
Jakt	19
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	19
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	19
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	20
BILAGOR	20

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer.

Områdets äldre kalkbarrskog, tallhällmarker och örtrika svackor med dess ekosystem, hydrologiska betingelser och biologiska mångfald, särskilt den kalkgynnade svamp- och kärlväxtfloran, ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Skogsmarken ska hävdas med skogsbete och/eller med naturvårdsinriktad utglesning, friställning och röjning för att bevara skogsbetesstruktur och spärrgreniga träd samt de arter som är förknippade med dessa strukturer. Åtgärder vidtas för att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser och friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Ånö
NVR-id	2061681
Kommun	Östhammar
Socken	Hökhuvud
Lägesbeskrivning	Ca 5 km nordost om Hökhuvud
Naturgeografisk region	Roslagens kust/skärgård, Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Berörda fastigheter	Ånö 3:15 (del av), Ånö 9:1 (del av)
Servitut	-
Markägarkategori	Enskilda
Förvaltare	Länstyrelsen Uppsala län
Areal (enligt NMD)	15,9 hektar varav 14,7 hektar produktiv skogsmark

Allmän beskrivning

Naturreservatet består av gammal barrskog med upp till 170-åriga tallar och granar. Flera granar är spärrgreniga och några tallar har pansarbark. Området växlar mellan mager hållmarkstallskog och örtrika granskogssvackor med inslag av triviallövträd, bl.a. grov asp. Svackorna utgörs av typisk kalkbarrskog med stora mattor av kranshakmossa och rikörter. I området finns även några sumpskogspartier och små öppna vätar. Skogen är luckig på grund av den historiska markanvändningen då området brukades genom skogsbete, plockhuggning och omhändertagande av vindfällda träd.

Området har en mycket rik och kalkgynnad svamp- och kärlväxtflora där bl.a. ragtaggsvamp, violgubbe, backskafting och sårlåka kan nämnas. Här finns även skyddsvärda lavar som t.ex. ringlav.

Reservatet har en lättillgänglig mindre parkering varifrån en markerad stig löper genom skogen och tillbaka.

Historisk och nuvarande markanvändning

Naturreseptatet ingår i det kustnära och låglänta landskap som för bara cirka 2500-3000 år sedan låg under hav. Troligen befolkades det ganska omgående när landhöjningen väl så tillät och det har sannolikt ända sedan dess nyttjats av människan på olika vis och med olika intensitet. Inte långt från reservatsområdet finns ett par hällristningar (L1943:9450) som vittnar om att människans närvaro i trakten sträcker sig långt tillbaka i tiden, åtminstone till bronsåldern (1700 – 500 f.Kr.).

Reservatsområdet har historiskt sett tillhört Ånö bys utmarker. Första gången som Ånö by nämns i skrift är år 1335 men byn fanns troligtvis tidigare än så. Nära byn (men utanför reservatsområdet) finns ett gravfält (L1943:9199) från järnåldern som tyder på det. Gravfältet härstammar uppskattningsvis från tiden mellan folkvandringstid till vikingatid (400 – 1050 e.Kr.).

Eftersom i princip all odlingsbar mark behövdes för äng eller åker fick skogen tjäna som betesmark (skogsbete) och som resurs för husbehovsvirke. Skogen låg då i ett mosaikartat landskap där ängar, åkrar, hagar och utmarker låg tätt omlott och delvis sammanflätat med varandra. På en storskifteskarta från 1759 (Figur 1) framgår t.ex. hur reservatsområdet utgjorde en liten del av den stora utmarken som även innehöll ängsmark. För att undvika att djuren gick ut på ängarna och åt upp höet som skulle sparas till vinterfoder fick markanvändningen regleras antingen genom att betesdjuren släpptes ut sent på säsongen, efter att ängarna redan slagits, eller genom att låta djuren styras rätt av vallhjon. På storskifteskartan ser det ut som att byborna tycks ha varit mer noggranna med att gärdsla inägorna på östra halvan av byns mark (Figur 1). Kanske kunde betesdjuren hållas på denna sidan av markerna under tiden som äng och åker fick växa, för att sedan släppas ut på den västra sidan efter att ängarna där slagits. Eller så vallade man djuren på all utmark under hela säsongen och anledningen till varför den västra sidan inte var lika väl hägnad berodde kanske på att man på så sätt kunde spara på virket som gick åt till gärdsel.

Figur 1. Storskifteskarta från 1759. Reservatsområdet är markerat med ljuslila färg. De mörkgröna ytorna utan träd är ängsmark. Odlingsmark syns i ljusbrunt. Röd streckad linje är den gårdsgård som skiljer utmarken i väster från de gårdsnära markerna i öst. Vid en närmare anblick syns att ängarna i väst inte är inhägnade, till skillnad från ängarna och åkrarna i öster.

Från byordningen 1753 för Vattensta och Långsunda som var andra byar i Hökhuvuds socken, går det att läsa: "Punkt 47. Ut i Byen skal årlige hållas ett eller Två Wallhion, som wacktar hela Byens Creatur, hwilcken sätter sig däremot, eller icke betalar sådana nödige personer, Plickte 5 Dr Srmt". I dessa byar var det alltså ett eller två vallhjon som hade i uppgift att valla hela byns betesdjur. Kanske var det även så man gjorde i Ånö? Ett rimligt antagande är hur som helst att djuren betade periodvis över markerna och kan ha återvänt till samma skogsområde flera gånger under samma säsong. Betestrycket på ett visst skogsbestånd kan därför ha varierat

under säsongen och säkerligen från år till år. Utan att känna till hur många djur som byn totalt hade går det nog ändå att anta att betetrycket per skogsbestånd och totalt sett över säsongen inte var särskilt högt, med tanke på hur stora arealer som djuren kunde röra sig över (om vi endast räknar den västra utmarken så var den cirka 324 hektar). På kartan syns att reservatets sydöstra hörn var skilt från övrig reservatsmark. Det tillhörde ”Myrgärdet” som huvudsakligen tycks ha använts för odling. Om marken i detta hörn betades bör djuren ha släppts på sent.

Hur betesregimerna såg ut innan 1700-talet eller efteråt är mer osäkert. Efter laga skifte fanns på många håll i landet ökade krav på att skiftena skulle gärdslas. I Ånö genomfördes laga skifte runt 1850. Kanske kan betesregimen då ha förändrats så att djuren i högre grad än tidigare uppehöll sig mer koncentrerat på ett visst skifte, men detta är svårt att veta. En av de tidigare markägarna berättar att han minns att det ännu gick djur på skogen när han var ung. Han hjälpte de dåvarande markägarna med de sista djuren och det måste ha varit någon gång på 1970-talet. På den tiden löpte ett stängsel i öst-västlig riktning, ungefär där dagens fastighetsgräns går, så att djuren uppehöll sig på den norra halvan av skogen. Det bör betyda att spåren från betet bör vara som tydligast på den halvan.

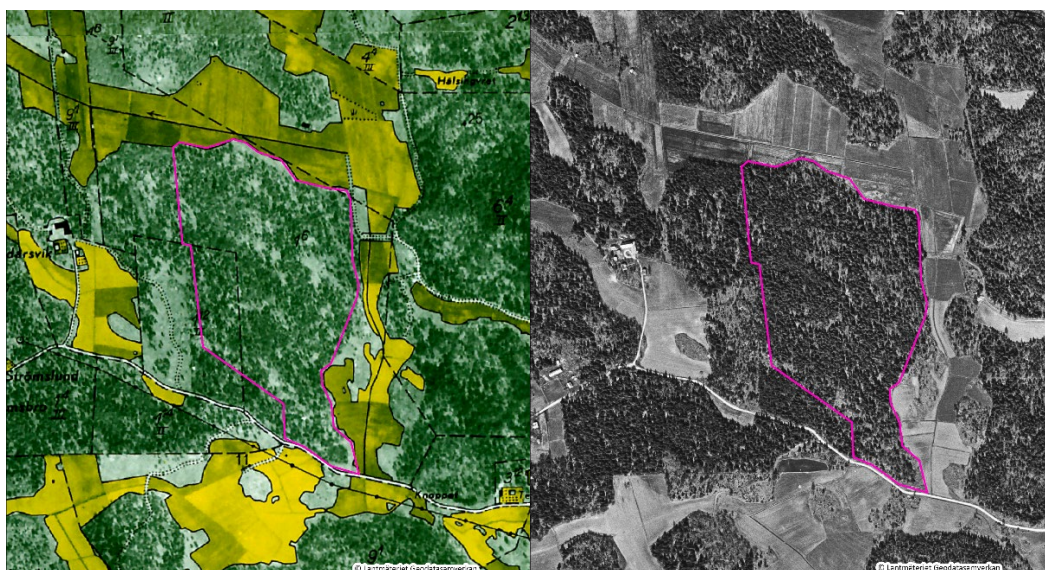
Det är svårt att med säkerhet ange hur hårt skogen i reservatsområdet har brukats historiskt. Från det historiska källmaterial som här funnits att tillgå framgår det inte att skogen skulle ha använts för att t.ex. försörja något av bruken i länet och inte heller finns det några lämningar av kolmilor i området. När sockenprosten i Hökhuvud år 1845 uttalar sig generellt om skogstillgångarna i socknen skriver han ”inga storverksträd, af hvilka här i Socknen icke finnas, kunna erhållas, men väl timmer tjänliga till sågning.” och anger vidare att här även finns god tillgång till hustimmer och timmer för kolning m.m. Om vi antar att detta även stämde för skogen i reservatet vid denna tid så kan det tolkas som att skogen åtminstone inte var särskilt hårt brukad, även om de allra grövsta träden (åtminstone friska, rakstammiga sådana som lämpade sig för ”storverk”) saknades. Troligen fanns här även träd av lite olika skick och ålder vilket var lämpligt för olika ändamål i byns hushållning.

Reservatet har idag en tydlig grandominans och många av de mest skyddsvärda arterna i skogen är förknippade med gran. Sannolikt är trädkontinuiteten, kanske särskilt av gran, mycket lång. I det historiska källmaterialet från åtminstone 1700-talet omnämns också skogen som just ”Granbacken”.

Sammanfattat kan man säga att reservatsområdet under tidens lopp har formats av skogsbyte och husbehovshuggningar. Sådana bondeskogar har ofta en varierad struktur med små gläntor, luckor och tätare partier omvärtannat. Det är generellt en skogsstruktur som tillåter en del ljusinsläpp vilket tillsammans med betesdjurens tramp och mulbete formar skogens djur- växt- och svampsamhällen. Ännu på 1950-talet och in på 1960-talet tycks skogen ha haft en sådan struktur (Figur 2) för att därefter successivt ha börjat sluta sig. Viss plockhuggning men utan skogsbyte har även förekommit i sen tid vilket fördröjt igenväxningen i vissa avseenden. En av de

tidigare markägarna minns hur skogen brukades av de två bröder som ägde skogen innan honom. De plockhögg skogen enligt gammalt vis och använde en enklare traktor. Skogen ska då ha varit ljusare och mer gräsbevuxen än idag, vilket överensstämmer med hur skogens struktur ser ut på de historiska flygbilderna.

Trots de senaste decenniernas perioder av igenväxning syns än idag spår från förr, inte minst på områdets artsammansättning, spridda enbuskar, grovgreniga granar och spärrgreniga gamla tallar. Dessa strukturer, som vittnar om den historiska markanvändningen, kan sägas utgöra biologiska kulturarv.

Figur 2. Till vänster: Ekonomiska kartan med flygfoto från 1953 i botten. Skogen är tydligt luckig och varierad med olika stora trädkronor. Till höger: ortofoto från 1960 där luckorna fortfarande är tydliga men tycks ha börjat växa igen något. Reservatsgränserna är markerade i ljuslila.

Idag används marken för naturvårdsändamål, friluftsliv och jakt.

Åtgärdsprogram för hotade arter

I området återfinns tre hotade kalkmarksvampar som omfattas av åtgärdsprogram. Hit hör bitter taggsvamp, koppartaggsvamp och violgubbe (*Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar 2006*, *Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe Gomphus clavatus 2006*). Vidare finns miljön barrblandskogar med tall och gran (kalkbarrskog) upptagna som kategori 5 i *Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013*. Därtill har även den kalk- och hävdgynnade torrbackeväxten hällebräcka påträffats i kanten av reservatet (*Åtgärdsprogram för hällebräcka 2014-2018*).

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

Arter med prioriterat bevarandevärde är understruken.

Naturvärdena är främst knutna till den rika mykorrhizabildande kalksvampfloran som förekommer i kalkpåverkad skog med långvarig kontinuitet av barrträd, särskilt av gran. Bland dessa skyddsvärda marksvampar som ofta uppträder i gamla skogsbeten och luckiga bondskogar kan nämnas raggtaggsvamp, bitter taggsvamp, gul lammticka, violgubbe och koppartaggsvamp. Här finns även ett antal ädelspindlingar som bullspindling, blåfotad fagerspindling, kungsspindling och äggspindling samt korallfingersvampar som fläckfingersvamp, blek fingersvamp, fjällfotad fingersvamp och saffranfingersvamp.

Utöver marksvamparna finns i reservatet också arter som lever på trädstammarna av levande gran, tall och asp, gärna på grova eller senvuxna träd. Hit hör t.ex. stor aspticka, tallticka, korallblylav, skinnlav och ringlav. Flera av dessa, tillsammans med många av områdets mossor som kärrkamossa, trubbfjädermossa och skogshakmossa, gynnas troligen av områdets små sumpskogspartier som bidrar med lämplig luftfuktighet i skogen. Ringlav är en för länet lite exklusiv art som utöver hög luftfuktighet även tycks gynnas av en något luckigare skogsstruktur. I våra delar av landet kan den uppträda på gamla enbuskar i tidigare skogsbeten. I Ånö har den hittats på både senvuxna gamla granar men också på äldre enbuskar.

Ett par arter såsom stekelbock och bronshjon är knutna till död ved, främst i form av stående gärna solexponerade högstubbar eller torrakor av asp och gran. Veckticka behöver dock tillgång till liggande död ved, och då av asp.

Områdets kärlväxtflora är rik, kalkgynnad och delvis hävdgynnad. Bland annat förekommer slätterfibbla, backskafting, sårläka, blåsippa och orkidéer som skogsknipprot, tvåblad, nästrot och skogsnycklar. I södra kanten av reservatet finns hällebräcka som är kalk- och hävdgynnad men trivs i öppna torrbackemiljöer.

Bland fåglar kan järpe nämnas. Järpe är en hönsfågel som trivs i lite fuktiga, flerskiktade och lövrika skogsmiljöer. Den vill gärna ha tillgång till senvuxna granar med täta låga grenvarv och gynnas av fuktdrag.

Hitintills är 29 rödlistade arter och ytterligare ca 31 signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade i reservatet. Här finns även tio s.k. ansvarsarter (arter som Uppsala län har ett särskilt ansvar för att bevara). Nio stycken av dessa tillhör kalkbarrskogen vilket motsvarar knappt hälften av alla ansvarsarter som hör kalkbarrskogen till.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Här används detta begrepp för juridiskt skyddade arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. I listan nedan har även kalk- och hävdindikatorer markerats, likaså om arterna berörs av åtgärdsprogram. Se teckenförklaring längst ned.

Skalbaggar

<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon		S
<i>Microbregma emarginatum</i>	granbarkgnagare		S
<i>Necydalis major</i>	stekelbock		S

Kärlväxter

<i>Brachypodium pinnatum</i>	backskäfting						K
<i>Briza media</i>	darrgräs						K H
<i>Campanula persicifolia</i>	stor blåklocka						H
<i>Cirsium heterophyllum</i>	brudborste						H
<i>Dactylorhiza maculata</i>	fläcknycklar		§	S			K
<i>Daphne mezereum</i>	tibast			S			K
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot		§	S			K
<i>Filipendula vulgaris</i>	brudbröd						K H
<i>Galium verum</i>	gulmåra						H
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa				§		K
<i>Hypochaeris maculata</i>	slätterfibbla					NT	H
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt			S			K
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot			§	S		K
<i>Neottia ovata</i>	tvåblad			§	S		K
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär			S			
<i>Pimpinella saxifraga</i>	bockrot						H
<i>Platanthera chlorantha</i>	grönvit nattviol			§	S		K H
<i>Primula veris</i>	gullviva			§			H
<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola			S			
<i>Sanicula europaea</i>	sårläka			S			K
<i>Saxifraga osloënsis</i>	hällebräcka		VU	A	§	P C	K H

Lavar

<i>Evernia divaricata</i>	ringlav					VU	
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav			S			
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav			S			

Mossor

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa		A	§			
--------------------------	-----------------	--	---	---	--	--	--

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Förslag till skötselplan
Ånö
2024-03-04

Dnr 511-8989-2023

<i>Helodium blandowii</i>	kärrkammosa		S	
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa		S	
<i>Pseudobryum cinclidioides</i>	källpraktmossa		S	
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i>	skogshakmossa		S	

Svampar

<i>Albatrellus citrinus</i>	gul lammticka	VU		C	K
<i>Clavariadelphus truncatus</i>	flattoppad klubbsvamp	NT			
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka		S		
<i>Cortinarius barbaricus</i>	blåfotad fagerspindling	VU			K
<i>Cortinarius corrosus</i>	bullspindling	VU			K
<i>Cortinarius elegantior</i>	kungsspindling	NT			K
<i>Cortinarius harcynicus</i>	barrviolspindling	NT			
<i>Cortinarius meinhardii</i>	äggspindling	NT		C	K
<i>Cortinarius</i>					
<i>mussivus/russeoides</i>	odörspindling agg.	NA	S	(C)	K
<i>Cortinarius odorifer</i>	anisspindling		S		K
<i>Cortinarius venetus</i>	olivspindling		S		K
<i>Craterellus lutescens</i>	rödgul trumpetsvamp		S		K
<i>Flavidoporia pulvinascens</i>	veckticka	NT			
<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe	VU		P	C
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT			
<i>Hydnellum fennicum</i>	bitter taggsvamp	VU		P	K
<i>Hydnellum lundellii</i>	koppartaggsvamp	VU		P	C
<i>Hydnellum mirabile</i>	raggtaggsvamp	EN			C
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelrisk		S		
<i>Meruliopsis taxicola</i>	blodticka		S		
<i>Pelloporus tomentosus</i>	luddticka		S		
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka		S		
<i>Phellodon niger</i>	svart taggsvamp	NT			K
<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka	NT			
<i>Ramaria botrytis</i>	druvfingersvamp	NT		C	K
<i>Ramaria karstenii</i>	taggfingersvamp	VU		C	K
<i>Ramaria lutea</i>	såpfingersvamp	NT			
<i>Ramaria pallida</i>	blek fingersvamp	NT			K
<i>Ramaria rufescens</i>	fjällfotad fingersvamp	VU			
	läderdoftande				
<i>Ramaria safraniolens</i>	fingersvamp	VU			
<i>Ramaria sanguinea</i>	fläckfingersvamp	VU		C	K
<i>Ramaria testaceoflava</i>	gultoppig fingersvamp	NT			K
<i>Ramariopsis crocea</i>	saffransfingersvamp	VU			
<i>Sarcodon imbricatus s.str.</i>	fjällig taggsvamp s.str.		S		

Förslag till skötselplan
Ånö
2024-03-04

Dnr 511-8989-2023

<i>Tricholoma aurantium</i>	brandmusseron	S	K
<i>Tricholoma fucatum</i>	rökmusseron	S	K

Fåglar

<i>Tetrastes bonasia</i>	järpe	NT	F §
--------------------------	-------	----	-----

Teckenförklaring:

- F = Arten listas på bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv
- A = Arten omfattas av bilaga 2 eller 4 till EU:s art- och habitatdirektiv
- S = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2023)
- P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
- C = Ansvarsart för länet
- K = Kalkindikator listad i Åtgärdsprogrammet för kalktallskogar (2009)
- H = Hävdindikator listad i Jordbruksverkets handbok för TUVÅ (2017)

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2020):

- CR = Critically endangered Akut hotad
- EN = Endangered Starkt hotad
- VU = Vulnerable Sårbar
- NT = Near threatened Nära hotad
- DD = Data deficient Kunskapsbrist
- NA = Not applicable Ej tillämpbar

Geovetenskapliga värden

Berggrunden i reservatet består i huvudsak av granit-granodiorit med inslag av gabbro-diorit och metabasit som tunna lager eller gångar. Jordarten består av sandig-moig morän. Moränen är i sin tur kalkhaltig och innehåller sannolikt mer än 15% ordovicisk kalksten.

Kulturhistoriska värden

Spår från den historiska markanvändningen kan fortfarande läsas i vegetationen och artsammansättningen. Ljuspräglade träd, hävdgynnad flora och igenväxande luckor är några exempel på detta och kan sägas utgöra biologiska kulturarv.

Det finns inga registrerade fornlämningar i reservatet.

Värden för friluftslivet

Reservatet har vissa värden för friluftslivet, främst genom att det utgör en naturskön skog för svamp- och bärplockning. Området är relativt lättillgängligt och med bil nås det via väg 288 mellan Gimo och Östhammar. En liten parkeringsplats har anordnats i södra delen av reservatet. Därifrån löper en liten stigslinga genom området och tillbaka. Busshållplats finns i Uppskedika utmed väg 288. Därifrån är det ca 3 km promenad till reservatet.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	kalkbarrskog, tallhällmark	
Strukturer:	gamla barrträd, olikåldrighet, solexponerad tall och asp, örtrika svackor, trädkontinuitet, luckig skog, kalkrik jordmån,	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	mykorrhizasvampar, epifyter, kalk- och hävdgynnade kärlväxter	
Arter:	<i>Hydnellum mirabile</i>	raggtaggsvamp
	<i>Gomphus clavatus</i>	violgubbe
	<i>Hydnellum fennicum</i>	bitter taggsvamp
	<i>Evernia divaricata</i>	ringlav
	<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka
	<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav
	<i>Necydalis major</i>	stekelbock
	<i>Flavidoporia pulvinascens</i>	veckticka
	<i>Sanicula europaea</i>	sårläka
	<i>Hypochoeris maculata</i>	slätterfibbla
	<i>Brachypodium pinnatum</i>	backskafing
Friluftsliv:	naturupplevelse	

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- Alsén, M. Kruys, N. Grön infrastruktur i Uppsala län. 2019. Meddelandeserie 2019:3 Länsstyrelsen Uppsala län.
- ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Aronsson, M. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av violgubbe *Gomphus clavatus*. Naturvårdsverket. Rapport 5638.
- Ehn, W. 1982. Byordningar från Mälardalen. Almqvist & Wiksell, Uppsala. Institutet för språk och minnen.
- Ehnström, B. Axelsson, R. 2002. Insektsnag i bark och ved. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Eneland, A. 2017. Ängs- och betesmarksinventeringen. Metodik för inventering från och med 2016. Bilaga 2. Signalartslista från och med 2017. Jordbruksverket, Rapport 2017:9.
- Forslund, M. 2017. Kalkbarrskogar i Uppsala län – 13 års erfarenheter. Meddelandeserien 2017:20 Länsstyrelsen Uppsala län.
- Forslund, M. (red) 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03 Länsstyrelsen Uppsala län.
- Länsstyrelsen Uppsala län och Skogsstyrelsen. 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för svenska naturtyper i habitatdirektivets bilaga 1 NV-04493-11.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog. Rapport 6762.
- Nitare, J. 2006. Åtgärdsprogram för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar (*Sarcodon*). Naturvårdsverket. Rapport 5609.
- Nitare, J. 2009. Åtgärdsprogram för kalktallskogar. Naturvårdsverket. Rapport 5967.
- Nitare, J. (red.) 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Svenson, A. Holst, I. Sallmén, N. 2014. Åtgärdsprogram för hällebräcka. Naturvårdsverket. Rapport 6615.
- Westin, A. Lennartsson, T. Ljung, T. 2022. Skogsbeten och bondeskogar. Historia, ekologi, natur- och kulturmiljövård. Riksantikvarieämbetet.

Opublicerade skrifter

- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.
- Nordin, L-T. 2001. Genomförandebeskrivning för naturvårdsobjekt: Ånö. Länsstyrelsen i Uppsala län.

Digitala källor

- ArtDatabanken, Artfakta. <https://artfakta.se/artbestamning>
- Naturvårdsverket. Process att bilda naturreservat. <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/process-att-bilda-naturreservat/>
- Riksantikvarieämbetet. Fornlämningsregister, <https://www.raa.se/hitta-information/fornsok>

Förslag till skötselplan
Ånö
2024-03-04

Dnr 511-8989-2023

Riksarkivet. Medeltidsbrev. SDHK-nr: 29222.
Riksarkivet, Insamlade uppgifter för av d. v. kronprins Carl år 1846 utarbetad karta över Sveriges skogar, insända av prästerskapet 1845.
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor,
<https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/skogens-parlor/>
Skogsstyrelsen. 2023. Skogsstyrelsens signalarter – en komplett förteckning version 2023-1.
<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/miljo-och-klimat/nyckelbitoper/skogsstyrelsens-signalarter---version2023-1.pdf>

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Österhammar J112-92-10, kartlagd 1901-06.
Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Uppskedika J133-12I6h55. Från 1953.

Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Uppskedika J133-12I6h79 Från 1979.
Lantmäteriets digitala generalstabskarta. Östhammar J243-92-1, kartlagd 1880.
Storskifteskarta. Geometrisk Charta öfver Ånö by. Stockholms län, Hökhuvuds socken. A46-20:2. Kartlagd 1759-1760.
Lantmäteriets historiska ortofoton.
SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor.

Övriga uppgifter

Uppgifter hämtade från tidigare beslut: Gillis Aronsson, Tomas Hallingbäck, Magnus Johansson och Tommy Pettersson.
Sune Hansson, muntligen.

PLANDEL

Övergripande skötsel

Övergripande skötsel för reservatet är att stora delar av skogen bör vara hävdade genom skogsbete och i övrigt genomförs punktvisa insatser för att friställa naturvärdesträd där så behövs.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet utgörs i sin helhet av ett (1) skötselområde. Mindre partier kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Under bevarandemål anges en målareal för olika naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för naturtypen inom parentes.

Skötselområde: Gammal kalkbarrskog med hållmarksinslag – 15,9 ha

Beskrivning: Gammal fullskiktad kalkbarrskog med upp till 170-åriga tallar och granar. Området domineras av örtrik kalkgranskog men här finns även mindre områden med hållmarkstallskog och små sumpskogspartier med björk och al.

Figur 3. Gamla granar och tallar i lite luckig miljö.

Skogen är på sina håll påtagligt asprik. Viss plockhuggning och uttag av döda träd har skett under senare tid. Här och var står enbuskar och äldre spärrgreniga tallar som vittnar om tidigare

Förslag till skötselplan
Ånö
2024-03-04

Dnr 511-8989-2023

Ljusare förhållanden. Idag är skogen relativt sluten men glesare igenväxande partier och ett par luckor finns. Fältskiktet är generellt mycket örtrikt, särskilt i svackorna, med tydligt kalkgynnad flora som innefattar vårärt, skogsvicker, blåsippa, sårläka och ett flertal orkidéer såsom skogsknipprot, skogsnycklar och tvåblad. De gynnsamma markförhållandena gör sig även påmind i luckor i skogen och vid parkeringen i söder där kalk- och hävdgynnad flora som t.ex. hällebräcka, grönvit nattviol och darrgräs skymtar fram. På störd mark i skogen, t.ex. längs stigen, växer även slätterfibbla. Områdets marksvampflora är mycket rik och innefattar bl.a. raggtaggsvamp, bitter taggsvamp, koppartaggsvamp, violgubbe, fläckfingersvamp, saffransfingersvamp och ädelspindlingar. Bland vedsvampar och epifyter kan nämnas ringlav, korallblylav, talticka, stor aspticka och veckticka. Terrängen är relativt flack men hållarna och de fuktiga svackorna skapar variation. Brynsonen närmast åkern röjs då och då av markägaren för att inte åkern ska skuggas.

Bevarandemål: Gammal flerskiktad kalkbarrskog med tydligt inslag av asp och en karaktär av betad bondeskog. Arealen näringsrik granskog (9050) är minst 15,5 hektar. Området har ett påtagligt inslag av gamla och senvuxna träd där grova och spärrgreniga träd står relativt fritt. Skogen varierar mellan luckiga och mer slutna partier. Död ved, särskilt av asp, förekommer lite varstans men inte i sådan mängd att det försvårar bete. Skogens sumpstråk har en naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Sätt upp stängsel om möjlighet för skogsbete finns. Restaurering: Røj/hugg fram små luckor eller gläntor i barrskogen om möjlighet för skogsbete finns. Huggning bör ske av yngre och medelåldriga träd, medan gamla träd sparas. Sumpskogspartier lämnas orörda. Vårdträd för hotade arter sparas. Om bete inte är möjligt att ordna bör större restaureringsåtgärder utbli.

Löpande:

- *Bete.* Kontinuerligt skogsbete och nödvändig underhållsröjning. Död ved som utgör hinder för betet bör i första hand flyttas på, i andra hand kronhuggas och i sista hand föras ut ur området.
- *Friställning.* Eftersom det finns höga naturvärden knutna till det äldre trädsiktet bör gamla värdefulla aspar och tallar, som trängs av yngre träd, friställas. Vid skötselåtgärder bör man även ha framtida träd som efterträdare i åtanke.
- *Röjning.* Røj kring friställda träd vid behov.
- *Markstörning.* Vid behov.

Byggnader

Beskrivning: Inga byggnader finns i området.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 3.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning: En parkering finns i söder och här finns också en informationsskylt. En markerad stigslinga löper genom området.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Löpande:

- Städad och välhållen parkering.
- Underhåll av stig och spänger.
- Rökning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Ledningar

Ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga rökningar i anslutning till dessa får utföras.

Underhåll av bryn mot åker

Yngre träd och buskar som successivt växer upp i brynen och beskuggar intilliggande åkermarker får röjas. Enstaka större träd inom en zon på 20 meter från berörd åkerkant får fällas.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Jakt

Jakt på fågel är inte tillåtet i reservatet. I övrigt får jakträttsinnehavaren bedriva jakt i enlighet med gällande lagstiftning, medföra okopplad hund samt framföra motordrivet fordon i terräng vid uttransport av fälld älg, hjort, vildsvin eller björn under förutsättning att skador eller bestående körspår inte uppstår. I samband med jakt får skyltar, snitslar eller liknande tillfälliga markeringar sättas upp. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt är inte tillåtet. Nya jaktorn och siktgator får ej uppföras men befintliga siktgator får underhållas.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

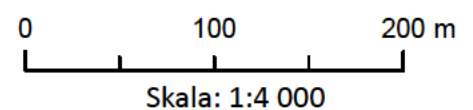
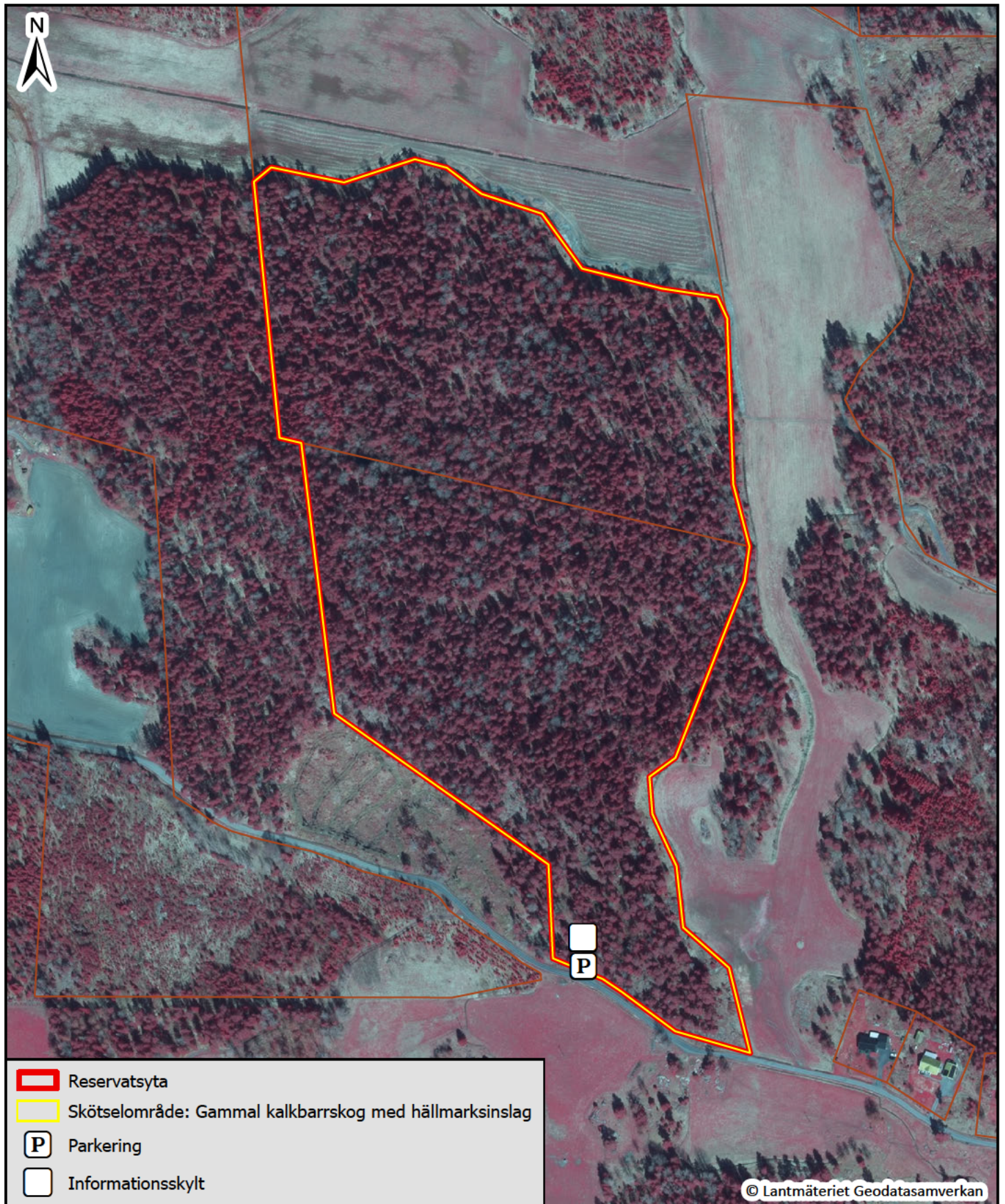
Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Ånö som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Stängsling för bete	1		-	Skötselanslag
Luckhuggnin/utglesning, röjning	1	Restaurera till skogsbete. Om bete inte är möjligt bör restaurering dock utebli	-	Skötselanslag
Skogsbete	1	Löpande	-	Skötselanslag
Friställning	2	Framförallt asp och tall	-	Skötselanslag
Underhållsröjning	3	Vid behov. För bete och runt friställda träd	-	Skötselanslag
Markstörning	3	Vid behov	-	Skötselanslag
Åtgärder för hotade arter	3	Vid behov	-	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar och stig	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

BILAGOR

3.1. Skötselplanskarta

Skötselplanskarta

Samhällsbyggnadskontoret
Camilla Andersson

Yttrande gällande remiss, förslag till beslut om bildande av naturreservat Ånö och upphävande av tidigare beslut

Kommunstyrelsen lämnar nedanstående synpunkter på förslaget till nytt beslut och skötselplan samt upphävande av tidigare beslut gällande naturreservat Ånö. Kommunen yttrar sig utifrån kommunens strategiska inriktningar samt beskriver önskemål riktade till Länsstyrelsen gällande kommande förvaltning.

- Syftet med naturreservatet bedöms vara förenligt med kommunens översiktsplan, där området är utpekad som ett värdeområde för natur, fritid och kulturlandskap. En korrigerande är dock att hänvisningen på s 10 i beslutet ska vara till Översiktsplan antagen 12 december 2023 (laga kraft i januari 2024).
- Östhammars kommun bedömer att de förändringar och förtydliganden som föreslås är positiva utifrån naturvårds- och friluftsperspektiv liksom tydliggör både förvaltarens och markägarnas rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom området.
- Avtal om intrångsersättning har redan vid bildandet 2002 tecknats med ägarna till de berörda fastigheterna. Det nya förslaget omfattar samma ytor. Östhammars kommun förutsätter att markägarna är positivt inställda till föreslagna förändringar i beslut, föreskrifter och skötselplan.
- Skogsbete föreslås som en av flera nya möjliga åtgärder i skötselplanen. Östhammars kommun är positivt inställd till denna skötselplan och bedömer att det är relevant för området då det följer historiken när det gäller skötsel av bondeskogar med spår av tidigare generationer. Kommunen önskar att Länsstyrelsen arbetar för att samverkan sker med lokala djurägare gällande eventuell beteshävd.
- Rätten att mekaniskt bekämpa invasiva arter liksom åtgärder för att begränsa eller hindra angrepp av granbarkborre finns nu inskrivet i föreskrifterna, vilket Östhammars kommun bedömer är välkomna tydliggöranden.
- Östhammars kommun är positiv till de redan befintliga anordningarna för friluftslivet i form av mindre parkering och stingsliga för att låta närboende och övriga besökare få tillgång till de områden som skyddas som naturreservat. Kommunen ser positivt på

Samhällsbyggnadskontoret
Camilla Andersson

förändringarna i föreskrifterna som öppnar upp för föreningar och andra att söka tillstånd för att arrangera orienteringstävlingar och liknande.

- Kopplat till eventuellt ny skötsel med bete och stängsel med grindar/övergångar vill Östhammars kommun ge inspel på vikten av information både på plats och digitalt som i Naturkartan och på Länsstyrelsens hemsida. Informationen ska beskriva att området betas, ungefär vilken period djur finns i området och hur besökare inklusive ev. hundar ska uppträda i relation till betande djur. Detta tydliggör både för djurägare och besökare vad som gäller.
- Östhammars kommun önskar att Ånö liksom alla naturreservat som har någon form av anläggning kopplat till friluftsliv, läggs in på Naturkartan för att möjliggöra för så många som möjligt att få kännedom om och kunna ta del av naturreservatet.

Räddningsnämnden
ProtokollsutdragDatum:
2024-02-14

§ 7

Årsredovisning 2023

RÄN-2024-00009

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa nämndens årsredovisning för 2023 enligt bilaga 1, samt
2. **att** fastställa sammanställd analys inför årsredovisningen för Uppsala kommun enligt bilaga 2.

Sammanfattning

Årsredovisningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna och kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2024-01-23
- Bilaga 1, Årsredovisning 2023
- Bilaga 2, Sammanställd analys inför årsredovisning för Uppsala kommun

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att besluta enligt liggande förslag och finner att nämnden beslutar så.

Årsredovisning 2023

Gemensam räddningsnämnd

Tierps kommun

Uppsala kommun

Östhammars kommun

Innehåll

Räddningsnämndens verksamhet	3
Information och rådgivning.....	3
Tillsyn, tillstånd och remisshantering	4
Förbereda och genomföra räddningsinsatser.....	5
Åtgärder efter räddningsinsats.....	6
Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.....	7
Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap	7
Verksamhetsmål	9
Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd.....	9
Riskgrupper har ett bra brandskydd.....	11
Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn	12
Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden	15
Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig	19
Mål och inriktningar från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner	22
Resultat 2023.....	35
Bilaga.....	37
Indikatorer till mål i handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst	37
Indikatorer till nämndens mål om hållbart och hälsofrämjande arbetsliv	38
Indikator till uppdraget att öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.	39

Räddningsnämndens verksamhet

Verksamhetsplan och budget för år 2023 anger vad som ska utföras för att förverkliga det uppdrag räddningsnämnden fått från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Det övergripande styrdokumentet för nämnden är handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor och den budget de tre kommunerna kommit överens om för räddningsnämnden.

Nämndens verksamhet omfattar information och rådgivning, tillsyn, rengöring och brandskydds kontroll, räddningsinsatser och olycksutredning enligt lagen om skydd mot olyckor, tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor samt tillämpliga delar för kommunernas uppgifter enligt lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Information och rådgivning

För att den enskilde ska kunna förebygga och själv hantera bränder och andra olyckor genomförs information och rådgivning till allmänheten. Brandförsvaret lämnar information och rådgivning till kommuninvånare, förvaltningar, organisationer och företag för att öka kunskapen i att hantera och förebygga olyckor och bränder. Brandförsvaret samarbetar med Medborgarservice i Tierps kommun, Kontaktcenter i Uppsala kommun och Östhammar Direkt för att besvara allmänhetens frågor och ta hand om synpunkter.

Informationsinsatser, rådgivning och utbildning är en viktig del av brandförsvarets verksamhet. Under 2023 har brandförsvaret utbildat 4 384 grundskoleelever och 3 312 medarbetare i kommunerna i brandskydd. Särskilda riktade informationsinsatser om brandskydd till skolelever har också genomförts, exempelvis besök efter brandtillbud vid en skola och genom samarbetet PAR (Polis Ambulans Räddningstjänst). Brandförsvaret träffade cirka 330 elever i samband med PAR och cirka 510 elever vid informationsinsatser efter brandtillbud.

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till kommunernas medborgare om brandskydd. Det sker bland annat vid mässor och konferenser, genom utskick till nyinflyttade och i brandförsvarets egna kanaler - webb och sociala medier. Den säsongsbundna informationen har löpt på med information om att elda ute på våren, grilla säkert om sommaren, information om eldning och eldningsförbud, brandsäkerhet under vintern, brandsäkerhet i juletid och brandsäkert nyårsfirande. Ungdomar informeras löpande i tidningen Word och brandförsvaret har under året bland annat deltagit vid Uppsala Summer Zone, Sjöräddningens dag i Öregrund, Stadsskogens dag och stått ute och informerat om brandskydd i alla tre kommunerna under första advent. Studenter har informerats om brandskydd och en film togs fram om vikten av att öva i samband med krisberedskapsveckan.

I september genomfördes Öppet hus på alla brandstationer, brandvärn och i Gamla Uppsala brandkårmuseum.

Vid 60-plusmässan informerade brandförsvaret om brandskydd i hemmet och om hur man kan öka brandskyddet för riskgrupper. En praktisk och pedagogisk checklista med åtgärder som den enskilde kan använda för att öka brandskyddet i hemmet eller hos en närstående som är i

riskgrupp har kommunicerats i flera olika kanaler. Checklistan finns på svenska, engelska och finska. Brandförsvaret har deltagit i mässan Fastighet 2023 och Äldremässan.

Under december har brandförsvaret varit med i två inslag i lokalmedia - om brandskydd under julen och om brandskydd för riskgrupper genom att visa upp vår "äldreträkt".

Under året genomfördes tolv informationsinsatser med syfte att nå personer som är i riskgrupp vid bränder, exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning. Dessa informationsinsatser har bland annat varit vid träffpunkter, seniorrestauranger, föreningar, mässor mm.

Utifrån överenskommelsen som tecknades 2022 med Sektor Omsorg i Östhammars kommun planeras hur arbetet med brandskydd för riskgrupper ska fortsätta och implementeras vidare till hemtjänsten. Planen är att detta ska införas under 2024. Under 2022 infördes arbetssättet permanent inom boendestödsverksamheten i Östhammars kommun.

Arbetet med brandskydd för riskgrupper fortlöper i Uppsala kommun. Tillsammans med Uppsala kommun har riktlinjen för brandförebyggande åtgärder reviderats så att den utöver äldrenämndens verksamhet även omfattar omsorgsnämnden. Utifrån riktlinjen sker arbete tillsammans med Vård- och omsorgsförvaltningen hur arbetet ska fortsätta och vidareutvecklas. Under året har brandförsvaret träffat flera olika ledningsgrupper och arbetslag inom vård- och omsorgsförvaltningen i syfte att öka kunskapen om riskgruppsarbetet. Brandförsvaret har bidragit i upphandlingen av nytt trygghetslarm, kommande avtal innebär en möjlighet att koppla brandvarnare till trygghetslarmen. Åt vård- och omsorgsförvaltningen har en plansch tagits fram som kan sättas upp hos brukare.

Brandförsvaret har vid några tillfällen stöttat kommunala förvaltningar i hur brandskyddet kan förbättras för några identifierade personer med stora brister i brandskyddet i sin bostad.

Brandförsvaret har tagit en första kontakt med Tierps kommun gällande arbetet med brandskydd för riskgrupper.

Tillsyn, tillstånd och remisshantering

Räddningsnämndens förebyggande arbete syftar till ett skäligt brandskydd hos den enskilde, en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara samt att skyldigheterna för verksamheter som bedriver farlig verksamhet efterlevs. Huvudsyftet är att säkerställa skydd för liv, hälsa, egendom och miljö. För att åstadkomma detta är de tillsyns- och tillståndsbeslut som fattas enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) en viktig verksamhet. Räddningsnämnden är även remissinstans för brand- och riskfrågor från flertalet aktörer.

Den 1 juli 2022 trädde Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO (MSBFS 2021:8) i kraft. Räddningsnämnden beslutade i maj 2022 om en tillsynsplan (RÄN-2022-00070) som beskriver hur Uppsala brandförsvaret ska bedriva tillsynsverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner i enlighet med kraven i MSBFS 2021:8 samt LBE. Implementering av den nya

tillsynsplanen och utveckling av tillsynsverksamheten har pågått under året. Flera nya medarbetare har introducerats för att möta kraven i föreskrifterna.

Totalt har 482 tillsyner genomförts under året; 418 tillsyner enligt LSO 2:2, en tillsyn enligt LSO 2:4 (farlig verksamhet), 36 tillsyner enligt LBE samt 27 samplanerade tillsyner enligt både LSO 2:2 och LBE. Vid 409 av dessa tillsyner har brandförsvaret identifierat brister i brandskyddet. I föreskrifterna, MSBFS 2021:8, är det nytt att det efter varje räddningsinsats ska värderas om det föreligger ett behov av tillsyn. Vid 70 av årets räddningsinsatser har räddningsledaren identifierat att det eventuellt har varit aktuellt med tillsyn, behovet för tillsyn har därefter värderats i varje enskilt fall.

Brandförsvaret har ett pågående projekt, radhusprojektet, där så kallade händelsebaserade tillsyner genomförs i radhus som genom en inventering visat sig ha brister i det byggnadstekniska brandskyddet. Hittills har 63% av de identifierade radhusen åtgärdat bristerna. Under 2023 har regelbundna tillsyner enligt LSO, implementering av den nya tillsynsplanen samt introduktioner av nya medarbetare prioriterats före radhusprojektet. Därav har inga radhustillsyner genomförts under året.

För att säkerställa en säker hantering av brandfarliga och explosiva varor krävs tillstånd för hantering över en viss mängd enligt LBE. Räddningsnämnden utfärdar tillstånd för hantering inom Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Under 2023 har räddningsnämnden beviljat 88 tillstånd för hantering av brandfarlig fara och 20 tillstånd för hantering av explosiv vara. Två ansökningar har avslagits. Utifrån händelserna kring sprängningar i samhället under året har kontroller av den civila sprängmedelshanteringen utökats under hösten genom tillsyner på vissa verksamheter med tillstånd för explosiva varor.

Remisshantering är en stor del av räddningsnämndens förebyggande verksamhet. Under året har 151 yttranden lämnats gällande bygglovsärenden, 47 yttranden gällande planärenden, 62 gällande serveringstillstånd, 127 gällande tillstånd enligt ordningslagen, 111 gällande framkomlighet, sex gällande infrastrukturförändringar och 14 sakkunnighetsutlåtanden. Utöver dessa har räddningsnämnden hanterat de enstaka övriga remisser där räddningsnämnden blivit tillfrågade att yttra sig.

Förbereda och genomföra räddningsinsatser

Räddningsinsatser förbereds genom utbildning, övning, objektsorienteringar, insatsplanering samt fordons- och materielunderhåll. I förberedelserna ingår också utveckling av metod och taktik, samt fysisk träning och fysiska tester. Under året har även regionsgemensamma befälsutbildningar och övningar genomförts.

Räddningsinsatser förbereds även genom larmplaner, där bland annat vilka räddningsenheter som larmas till olika typer av olyckor finns beskrivet. Det är en komplex uppgift att ta fram larmplaner där många olika parametrar ska tas hänsyn till.

Brandförsvaret har under året fortsatt arbetet att ta fram insatskort. I samverkan med större industrier har det även tagits fram mer omfattande insatsplaner.

Räddningsinsatser genomförs vid olyckor och vid överhängande fara för olyckor för att förhindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. I Tierps, Uppsalas och Östhammars handlingsprogram för räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor anges vilken förmåga kommunerna har för att genomföra räddningsinsatser.

Under januari till december genomfördes 2218 insatser. Det är något färre än under 2022. Antalet anlagda bränder har minskat något jämfört med 2022. Även antalet automatlarm har också minskat jämfört med föregående år.

Genom samarbetet Räddningsregion östra Svealand där 13 räddningstjänster ingår har brandförsvaret hjälpt till med räddningsinsatser i andra kommuner och fått hjälp vid räddningsinsatser från andra kommuner. Samarbetet innebär att allmänheten får en bättre och snabbare hjälp vid olyckor. En stor fördel med samarbetet är också att kommunernas samlade räddningsresurser kan nyttjas på ett snabbare och effektivare sätt vid en större och/eller långvarig räddningsinsats.

Åtgärder efter räddningsinsats

Åtgärder efter räddningsinsats omfattar att informera de drabbade om behovet av restvärdesräddning, sanering, bevakning och andra åtgärder, samt att utreda olycksorsak och olycksförlopp.

Utredning av olycksorsak och olycksförlopp görs kortfattat i den händelserapport som skrivs vid varje räddningsinsats, men finns behov ska fördjupade olycksundersökningar genomföras. Efter insatser där man ser behov av erfarenhetsåterföring genomför medarbetare som deltagit vid insatsen ett lärande samtal efteråt enligt metoden AAR, After Action Review. Dialogen under AAR gör det möjligt för både den enskilde individen och teamet att utveckla en gemensam bild av vad som faktiskt hände under insatsen, skapa en förståelse för varför det hände samt utbyta tankar och idéer om hur man kan lära av detta och utveckla arbetet till nästa gång.

Under 2023 har Uppsala brandförsvaret genomfört fem fördjupade olycksutredningar. Där branden på Jula i Uppsala den 21 juni samt bombattentatet i Fullerö den 28 september är de som sticker ut.

Fördjupade utredningar inom Uppsala brandförsvares område har visat på vikten av ett bra brandskydd i hemmet, särskilt för de personer som inte kan sätta sig själva i säkerhet om brand uppstår.

Efter inträffade bränder genomförs återbesök för att informera och svara på de drabbades frågor. Återbesöken genomförs när räddningsledaren bedömer att det finns behov hos de drabbade. Ibland deltar också polis och ambulans.

Precis som tidigare år startar de flesta bostadsbränder i samband med matlagning. Andra vanliga brandorsaker är soteld, elrelaterade bränder och rökning.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Rengöring och brandskyddskontroll är en viktig del i arbetet med att förebygga bränder i bostäder. Sotningsverksamheten är uppdelad i två separata uppdrag – rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Rengöring är den löpande rengöringen av anläggningen.

Brandskyddskontrollen är en kontroll av hela anläggningen ur brandskyddssynpunkt. Både rengöring och brandskyddskontroll genomförs enligt fastställda tidsfrister. Rengöring och brandskyddskontroll i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner har till och med 2023-11-30 utförts av de två entreprenörerna som räddningsnämnden haft avtal med. Åke Huss AB i Tierp och Uppsala kommun och Östhammars sotningsdistrikt AB i Östhammars kommun. Från och med 2023-12-01 trädde avtalet för en ny entreprenör i kraft, Upplands ventilationstjänst AB, som sedan dess utför rengöring och brandskyddskontroll i alla tre kommuner. Ett stort arbete med att planera och förbereda övergången till den nya entreprenören på ett bra sätt har pågått under året.

Lagen om skydd mot olyckor möjliggör för kommunen att medge att den enskilde själv, eller låter annan, rengöra sin förbränningsanordning, så kallad egensotning. Ett sådant medgivande kan bara ges om rengöringen sker på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt och lämnas efter att brandskyddskontroll utförts och en särskild ansökan upprättats och godkänts av brandförsvaret. Under 2023 har 38 beslut om att rengöra själv utfärdats och två beslut om att låta annan rengöra. Under 2023 har det inkommit två meddelanden återkallelse av egensotning, det vill säga där fastighetsägaren återigen vill att nämnden genom den avtalade entreprenören utför rengöring på deras anläggning.

Entreprenören ansvarar, via delegation från räddningsnämnden, för att uppdatera och underhålla nämndens förteckning över objekt för rengöring och brandskyddskontroll. För att säkerställa att förelägganden utfärdade av entreprenören på fasta förbränningsanordningar är rättssäkra och att arbetet i övrigt är av god kvalitet genomför brandförsvaret kontinuerligt uppföljningsmöten med entreprenörerna som utför rengöring och brandskyddskontroll på uppdrag av nämnden.

Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap

Det är de tre kommuner som inom sina respektive geografiska områden ansvarar för att samordning av krishanteringsfrågor sker. Brandförsvaret är en av flera förvaltningar som berörs i händelse av en krissituation. Det är därför nödvändigt att samordnade övningar och gemensamma planeringar genomförs, både enskilt i kommunerna och tillsammans i länet. Brandförsvaret samverkar med kommunerna, Länsstyrelsen och andra aktörer i krisberedskapsfrågor för att säkerställa en god förmåga vid allvarliga samhällsstörningar.

Arbetet med att stärka brandförsvarets krisberedskap och förmåga att verka under höjd beredskap fortgår. Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation under 2022 och 2023. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering, skalskydd, samband, rutiner för krisberedskap med mera.

Brandförsvaret har genomfört arbetet utifrån Uppsala kommuns vägledning för kontinuitetshantering och åtgärder vidtas. Brandförsvaret har deltagit i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys, styrel med mera.

I samråd med kommunerna och länsstyrelsen lämnades en ansökan om utökning av antalet VMA-tyfoner in till MSB under 2022. Under 2023 har ärendets status hos MSB följts upp.

Arbetet gällande krigsbranddammar fortgår för att tydliggöra ansvaret för dammarna och deras status.

Flera kunskapshöjande aktiviteter har genomförts under året. Övningarna under vårens rökövningsveckor genomfördes med scenario för höjd beredskap. Under vårens och höstens befälsdagar var ett block räddningstjänst under höjd beredskap. Krisberedskap ingick i årets utbildningsveckor för insatsledare och regionala insatsledare. Operativ personal har genomgått MSBs webbutbildning i explosiva hot. Under våren genomfördes en krisövning i samband med SAMÖ23 för brandförsvarets krisorganisation. Brandförsvaret har deltagit i en dammhaveriövning som anordnades av Länsstyrelsen.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse, MSB och andra räddningstjänster. Brandförsvaret deltar med personal i MSBs projekt om ledning av räddningstjänst under höjd beredskap.

Brandförsvarets säkerhetsskyddsanalys har reviderats och en säkerhetsskyddsplan beslutats. Åtgärder är under genomförande.

Verksamhetsmål

Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst 2022

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Verksamheten har i stort bedrivits både till omfattning och kvalitet enligt Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Mål 1 i Handlingsprogrammet

Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

För att minska antalet bränder i bostäder och konsekvenserna av dessa är den enskildes kunskap och förmåga central. Brandförsvaret ska arbeta aktivt för att underlätta och hjälpa den enskilde med sitt eget brandskydd. Nya metoder och vägar för att nå ut till enskilda ska prövas.

Kommentar:

Nämndens verksamhet har till lett till de resultat den vill se inom målet. Informationsinsatser genom besök i bostadsområden, kontakter med skolelever och deltagande på mässor har genomförts. Informationen på brandförsvarets webbplats fortsätter att utvecklas och genom brandförsvarets konton på Facebook och Instagram får många information om brandskydd.

Nämndens åtgärder

Informationsinsatser om förebyggande brandskydd till prioriterade målgrupper

Status

Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till kommunernas medborgare om brandskydd. Det sker bland annat vid mässor och konferenser och genom utskick till nyinflyttade. Den säsongsbundna informationen har löpt på med information om hur man ska elda rätt i sin eldstad, gräsbrandsrisken på våren, att grilla säkert under sommaren, brandvarnardagen, släcka ljusen i advent samt om fyrverkerier. Vi har också hållit Öppet hus på alla brandstationer samt tagit fram en film om hur vi övar till årets krisberedskapsvecka som hade temat Öva.

Brandförsvaret finns på Facebook och Instagram och har tre mål med närvaron på sociala medier; förebygga olyckor och bränder genom att öka kunskapen om hur den enskilde själv kan förebygga och hantera sådana, underlätta kommunikationen och dialogen med de som bor, verkar och vistas i våra tre kommuner samt stödja arbetet med Uppsala brandförsvaret som en attraktiv arbetsgivare.

Informationen på brandförsvarets hemsida ses över kontinuerligt för att säkerställa att rätt information finns tillgänglig och uppdateras löpande vid behov. Bland annat har information om hur soteld kan undvikas, risker kring användning och laddning av elapparater i hemmet samt förvaring av brandfarliga varor i hemmet lagts upp på hemsidan under året. Där finns även information riktad till särskilt riskutsatta vid brand samt en checklista för att förebygga olyckor och brand i hemmet.

Brandskyddsutbildningar i första hand för medarbetare vid kommunernas förvaltningar och bolag.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret genomför brandskyddsutbildningar. Lärmiljön i utbildningslokalerna har utvecklats och utbildningsmaterialet uppdateras löpande.

Brandskyddsinformation för elever i grundskola.

Status
Färdig

Kommentar:

Arbetet med brandskyddsinformation till skolelever genomförs enligt plan. Utifrån skolornas förutsättningar och önskemål genomförs både digitala och fysiska möten. Gemensamma besök tillsammans med polis och ambulans genomförs på vissa skolor, och då har skolor där skadegörelse förekommit prioriterats.

Samarbete med andra kommunala förvaltningar, polisen och andra organisationer, till exempel genom att handlägga remisser.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret svarar på remisser inför bygglov och startbesked, samt svarar på allmänna frågor kring brandskydd i byggnader. Brandförsvaret svarar också på remisser gällande detaljplaner, fördjupade översiktsplaner och planprogram, samt svarar på frågor kring risk i samhällsplaneringen. Remisser avseende serveringstillstånd hanteras också. Förelägganden på verksamheter med serveringstillstånd skickas för kännedom till miljöförvaltningarnas tillståndsenheter.

Även remisser angående brandvattenförsörjning hanteras. Brandförsvaret deltar i olika forum för att diskutera detta i tidigt skede i till exempel sydöstra staden i Uppsala. När det gäller förändringar i väg- och järnvägsnätet hanteras remisser både från Trafikverket och kommunernas olika förvaltningar.

Brandförsvaret svarar på remisser gällande åtgärder som påverkar brandförsvarets framkomlighet. Det kan till exempel handla om att man stänger av vissa gator, eller delar av gator för grävarbeten. Vid granskning av dessa remisser kontrolleras både brandförsvarets generella framkomlighet, men även tillgängligheten till områden där brandförsvaret förväntas att genomföra räddningsinsatser.

På begäran från Polisen eller åklagare skrivs sakkunnighetsutlåtanden efter inträffade bränder.

När det gäller farliga verksamheter enligt LSO 2 kap. 4 § och anläggningar som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesolagstiftningen") samarbetar brandförsvaret med Länsstyrelsen.

Utöver detta samarbetar brandförsvaret även bland annat med Länsstyrelsen och IVO gällande tillsynsärenden. Den samverkan syftar till att skapa ett brett kontaktnät och på ett tidigt stadium identifiera problem och verka för ett tryggt och säkert samhälle, hållbart brandskydd och ett bra brandskydd hos riskutsatta.

Samarbete sker också med polismyndigheten genom att brandförsvaret svarar på inkomna remisser tillstånd för offentlig tillställning och begagnande av offentlig plats. När tillstånd explosiv vara söks skickas remiss till polismyndigheten för lämplighetsprövning.

Mål 2 i Handlingsprogrammet

Riskgrupper har ett bra brandskydd

Personer i riskgrupper har större risk att skadas allvarligt eller omkomma i bränder. För att öka dessa gruppers brandskydd behöver de förebyggande åtgärderna vara anpassade till riskgrupperna. Samarbete mellan brandförsvaret och andra organisationer och inom kommunerna är viktigt för att uppnå detta.

Kommentar:

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse. Samarbete för att riskgrupper ska få ett bra brandskydd sker systematiskt i Uppsala och Östhammar och håller på att utvecklas i Tierp.

Informationsinsatser med syfte att nå exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning har genomförts, till exempel vid träffpunkter och seniorrestauranger, hos föreningar samt vid mässor.

Nämndens åtgärder

Samarbete med de samhällsaktörer som möter riskgrupper.

Status
Färdig

Kommentar:

Utifrån överenskommelsen som tecknades 2022 med Sektor Omsorg i Östhammars kommun planeras hur arbetet ska fortsätta och implementeras vidare till hemtjänsten. Under 2022 infördes arbetssättet permanent inom boendestödsverksamheten i Östhammars kommun.

Arbetet fortlöper i Uppsala kommun. Pågående samarbete med omsorgsnämnden och äldrenämnden i Uppsala kommun. De arbetar med riktlinjer kring brandförebyggande åtgärder i hemmet och erbjuder brukare brandriskbedömningar i hemmet. Arbetet med att få trygghetslarm kopplat till brandvarnare som pågått tillsammans med vård- och omsorgsförvaltningen har gett positivt resultat och har tagits med som krav i pågående upphandling för trygghetslarm. Inom Uppsala kommun finns en remissgrupp där brandförsvaret, äldrenämnden, omsorgsnämnden, fastighetsstaben på KLK samt inbjudna aktörer utifrån behov samarbetar kring identifierade större brister hos brukare. Brandförsvaret har tagit fram information om hur räddningstjänsten larmas vid eventuellt tillbud som brandombud inom vård- och omsorgsförvaltningen kan sätt upp hos brukarna som stöd för brukarna.

Tillsammans med Uppsala kommun har riktlinjen för brandförebyggande åtgärder reviderats så att den utöver äldrenämndens verksamhet även omfattar omsorgsnämnden. Utifrån riktlinjen sker arbete tillsammans med Vård- och omsorgsförvaltningen om hur arbetet ska fortsätta och vidareutvecklas.

I Tierps kommun har en första kontakt tagits gällande motsvarande arbete. I Tierp har brandförsvaret även under året samverkat med hemtjänst och fastighetsägare angående boendesprinkler.

Samarbete sker även med Region Uppsala kring hjälpmedel för patienter att uppfatta sin brandvarnare.

Genomföra informationsinsatser och utbildningar om brandskydd för riskgrupper.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till personer som är riskgrupp vid bränder, anhöriga till riskgrupper eller personer som arbetar nära personer i riskgrupp. Exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning. En checklista för brandskydd i hemmet sprids vid dessa möten och genom andra samarbetsforum, exempelvis Funktionssätt i Uppsala län. Denna checklista finns även tillgänglig på brandförsvarets hemsida tillsammans med information riktad till personer som är extra riskutsatta vid brand.

Under året genomfördes tolv informationsinsatser med syfte att nå personer som är riskgrupp vid bränder, exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning. Dessa informationsinsatser har bland annat varit vid träffpunkter, seniorrestauranger, föreningar, mässor mm. Vid 60-plusmässan och Äldremässan informerade brandförsvaret om brandskydd i hemmet och om hur man kan öka brandskyddet för riskgrupper. En praktisk och pedagogisk checklista med åtgärder som den enskilde kan använda för att öka brandskyddet i hemmet eller hos en närstående som är i riskgrupp har kommunicerats i flera olika kanaler.

Flertalet brandskyddsutbildningar har genomförts för personal som jobbar inom äldreomsorg.

Mål 3 i Handlingsprogrammet

Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Räddningsnämndens riskanalys till kommunernas handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst visar på en snabb och omfattande nybyggnation i kommunerna. Det leder till en riskbild som förändras. Brandförsvaret ska aktivt arbeta för att samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn.

Kommentar:

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Ett systematiskt samarbete med kommunerna i plan- och byggprocesserna har etablerats. Brandförsvaret har blivit delaktiga och haft en aktiv roll i tidiga skeden i plan- och byggprocesser, vilket har gett goda resultat för både brandskydd och riskhänsyn i kommunerna. Samarbetet i kommunerna angående brandvatten- och släckvattenplaner har påbörjats.

Brandförsvarets vägledning för hållbart brandskydd underlättar kommunikationen med byggherrar, fastighetsägare med flera. Brandförsvaret lyfter vikten av ett hållbart brandskydd och riskhänsyn i flera forum, både inom planprocessen men i år särskilt inom kommunernas arbeten med översiktsplaner.

Nämndens åtgärder

Medverkan i kommunernas plan- och byggprocesser.

Status
Färdig

Kommentar:

Räddningsnämnden svarar på remisser både i bygg- och planprocessen från våra tre kommuner. Utöver remisshantering sker löpande dialoger kring aktuella frågor. Det kan till exempel handla om utrymning via brandförsvarets stegutrustning, släckvatten och brandvattenförsörjning. Rutiner för samarbete med förvaltningen som ansvarar för byggfrågor finns för respektive kommun.

Under 2023 var målet att komma överens om samarbetsrutiner gällande planärenden med de tre kommunerna. Rutinen med Tierps kommun har under vårterminen fastställts. Ingen förändring av arbetet är tänkt att ske, men rutinen är ett sätt att skapa tydlighet i Räddningsnämndens bidrag i planprocessen. Rutinen med Östhammars kommun är nästan klar. Arbetet med en rutin för Uppsala kommun är inte påbörjad, utan planeras till vårterminen 2024.

Medverkan i infrastrukturprocesser som påverkar brandförsvarets insatsförmåga.

Status
Färdig

Kommentar:

Räddningsnämnden svarar på remisser som inkommer gällande förändringar i väg- och järnvägsnätet. Remisser kan både komma från Trafikverket och kommunernas olika förvaltningar. Utöver dessa permanenta förändringar av infrastrukturen svarar även Räddningsnämnden på remisser gällande åtgärder som påverkar brandförsvarets framkomlighet. Det kan till exempel handla om att man stänger av vissa gator, eller delar av gator för grävarbeten. Vid granskning av dessa remisser kontrolleras både brandförsvarets generella framkomlighet, men även tillgängligheten till områden där vi förväntas att genomföra räddningsinsatser.

Två exempel på infrastrukturförändringar där räddningsnämnden är med och beaktar påverkan på insatsförmågan är planeringen för en spårväg i Uppsala tätort och utbyggnaden med två ytterligare järnvägsspår mot Stockholm.

I många av ärendena gällande infrastrukturförändringar sker samverkan med Regionens ambulansverksamhet och Polisen för att lämna så bra yttranden som möjligt som fångar upp blåljusverksamheternas behov.

Informationsinsatser om hållbart brandskydd hos byggherrar, fastighetsägare och andra aktörer.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvarets vägledning om hållbart brandskydd finns publicerad på brandförsvarets webbplats tillsammans med en checklista. De tre kommunerna länkar till vägledningen från deras respektive hemsidor.

Under februari genomfördes ett utbildningstillfälle för brandkonsulter för att framför allt ge förståelse för brandförsvarets möjlighet att hjälpa till med utrymning av personer i händelse av

brand. Liknande utbildningstillfällen planeras framöver för att sprida kunskapen om brandförsvarets förutsättningar och förmåga.

Brandförsvaret deltog på mässan Fastighet 2023 på Uppsala Konsert & Kongress och träffade representanter för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar. Där pratade brandförsvaret om brandskydd, hur en förening kan arbeta med sitt systematiska brandskyddsarbete (SBA) och vilket ansvar man har som fastighetsägare.

En enhetschef vid brandförsvaret har blivit intervjuad av regeringens utsedda utredare inom uppdraget "Förstärkt byggkontroll för att förhindra allvarliga personskador". Utredarna kände till Uppsala brandförsvares vägledning kring hållbart brandskydd, vilket indikerar att vägledningen har fått spridning utanför kommunerna i Uppsala brandförsvares område.

Brandförsvaret har också engagerat sig i Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskaps arbete att ta fram ett tillämpningsstöd avseende kontroll av utförande och brandskydd under byggtiden för byggnader med träkonstruktion.

Långsiktig och robust brandvattenförsörjning.

Status
Påbörjad

Kommentar:

Brandförsvaret har initierat dialog med alla tre kommuner gällande framtagande av brand- och släckvattenplaner för respektive kommun. Syftet med att ta fram brand- och släckvattenplaner är att ge förutsättningar för långsiktig och robust brandvattenförsörjning och ge bra underlag för långsiktig planering, både för brandförsvaret, men också för respektive kommuns VA-bolag.

I Östhammar har ett projekt för framtagande av en Brand- och släckvattenplan startats upp. Projektet kommer att genomföras under 2024.

I Uppsala har en första workshop genomförts inom ramen för framtagandet av en släckvattenplan. Ett projekt för framtagande av en brandvattenplan är under uppstart. Förhoppningsvis beslutas projektplanen under januari 2024.

I Tierp är brandförsvaret, TEMAB och kommunen överens om att en brand- och släckvattenplan bör tas fram och att framtagandet ska ledas av Tierps kommun. Ingen tidsplan finns i nuläget för framtagandet.

Verka för att samhället byggs så att släckinsatser kan genomföras med minimal miljöpåverkan.

Status
Påbörjad

Kommentar:

Räddningsnämnden verkar för att kommunerna ska ta fram brand- och släckvattenplaner. Med dessa planer kan en långsiktig tydlighet skapas för hur åtgärder kan vidtas för att minska släckinsatsers miljöpåverkan.

Redan nu arbetar brandförsvaret för att bli remissinstans då åtgärder ska vidtas för att byggnadstekniskt minska risken för att släckinsatser påverkar miljön.

Mål 4 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Brandförsvaret ska klara av att hantera förändringar i riskbilden och hänga med i den snabba omvärldsutvecklingen, både förebyggande och operativt. För att kunna göra det ska medarbetarnas kompetens, övningsverksamhet, digitalisering samt teknik och utrustning ligga i framkant.

Kommentar:

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Samarbetet med andra räddningstjänster och satsningen på digital kompetensutveckling är viktiga faktorer i utvecklingsarbetet. Tillsynsverksamheten har utvecklats enligt den tillsynsplan nämnden beslutade om 2022.

Nämndens åtgärder

Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status
Färdig

Kommentar:

För att säkerställa tillräckliga resurser för tillsyn har rekryteringar genomförts och under 2023 är det många nya medarbetare som har introduceras på enheten tillsyn och tillstånd. Det har gått åt en del resurser till introduktion och upplärning och två medarbetare har gått utbildningen Tillsyn A hos MSB. MSB har under 2023 inte kunnat erbjuda det antalet platser på utbildningen som brandförsvaret skulle behövt för att uppfylla behovet. Det innebär att ytterligare tre medarbetare kommer behöva genomföra utbildningen under 2024 vilket påverkar resultatet. Arbetet med registervård samt att komma i fas med antalet genomförda tillsyner har pågått under året.

Arbetet med tillsynerna har prioriterats och antalet genomförda tillsyner under året är det högsta som genomförts. Arbeta för att ta reda på hur lång tid en tillsyn bör ta för att kunna säkerställa resurser har pågått de senaste åren och årets resultat visar att planeringen i stort sett stämmer överens med verkligheten och måluppfyllnaden.

Anpassning av tillsynsverksamheten utifrån nya tillsynsföreskrifter.

Status
Färdig

Kommentar:

Implementering av tillsynsplanen har pågått inom verksamheten under 2023 och ett stort arbete med registervård har genomförts. Vägledning och checklistor har tagits fram för att säkerställa ärendehantering och underlätta och effektivisera för handläggare. Introduktion av flertalet nya medarbetare har genomförts för att säkerställa resursbehovet för att möta kraven i de nya tillsynsföreskrifterna. Det pågår fortfarande arbete med tillsynsregistret och säkerställande av att de verksamheter som omfattas av tillsynsföreskriften finns med i registret där samverkan med alla tre kommuner pågår för att identifiera dessa.

Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Status
Färdig

Kommentar:

Arbetsrutiner och vägledningar har setts över och reviderats under året för att säkerställa ärendehantering för tillsyn enligt LBE. Under året har tillsyn av verksamheter med explosiva varor prioriterats. Stor samverkan har skett med andra räddningstjänster för att hitta det mest effektiva sättet för den här typen av tillsyner. Utvärdering av resultatet från dessa kommer ske under 2024.

Tillståndsansökningar enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret ligger i fas med inkomna tillståndsansökningar. Rutiner och vägledningar har setts över och reviderats för att säkerställa och effektivisera ärendehantering.

Rengöring och brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status
Färdig

Kommentar:

Avtalen med de tidigare entreprenörerna i respektive kommun upphörde 2023-11-30 och från 2023-12-01 har en ny entreprenör tagit över uppdraget att utföra sotning och brandskyddskontroll i alla tre kommuner. Arbetsrutinerna kopplat till sotningsverksamheten har setts över och reviderats under året för att kvalitetssäkra arbetet med sotningsverksamheten. Uppstart och avstämningar har genomförts med den nya entreprenören för att säkerställa att arbetet med rengöring och brandskyddskontroll fortsätter på ett kvalitetssäkert sätt vid avtalets start.

Dokumentation från de tidigare entreprenörerna har samlats in och överlämnats till den nya entreprenören. Under 2024 kommer löpande avstämningar genomföras med den nya entreprenören för att säkerställa att de tar sig an uppdraget på förväntat sätt.

Säkra och effektiva räddningsinsatser.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att se över investeringsbehovet för både utrustning och fordon för att säkerställa att brandförsvaret kan genomföra effektiva och säkra räddningsinsatser. Ett utvecklingsråd med representation från alla operativa befattningar har återkommande möten med fokus på utveckling av taktik och metoder för att organisationen ska bli ännu bättre på att genomföra räddningsuppdrag.

Under året har brandförsvaret genomfört säkra och effektiva räddningsinsatser.

Erfarenhetsåterföring efter genomförda räddningsinsatser.

Status
Färdig

Kommentar:

Efter räddningsinsatser genomförs utvärderingar med metoden AAR, After Action Review. Förbättringsförslag följs upp på brandförsvarets utvecklingsråd, förbättringsförslag och utvecklingsmöjligheter som framkommer genomförs efter prioritering. Genomförda utvärderingar läggs ut på intranätet för alla medarbetare att läsa.

Larm- och insatsplanering för effektiva räddningsinsatser.

Status
Färdig

Kommentar:

Utveckling av larm- och insatsplanering sker löpande och under året genomfördes utökade bostadsområdesbesök i kommunerna. Vid dessa besök tas uppgifter fram som ligger till grund för larm- och insatsplanering. Arbetet genomförs av brandmän och styrkeledare vid heltidsstationerna.

Utbildning och övning av uttryckande personal för att säkerställa kompetens och förmåga att hantera räddningsinsatser.

Status
Färdig

Kommentar:

Årligen planeras och genomförs övning och utbildning för att säkerställa att lagkraven möts samtidigt som kompetensen utvecklas hos personalen. Omvärldsbevakning bidrar till att se behov av utbildningsinsatser kopplat till den utveckling som sker i samhället. Under året har samverkansövningar genomförts med tre närliggande räddningstjänster.

Utveckling av verksamhetens effektivitet och kvalitet med stöd av digitala hjälpmedel och innovativa räddningsverktyg.

Status
Färdig

Kommentar:

Årligen planeras och genomförs övning och utbildning för att säkerställa att lagkraven möts samtidigt som kompetensen utvecklas hos personalen. Omvärldsbevakning bidrar till att se behov av utbildningsinsatser kopplat till den utveckling som sker i samhället. Under perioden har samverkansövningar genomförts med tre närliggande räddningstjänster.

Utvecklingen av räddningsverktyg går ständigt framåt och vi har nära kontakt med olika aktörer. Brandförsvarets utvecklingsråd genomför löpande omvärldspaningar för att se om några nya verktyg eller metoder har dykt upp. Till exempel har batteridrivna verktyg för trafikolyckor, undervattenskameror för sök i vatten vid drunkningstillbud samt hjälmkameror till befäl införskaffats. Hjälmkamerorna används för individuell utveckling samt lärande för verksamheten.

Brandförsvaret arbetar tillsammans med Uppsala universitet som avser att söka EU-medel för att driva ett projekt kring autonom drönarteknik för skogsbränder.

Registervård i brandförsvarets digitala verksamhetssystem samt uppdatering av register över tillsynsobjekt enligt ny tillsynsplan har pågått under året för att effektivisera tillsynsverksamheten. Mallar och vägledningar för att underlätta handläggning har utvecklats. Till exempel har arbete pågått under året för att möjliggöra att expedieringar ska kunna genomföras digitalt för att underlätta handläggning samt minska antalet utskrifter.

Stadsbyggnadsförvaltningen i Uppsala kommun undersöker om viss information kan skickas automatiskt från dem till brandförsvaret för att effektivisera verksamheten och minska risken för mänskliga misstag.

Utveckling av övningsanläggningarna med fokus på operativ förmåga och ökad miljöhänsyn.

Status
Påbörjad

Kommentar:

Befintliga övningsobjekt utvecklas kontinuerligt efter behov, den planerade utvecklingen för övning av soteld samt effektivare vattenapplicering har dock blivit försenad på grund av introduktion av ny medarbetare samt mycket övningsplanering utifrån nya arbetstidsregler. Upphandling av en övningsanläggning i Tierp har förberetts.

Samarbete med andra aktörer för att stärka den förebyggande förmågan.

Status
Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret har samarbete med andra räddningstjänster, både inom räddningsregionen och inom 100 000-nätverket för att dela och ta del av andras erfarenheter för att stärka den förebyggande förmågan.

Samarbete sker även med Länsstyrelsen och kommunala förvaltningar för att utveckla det förebyggande arbetet.

Samarbete med andra aktörer för att stärka den operativa förmågan.

Status
Färdig

Kommentar:

Samarbetet i räddningsregionen fortsätter att utvecklas. Gemensamma ledningsutbildningar har genomförts under perioden. Särskilt fokus har lagts på de förändringar om ledning av räddningsinsatser som ändringar i lagen och nya föreskrifter leder till. Nya arbetssätt har utvecklats gemensamt inom räddningsregionen.

I ett gemensamt projekt vill regionens räddningstjänster skapa samsyn avseende vilka rekryteringskrav som ska gälla för brandmän. Projektet omfattar också att skapa samsyn om årliga fysiska tester och en gemensam riktlinje för fysisk träning för brandmän.

Brandförsvaret engagerar sig också i MSB:s arbete för utveckling av metod och teknik vid räddningsinsatser.

Samarbete med främst andra kommunala förvaltningar och polisen för att förebygga social oro.

Status
Färdig

Kommentar:

Utbildningsinsatser till skolelever genomförs regelbundet, och särskilda informationsträffar genomförs efter brandtillbud. Ibland genomförs informationsinsatserna tillsammans med polis och ambulans.

Brandförsvaret deltar också i Uppsala kommuns arbete med gemensam lägesbild genom att veckovis rapportera eventuella anlagda bränder.

Genomför riskanalys som underlag för kommande handlingsprogram

Status
Påbörjad

Kommentar:

En arbetsgrupp har tagit fram en ny riskanalys. Riskanalysen färdigställs i början av 2024.

Medarbetare som genomför räddningsinsatser har god förmåga att arbeta förebyggande

Status
Färdig

Kommentar:

Befäl och brandmän som är heltidsanställda genomgår grundläggande utbildning i förebyggande arbete.

Mål 5 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

Riskbilden påvisar behov av utveckling inom området krisberedskap och civilt försvar för brandförsvaret. Förmågan behöver stärkas betydligt inom dessa områden. Ytterligare inriktningar och anvisningar från staten blir viktiga. Räddningsnämndens ambition är att brandförsvaret vid en krissituation ska kunna verka självständigt under åtminstone en vecka.

Status
Färdig

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering, skalskydd, samband och rutiner för krisberedskap.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse, MSB och andra räddningstjänster.

Nämndens åtgärder

Uthållighet att verka vid samhällsstörningar.

Status

Färdig

Kommentar:

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar.

Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation under 2022 och 2023. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering, skalskydd, samband och rutiner för krisberedskap.

Brandförsvaret har genomfört arbetet utifrån Uppsala kommuns vägledning för kontinuitetshantering och åtgärder vidtas.

Krisberedskap var en del av årets utbildningsveckor för insatsledare och regionala insatsledare.

I samråd med kommunerna och länsstyrelsen lämnades en ansökan om utökning av antalet VMA-tyfoner in till MSB under 2022. Under 2023 har ärendets status hos MSB följts upp.

Brandförsvaret deltar i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys, styrel mm.

Under våren genomfördes en krisövning i samband med SAMÖ23 för brandförsvarets krisorganisation. Brandförsvaret har även deltagit i en dammhaveriövning som anordnades av Länsstyrelsen.

Ett fullgott säkerhetsskydd.

Status

Färdig

Kommentar:

Säkerhetsskyddsanalysen har reviderats, en säkerhetsskyddsplan har beslutats och åtgärder genomförs.

Utveckling av förmågan att verka vid höjd beredskap.

Status

Färdig

Kommentar:

Kunskapshöjande aktiviteter har genomförts. Övningarna under vårens rökövningsveckor genomfördes med scenario för höjd beredskap. Under vårens och höstens befälsdagar var en viktig

del räddningstjänst under höjd beredskap. Operativ personal har genomgått MSB:s webbutbildning i explosiva hot.

En inventering av materiel och utrustning har genomförts. Arbete pågår med brandförsvarets krigsorganisation.

Arbetet gällande krigsbranddammarna pågår för att tydliggöra ansvaret för dammarna och deras status.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse, MSB och andra räddningstjänster. Brandförsvaret deltar med personal i MSB:s projekt om ledning av räddningstjänst under höjd beredskap.

Utveckling av samarbete med myndigheter och frivilliga resurser.

Status
Färdig

Kommentar:

Utbildning och övning av det nya värnet som organiserats i samarbete med LRF Östhammar har genomförts under perioden. Samarbetet med Länsstyrelsen angående organisering av frivilliga resurser som är tänkta att användas i såväl fredstid som under höjd beredskap fortsätter. Resurserna kan bland annat vara behjälpliga vid skogsbränder. Kamratföreningen "Röde hanen", som utgörs av pensionerade brandbefäl och brandmän, är beredda att bistå vid eventuella skogsbränder eller andra större påfrestningar på samhället.

Mål och inriktningar från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet får hela kommunen att leva.

Uppsala kommun, Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God välfärdsleverans.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Nämnden har en långsiktig ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt med att få sin verksamhet socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Nämndens verksamhet består till stor del av räddningstjänst som är till för alla som bor, verkar och vistas i kommunerna. Nämndens resurser fördelas könsneutralt.

Uppdrag 1

Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Status

Färdig

Brandförsvaret har effektiviserat sin handläggning och administration i tillsyns- och bygglovsprocesserna. En ny vägledning för tillsyners utförande har implementerats under året i syfte att underlätta ärendehantering. Det är en av anledningarna till att antalet genomförda tillsyner ökade under året. Räddningsnämnden följer månadsvis upp antal genomförda tillsyner.

Åtgärder

Effektivisera tillsynsverksamheten.

Status

Färdig

Under året har en ny vägledning implementerats i syfte att underlätta och kvalitetssäkra ärendehantering. Introduktionen av nya medarbetare har utvecklats, och vägledningen har underlättat det arbetet.

Nya arbetsrutiner har effektiviserat tillsynsverksamheten. Interna utbildningsinsatser har genomförts för att öka tillsynsföräntarnas kunskaper i syfte att kvalitetssäkra och effektivisera ärendehantering.

Ett stort arbete med tillsynsregistret har genomförts under året i syfte att säkerställa att tillsyn genomförs på rätt ställen. Resursbehov och tidsåtgång för tillsyner har beräknats för att säkerställa att tillräckliga resurser finns för uppdraget.

En god planering och uppföljning av verksamhet och ekonomi.

Status
Färdig

Nämnden har en god planering och uppföljning av verksamheten och ekonomin. Månadsuppföljningar beslutas i nämnden och rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Förutom månadsuppföljningar görs två delårsuppföljningar och en årsredovisning som också rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Nämndens verksamhet planeras främst genom att besluta om ett Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner beslutar om handlingsprogrammet varje mandatperiod. Nämnden planerar sedan sin verksamhet genom att årligen ta fram en verksamhetsplan utifrån handlingsprogrammet, tilldelade kommunbidrag, övrig styrning från de tre kommunerna och gällande lagstiftning.

Uppdrag 3

Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande

Status
Färdig

Brandförsvaret har under året framför allt fokuserat på utveckling av digitala tjänster för utbildning. En digital lärplattform utvecklas för att underlätta, kvalitetssäkra och effektivisera utbildningsverksamheten.

Åtgärder

Utveckla digitala tjänster inom utbildningsverksamheten och tillsynsverksamheten.

Status
Färdig

Brandförsvaret arbetar aktivt tillsammans med leverantör för att utveckla det digitala verksamhetssystemet. Detta bidrar bland annat till att det succesivt skapas enklare och mer effektiva digitala arbetssätt för tillsynsprocess och tillståndprocess.

Inom tillståndshanteringen samt soptningsprocessen har digitala formulär utvecklats för att underlätta för den enskilde. Arbeta med att förbättra dessa pågår löpande. Inom tillsyn kan digitala platsbesök genomföras om möjligt för att underlätta vid behov.

Arbetet med utvecklingen av processen för expedieringar har kommit framåt under året och inom kort förväntas beslut kunna expedieras digitalt, vilket kommer att underlätta både för handläggare inom brandförsvaret samt mottagaren av beslut.

Den interna utbildningsverksamheten digitaliseras löpande. Alla förstudier för utbildning av beredskapsbrandmän ligger numer på Uppsala kommuns digitala lärplattform. De digitala delarna av 2024 års övningar för brandförsvarets RiB-organisation kommer att genomföras i lärplattformen, detta förväntas underlätta både för enskilda brandmän men även för uppföljning. Slår detta väl ut är intentionen att även göra detta för heltidsanställda medarbetare.

Uppdrag 4

Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen

Status
Färdig

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs enligt plan och följs upp i facklig samverkan. Introduktionen av nya chefer och medarbetare har utvecklats, och ett större fokus läggs på värdegrund och arbetsmiljö. Åtgärder för att utveckla ledarskap och medarbetarskap pågår.

Förändrade pensionsvillkor för medarbetare i utryckningstjänst och nya arbetstidsregler påverkar brandförsvarets arbete med kompetensförsörjning på kort och lång sikt, och arbete pågår kontinuerligt för att utveckla brandförsvarets kompetensförsörjningsplan.

Åtgärder

Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och ett hållbart arbetsliv.

Status
Färdig

Sjukfrånvaron ligger stabilt på en acceptabel nivå. Andelen medarbetare med hög korttidssjukfrånvaro har sjunkit under en rullande 12-månadersperiod och ingen medarbetare har behov av en särskild plan. För långtidssjukskrivna medarbetare har plan för återgång i arbete fungerat väl initialt. De medarbetare det berör är alla igång med anpassat arbete för att successivt kunna öka sin arbetsförmåga.

RIB-organisationen har genomfört en enkätundersökning där medarbetarna fick möjlighet att svara på frågor kopplade till deras arbetsmiljö. Inga allvarliga brister är identifierade och arbetet med att omhänderta resultatet på respektive station påbörjas efter årsskiftet.

Resultatet från årets medarbetarundersökning för heltidsanställda visar en positiv trend inom alla indexområden. Inga alarmerande signaler som kräver snabba åtgärder har identifierats. Däremot visar undersökningen att medarbetare, främst chefer, har svårt att hinna med sina arbetsuppgifter under ordinarie arbetstid samt ett något lägre resultat på frågan om man kan koppla av från arbetet under sin lediga tid. För att förebygga ohälsa kommer dessa indikatorer att omhändertas i samband med det kommunövergripande arbetet med chefers förutsättningar.

Två stora förändringar har aktualiserats under året: revidering av särskild avtalspension för medarbetare i utryckningstjänst, möjligheten att gå i pension vid 58 års ålder för operativ personal begränsas, samt nya direktiv rörande dygnsvila vilket påverkar de scheman förvaltningens operativa personal arbetar utifrån. Båda förändringarna har stor påverkan på medarbetares och chefers arbetsmiljö. Ett av de viktigaste verktygen för att stävja oro har varit att arbeta med öppen, tydlig och kontinuerlig information, både genom öppna informationsmöten samt information på intranätet.

Arbetet med nya scheman har byggt på delaktighet och medarbetarna har haft god insyn och möjlighet att komma med förslag och synpunkter. Förändringarna med de nya reglerna påverkar flexibiliteten vid schemaläggning vilket i sin tur påverkar förutsättningarna till effektiv planering av arbetstid.

Förvaltningen kommer att ta fram en rutin för hur kompetensutveckling för operativ personal ska implementeras i den löpande medarbetardialogen. Rutinen kommer att bygga på de långsiktiga behov som identifieras i förvaltningens kompetensförsörjningsplan. Rutinen ska tas fram under hösten.

Systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs enligt plan. Både arbetsplatsträffar och enskilda avstämningar genomförs regelbundet och arbetsmiljö och arbetsbelastning är viktiga delar i dessa möten. Kontorsanpassningar har genomförts på Rosendals och Fyrislunds brandstation för att säkerställa kontor som ger förutsättningar för en bra arbetsmiljö.

För medarbetare som inte arbetar med schemalagd utryckningstjänst finns goda möjligheter till balans mellan privatliv och arbetstid genom den nya möjligheten till tillitsbaserad ramtid. Medarbetare har också möjlighet till arbete hemifrån i den mån verksamheten tillåter det.

Då medarbetare finns på olika fysiska plaster ordnas gemensamma aktiviteter för att öka sammanhållning och stärka medarbetarskapet. Fysisk aktivitet uppmuntras.

Uppdrag

KVAR FRÅN 2019: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering

Status
Färdig

Räddningsnämnden har under året fastställt en informationshanteringsplan.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: att uppdra till samtliga förvaltningschefer att göra en översyn av chefers organisatoriska förutsättningar.

Status
Färdig

Chefer vid brandförsvaret bedöms ha goda organisatoriska förutsättningar. Ingen chef har 30 eller fler medarbetare. Alla chefer har möjlighet till regelbunden dialog både med sina medarbetare och sin närmaste chef.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: att uppdra till samtliga förvaltningschefer att göra en analys av nuläge och önskat läge gällande antal medarbetare per chef och ta fram en plan för implementering och ekonomiska konsekvenser av implementeringen

Status
Färdig

Ingen chef vid brandförsvaret har fler medarbetare än vad som bedöms lämpligt. Alla chefer har goda möjligheter till regelbundna samtal med sina medarbetare. Vid undersökning av chefernas förutsättningar framkom synpunkter på att administration tar mycket tid och att det finns önskemål

om bättre systemstöd. Införandet av nya arbetstidsregler och förändrade pensionsvillkor inom räddningstjänsten har under haft stor påverkan på chefernas förutsättningar.

Nämndmål 1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv (Gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål)

Status
Färdig

De åtgärder som planerats under året har genomförts.

Kompetensutveckling av medarbetare i syfte att stärka brandförsvarets förmåga samt att ge medarbetare möjlighet att utvecklas i sina roller är en viktig del. Då medarbetare finns på olika fysiska plaster ordnas gemensamma aktiviteter för att öka sammanhållning och stärka medarbetarskapet. Fysisk aktivitet uppmuntras. Arbetsplatserna ska vara inkluderande där medarbetarna är delaktiga i verksamhetsutvecklingen.

Arbete pågår tillsammans med andra räddningstjänster i räddningsregionen för att se över rekryteringsprocessen och säkerställa relevanta fysiska tester och utveckla den fysiska träningen för ett hållbart arbetsliv.

Åtgärder

Strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Status
Färdig

Analys av förvaltningens plan för kompetensförsörjning är genomförd. Nya direktiv för dygnsvila kommer att kunna påverka medarbetarnas vilja och möjlighet att arbeta kvar. Nya scheman är framtagna och eventuella effekter av dessa förändringar kommer att synas under första kvartalet 2024.

Ett annat viktigt strategiskt område som identifierades i kompetensförsörjningsplanen är förmågan att verka hållbart över tid vid höjd beredskap eller allvarliga samhällsstörningar.

Personer med olika kön, sexuell läggning och bakgrund attraheras av att arbeta vid Uppsala brandförsvaret.

Status
Färdig

Brandförsvaret strävar efter att kontinuerligt visa en varierad bild av vilka som arbetar på brandförsvaret. En ”prova på-dag” för kvinnor har anordnats, det fanns stort intresse för att delta. Medarbetarundersökningen visar en upplevd positiv bild av att arbeta inom Uppsala brandförsvaret oavsett kön, sexuell läggning och bakgrund.

Chefer har genomgått en kommungemensam mångfaldsutbildning. Det finns inga anmälda händelser kopplat till kränkningar eller diskriminering.

Arbetsmiljön är inkluderande för alla och det råder aktiv nolltolerans mot diskriminering och kränkningar.

Status
Färdig

Brandförsvaret har väl kända regler om inkludering och aktiv nolltolerans mot kränkningar för alla arbetsplatser. Arbetet följs upp vid chefsdagar och medarbetardialoger.

Medarbetarundersökningen visar en upplevd positiv bild av att arbeta inom Uppsala brandförsvaret och index på frågan om arbetet är fritt från kränkning från kollegor, medarbetare eller chef är 93 %. Det finns inga anmälda fall av kränkande särbehandling.

Alla chefer har genomgått en mångfalds- och inkluderingsutbildning.

För att bibehålla och skapa förutsättningar för en inkluderande arbetsmiljö har en förvaltnings-specifik introduktionsplan för nya medarbetare tagits fram.

Uppsala brandförsvaret levererar en jämlik service till de som bor eller vistas i våra kommuner.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret kommer vara delaktiga i en studie som MSB leder. Studien om jämlikt bemötande kommer genomföras av Mälardalens universitet.

Nämndmål 1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap (Gemensamt HR-nämndmål)

Status
Färdig

De åtgärder som planerats under året har genomförts.

Medarbetare ges möjlighet att delta i olika verksamhetsprojekt och insatser görs för att utveckla verksamheten utifrån medarbetares idéer och förslag. Chefer och medarbetare har täta dialoger. Ledarskapet utvecklas genom kontinuerliga personliga uppföljningar med cheferna, individuella utvecklingsplaner samt genom gemensamma chefsdagar.

Åtgärder

Utveckling av ledarskap och medarbetarskap som främjar trygghet, tydlighet, och tillit.

Status
Färdig

Brandförsvaret har en ledarprofil som beskriver både ledarskap och medarbetarskap inom brandförsvaret. Vid medarbetardialoger pratar chef och medarbetare tillsammans om förväntningar på varandra och förtydligar vilka förväntningarna är. Ledarskapet utvecklas genom kontinuerliga personliga uppföljningar med cheferna samt genom strukturerade chefsdagar och individuella utvecklingsplaner. En kortare utbildning i förändringsledning har genomförts under året.

Medarbetare engageras i att ta fram underlag till nämndens verksamhetsplan, samt att bryta ner verksamhetsplanen i mål för respektive enhet. På detta sätt skapas förståelse för vilken verksamhet nämnden prioriterar, vilket kan genomsyra enskild medarbetares planering av sitt arbete.

Arbets sätt inom brandförsvarets avdelningar och enheter skiljer sig åt. Vissa chefer möter sina medarbetare varje arbetspass, medan andra chefer träffar sina medarbetare mer sällan. De chefer som inte leder sina medarbetare dagligen har kommit längre i arbetet med att sätta upp personliga mål för respektive medarbetare i syfte att leda till personlig utveckling och trygghet i sin roll som medarbetare. Medarbetarna arbetar med stor frihet under ansvar och utan detaljstyrning. Regelbundna avstämningar mellan chef och medarbetare hålls för att följa upp hur det går för medarbetare att arbeta mot uppsatta mål och om det finns behov av stöd för att komma framåt. I så stor utsträckning som möjligt ges medarbetare utrymme att delta i olika verksamhetsprojekt, och kreativitet främjas genom att lyssna på medarbetarnas idéer och förslag.

93 % av Brandförsvarets medarbetare svarade att deras närmaste chef visar förtroende för dem som medarbetare i den senaste medarbetarundersökningen.

Två stora förändringar, pensionsavtalet och arbetet med att hantera nya direktiv kopplat till dygnsvila, har utmanat ledarskapet. För att möta de oro och frustration har stort fokus lagts på delaktighet, information och dialog.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Involvera hela kommunorganisationen för att skapa ett vinnande företagsklimat som gör det lätt att starta, driva och låta sitt företag växa här.

Uppsala kommun, Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God samhällsutveckling

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse genom att arbetet med myndighetsutövning bedrivs med stort fokus på att förenkla och underlätta för enskilda.

Uppdrag 10

Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Status
Färdig

Myndighetsutövning och annan handläggning sker med fokus på att hjälpa och underlätta för den enskilde. Arbetet med att utveckla e-tjänster fortsätter. Räddningsinsatser genomförs alltid med stort fokus på att ge bästa möjliga stöd till den som drabbas.

Åtgärder

Dialog med företagarna vid tillsyn och tillståndsärenden.

Status
Påbörjad

Handläggarna kontaktar företagarna inför tillsyn för att förklara vad en tillsyn innebär samt komma överens om en lämplig tid för genomförandet. Vid tillsynsbesöket förklarar handläggaren utifrån vilken lagstiftning vi genomför tillsynen, hela ärendegången samt vad som kommer hända efter besöket. Om brister upptäcks vid tillsynen och åtgärder behöver vidtas utfärdas ett föreläggande. Ungefär två veckor efter att föreläggandet mottagits av verksamheten ringer handläggaren upp verksamheten för att reda ut eventuella frågor och säkerställa att verksamheten förstått innebörden av föreläggandet.

Handläggarna har alltid muntlig dialog med sökanden om ansökan om tillstånd LBE avslås.

Flera medarbetare har under året gått utbildning i företagandets villkor.

Uppdrag 12

Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden

Status
Färdig

Internationellt samarbete pågår i utvecklingen av utbildning och övningsanordningar.

Åtgärder

Utveckla övningsfältet.

Status
Påbörjad

Under 2025-2026 är målet att en ny övningsanläggning för rökdykning ska tas i drift. Anläggningen ska drivas genom eldning av fibröst material (last-pallar) men orsaka minimal miljöpåverkan genom installation av rökgasrening. Planen är även att kunna samla upp det vatten som används för övning och rena detta. Projektet startade redan 2019 i mindre skala när en förevisningsanläggning köptes för test och utvärdering.

Utveckling av befintliga anläggningar sker löpande efter behov, exempel på det är övningar som genomförts med attrapper av oexploderad ammunition. Brandförsvaret ser även över möjligheterna att bygga om andra lokaler på fältet för att effektivare kunna arbeta med drift och underhåll av anläggningar, fordon och utrustning.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Stödja en omställning av samhället utifrån Agenda 2030:s mål om att uppnå en ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och konkretisera hur de ska införlivas i den kommunala verksamheten.

Uppsala kommun, Fokusbål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God samhällsutveckling.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar till målet genom att arbeta mot målen i handlingsprogram för skydd mot olyckor. En viktig del är att nämnden deltar i kommunernas plan- och byggprocesser med fokus på riskhänsyn i samhällsplaneringen och ett hållbart brandskydd.

Uppdrag 15

Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050

Status

Färdig

Anpassning av utbildnings- och övningsverksamhet pågår för att minska utsläpp. Även fordon och transporter ses över.

Åtgärder

Anpassa fordonspark.

Status

Påbörjad

En ny rutin för persontransport inom brandförsvaret har tagits fram och implementerats under 2023, den förtydligar resesätt men kommer också att bidra till ett minskat antal leasade personbilar. Rutinen grundar sig på kommunens övergripande rutin för samma ändamål. Analys av antal och typ av fordon görs löpande, tre personbilar som drivs på el beställdes under 2023 för att ersätta några av de befintliga personbilarna som drivs på bensin och gas.

Dialog med fastighetsägare om möjliga energieffektiviseringar vid nybyggnation och i befintliga fastigheter.

Status

Färdig

Kontinuerlig dialog med hyresvärd om möjliga energieffektiviseringar. En ny brandstation i är klar och där installeras solceller på taket. Nya brandstationer planeras i Knutby, Skärplinge och Söderfors och där ska också solceller på taket installeras. Utbyte av armaturer till led-belysning på brandstationerna i Uppsala tätort görs tillsammans med fastighetsägaren.

Utveckla övningsanläggningar och övningsmetoder.

Status

Färdig

Befintliga övningsobjekt utvecklas kontinuerligt efter behov. Övningsscenarion, där vår operativa personal övar rökdykning, uppdateras för att skapa utvecklande övningar med fokus på säkrare och effektiva insatser.

Minska antalet resor

Status

Färdig

Resor och transporter samordnas i större utsträckning. Vid ärenden som inte är brådskande uppmuntras till användning av el-cykel och resor med kollektivtrafiken. Samåkning sker i större omfattning och handläggare planerar in fler ärenden i samma område under samma resa. När det finns möjlighet väljs digitala möten.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Arbeta förebyggande för att minska utanförskap.

Uppsala kommun, Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God samhällsutveckling.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämndens arbete för skydd mot olyckor bidrar till måluppfyllelse.

Uppdrag 27

Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Status

Färdig

Arbete för att stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar samt att stärka förmågan till räddningstjänst under höjd beredskap pågår. Samarbetet inom kommunen har utvecklats, bland annat i arbetet med krigsorganisation och försörjningsberedskap.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse och andra räddningstjänster.

Åtgärder

Se handlingsprogrammet mål 5, Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.

Status
Färdig

Se handlingsprogrammet mål 5, Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.

Uppdrag 20

Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Status
Färdig

Brandförsvaret bidrar bland annat genom möten med skolelever på högstadiet. Brandförsvaret deltar också vid andra samarbeten, till exempel fritidsaktiviteter för unga.

Brandförsvaret har också, i enlighet med ny lagstiftning utvecklat samarbetet med Polisen avseende ansökningar för hantering av explosiva varor.

Åtgärder

Se åtgärder under mål 1 och 4 i handlingsprogrammet.

Status
Färdig

Se åtgärder under mål 1 och 4 i handlingsprogrammet.
Planerade åtgärder har genomförts.

Uppdrag 23

Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända

Status
Färdig

Nämndens kärnverksamhet bidrar inte särskilt till uppdraget. Brandförsvaret bidrar till SFI-utbildningar med information om brandskydd och brandförsvaret.

Åtgärder

Information om brandskydd och brandförsvaret till nyanlända.

Status
Färdig

Som en del av samhällsorienteringen som erbjuds av kommunerna hålls informationsmöten om brandförsvaret och brandskydd. Beroende på målgruppens språkkunskaper genomförs utbildningen med tolk eller på engelska av föreläsaren.

Uppdrag 24

Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Status
Färdig

Brandförsvaret rycker ut vid hot om suicid tillsammans med polis och ambulans. Sedan några år tillbaka är brandförsvarets medarbetare utbildade i akut omhändertagande av suicidal person.

En utbildningsinsats för medarbetare vid brandförsvaret har genomförts. Utbildningen omfattade varningstecken för psykisk ohälsa och vad man kan göra för att stötta. Genom samtalsövningar ges möjlighet att öva på hur man kan agera när någon har det svårt.

Brandförsvaret har också utvecklat krisstödet till egen personal efter svåra räddningsinsatser.

Åtgärder

Stöd till medarbetare vid svårare räddningsinsatser och traumatiska händelser.

Status
Färdig

Brandförsvaret har särskilt utbildade "kamratstödjare" för att vara behjälpliga och genomföra avlastande samtal efter svårare räddningsinsatser och traumatiska händelser. Utöver de egna kamratstödjarna finns akut hjälp att få genom företagshälsovården när det behovet finns.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: Uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut

Att-sats: att uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut.

Beslutsunkten ingick i: Inriktning avseende Uppsala kommuns agerande med anledning av kriget i Ukraina (KSN-2022-00704).

Sammanträde: KS 2022-03-09

Följs upp från och med augusti 2022.

Status
Färdig

Brandförsvaret har sett över analoga rutiner i händelse av att kritiska digitala funktioner slås ut. Brandförsvaret deltog också vid den nationella samverkansövningen SAMÖ 2023 i mars månad.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: I dialog inom kommunen vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden med anledningen av kriget i Ukraina.

Att-sats: att uppdra åt kommunledningskontoret att vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden.

Att-sats: att hemställa till övriga nämnder och bolagsstyrelser att i dialog med kommunledningskontoret göra detsamma.

Besluts punkten ingick i: Inriktning avseende Uppsala kommuns agerande med anledning av kriget i Ukraina (KSN-2022-00704).

Sammanträde: KS 2022-03-09

Följs upp från och med augusti 2022.

Status
Färdig

Arbetet med att stärka brandförsvarets krisberedskap och förmåga att verka under höjd beredskap har fortgått under året. Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation under 2022 och 2023. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering och skalskydd.

Resultat 2023

Räddningsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2023	Resultat		
		Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Tierps kommun	30	0	0	0
Uppsala kommun	196	1	0	1
Östhammars kommun	31	0	0	0
Nämnden totalt	257	2	1	1

Uppsala kommun:

Räddningsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2023	Resultat		
		Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Infrastruktur, stadsbyggnad m.m	196	1	0	1
Nämnden totalt	196	1	0	1

	KF-budget 2023	Bokslut 2023	Bokslut 2022	Helårsprognos 202308
Investeringar	17	16	14	17

Nämndens analys - sammanfattning

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner där Uppsala kommun är värdkommun.

Kostnaden för den politiska verksamheten består till största del av arvoden till nämndens ledamöter och lön för nämndsekreterare och verksamheten har en ekonomi i balans.

Det ekonomiska resultatet för nämndens hela verksamhet är 2 mnkr. Nämnden har därmed ett mindre överskott för 2023.

Den främsta förklaringen till överskottet är att nämnden fått ökat kommunbidrag för vissa åtgärder där nämnden inte haft kostnaden för dessa åtgärder fullt ut under 2023. Det är för ökad lokalhyra för ny brandstation i Almunge 1,1 mnkr, ökad lokalhyra för renovering av Östhammars brandstation 0,4 mnkr, ökad lokalhyra för renovering av kontor vid övningsfältet 0,8 mnkr och för ökad kostnad för brandvattenpostnät 0,5 mnkr. Totalt är det 2,8 mnkr som nämnden fått i ökat kommunbidrag där nämnden ännu inte haft motsvarande kostnad.

Intäkterna är något högre än budget och beror främst på en ersättning av ett byggprojekt där nämnden först tagit kostnaden och sedan fått ersättning för projektet av fastighetsägaren.

Lönekostnaderna är något lägre än budget och beror på en bra personalplanering och vakanta tjänster. Lokalhyreskostnaderna följer i stort budgeten. Fastighetskostnader är högre än budget främst på grund av kostnad för ett byggprojekt där nämnden först tagit kostnaden och sedan fått

ersättning för projektet av fastighetsägaren. Övriga verksamhetskostnader är högre än budgeterat främst beroende på inköp av Rakelapparater och kringutrustning till Rakelapparater. Rakel är Sveriges nationella digitala kommunikationssystem för samverkan och ledning och det är MSB som ansvarar för systemet. Brandförsvaret har nu bytt ut ett äldre analogt system för kommunikation och rökdykning till att bara använda Rakel.

Sannolikt kommer vi oftare se mer extremt väder på grund av den globala uppvärmningen och det medför större kostnader för räddningstjänsten. Kostnadsutvecklingen styrs till största del av hur stor beredskap och vilken förmåga kommunerna ska ha för att hantera olyckor och bränder. Teknikutvecklingen med större möjligheter att bättre, säkrare och snabbare genomföra räddningsinsatser innebär även kostnadsökningar. Vinsterna av detta kommer inte nämnden tillgodo i form av minskade kostnader utan det är istället andra stora samhällsvinster med att olyckor och bränder kan undvikas eller att skadorna minimeras. Teknikutvecklingen inom andra områden som elfordon, trähus, solceller ställer också ökade krav på räddningstjänsten som innebär kostnadsökningar för nämnden.

Även befolkningsförändringar styr kostnadsutvecklingen men då mer etappvis beroende på hur och var ökning eller minskning av befolkningen sker. Antal räddningsinsatser har ingen eller väldigt svag inverkan på kostnaden för räddningstjänsten och därmed också på kostnadsutvecklingen.

En återuppbyggnad av det civila försvaret och räddningstjänst under höjd beredskap kommer leda till behov av mer resurser till räddningstjänsten. Här inväntas nationella och regionala anvisningar om hur kommunerna ska genomföra denna förmågeuppbyggnad.

För de kommande tre åren 2024 till 2026 bedöms en ekonomi i balans kunna uppnås med en bibehållen nivå på verksamheten utifrån budgetplanerna från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner som återfinns i Uppsala kommuns Mål och budget 2024.

Nettokostnad per invånare för räddningstjänst (2022):

Kommun	kr/invånare	medel respektive kommungrupp
Tierps kommun	1 303	951
Uppsala kommun	777	774
Östhammars kommun	1 292	1 261

Investeringar

Nämnden har genomfört investeringar för 16 mnkr och har en budget på 17 mnkr. De större investeringarna är brandfordon och brandmateriel.

Bilaga

Indikatorer till mål i handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst

Mål 1, Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik						Mål-sättning	Trend
	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
1. Antal bostadsbränder ¹	153	147	180	178	167	160	↘	→
2. Antal bränder i allmänna byggnader ¹	22	21	28	24	20	22	↘	→
3. Antal matlagningsrelaterade bränder ¹	63	45	49	64	56	57	↘	→
4. Antal eldstadsrelaterade bränder ¹	21	16	19	19	23	21	↘	→

¹ Källa: Egen uppföljning i verksamhetssystemet Daedalos.

Mål 2, Riskgrupper har ett bra brandskydd

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik						Mål-sättning	Trend
	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
1. Antal bränder i vårdboenden, vårdinrättningar, omsorgsboenden ¹	11	7	9	7	8	18	↘	→
2. Antal omkomna i bränder ¹	1	0	4	1	2	1	↘	→
3. Antal skadade i brand ¹	18	18	25	16	17	11	↘	→

¹ Källa: Egen uppföljning i verksamhetssystemet Daedalos.

Mål 3, Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Indikatorer för att mäta måluppfyllelse	Historik						Mål-sättning	Trend
	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
1. Antal räddningsinsatser per 1000 invånare ¹	9,29	8,23	7,05	7,18	6,99		↘	↘

¹ Källa: IDA.

Mål 4, Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Indikatorer för att mäta måloppfyllelse	Historik						Mål-sättning	Trend
	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
1. Larmbehandlingstid Tierp ¹	2,5	2,5	1,9	1,9	2,2	2,3	↘	→
2. Larmbehandlingstid Uppsala ¹	2,4	2,3	2,1	2,1	2,3	2,4	↘	→
3. Larmbehandlingstid Östhammar ¹	2,1	2,2	2,2	1,8	2,0	1,9	↘	→
4. Responstid Tierp ²	15,1	14,9	13,1	13,4	13,2	13,1	↘	→
5. Responstid Uppsala ²	10,4	10,5	10,0	9,7	10,2	10,3	↘	→
6. Responstid Östhammar ²	10,6	12,6	13,1	12,0	11,2	11,6	↘	→
7. Antalet insatser där insatstiden överstiger 20 minuter för första enhet ³	141	107	77	90	93	77	↘	↘
8. Antal räddningsinsatser per 1000 invånare ⁴	9,29	8,23	7,05	7,18	6,99	-	↘	↘
9. Nöjd kund index, NKI Uppsala kommun ⁵	78	75	82	83	84	83		

¹ Källa: KOLADA Larmbehandlingstid: mediantid i minuter från mottaget 112-samtal tills första styrka får larmet

² Källa: KOLADA Responstid: mediantid i minuter från 112-samtal till första räddningstjänstresurs är på plats

³ Källa: Egen uppföljning i verksamhetssystemet Daedalus.

⁴ Källa: IDA

⁵ SKR insikt

Indikatorer till nämndens mål om hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Indikatorer för att mäta måloppfyllelse	Historik						Mål-sättning	Trend
	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
1. Resultat kommungemensam medarbetarundersökning (totalindex)	75	79	82	83	82	86	→	↗
Kvinnor			81	75	80	82		
Män			83	84	82	86		
5. Upprepad korttidssjukfrånvaro (antal personer), 1-5 tillfällen	58	64	84	108	117	81	→	↘
Upprepad korttidsfrånvaro (antal personer) 6 tillfällen eller fler	2	3	5	8	7	1	→	↘

Indikator till uppdraget att öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Indikator	Historik						Mål- sättning	Trend
	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
Antal eldrivna fordon	2	3	3	3	3	3	→	→

Räddningsnämnden
Rapport

Datum:
2024-01-12

Diarienummer:
RÄN-2023-00011

Handläggare:
Elisabeth Samuelsson, Elin Öberg

Avrapportering av internkontrollplan för 2023 Räddningsnämnden

Innehåll

Arbetet med intern kontroll under året	3
Sammanfattning av granskningar	4
Fördjupad redovisning av kontrollmoment.....	6
Kontrollmoment RÄN-2023-00011-6, Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.	6
Genomförd kontroll	6
Resultat av kontroll	6
Åtgärder	7
Kontrollmoment RÄN-2023-00011-7, Kontroll av rutiner kring ifyllande av räddningsinsatsrapporter och hur dessa genererar fakturor för genomförda restvärdesräddningsuppdrag (RVR)	7
Genomförd kontroll	7
Resultat av kontroll	7
Åtgärder	7
Kontrollmoment RÄN-2023-00011-12, Kontroll att representationsfakturor hanteras enligt kommunens riktlinjer.....	8
Genomförd kontroll	8
Resultat av kontroll	8
Kontrollmoment RÄN-2023-00011-13, Kontroll av system och rutiner för hantering av avbrott och störningar	8
Genomförd kontroll	8
Resultat av kontroll	8
Kontrollmoment RÄN-2023-00011-17, Kontroll av kompetensen att kunna granska komplexa lösningar i bygg- och planprocesser.....	9
Genomförd kontroll	9
Resultat av kontroll	9

Arbetet med intern kontroll under året

Nämnden har under året haft fem kontrollmoment i sin internkontrollplan. Kontrollmomenten är framtagna utifrån en riskbedömning som i sin tur har tagits fram med bred förankring i verksamheten. Genom workshops med medarbetare representerade från samtliga enheter inom brandförsvaret har risker för att inte kunna nå uppsatta mål tagits fram, även förslag på åtgärder har diskuterats vid dessa workshops. Förvaltningsledningen har därefter gått igenom riskerna som framkommit och har kompletterat med egna risker och ytterligare förslag på åtgärder. Slutligen har presidiet, en ledamot från Tierps kommun och en ledamot från Östhammars kommun utifrån framkomna risker valt ut förslag på vilka moment som ska ingå i den interna kontrollplanen. Nämnden har sedan beslutat internkontrollplanen.

I valen av kontrollmetoder har hänsyn tagits till jävsproblematik och oberoende genom att säkerställa att den som utför kontrollmomentet inte till vardags arbetar med det moment som ska kontrolleras.

Det finns fler identifierade risker än de som inkluderats i internkontrollplanen, dessa har tagits omhand i verksamheten på annat vis genom verksamhetsplan eller genom direkt åtgärds som exempelvis upprättande av rutiner inom berörda enheter.

Utöver arbetet med kontrollmomenten har brandförsvaret upprättat rutin för *Genomförande av intern kontroll* för att förtydliga arbetet med verksamhetens interna kontroll. Övriga styrdokument för verksamheten har setts över och har vid behov reviderats. Arbeta med intern kontroll pågår löpande under året som en del i det dagliga arbetet för att utveckla och förbättra verksamheten. Generellt ses dessa rutiner och kontroller inte som intern kontroll utan som självklar del av verksamheten, det kan till exempel vara att genomföra och kontrollera föreskrivna övningar för rökdykning, lärande efter insats för att utvärdera arbetet och lära av erfarenheter efter insatser och beslut från tillsyner granskas av två handläggare innan myndighetsbeslut skickas för att säkerställa kvalitén i besluten.

Under 2023 har även en genomlysning gjorts av hur Uppsala brandförsvaret kan, samordnat med internkontrollprocessen, arbeta för att öka kvalité och uppföljning i det dagliga arbetet. Resultatet av den genomlysningen kommer verksamheten att jobba vidare med under kommande år. Exempelvis kommer ledningsgruppen att jobba mer aktivt med uppföljning av riskregistret och därigenom säkerställa att risker omhändertas på ett mer effektivt sätt. Tydligare koppling mellan identifierade risker och verksamhetsplan kommer underlätta vid verksamhetsuppföljning.

Sammanfattning av granskningar

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
1	Det råder oklarhet om vilken information som är viktig för verksamheten samt hur ansvaret för informationen uttrycks vilket leder till att risker inte identifieras och att skyddsåtgärder inte vidtas vilket i sin tur leder till störning eller avbrott i produktionen.	Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.	Kontrollera att delegations- och arbetsordning uttrycker ett mandat och ansvar som stödjer en ändamålsenlig informationshantering.	Granskning är genomförd med mindre anmärkning. Informationshanteringsplanen ej beslutad vid kontrolldatum.	Informationshanteringsplanen ej beslutad vid kontrolldatum men beslutades av nämnden 2023-12-13. Rutin för att informationshanteringsplanen hålls uppdaterad framtagen och beslutad av brandchef 2023-09-11. Kontrollmomentet kommer inte ingå i kommande internkontrollplan utan fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen.
2	Risk för att restvärdesräddningsuppdrag (RVR) inte blir fakturerade på grund av ej rätt ifyllda räddningsinsatsrapporter.	Kontroll av rutiner kring ifyllande av räddningsinsatsrapporter och hur dessa genererar fakturor för genomförda RVR.	Kontroll att händelserapporter blir rätt ifyllda vid RVR-uppdrag. Kontroll att dessa RVR-uppdrag blir fakturerade.	Granskning är genomförd med mindre anmärkning. Rutiner och lathundar är ej uppdaterade men förbättringsarbete är påbörjat.	Slutföra arbetet med genomgång och uppdatering av rutiner, blanketter och lathundar senast den 31 mars. Kontrollmomentet kommer inte ingå i kommande internkontrollplan utan fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen i det löpande, dagliga arbetet.

Nr	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Resultat av granskning	Åtgärd med slutdatum
3	Risk för att representationsfakturer ej hanteras på ett korrekt sätt.	Kontroll att representationsfakturer hanteras enligt kommunens riktlinjer.	Kontroll av representationsfakturer under 2022 och 2023.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. 25 fakturer har granskats. Alla granskade fakturer har hanterats enligt kommunens riktlinjer förutom en faktura där deltagarförteckning saknades, dock fanns syftet i det fallet på fakturan.	Kontrollmomentet kommer inte ingå i kommande internkontrollplan. Fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen
4	Nödvändiga rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar saknas, är okända eller oprövade vilket gör att ett avbrott i informationsförsörjningen medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.	Kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat. Nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade.	Kontrollera att det finns ett dokumenterat underlag (från t.ex. riskanalys, kontinuitetshantering) som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Brandförsvaret har en mycket god egen förmåga att hantera kortare avbrott och störningar av tillfällig karaktär medan det är mer utmanande för verksamheten att hantera långvariga avbrott och störningar men det finns ändå en god beredskap och planer även för dessa typer av avbrott och störningar.	Kontrollmomentet kommer inte ingå i kommande internkontrollplan. Fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen
5	Risk att brandförsvaret inte har tillräcklig kompetens att kunna granska komplexa lösningar i plan och byggprocesserna.	Kontroller av kompetensen att kunna granska komplexa lösningar i bygg och planprocesserna.	Kontroll genom intervjuer med chef och medarbetare vid enheten Riskhantering.	Granskningen är genomförd utan anmärkning. Resultaten visar att det finns en bred kompetens inom och utanför enheten att ta stöd av i komplexa plan- och byggprocesser. Handläggare har specialiserat sig inom vissa frågor och processer vilket höjer kompetensen inom det området och förmågan att hantera komplexa ärenden. Den sammantagna bedömningen är att brandförsvaret har tillräcklig kompetens för att granska ärenden i plan- och byggprocessen.	Kontrollmomentet kommer inte ingå i kommande internkontrollplan. Fortsatt utvecklingsarbetet kopplat till kontrollmomentet tas om hand direkt inom organisationen.

Fördjupad redovisning av kontrollmoment

Kontrollmoment RÄN-2023-00011-6, Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade.

Genomförd kontroll

Kontroll av att ansvaret för information följer verksamhetsansvaret och att informationstillgångar är inventerade. Räddningsnämndens delegationsordning och arbetsordning har setts över avseendenämndens information och om det finns beskrivet något om ansvar för personuppgiftsinformation. Frågor har ställts till projektledare för räddningsnämndens informationshanteringsplan som är under framtagande. Frågor har även ställts till dataskyddsamordnare i verksamheten gällande artikel 30-registret.

Resultat av kontroll

Informationshanteringsplanen ej beslutad vid kontrolldatum.

Chefer och förvaltningsledning går igenom artikel 30-registret varje år för eventuell revidering och komplettering. Registret uppdaterades senast i april 2023 efter det gått genom på ledningsgruppsmöte.

På introduktionsdagen för nyanställda informeras medarbetare om vad en personuppgiftsincident är för något samt vad rutinen är ifall en personuppgiftsincident skulle ske. Det informeras även om vad artikel 30 registret är för något och hur förvaltningen kontinuerligt jobbar med registret. Alla chefer har fått ett särskilt uppdrag att hålla en kortare utbildning om GDPR på ett APT senast under maj 2023. I den utbildningen ingår bland annat information om och kännedom om rutiner vid personuppgiftsincidenter.

I arbetsordningen står vem som ansvarar för nämndens systematiska informationsförvaltning och ansvarig är involverad i arbetet med informationshanteringsplanen. För att säkerställa att den nya informationshanteringsplanen ska vara ett levande, aktuellt dokument och att inte verksamheten tappar någon information och för att se till att man arbetar med aktuell information behöver rutiner tas fram. Detta för att verksamheten ska leva upp till ett tryggt bevarande och säkra informationstillgångarna. Den nya informationshanteringsplanen behöver också etableras och informeras ut i verksamheten så det blir tydligt hur informationen ska förvaltas.

Den som samordnar nämndens arkiv och information är registrator och där finns inarbetade rutiner. I arbetsordningen står vem som är ansvarig vid en begäran om information.

Gällande artikel 30-registret är ansvaret tydligt. Det finns en dataskyddssamordnare som stödjer chefer i arbetet. Det finns rutiner för hur man förmedlar information om registret, personuppgiftsincidenter och hur revideringar görs för att hålla aktuell information. Arbetet är relativt nytt men rutinerna som finns säkerställer att informationstillgångarna inventeras men verksamheten behöver fortsatt information och uppdaterad kunskap.

Åtgärder

Informationshanteringsplanen ej beslutad vid kontrolldatum men beslutades av nämnden 2023-12-13.

Rutin för att informationshanteringsplanen hålls uppdaterad framtagen och beslutad av brandchef 2023-09-11.

Kontrollmoment RÄN-2023-00011-7, Kontroll av rutiner kring ifyllande av räddningsinsatsrapporter och hur dessa genererar fakturor för genomförda restvärdesräddningsuppdrag (RVR)

Genomförd kontroll

Kontroll att händelserapporter blir rätt ifyllda vid RVR-uppdrag. Kontroll att dessa RVR-uppdrag blir fakturerade. Intervju har förts med medarbetare som kvalitetsgranskar och fyller i händelserapporterna. Dessutom har lathundar och rutiner för hur händelserapporter ska fyllas i granskats.

Resultat av kontroll

Flera av arbetsrutinerna för händelserapporteringen är ej uppdaterade och till viss del otydliga vilket kan innebära en risk att händelserapporterna ej fylls i på rätt sätt och att debitering uteblir.

För debitering av RVR-uppdrag på kommunal väg används idag en separat blankett. Blanketten är svårare att fylla i rätt och svårare att följa upp jämfört med andra RVR uppdrag.

Brandförsvaret har identifierat bristerna och förbättringsarbete har påbörjats för att undvika att debitering av dessa uppdrag inte sker som de ska. Brandförsvaret har även tillsatt tre kvalitetsgranskare för att säkerställa att händelserapporterna fylls i på rätt sätt och att RVR-uppdragen debiteras.

Åtgärder

Säkerställa att arbetet med genomgång och uppdatering av rutiner, blanketter och lathundar slutförs.

Kontrollmoment RÄN-2023-000111-12, Kontroll att representationsfakturor hanteras enligt kommunens riktlinjer

Genomförd kontroll

25 fakturor har granskats. Den period som granskats är 2022-01-01 till och med 2023-05-31.

De fem till belopp största fakturorna bokförda på konto 7101 – Representation, externt, de tio till belopp största fakturorna på konto 7111 – Representation, internt och de tio till belopp största fakturorna på konto 7112 – Personalfika, personalgåvor och liknande har granskats.

Resultat av kontroll

Alla granskade fakturor har hanterats enligt kommunens riktlinjer förutom en faktura där deltagarförteckning saknades, syfte fanns dock på fakturan. Fakturan där deltagarförteckning saknades avsåg en pensionsavtackning. Rutinerna för hanteringen av representationsfakturor bedöms utifrån granskningen fungera godtagbart.

Kontrollmoment RÄN-2023-00011-13, Kontroll av system och rutiner för hantering av avbrott och störningar

Genomförd kontroll

Kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat, att nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade samt att det finns ett dokumenterat underlag (från till exempel riskanalys, kontinuitetsshantering) som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar.

Kontrollen är genomförd genom intervju med avdelningschef, verksamhetsutvecklare, servicetekniker och insatsledare. Alla vars arbeten direkt berörs av eventuella avbrott och störningar.

Resultat av kontroll

Kontrollen visar att det finns ett dokumenterat underlag från riskanalys och kontinuitetsshantering som beskriver behovet av rutiner för hantering av avbrott och störningar, att det finns planer för hantering av avbrott och störningar, att rutinerna och planerna är dokumenterade, kända och prövade samt att ett avbrott i informationsförsörjningen inte medför stora störningar i produktionen och svårigheter vid återgång till normal verksamhet.

Brandförsvaret har en mycket god egen förmåga att hantera kortare avbrott och störningar av tillfällig karaktär medan det är mer utmanande för verksamheten att hantera långvariga avbrott och störningar. Kontrollen visar att det ändå finns en god beredskap och planer även för dessa typer av avbrott och störningar. Vid långvariga avbrott och störningar kan brandförsvaret till viss del behöva samarbeta med andra

förvaltningar inom kommunen och andra externa aktörer för att kunna fortsätta bedriva sin verksamhet.

Den sammantagna bedömningen är att granskningen är genomförd utan anmärkning.

Kontrollmoment RÄN-2023-00011-17, Kontroll av kompetensen att kunna granska komplexa lösningar i bygg- och planprocesser

Genomförd kontroll

Kontroll av kompetensen att granska komplexa lösningar i bygg- och planprocesser. Kontroll genom intervju med chef och medarbetare vid enheten Riskhantering. Endast en andel av enheten har intervjuats, och resultatet bör därför ses som ett stickprov. Däremot har de intervjuade en bred representation av olika faktorer inom enheten samt att svaren är mycket samstämmiga, vilket tyder på att resultaten är tillförlitliga.

Följande frågor har ställts till samtliga intervjupersoner:

1. Upplever du att Riskhantering hanterar komplexa lösningar i bygg/eller planprocessen?
2. Kan du ge exempel på komplext plan/byggärende du har hanterat?
3. Hur hanterar ni (extra) komplexa ärenden?
4. Vilka utmaningar ser du i arbetet med granskningen av komplexa lösningar?
5. Har du upplevt att du eller en kollega saknar kompetens för att granska ett ärende?
6. Känner du att du eller någon kollega saknar någon utbildning inom ämnet?
7. Tycker du att du och dina kollegor har tillräcklig kompetens att granska komplexa ärenden i bygg/planprocessen?

Resultat av kontroll

Resultaten visar att det finns en bred kompetens inom och utanför enheten att ta stöd av i komplexa plan- och byggprocesser. Handläggare har specialiserat sig inom vissa frågor och processer vilket höjer kompetensen inom det området och förmågan att hantera komplexa ärenden.

Det finns utmaningar vid nya typer av ärenden, metoder eller nya kombinationer av frågeställningar. Det saknas vägledningar, praxis, erfarenhet eller referensprojekt och många lösningar är kvalitativa och inte kvantitativa. Det gör att handläggarna endast kan ta stöd av varandra och inte förankra deras slutsatser i något kvantitativt.

Brandförsvaret saknar även de beräkningsprogram andra konsulter använder, därför kan brandförsvaret inte granska allt.

Handläggarna i processen känner själva att arbetet är utmanande men hanterbart och upplever att enheten tillsammans med andra anställda på brandförsvaret har tillräcklig kompetens för att granska ärenden.

Den sammantagna bedömningen är att brandförsvaret har *tillräcklig* kompetens för att granska ärenden i plan- och byggprocessen.

Räddningsnämnden
ProtokollsutdragDatum:
2024-02-14

§ 8

Avrapportering av internkontrollplan 2023 RÄN-2023-00011

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna avrapporteringen av internkontrollplan 2023.

Sammanfattning

En sammanfattande avrapportering av kontrollmomenten i nämndens internkontrollplan för 2023.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2024-01-12
- Bilaga 1, Avrapportering av internkontrollplan 2023

Beslutsgång

Ordföranden frågar om det är nämndens mening att besluta enligt liggande förslag och finner att nämnden beslutar så.

Styrelsen och verkställande direktören för Gästrike Vatten AB avger följande årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 2023.

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Bolaget bildades och startade sin verksamhet 2008 och ska enligt gällande bolagsordning

- Bedriva verksamhet som följer av huvudmannskapet enligt lagen om allmänna vattentjänster (vattentjänstlagen) innefattande produktion och distribution av dricksvatten samt avledande och omhändertagande av avloppsvatten samt administration för detta.
- Äga och förvalta aktier i dotterbolag vilka är ägare till ingående kommuners VA-anläggningar.
- Utgöra en kvalificerad resurs i respektive ägarkommuns samhällsplaneringsprocess som direkt eller indirekt berör den kommunala VA-försörjningen samt tillhandahålla kompetens inom dessa områden.

Koncernen

I Gästrike Vatten koncernen ingår förutom moderbolaget Gästrike Vatten AB följande dotterbolag:

- Gävle Vatten AB
- Hofors Vatten AB
- Ockelbo Vatten AB
- Älvkarleby Vatten AB
- Östhammar Vatten AB

Gästrike Vatten AB har sitt säte i Gävle kommun, Gävleborgs län.

Ägarförhållanden

Ägarkommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar äger gemensamt driftbolaget Gästrike Vatten AB. Gävle kommun är majoritetsägare och äger 60% av bolaget och övriga fyra kommuner äger 10% vardera. Anläggningsbolagen är dotterbolag till Gästrike Vatten AB. De ägs till 99% av Gästrike Vatten AB och den resterande procenten innehas av respektive ägarkommun. Respektive ägarkommun utser två styrelseledamöter till Gästrike Vatten AB:s styrelse och samtliga styrelseledamöter i sitt anläggningsbolag.

Verksamheten samt väsentliga händelser i koncernen

Dotterbolagen inom Gästrike Vatten koncernen producerar och distribuerar dricksvatten samt omhändertar och renar avloppsvatten.

Alla medarbetare är anställda i Gästrike Vatten AB. Även system, mobil utrustning inklusive fordon som krävs för VA-verksamheten finns hos Gästrike Vatten AB.

Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning från sina dotterbolag. Kostnader av gemensam karaktär har fördelats utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen: Gävle Vatten AB 71%, Hofors Vatten AB 7%, Ockelbo Vatten AB 3%, Älvkarleby Vatten AB 7% och Östhammar Vatten AB 12%. Kostnader kopplade till de stora investeringsprojekten samt till krav som inte omfattar samtliga bolag belastar respektive bolag direkt och fördelas inte genom fördelningsnyckel från Gästrike Vatten.

Fortsatt utveckling av organisation och arbetssätt har skett. För att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö behöver befintliga lokaler rustas för en god arbetsmiljö och tillfälliga lokaler ordnas. Arbetet har skett utifrån lokalstrategin för att utveckla våra befintliga lokaler och hyra av lokal på kort och medellång sikt. Utvecklingsarbetet drivs utifrån de stora projekten och kostnadsförs därmed främst i Gävle Vatten.

2023 har präglats av utvecklingsarbete, väderhändelser, ökade kostnader i ett fortsatt osäkert ekonomiskt och säkerhetsläge. Intäkterna påverkas av vattenanvändningen, i flera kommuner ser vi minskningar i förbrukningen troligen påverkad av det ekonomiska läget i samhället. Det gör att VA-taxans nivå både ska täcka ökade kostnader och möta lägre intäkter.

Ågardsdialog har genomförts med deltagare från samtliga kommuner med dialog kring nuläge och planeringsförutsättningar för kommande år.

En ny analys visar att ingen av anläggningarna inom Gästrik Vatten omfattas av Säkerhetsskyddslagen i nuläget. Implementering av nytt beslut har påbörjats.

Tillkommande och utökade ärenden och aktiviteter tillsammans med ökade kostnader gjorde att en översyn av pågående och planerade aktiviteter behövde ske under våren för att besluta om vilka aktiviteter som kunde fortlöpa och vilka som behövde flyttas fram till kommande år eller pausas. Under året har kostnaderna ökat vid utförande och tjänster av leverantörer och trenden är att färre anbud lämnas in. Detta visar på vikten av framförhållning och längre anbuds- och genomförandetider.

Baserat på sammanställda uppgifter från inkomna ärenden, juridiska principer samt utredning av skadepunkter har tidigare avsättning i Gävle Vatten AB, i samband med årsbokslut per 2023-12-31, omvärderats till 400 mkr vilket innebär att 150 mkr har kostnadsförts för räkenskapsåret 2023. Utifrån att utbetalning förväntas ske inom 5 år har inte nuvärdesberäkning gjorts. Styrelsen har fattat beslut om begäran av rörelsebidrag från Gävle Kommun om 150 mkr för att möta denna kostnad.

Hållbarhetsupplysningar

En stor del av Gästrik Vattens kärnverksamhet är inriktad på hållbarhet inom miljöområdet. Arbetet för att få in ett bredare perspektiv inom såväl miljö som ekonomi och socialt ansvar utvecklas kontinuerligt.

Medarbetare

För att möta utmaningen med att driva nya omfattande projekt har en ny organisation byggts för att parallellt med den löpande driften driva de stora investeringsprojekten över lång tid. Detta ger även bättre förutsättningar att öka det planerade underhållet och möta nya krav och behov.

Under 2023 har nyrekrytering genomförts enligt plan för att stärka organisationen. Det innebar att vi blev 14 ytterligare medarbetare på Gästrik Vatten. Trots utökning täcker konsulter upp med kompetens och tid inom såväl löpande drift som inom projekt-verksamheten i stor omfattning.

Under våren genomfördes en mer omfattande medarbetarenkät. Resultatet visar att vi är inne i en stor förändring som både skapar otydlighet och frustration tillsammans med ett fortsatt starkt engagemang och förtroende för kollegor och närmsta chef. Åtgärder identifierades och arbetet med åtgärder inleddes under året.

Arbetsmiljö

En god och säker arbetsmiljö är högt prioriterad inom Gästrike Vatten och ett kontinuerligt utvecklingsarbete sker. Utvecklingen avser såväl kompetensutveckling som utvecklade arbetsätt.

Miljöansvar

Verksamheten genomförs av ett hållbarhetsperspektiv, där hänsyn även ska tas till kommande generationers behov av en god VA-försörjning. På så sätt kan vårt vatten hanteras, bevaras och brukas på ett hållbart sätt. Kunskapskrav ställs på entreprenörer och leverantörer och då annan utbildning inom dricksvattenhygien saknas finns en utbildning framtagen av Gästrike Vatten.

Dricksvatten är klassificerat som livsmedel och vattenkvaliteten kontrolleras kontinuerligt genom provtagningar i enlighet med fastställda kontrollprogram. Samtliga vattenprov ligger under fastställda gränsvärden vilket innebär att allt vatten som levererats ut har varit hälsomässigt säkert.

Enligt miljöbalken är avloppsreningsverken i dotterbolagen tillståndspliktiga. För varje tillståndspliktigt reningsverk upprättas ett särskilt miljöbokslut. Alla tillståndspliktiga reningsverken bedöms ha resultat inom gällande villkor utom ett vilket berör Östhammar Vatten.

Risk och osäkerhetsfaktorer

VA-branschen är fortsatt under starkt förändringstryck och står inför den största strukturomvandlingen sedan 70-talet. Klimatförändring, urbanisering och regleringar ställer nya krav. VA-organisationernas roll i samhällsplaneringen utvecklas samtidigt som Va-anläggningarna behöver uppdateras och förnyas. Bland nya krav kan särskilt lyftas förändringar i Lag om allmänna vattentjänster (LAV), införandet av nya dricksvattenföreskrifter/direktiv, revidering av avloppsdirektivet samt ökat fokus på klimatanpassning/skyfall, säkerhet och civilt försvar.

Den regionala utvecklingen är fortsatt stark med viss avmattning lokalt. Fortsatta aktiviteter kopplade till utökad leveranssäkerhet, kvalitet och kapacitet på våra vattenverk och reningsverk utifrån nya krav och behov krävs. Tillsammans med de extremt stora investeringarna Trygg vattenförsörjningen i Älvkarleby och Gävle, Nytt reningsverk i Gävle samt Ökad kapacitet och bättre kvalitet i VA-försörjningen i Östhammar skapar det stora krav på organisationen och ingående kommuner.

Inom hållbarhetsområdet är vattenskydd, hantering av slam, smart vattenanvändning och klimatanpassning av såväl VA-verksamheten som våra städer viktiga områden att arbeta med integrerat med primärkommunernas fysiska planering.

Då investeringsbehovet för såväl re- som nyinvesteringar är stort nationellt inom VA-området såväl som inom övrig teknisk infrastruktur i Sverige blir det extra viktigt att arbeta strategiskt med finansieringsfrågorna.

Under planperioden beräknas rörelsekostnaderna att öka kraftigt, förutom den generella inflationen och ökade krav beror det främst på ökat resurs- och systembehov kopplat till de stora investeringsprojekten inom Gävle Vatten AB och Östhammar Vatten AB som kommer att genomföras. Kostnader kopplade till de stora investeringsprojekten belastar respektive bolag direkt och fördelas inte genom fördelningsnyckel.

Flerårsöversikt (Mnkr)

Koncernen	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	403,5	359,5	330,7	302,2	290,7
Balansomslutning	2 160,0	1 792,4	1 603,6	1 460,9	1 060,1
Investeringar	278,11	222,61	290,14	350,80	107,46
Moderbolaget	2023	2022	2021	2020	2019
Nettoomsättning	146,8	125,2	106,6	108,0	109,7
Balansomslutning	22,5	27,0	22,5	27,5	15,5

Känslighetsanalys

Då Gästrike Vatten AB har full kostnadstäckning genom sina dotterbolag är det av stor vikt att vi aktivt arbetar för en enkel men effektiv verksamhet som inte skapar onödiga kostnader i dotterbolagen. Det ingår även att arbeta med låneportföljen utifrån fastställd finanspolicy och respektive dotterbolags förutsättningar för att minimera ränterisken så långt det är möjligt.

Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktie- kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Minoritets- intresse	Totalt
Belopp vid årets ingång	5 000 000	111 539 079	5 000	116 544 079
Årets resultat		-5 933 459		-5 933 459
Belopp vid årets utgång	5 000 000	105 605 620	5 000	110 610 620

Moderbolaget	Aktie- kapital	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	5 000 000	0	5 000 000
Årets resultat		0	0
Belopp vid årets utgång	5 000 000	0	5 000 000

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

Balanserat resultat	0
Årets resultat	0

Någon vinst eller förlust finns ej att disponera.

Koncernens och moderbolagets resultat och ställning i övrigt framgår av efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalyser med noter.

Koncernens Resultaträkning

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Nettoomsättning	2	403 436 889	359 502 305
Övriga rörelseintäkter	3	169 898 830	7 946 183
		573 335 719	367 448 488
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-89 573 783	-77 935 721
Övriga externa kostnader	4, 5	-298 339 366	-128 456 943
Personalkostnader	7	-106 116 995	-90 279 962
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-60 250 294	-55 774 184
Övriga rörelsekostnader		0	-92 071
		-554 280 438	-352 538 881
Rörelseresultat		19 055 281	14 909 607
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	209 114	158 238
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-22 424 635	-9 449 098
		-22 215 521	-9 290 861
Resultat efter finansiella poster		-3 160 240	5 618 746
Resultat före skatt		-3 160 240	5 618 746
Skatt på årets resultat	10	-2 773 219	-1 292 596
Årets resultat		-5 933 459	4 326 150

Koncernens Balansräkning

Not 2023-12-31 2022-12-31

TILLGÅNGAR

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Koncessioner, patent, licenser, varumärken samt liknande rättigheter

11	974 929	0
	974 929	0

Materiella anläggningstillgångar

Byggnader och mark

12	194 633 505	188 529 303
----	-------------	-------------

Maskiner och andra tekniska anläggningar

13	1 219 318 127	1 032 357 548
----	---------------	---------------

Inventarier, verktyg och installationer

14	19 951 851	23 034 686
----	------------	------------

Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

15	512 201 896	486 262 258
	1 946 105 379	1 730 183 795

Finansiella anläggningstillgångar

Uppskjuten skattefordran

16	5 191 458	7 105 233
	5 191 458	7 105 233

Summa anläggningstillgångar

	1 952 271 766	1 737 289 028
--	----------------------	----------------------

Omsättningstillgångar

Kortfristiga fordringar

Kundfordringar

9 390 794	18 076 207
-----------	------------

Fordringar Gävle kommunkoncern

179 099 085	21 997 505
-------------	------------

Fordringar övriga kommuner

3 267 523	215 306
-----------	---------

Aktuella skattefordringar

0	92 305
---	--------

Övriga fordringar

12 635 472	12 586 900
------------	------------

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

17	3 331 711	2 162 803
	207 724 585	55 131 026

Kassa och bank

18 537	20 417
18 537	20 417

Summa omsättningstillgångar

	207 743 122	55 151 443
--	--------------------	-------------------

SUMMA TILLGÅNGAR

	2 160 014 888	1 792 440 471
--	----------------------	----------------------

Gästrike Vatten AB
Org.nr 556751-1661

7 (29)

**Koncernens
Balansräkning**

Not 2023-12-31 2022-12-31

EGET KAPITAL OCH SKULDER**Eget kapital****Eget kapital hänförligt till moderföretagets
aktieägare**

Aktiekapital		5 000 000	5 000 000
Annat eget kapital inklusive årets resultat		104 549 564	111 539 079
		109 549 564	116 539 079

Innehav utan bestämmande inflytande

Innehav utan bestämmande inflytande 1 061 056 5 000

Eget kapital hänförligt till minoritetsintresset 1 061 056 5 000**Summa eget kapital 110 610 620 116 544 079****Avsättningar**

Övriga avsättningar	22	406 780 000	255 220 000
		406 780 000	255 220 000

Långfristiga skulder

Checkräkningskredit Gävle Kommun	24	632 320 937	412 421 990
Skulder till kreditinstitut		433 662 416	489 518 597
Övriga skulder	25	404 861 488	383 730 173
		1 470 844 841	1 285 670 760

Kortfristiga skulder

Skulder till kreditinstitut		71 787 392	11 737 726
Leverantörsskulder		62 830 082	55 149 677
Checkräkningskredit hos Gävle kommun	24	0	7 973 548
Skulder till Gävle kommunkoncern		4 958 792	2 737 589
Skulder till övriga kommuner		398 910	793 342
Aktuella skatteskulder		635 710	0
Övriga skulder		6 834 312	8 967 216
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	24 334 229	47 646 534
		171 779 427	135 005 632

SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER 2 160 014 888 1 792 440 471

**Koncernens
Kassaflödesanalys**

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	27	-3 160 239	5 618 747
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m	28	233 906 935	93 999 371
Betald skatt		-131 429	-1 165 492
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		230 615 267	98 452 625
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital			
Förändring av kortfristiga fordringar		-155 096 410	-23 726 964
Förändring av kortfristiga skulder		-2 932 121	35 493 910
Kassaflöde från den löpande verksamheten		72 586 736	110 219 572
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-974 929	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-277 137 203	-222 624 018
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	11 490
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-278 112 132	-222 612 528
Finansieringsverksamheten			
Erhållna aktieägartillskott		0	10 000 000
Upptagna lån		259 902 531	116 366 865
Amortering av lån		-54 379 015	-13 958 733
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		205 523 516	112 408 132
Årets kassaflöde		-1 880	15 175
Likvida medel vid årets början			
Likvida medel vid årets början		20 417	5 241
Likvida medel vid årets slut		18 537	20 416

Moderbolagets Resultaträkning

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Nettoomsättning	2	146 312 077	125 254 385
Övriga rörelseintäkter		466 724	529 063
		146 778 801	125 783 448
Rörelsens kostnader			
Handelsvaror		-105 005	0
Övriga externa kostnader	4, 6	-37 521 609	-32 584 634
Personalkostnader	7	-106 116 995	-90 279 962
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-2 255 032	-2 582 252
		-145 998 641	-125 446 848
Rörelseresultat		780 160	336 600
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	8	32 910	2 854
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-649 044	-125 917
		-616 134	-123 063
Resultat efter finansiella poster		164 026	213 537
Resultat före skatt		164 026	213 537
Skatt på årets resultat	10	-164 026	-213 537
Årets resultat		0	0

**Moderbolagets
Balansräkning**

Not 2023-12-31 2022-12-31

TILLGÅNGAR**Anläggningstillgångar****Materiella anläggningstillgångar**

Maskiner och andra tekniska anläggningar	13	567 039	737 863
Inventarier, verktyg och installationer	14	7 176 011	9 845 065
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	15	3 401 108	0
		11 144 158	10 582 928

Finansiella anläggningstillgångar

Andelar i koncernföretag	18, 19	495 000	495 000
		495 000	495 000

Summa anläggningstillgångar 11 639 158 11 077 928**Omsättningstillgångar****Kortfristiga fordringar**

Kundfordringar		147 500	4 375
Fordringar hos koncernföretag		2 482 616	252 928
Fordringar Gävle Kommun		6 763 893	12 959 596
Övriga fordringar		9 950	562 094
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	1 435 348	2 086 843
		10 839 307	15 865 836

Kassa och bank 18 537 20 417**Summa omsättningstillgångar 10 857 844 15 886 253****SUMMA TILLGÅNGAR 22 497 002 26 964 181**

**Moderbolagets
Balansräkning**

	Not	2023-12-31	2022-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>	20		
Aktiekapital		5 000 000	5 000 000
		5 000 000	5 000 000
<i>Fritt eget kapital</i>	21		
Årets resultat		0	0
		0	0
Summa eget kapital		5 000 000	5 000 000
Långfristiga skulder	23		
Skulder till kreditinstitut		1 286 368	2 329 049
		1 286 368	2 329 049
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		1 291 392	2 296 726
Leverantörsskulder		3 030 802	3 296 847
Skulder koncernföretag		5 283	0
Skulder Gävle Kommun		187 857	0
Aktuella skatteskulder		80 637	77 980
Övriga skulder		6 834 312	8 967 216
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	4 780 351	4 996 363
		16 210 634	19 635 132
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		22 497 002	26 964 181

Moderbolagets Kassaflödesanalys

	Not	2023-01-01 -2023-12-31	2022-01-01 -2022-12-31
Den löpande verksamheten			
Resultat efter finansiella poster	27	164 026	213 537
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	28	3 220 358	3 480 157
Betald skatt		-161 369	-177 421
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		3 223 015	3 516 273
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		5 026 529	-6 212 910
Förändring av kortfristiga skulder		-2 421 823	6 889 764
Kassaflöde från den löpande verksamheten		5 827 721	4 193 127
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-3 781 586	-1 749 018
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-3 781 586	-1 749 018
Finansieringsverksamheten			
Amortering av lån		-2 048 015	-2 428 933
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 048 015	-2 428 933
Årets kassaflöde		-1 880	15 176
Likvida medel vid årets början		20 417	5 241
Likvida medel vid årets slut		18 537	20 417

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen och koncernredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Intäktsredovisning

Bolagen följer BFNAR 2003:3 som anger att en inkomst redovisas som intäkt först då det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna som företaget ska få av transaktionen kommer att tillfalla företaget.

I enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) får avgifterna inte överskrida det som behövs för att täcka kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva VA-anläggningen. Eventuella överuttag/underuttag bör återföras/belasta abonnentkollektivet inom tre år från det att dessa uppstått genom återbetalning eller som taxesänkning alternativt taxehöjning för att uppnå kostnadstäckning. Om inkomsterna från avgifterna överskrider kostnaderna föreligger följaktligen en legal förpliktelse.

I enlighet med VA-lagen redovisas överuttag som en skuld och det överuttag som skett för framtida investeringar redovisas som långfristig skuld och löses upp i den takt som anläggningen skrivs av.

Anläggningsavgifter

Anläggningsavgiften är en engångsavgift som ska betalas när fastigheten ansluts till kommunalt VA och ska täcka kostnaderna för att ansluta en fastighet vilket innebär att den ska täcka kostnaderna för nyinvesteringar i anläggningen samt del av huvudanläggningen, administration och räntekostnader för nyanläggning i ledningsnätet och del av huvudanläggning.

Anläggningsavgiften intäktsförs i dotterbolagen enligt matchningsprincipen vilket innebär att den möter kapitalkostnaderna som är hänförliga till anslutningsavgiften enligt nedanstående.

År 1 10% för administrationskostnader och 1/33 av resterande 90 %.

År 2-33 1/33 av resterande 90 %

Brukningssavgifter

Brukningssavgiften är en periodisk avgift för täckande av drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra kostnader för en allmän VA-anläggning som inte täcks av en anläggningsavgift. Brukningssavgiften faktureras löpande till alla kunder.

Gemensamma intäkter och kostnader

Gemensamma kostnader från moderbolaget har fördelats utifrån olika fördelningsnycklar:

Personalkostnaderna har fördelats från moderbolaget till dotterbolagen utifrån tidredovisning. Direkta kostnader hänförliga till dotterbolagen har debiterats dotterbolagen i sin helhet. Övriga kostnader fördelas utifrån fördelningsnyckel fastställd av styrelsen i Gästrike Vatten AB.

Koncernredovisning

Koncernredovisningen är upprättad enligt redovisningsrådets rekommendation 1 om koncernredovisning. I koncernredovisningen ingår dotterföretag där moderbolaget direkt eller indirekt innehar mer än 50% av rösterna, eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande. Koncernens bokslut är upprättat enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens egna kapital vid förvärvet, fastställt som skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas verkliga värden, elimineras i sin helhet. I koncernens egna kapital ingår härigenom den del av dotterbolagens egna kapital som tillkommit efter förvärvet. Minoritetsintresse föreligger då respektive kommun äger 1% av sitt anläggningsbolag. Minoritetsintresset utgör ett oväsentligt belopp varför det inte har redovisats separat.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår utgifter som direkt kan hänföras till förvärvet av tillgången. När en komponent i en anläggning byts ut, utranteras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras. Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen tagits upp till anskaffningsvärdet med avdrag för avskrivningar och eventuella ned/uppskrivningar.

Avskrivningar på anläggningstillgångar redovisas i resultaträkningen och belastar rörelseresultatet med avskrivningar enligt plan från anskaffningstillfället.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	År
Inventarier	3-10
Maskiner	5-10
Fordon	5
Tekniska anläggningar*	10-33
VA-ledningar**	33-50

*Som tekniska anläggningar räknas exempelvis; pumpstationer, tryckstegringar, högreservoarer, brunnar, infiltrationsanläggningar.

**VA-ledningar är en teknisk anläggning och avskrivningstiden är beroende av om det är en; huvudledning, servisledning, områdesledning, samt om mark eller sjöförlagd ledning.

Byggnader (vattenverk och avloppsreningsverk)

Delas upp i komponenter i enlighet med K3; tak, stomme, grund, byggnadsanläggning. Anläggningens huvudsakliga funktion styr om anläggningen är att beakta som en byggnad eller en produktionsanläggning. Syftet med byggnaden vid en produktionsanläggning är ett skal/skydd för att skydda produktionen, den tekniska anläggningen och utgör därmed en byggnadsanläggning.

Följande avskrivningstider har tillämpats

	År*	andel i %
Tak	25	10-50
Stomme	50	5-35
Grund	50	5-20
Byggnadsanläggning	10-25	40-80

* Avskrivningstiden för byggnader övertagna från kommunen har anpassats till återstående nyttjandeperiod från tidpunkten vid övertagandet.

Finansiella leasingavtal

Då de ekonomiska risker och fördelar som är förknippade med de leasade tillgångarna har övergått till leasetagaren klassificeras avtalet som finansiell leasing. Vid det första redovisningstillfället redovisas en tillgång och skuld i balansräkningen. Vid efterföljande redovisningstillfällen fördelas minimileasing-avgifterna på ränta och amortering av skulden enligt effektivräntemetoden. Ränta ska fördelas över leasingperioden genom att belasta varje räkenskapsår med ett belopp som motsvarar en fast räntesats för den under respektive räkenskapsår redovisade skulden. Variabla avgifter ska redovisas som kostnad det räkenskapsår utgifterna uppkommer.

Operationella leasingavtal

Företaget redovisar samtliga leasingavtal, såväl finansiella som operationella, som operationella leasingavtal. Operationella leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden.

Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år och justeringar tidigare års aktuella skatt. Skatteskulder/-fordringar värderas till vad som enligt företagets bedömning skall betala till eller erhållas från Skatteverket. Bedömningen görs enligt de skatteregler och skattesatser som är beslutade eller som är aviserade och med stor säkerhet kommer att fastställas. För poster som redovisas i resultaträkningen, redovisas även därmed sammanhängande skatteeffekter i resultaträkningen. Uppskjuten skatt avseende framtida skatteeffekter redovisas i resultat- och balansräkningarna hos dotterbolagen.

Avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när företaget har en legal eller informell förpliktelse till följd av en inträffad händelse och det är sannolikt att ett utflöde av resurser krävs för att reglera förpliktelsen och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Vid första redovisningstillfället värderas avsättningar till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningarna omprövas varje balansdag.

Om utflöde av resurser ej förväntas inom 5 år redovisas avsättning till nuvärdet av de framtida betalningar som krävs för att reglera förpliktelsen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Likvida medel består av tillgodohavande på koncernkonto hos Gävle kommun samt tillgodohavande för betalkort. Likvida medel på koncernkonto redovisas som fordran/skuld mot Gävle kommun.

Lån

Varje enskild kommun har borgensåtagande för finansiering av investeringar i sitt respektive anläggningsbolag. För moderbolaget samt för Gävle Vatten AB sker finansiering genom checkräkningskredit hos Gävle kommun som löper med ränta för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar och övriga investeringar som inte är internt finansierade. För de övriga dotterbolagen sker upptagning av lån externt hos kreditinstitut mot reverser som löper med ränta och amortering för samtliga nettoinvesteringar i VA-anläggningar som inte är internt finansierade.

Fordringar

Fordringar med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen redovisas som anläggningstillgångar, övriga som omsättningstillgångar. Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Not 2 Nettoomsättning

Koncernen

	2023	2022
Nettoomsättningen per rörelsegren		
Anslutningsavgifter	15 076 435	17 544 365
Konsumtionsavgifter	366 605 933	354 773 842
Underuttag/Överuttag VA-kollektivet	21 754 523	-9 000 499
	403 436 891	363 317 708

* Gävle Vatten AB -9,1 (0) mnkr, Hofors Vatten AB 1,2 (1,5) mnkr, Ockelbo Vatten AB 0,6 (-0,3) mnkr, Älvkarleby Vatten AB -1,4 (-3,2) mnkr och Östhammar Vatten AB -0,3 (-5,5) mnkr.

Moderbolaget

	2023	2022
Nettoomsättning		
Fakturerade kostnader dotterbolag	146 312 076	125 254 385
	146 312 076	125 254 385

Not 3 Övriga rörelseintäkter

Koncernen

	2023	2022
Rörelsebidrag från Gävle kommun	150 000 000	250 000 000
Övriga rörelseintäkter	10 124 651	7 576 885
Elstöd	9 774 179	0
	169 898 830	257 576 885

Not 4 Arvode till revisorer

Koncernen

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2023	2022
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	318 200	268 000
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	55 635	5 700
	373 835	273 700

Moderbolaget

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

	2023	2022
KPMG AB		
Revisionsuppdrag	105 000	78 600
	105 000	78 600

Not 5 Leasingkostnader - Operationell leasing där Gästrike Vatten är leasingtagare

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Leasingkostnader	1 094 626	823 253
	1 094 626	823 253
<i>Operationell leasing:</i>		
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:		
Inom 1 år	1 091 592	377 444
Senare än 1 år men inom 5 år	637 902	239 727
Senare än 5 år	0	0
	1 729 494	617 171

Not 6 Transaktioner med koncernföretag

Moderbolaget

	2023	2022
Andel inköp och försäljning (%) avseende företag inom Gästrike Vatten koncernen		
Inköp	1	6
Försäljning	100	100
	101	106

Not 7 Anställda och personalkostnader**Koncernen**

	2023	2022
Medelantalet anställda		
Kvinnor	54	47
Män	84	77
	138	124
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör*	2 732 225	2 573 094
Övriga anställda	72 291 496	60 031 028
	75 023 721	62 604 122
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	874 389	801 836
Pensionskostnader för övriga anställda	3 835 305	4 269 826
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	24 607 664	20 715 132
	29 317 358	25 786 794
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	104 341 079	88 390 916

* Total kostnad för styrelsearvoden i Gästrike Vatten koncernen är 1 331 488 kr, av dessa utgör 619 717 kr kostnad för moderbolagets styrelse.

Moderbolaget

	2023	2022
Medelantalet anställda		
Kvinnor	54	47
Män	84	77
	138	124
Löner och andra ersättningar		
Styrelse och verkställande direktör*	2 732 225	2 573 094
Övriga anställda	72 291 496	60 031 028
	75 023 721	62 604 122
Sociala kostnader		
Pensionskostnader för styrelse och verkställande direktör	874 389	801 836
Pensionskostnader för övriga anställda	3 835 305	4 269 826
Övriga sociala avgifter enligt lag och avtal	24 607 664	20 715 132
	29 317 358	25 786 794
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	104 341 079	88 390 916

* Total kostnad för styrelsearvoden i Gästrike Vatten koncernen är 1 331 488 kr, av dessa utgör 619 717 kr kostnad för moderbolagets styrelse.

Gästrike Vatten AB
Org.nr 556751-1661

19 (29)

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

Andel kvinnor i styrelsen	30 %	30 %
Andel män i styrelsen	70 %	70 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	57 %	47 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	43 %	53 %

Not 8 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

Koncernen

	2023	2022
Övriga ränteintäkter	209 114	158 239
	209 114	158 239

Moderbolaget

	2023	2022
Övriga ränteintäkter	32 910	2 854
	32 910	2 854

Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

Koncernen

	2023	2022
Räntekostnader till Gävle kommun	10 495 986	4 207 277
Övriga räntekostnader	1 631 139	195 412
Räntekostnader till kreditinstitut	9 132 397	3 932 000
Borgensavgifter till Älvkarleby kommun	210 946	226 045
Borgensavgifter till Hofors kommun	263 020	252 145
Borgensavgifter till Ockelbo kommun	173 180	158 899
Borgensavgifter till Östhammars kommun	517 966	477 320
	22 424 634	9 449 098

Moderbolaget

	2023	2022
Räntekostnader till Gävle kommun	574 167	84 871
Övriga räntekostnader	74 877	41 046
	649 044	125 917

Not 10 Skatt på årets resultat

Koncernen

	2023	2022
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-860 323	-499 226
Justering avseende tidigare år	878	0
Uppskjuten skatt	-1 913 775	-793 370
Totalt redovisad skatt	-2 773 220	-1 292 596

Avstämning av effektiv skatt

	2023	2022
	Belopp	Belopp
Redovisat resultat före skatt	-3 160 239	5 618 746
Skatt enligt gällande skattesats	651 009	-1 157 463
Ej avdragsgilla kostnader	-323 176	-353 417
Ej avdragsgilla räntekostnader	-485 271	
Ej skattepliktiga intäkter	222 046	1 091
Justering avseende skatter för föregående år	-179	2
Omvärdering av uppskjuten skatt		217 191
Uppskjuten skatt hänförlig till temporära skillnader på byggnader	-1 913 774	-291 779
Skattemässig justering av bokfört resultat för avskrivning på byggnader	419 643	291 779
Omvärdering av uppskjuten skatt underskottsavdrag	-1 344 396	
Redovisad effektiv skatt	-2 774 098	-1 292 596

Moderbolaget

	2023	2022
Skatt på årets resultat		
Aktuell skatt	-164 026	-213 537
Totalt redovisad skatt	-164 026	-213 537

Avstämning av effektiv skatt

	2023		2022	
	Procent	Belopp	Procent	Belopp
Redovisat resultat före skatt		164 026		213 537
Skatt enligt gällande skattesats	20,60	-33 789	20,60	-43 989
Ej avdragsgilla kostnader		-134 483		-170 136
Ej skattepliktiga intäkter		4 244		588
Justering avseende skatter för fg år		2		
Redovisad effektiv skatt	100,00	-164 026	100,00	-213 537

Not 11 Ledningsrätter

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Inköp	974 929	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	974 929	0
Utgående redovisat värde	974 929	0

Not 12 Byggnader och mark

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	266 405 067	249 545 067
Inköp	24 800	450 000
Omklassificeringar	10 871 285	16 410 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	277 301 152	266 405 067
Ingående avskrivningar	-77 875 764	-72 582 932
Årets avskrivningar	-4 791 885	-5 292 832
Utgående ackumulerade avskrivningar	-82 667 649	-77 875 764
Utgående redovisat värde	194 633 503	188 529 303
Bokfört värde byggnader	23 595 984	28 837 869
Bokfört värde mark	171 037 519	159 691 434
Utgående redovisat värde	194 633 503	188 529 303

Not 13 Maskiner och andra tekniska anläggningar

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 379 073 452	1 221 754 121
Inköp	15 206 444	14 686 569
Försäljningar/utrangeringar	-661 541	-106 231
Omklassificeringar	224 584 434	142 738 993
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 618 202 789	1 379 073 452
Ingående avskrivningar	-346 715 905	-299 441 201
Försäljningar/utrangeringar	661 541	0
Årets avskrivningar	-52 830 300	-47 274 704
Utgående ackumulerade avskrivningar	-398 884 664	-346 715 905
Utgående redovisat värde	1 219 318 125	1 032 357 547

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	6 671 331	6 671 331
Försäljningar/utrangeringar	-661 541	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	6 009 790	6 671 331
Ingående avskrivningar	-5 933 468	-5 904 997
Försäljningar/utrangeringar	661 541	0
Årets avskrivningar	-170 824	-28 471
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 442 751	-5 933 468
Utgående redovisat värde	567 039	737 863

Not 14 Inventarier, verktyg och installationer**Koncernen**

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	55 062 387	56 282 913
Inköp	510 600	782 529
Försäljningar/utrangeringar	-5 065 546	-4 489 529
Omklassificeringar	0	2 486 474
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	50 507 441	55 062 387
Ingående avskrivningar	-32 027 701	-32 412 877
Försäljningar/utrangeringar	4 100 221	3 591 624
Årets avskrivningar	-2 628 111	-3 206 448
Utgående ackumulerade avskrivningar	-30 555 591	-32 027 701
Utgående redovisat värde	19 951 850	23 034 686

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	29 015 725	30 236 251
Inköp	380 478	782 529
Försäljningar/utrangeringar	-5 065 546	-4 489 529
Omklassificeringar	0	2 486 474
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	24 330 657	29 015 725
Ingående avskrivningar	-19 170 660	-20 208 503
Försäljningar/utrangeringar	4 100 221	3 591 624
Årets avskrivningar	-2 084 208	-2 553 781
Utgående ackumulerade avskrivningar	-17 154 647	-19 170 660
Utgående redovisat värde	7 176 010	9 845 065

Not 15 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	486 262 259	441 192 803
Inköp	261 395 357	206 704 924
Omklassificeringar	-235 455 719	-161 635 468
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	512 201 897	486 262 259
Utgående redovisat värde	512 201 897	486 262 259

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	0	1 519 985
Inköp	3 401 108	966 489
Omklassificeringar		-2 486 474
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	3 401 108	0
Utgående redovisat värde	3 401 108	0

Not 16 Uppskjuten skattefordran

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Byggnader	5 191 458	5 611 102
Skattemässigt underskott	0	1 494 130
	5 191 458	7 105 232
Årets bokförda värde fastigheter: 191 404 905		
Årets skattemässiga värde fastigheter: 216 606 155		

Not 17 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda leasingavgifter	136 358	195 217
Övriga förutbetalda kostnader	3 195 353	1 967 586
	3 331 711	2 162 803

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Förutbetalda leasingavgifter	136 358	195 217
Övriga förutbetalda kostnader	1 298 990	1 891 626
	1 435 348	2 086 843

Not 18 Andelar i koncernföretag

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärden	495 000	495 000
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	495 000	495 000
Utgående redovisat värde	495 000	495 000

Not 19 Specifikation andelar i koncernföretag

Moderbolaget

Namn	Kapital- andel	Rösträtts- andel	Antal andelar	Bokfört värde
Gävle Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Hofors Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Ockelbo Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Älvkarleby Vatten AB	99%	1%	99	99 000
Östhammar Vatten AB	99%	1%	99	99 000
				495 000
	Org.nr	Säte		
Gävle Vatten AB	556751-1646	Gävle		
Hofors Vatten AB	556751-2289	Hofors		
Ockelbo Vatten AB	556751-6454	Ockelbo		
Älvkarleby Vatten AB	556751-2248	Älvkarleby		
Östhammar Vatten AB	559099-4447	Östhammar		

Not 20 Antal aktier och kvotvärde

Moderbolaget

	Antal aktier	Kvot- värde
Aktier	5 000	1 000
	5 000	

Not 21 Disposition av vinst eller förlust

Moderbolaget

2023-12-31

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel:

Balanserat resultat	0
Årets resultat	0

Någon vinst eller förlust finns ej att disponera.

Not 22 Avsättningar

Koncernen

2023-12-31

2022-12-31

Beräknade skadeståndsanspråk där VA-huvudman har strikt ansvar

6 780 000

5 220 000

Ansvar för skador skyfall 2021

400 000 000

250 000 000

406 780 000

255 220 000

Baserat på sammanställda uppgifter från inkomna ärenden, juridiska principer samt utredning av skadepunkter har tidigare avsättning i Gävle Vatten AB, i samband med årsbokslut per 2023-12-31, omvärderats till 400 mkr. Då utbetalning förväntas ske inom 5 år har ingen nuvärdesberäkning gjorts.

Not 23 Långfristiga skulder

Koncernen

2023-12-31

2022-12-31

Skulder som ska betalas senare än fem år efter balansdagen

26 500 000

92 360 000

26 500 000

92 360 000

Moderbolaget

2023-12-31

2022-12-31

Skulder som ska betalas senare än fem år efter balansdagen

0

0

0

0

Not 24 Checkräkningskredit

Koncernen

Beviljat belopp på checkräkningskredit hos Gävle kommun uppgår till 150 mnkr totalt för Gästrik Vattenkoncernen exklusive Gävle Vatten AB som har en separat checkräkningskredit på 1 000 mnkr hos Gävle kommun. För Gävle Vatten AB redovisas saldot som långfristig skuld då checkräkningskrediten avser långfristig finansiering. För övriga bolag redovisas eventuellt saldo som kortfristig fordran/skuld. Gävle kommun är kontohavare mot banken.

Not 25 Övriga långfristiga skulder

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Periodiserade anslutningsavgifter		
Ingående balans	367 872 070	331 142 998
Årets förändring	24 726 343	36 729 072
	392 598 413	367 872 070
Skuld för investeringsbidrag till Karö Våtmark		
Ingående balans	133 252	142 549
Årets förändring	-9 297	-9 297
	123 955	133 252
Skuld avseende investeringar i VA-anläggning Valboåsen		
Ingående balans	3 727 065	4 961 085
Årets förändring	-1 234 020	-1 234 020
	2 493 045	3 727 065
Skuld avseende investeringar i VA-anläggning Valboåsen		
Ingående balans	8 997 785	11 349 497
Årets förändring	-2 351 712	-2 351 712
	6 646 073	8 997 785
Redundans dricksvattenförsörjning		
Ingående balans	3 000 000	3 000 000
	3 000 000	3 000 000

Intäkter från anslutningsavgifter intäktsförs med ca 13 % det första året och därefter ca 3 % per år.

Not 26 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna semesterlöner	3 549 699	3 262 808
Upplupna lagstadgade sociala och andra avgifter	1 115 316	1 025 174
Upplupna kostnader	5 537 876	8 362 039
Överuttag från VA-kollektivet	11 534 701	33 289 223
Upplupna räntekostnader	2 596 635	1 707 289
	24 334 227	47 646 533

*Över(-) -/underuttag(+) från VA-kollektivet i Gävle Vatten AB med 9,1 mnkr (0,0), Hofors Vatten AB med 3,0 mnkr (0,9), Ockelbo Vatten AB med 1,3 mnkr (0), Älvkarleby Vatten AB med 1,4 mnkr (7,8) samt Östhammar Vatten AB med 7,0 mnkr (2,9).

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Upplupna semesterlöner	3 549 699	3 262 808
Upplupna lagstadgade sociala och andra avgifter	1 115 316	1 025 174
Upplupna kostnader	115 336	708 382
	4 780 351	4 996 364

Not 27 Räntor och utdelningar

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Erhållen ränta	-209 114	-158 239
Erlagd ränta	22 424 636	8 630 756
	22 215 522	8 472 517

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Erhållen ränta	-32 910	-2 854
Erlagd ränta	649 044	125 917
	616 134	123 063

Not 28 Justering för poster som inte ingår i kassaflödet

Koncernen

	2023-12-31	2022-12-31
Avskrivningar	60 250 294	55 774 184
Anslutningsavgifter	21 140 612	36 729 072
Investeringsfond	0	-3 585 732
Investeringsbidrag	-9 297	-9 296
Resultat vid försäljning av anläggning	965 326	992 643
Övriga avsättningar	1 560 000	4 098 500
	83 906 935	93 999 371

Moderbolaget

	2023-12-31	2022-12-31
Avskrivningar	2 255 032	2 582 252
Resultat vid försäljning av anläggning	965 326	897 905
	3 220 358	3 480 157

Not 29 Uppgifter om moderföretag

Moderbolaget

Moderföretaget där Gästrike Vatten AB är dotterföretag och koncernredovisning upprättas av Gävle kommun, 212000-2338.

Gävle

Erik Holmestig
Ordförande

Ingalill Tegelberg

Niklas Nygren

Torbjörn Jansson

Bo Vadström

Magnus Jonsson

Ulrika Norling

Bo Janzon

Margareta Vidén Berggren

Pär-Olof Olsson

Lena Blad
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats

KPMG AB

Camilla Edelbrink
Auktoriserad revisor

Protokoll styrelsemöte

Protokollet avser Gästrike Vatten AB
Sammanträdesdatum 2024-02-22
Plats Lysgatan 2, Gävle
Tid Kl 09:00 – 12:00

Sekreterare

[Redacted]
Anneli Westin

Ordförande

[Redacted]
Erik Holmestig

Justerare

[Redacted]
Pär-Olov Olsson

Närvarande

Erik Holmestig, Ordförande
Inga-Lil Tegelberg, Vice ordförande
Niklas Nygren, Ledamot
Torbjörn Jansson, Ledamot
Bo Wadström, Ledamot
Magnus Jonsson, Ledamot
Ulrika Norling, Ledamot
Bo Janson, Ledamot
Pär-Olov Olsson, Ledamot
Margareta Widén Berggren, Ledamot
Lena Blad, Vd

Frånvarande

Övriga

Ola Nilsson, Ledamot Gävle Vatten deltog under § 50-56
Alexander Eidhagen, Ledamot Hofors Vatten
Christina Westerberg, Ledamot Hofors Vatten deltog under § 50-56
Mari Rasjö, Ledamot Hofors Vatten
Lars-Erik Vikberg, Ledamot Ockelbo Vatten, deltog under § 50-56
Torbjörn Löfgren, Ledamot Älvkarleby Vatten, deltog under § 50-56
Tomas Bendiksen, Ledamot Östhammar Vatten, deltog under § 50-56

Frånvarande

Sabina Ståhl, Ledamot Östhammar Vatten
Ylva Lundin, Ledamot Östhammar Vatten
Alexander Eidhagen, Ledamot Hofors Vatten

Anneli Westin, sekreterare

Peter Lövgren, Avdelningschef Ekonomi, deltog under § 50-56

Katarina Hahr Åström, Avdelningschef Kund och kommunikation, deltog under § 50-56

Johanna Harrysson, Avdelningschef Ledningsnät, deltog under § 53-56

Eric Lindblom, Enhetschef Teknik Ledningsnät, deltog under § 53-56

Mötet öppnades

Ordförande hälsade de närvarande välkomna och förklarade styrelsemötet öppnat.

§50

Val av justerare

Till justerare valdes Pär-Olov Olsson

§51

Fastställande av föredragningslista

Föredragningslistan fastställdes.

§52

Protokoll från föregående möte

Föregående protokoll justerat. Protokollet läggs till handlingarna.

Informationsärenden

§53

Verksamhetsuppföljning

- 2023 års internkontrollplan för Gästrike Vatten inklusive dotterbolag
- Information och arbete med 2023 års årsredovisning och bolagsstyrningsrapport samt verksamhetsrapport för Gästrike Vattenkoncernen.

§54

Verksamhetsinformation

- Ordförande informerade om resultat från årets styrelseenkät samt om hur styrelsearbetet inom Gästrike Vatten kommer att utvecklas samt vilka teman som kommer att vara fokus under 2024.
- Vd informerade om aktuellt i verksamheten.
- Information om nuvarande arbete med ledningsnätsförnyelse i de fem kommunerna samt nuläge efter skyfallet 2021.

- Vd informerade om aktuellt i verksamheten.
- Information om nuvarande arbete med ledningsnätsförnyelse i de fem kommunerna samt nuläge efter skyfallet 2021.

Anmälningssärende

§55

Anmälningssärende - Vattentjänstplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar status december 2023

Delges
KS/KF

Änr 263692

Gästrike Vatten har uppdraget att under 2023 samordna och driva arbetet med att ta fram förslag till Vattentjänstplan för Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby respektive Östhammar kommuner i nära samråd med berörda förvaltningar. Uppföljning sker till förvaltningsövergripande styrgrupp för respektive kommun inför beslut i dess kommunfullmäktige. Uppdraget är förankrat genom ägardialog 2022-10-14.

Status december 2023

Vattentjänstplanerna har bearbetats efter internremiss hos tjänstemän på kommunerna och Gästrik Vatten. Förberedelse sker inför samråd och antagande under 2024. Undersökningssamråd har genomförts med respektive länsstyrelse under december. Länsstyrelserna har genom beslut meddelat att de delar bedömningen om att ingen av Vattentjänstplanerna utgör en betydande miljöpåverkan vilket gör att en MKB inte behöver tas fram.

Under Q1 och Q2 planeras för att respektive kommunstyrelse fattar beslut om samråd och granskning av kommunens Vattentjänstplan. Samråd och granskning kommer att ske under Q2. Ett öppet hus kommer att arrangeras i respektive kommun under samråds- och granskningstiden.

Detta innebär att respektive Vattentjänstplan kan beslutas av kommunfullmäktige under hösten 2024.

§56

Anmälningssärende - Nödvattenplan kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar - Status december 2023

Delges
KS/KF

Änr 263692

Gästrik Vatten har uppdraget att samordna och driva arbetet med att ta fram förslag till Vattentjänstplan för Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby respektive Östhammar kommuner i nära samråd med berörda förvaltningar. Uppföljning sker till förvaltningsövergripande

styrgrupp för respektive kommun inför beslut i dess kommunfullmäktige. Uppdraget är förankrat genom ägardialog 2022-10-14.

Framtagandet av Vattentjänstplaner behöver ske i nära samarbete mellan flera förvaltningar/bolag för att vara lyckosamt och själva uppdraget behöver vara förvaltningsövergripande

Sedan tidigare finns olika strategiska planer (Utbyggnads- och anslutningsplaner, VA-planer etc) i främst Gävle och Östhammar kommuner som mer eller mindre motsvarar en Vattentjänstplan och som kan utgöra en grund i arbetet.

Status december 2023

Den övergripande Nödvattenplanen för Östhammar har beslutats i kommunfullmäktige 12 september. Arbetet med implementering av planen pågår.

För kommunerna Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby hölls under hösten workshopar där flertalet förvaltningar/bolag inom kommunerna samt regionen fanns representerade. Syftet var att gemensamt föreslå en prioriteringsordning för nödvattenförsörjningen samt att vara överens om ansvarsfördelningen. Kommunerna har därefter i sina respektive projektgrupper arbetat vidare med prioriteringar inom varje verksamhetskategori samt med att utse lämpliga platser för nödvattenförsörjning. Detta arbete fortlöper under 2024. Ett utkast till ramverk för kommunernas övergripande Nödvattenplan finns upprättat och ska färdigställas för antagande i respektive kommunfullmäktige under 2024.

Gästrikvattens egen planering och framtagande av handlingsplan (operativ nödvattenplan) har påbörjats. Workshop har genomförts och framtagande av material och rutiner pågår. Planen beräknas att färdigställas under 2024.

Under hösten 2024 då samtliga Nödvattenplaner är framme och behov identifierats planeras för fortsatt diskussion om ambitionsnivå och regionalt arbetssätt inom ramen för ägardialogen.

Beslutsärenden

§57

Internkontrollrapport 2023 Gästrike Vatten inklusive dotterbolag

Delges
KF/KS

Änr 274219

Ärendebeskrivning

Internkontrollen gäller för Gästrike Vatten AB och för samtliga dotterbolag. Beslut om internkontrollplan fattas av styrelse i Gästrike Vatten AB, därefter delges information till dotterbolagens styrelser.

Internkontrollplanen ska stödja ledningsgrupp och styrelse i att kontrollera att risker som uppkommer genom att arbetssätt och rutiner inte följs minimeras.

Arbete har skett inom samtliga kontrollområden.

Beslut

Gästrik Vatten AB:s styrelse beslutade

- att godkänna internkontrollrapporten för perioden januari till december 2023.

§58

Årsredovisning, verksamhetsrapport och bolagsstyrningsrapport 2023 Gästrike Vatten AB

Delges
KF/KS

Änr 283210

Ärendebeskrivning

Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästrike Vatten AB är granskad av auktoriserad revisor utan anmärkning.

Styrelsen gör bedömningen att bolaget bedrivs inom de ramar som har fastställts i bolagsordningen och med den inriktning som anges i ägardirektiv.

Bakgrund

Enligt aktiebolagslagen ska en årsstämma hållas senast sex månader efter räkenskapsårets utgång och på årsstämman ska styrelsen lägga fram årsredovisningen. Redovisning sker sedan till Bolagsverket.

Enligt VD-instruktionen tas en verksamhetsrapport fram för samtliga bolag inom Gästriked Vatten koncernen. Beslut fattas av Gästriked Vatten AB:s styrelse. Som underlag för Kommunernas uppsikt av kommunala bolag tas en bolagsstyrningsrapport fram för att redovisa hur styrelsen förhållit sig till ägardirektiv och övriga styrande dokument samt arbete med en god intern kontroll.

Beslut

Gästriked Vatten AB:s styrelse beslutade

- att godkänna framlagd Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB
- att framlägga Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB till årsstämman för beslut
- att efter beslut på årsstämman överlämna Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB till ägarkommunerna
- att godkänna framlagd Verksamhetsrapport 2023 för Gästriked Vatten AB med dotterbolag
- att överlämna beslutad Verksamhetsrapport 2023 för Gästriked Vatten AB med dotterbolag till ägarkommunerna
- att godkänna framlagd Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästriked Vatten AB
- att överlämna beslutad Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästriked Vatten AB till ägarkommunerna

§59

Inriktningsbeslut angående deltagande i WAVE

Delges
KF/KS

Änr 288800

Ärendebeskrivning

Innovationsprogrammet Wave (Water for Vital Environments) har som syfte att bidra till en systemomställning inom vattenområdet.

Wave har potential att bidra till lösningar på många av Gästriked Vatten-koncernens utvecklingsbehov de närmsta 10-15 åren. För bolagets del kompletterar Wave arbetet i branschorganisationen Svenskt Vatten, egen företagsdoktorand inom Future Proof Cities och andra utvecklingsprojekt som deltagande sker i genom att man tar ett systemomställningsperspektiv, att det finns ett större fokus på policyfrågor och kraften i att samla hela VA-branschen tillsammans.

Exempel på utvecklingsbehov som Wave kan bidra till att lösa:

- Förbättra reningen av PFAS och andra (mikro)föroreningar och näringsämnen i råvatten, dricksvatten, dagvatten och spillvatten.
- Minska klimatavtrycket/växthusgasutsläppen från våra processer och anläggningar, befintliga och nya.
- Materialval och arbetsätt när vi bygger våra anläggningar för att minska risk för förorening, säkerställa lång hållbarhet och minskat klimatavtryck.
- Modellering av hur klimatförändringarna påverkar tillgången och kvaliteten på råvatten och behovet av dagvattenhantering. Modellering av ledningsnätet med möjlighet till realtidskontroll och effektiva arbetsätt. Bättre möjligheter att hitta läckage, tillskottsvatten, felkopplingar och att skapa prognoser till reningsverken.
- Frågor kring lagstiftning (policy) gällande exempelvis ägande, ytterligare vattentjänster och utsläppskrav.
- Cirkulär ekonomi- att kunna erbjuda tekniskt vatten (även en lagstiftningsfråga). Utveckling av resursverk som tillvaratar energi, värme och olika typer av (närings)ämnen. Smartanvändning av dricksvatten hos hushåll, verksamheter och näringslivet.

Det finns två övergripande inriktningar för att gå med i Wave:

- Som medlem med möjlighet att delta i programmets årsstämma och gemensamma aktiviteter, men utan inflytande på programmets inriktning.
- Som strategisk partner sitter man med programrådet. Det är programrådet som utarbetar programplanen. Som strategisk partner har man alltså inflytande över vad Wave ska handla om, vilka utlysningar som ska göras och så vidare. Som strategisk partner deltar man även i alla gemensamma aktiviteter.

Följande alternativ finns för Gästrike Vatten:

1. Bolaget går in som medlem för 100 tkr per år.
2. Bolaget går in som strategisk partner för 500 tkr per år. Till exempel Göteborg Kretslopp och Vatten gör detta.
3. Bolaget går in som strategisk partner i konsortium med Uppsala Vatten för 250 tkr per år. Till exempel de skånska VA-organisationerna inom Sweden Water Research (SWR) gör på detta sätt.

De tre alternativen har undersökts i verksamheten.

Förstahandsvalet, alternativ 3 är att gå in i konsortium tillsammans med Uppsala Vatten för 250 tkr per år för att ha möjlighet att påverka inriktningen av programmet och vad programplanen ska innehålla. Uppsala Vatten och Gästrike Vatten har många frågor gemensamt och vi bedömer att det kommer att fungera väl med en gemensam representant i programrådet. Uppsala Vatten har fattat beslut om att gå med och som förstahandsval tillsammans med Gästrike Vatten.

Andrahandsvalet, alternativ 1 är att gå in som medlem ses inte som lika värdefullt men gör att vi är en del av programmet.

Alternativ 2, att gå in som strategisk partner själva, ses som för kostsamt.

Kostnader för medlemskap för alternativ 3 och 1 för första åren ryms inom befintlig budget för Gästrikvatten AB. Nedlagd tid för medarbetare föreslås belasta Gävle Vatten AB under den fem åren då investeringarna och behoven inom Gävle kommun driver koncernens utvecklingstakt.

I september 2023 skickade Gästrikvatten AB in en avsiktsförklaring om att gå in som strategisk partner i Wave i konsortium enligt alternativ 3 ovan, det vill säga tillsammans med Uppsala Vatten till en kostnad av 250 tkr per år i 5 år.

Beslut

Gästrikvatten AB:s styrelse beslutade

- att uppdra åt Vd att gå in som strategisk partner i Wave i konsortium med Uppsala Vatten till en kostnad av 250 tkr per år i 5 år.
- att i det fall att Uppsala Vatten inte har möjlighet till detta, gå in som medlem i Wave för 100 tkr per år i 5 år.
- att beslutet ovan förutsätter att innovationsprogrammet Wave ges finansiering och startas upp.

§60

Ansökan om värdskap för Vattenstämman 2027

Delges
KF/KS

Änr 288867

Ärendebeskrivning

Sedan 1962 anordnas Vattenstämman - Sveriges samtalsarena för vattenfrågor av Svenskt Vatten. Stämman hålls årligen i maj på olika platser i Sverige. 2006 stod Gävle kommun värd för Vattenstämman tillsammans med Svenskt Vatten. I anslutning till mötet hålls en större utställning med företag och forskningskluster. Ett socialt program ingår där deltagarna bjuds in till studiebesök, mingel och bankettmiddag. Värderna står för mingel och studiebesök.

Under hösten 2023 stod Gästrikvatten och Gävle kommun värd för Svenskt Vattens nationella Dricksvattenkonferens. Ett arrangemang som gav mersmak.

Vattenstämman är en självklar mötesplats för vatten-, miljö- och samhällsfrågor som lockar många deltagare och främjar samverkan.

Att arrangera Vattenstämman i Gävle 2027 är inte bara bra för staden utan också för Gästrikvatten. Den gör Gävle till en plats som folk vill besöka och kanske till och med flytta till.

Värdskapet är en möjlighet för Gästrike Vatten att stärka vårt varumärke och skapa en positiv bild av företaget.

Internt kommer arbetet bygga stolthet och stärka sammanhållningen. Det kan även hjälpa till att locka talanger och positionera oss som en attraktiv arbetsgivare. Vattenstämman samlar experter och ledande personer inom VA-området. Den skapar plattformar för lärande, nya samarbeten och stärkta nätverk. Vårt värdskap visar engagemang och bidrar till en progressiv bild av Gästrike Vatten.

Precis som vid Dricksvattenkonferensen 2023 föreslås kostnader för mingel, studiebesök och förberedelse belasta Gävle Vatten AB då det är ett samarrangemang med Gävle kommun. Konferensen finns inte med i nuvarande budgetramar. Senast 15 mars behöver ansökan om att vara värd för Vattenstämman 2027 lämnas in.

Beslut

Gästrike Vatten AB:s styrelse beslutade

- att uppdra åt Vd att ta fram och lämna in en ansökan om värdskap för Vattenstämman 2027 tillsammans med Gävle kommun

Övriga frågor

Inga övriga frågor.

Mötet avslutas

Nästa styrelsemöte:

Datum: 2024-03-21

Plats: Lysgatan 2, Gävle

Styrelsen Gästrikvatten AB

Ansökan om värdskap för Vattenstämman 2027

Förslag på beslut

Gästrikvatten AB:s styrelse beslutar

- att uppdra åt Vd att ta fram och lämna in en ansökan om värdskap för Vattenstämman 2027 tillsammans med Gävle kommun.

Ärendebeskrivning

Sedan 1962 anordnas Vattenstämman - Sveriges samtalsarena för vattenfrågor av Svenskt Vatten. Stämman hålls årligen i maj på olika platser i Sverige. 2006 stod Gävle kommun värd för Vattenstämman tillsammans med Svenskt Vatten. I anslutning till mötet hålls en större utställning med företag och forskningskluster. Ett socialt program ingår där deltagarna bjuds in till studiebesök, mingel och bankettmiddag. Värderna står för mingel och studiebesök.

Under hösten 2023 stod Gästrikvatten och Gävle kommun värd för Svenskt Vattens nationella Dricksvattenkonferens. Ett arrangemang som gav mersmak.

Vattenstämman är en självklar mötesplats för vatten-, miljö- och samhällsfrågor som lockar många deltagare och främjar samverkan.

Att arrangera Vattenstämman i Gävle 2027 är inte bara bra för staden utan också för Gästrikvatten. Den gör Gävle till en plats som folk vill besöka och kanske till och med flytta till.

Värdskapet är en möjlighet för Gästrikvatten att stärka vårt varumärke och skapa en positiv bild av företaget.

Internt kommer arbetet bygga stolthet och stärka sammanhållningen. Det kan även hjälpa till att locka talanger och positionera oss som en attraktiv arbetsgivare.

Vattenstämman samlar experter och ledande personer inom VA-området. Den skapar plattformar för lärande, nya samarbeten och stärkta nätverk. Vårt värdskap visar engagemang och bidrar till en progressiv bild av Gästrikvatten.

Precis som vid Dricksvattenkonferensen 2023 föreslås kostnader för mingel, studiebesök och förberedelse belasta Gävle Vatten AB då det är ett samarrangemang med Gävle kommun.

Konferensen finns inte med i nuvarande budgetramar. Senast 15 mars behöver ansökan om att vara värd för Vattenstämman 2027 lämnas in.

Ansvarig för underlag till ärendet är Katarina Hahr Åström, chef Kund och kommunikation.

Lena Blad, Vd

Styrelsen Gästrike Vatten AB

Ansökan till innovationsprogram- Water for vital environments- Wave

Förslag på beslut

Gästrike Vatten AB:s styrelse beslutar

- att uppdra åt Vd att gå in som strategisk partner i Wave i konsortium med Uppsala Vatten till en kostnad av 250 tkr per år i 5 år.
- att i det fall att Uppsala Vatten inte har möjlighet till detta, gå in som medlem i Wave för 100 tkr per år i 5 år.
- att beslutet ovan förutsätter att innovationsprogrammet Wave ges finansiering och startas upp.

Ärendebeskrivning

Innovationsprogrammet Wave (Water for Vital Environments) har som syfte att bidra till en systemomställning inom vattenområdet.

Wave har potential att bidra till lösningar på många av Gästrike Vatten-koncernens utvecklingsbehov de närmsta 10-15 åren. För bolagets del kompletterar Wave arbetet i branschorganisationen Svenskt Vatten, egen företagsdoktorand inom Future Proof Cities och andra utvecklingsprojekt som deltagande sker i genom att man tar ett systemomställningsperspektiv, att det finns ett större fokus på policyfrågor och kraften i att samla hela VA-branschen tillsammans.

Exempel på utvecklingsbehov som Wave kan bidra till att lösa:

- Förbättra reningen av PFAS och andra (mikro)föroreningar och näringsämnen i råvatten, dricksvatten, dagvatten och spillvatten.
- Minska klimatavtrycket/växthusgasutsläppen från våra processer och anläggningar, befintliga och nya.
- Materialval och arbetssätt när vi bygger våra anläggningar för att minska risk för förorening, säkerställa lång hållbarhet och minskat klimatavtryck.
- Modellering av hur klimatförändringarna påverkar tillgången och kvaliteten på råvatten och behovet av dagvattenhantering. Modellering av ledningsnätet med möjlighet till realtidskontroll och effektiva arbetssätt. Bättre möjligheter att hitta läckage, tillskottsvatten, felkopplingar och att skapa prognoser till reningsverken.
- Frågor kring lagstiftning (policy) gällande exempelvis ägande, ytterligare vattentjänster och utsläppskrav.
- Cirkulär ekonomi- att kunna erbjuda tekniskt vatten (även en lagstiftningsfråga). Utveckling av resursverk som tillvaratar energi, värme och olika typer av (närings)ämnen

ur spillvattnet. En långsiktigt hållbar slamhantering. Smartanvändning av dricksvatten hos hushåll, verksamheter och näringslivet.

Det finns två övergripande inriktningar för att gå med i Wave:

- Som medlem med möjlighet att delta i programmets årsstämma och gemensamma aktiviteter, men utan inflytande på programmets inriktning.
- Som strategisk partner sitter man med programrådet. Det är programrådet som utarbetar programplanen. Som strategisk partner har man alltså inflytande över vad Wave ska handla om, vilka utlysningar som ska göras och så vidare. Som strategisk partner deltar man även i alla gemensamma aktiviteter.

Följande alternativ finns för Gästrike Vatten:

1. Bolaget går in som medlem för 100 tkr per år.
2. Bolaget går in som strategisk partner för 500 tkr per år. Till exempel Göteborg Kretslopp och Vatten gör detta.
3. Bolaget går in som strategisk partner i konsortium med Uppsala Vatten för 250 tkr per år. Till exempel de skånska VA-organisationerna inom Sweden Water Research (SWR) gör på detta sätt.

De tre alternativen har undersökts i verksamheten.

Förstahandsvalet, alternativ 3 är att gå in i konsortium tillsammans med Uppsala Vatten för 250 tkr per år för att ha möjlighet att påverka inriktningen av programmet och vad programplanen ska innehålla. Uppsala Vatten och Gästrike Vatten har många frågor gemensamt och vi bedömer att det kommer att fungera väl med en gemensam representant i programrådet. Uppsala Vatten har fattat beslut om att gå med och som förstahandsval tillsammans med Gästrike Vatten.

Andrahandsvalet, alternativ 1 är att gå in som medlem ses inte som lika värdefullt men gör att vi är en del av programmet.

Alternativ 2, att gå in som strategisk partner själva, ses som för kostsamt.

Kostnader för medlemskap för alternativ 3 och 1 för första åren ryms inom befintlig budget för Gästrike Vatten AB. Nedlagd tid för medarbetare föreslås belasta Gävle Vatten AB under den fem åren då investeringarna och behoven inom Gävle kommun driver koncernens utvecklingstakt.

I september 2023 skickade Gästrike Vatten AB in en avsiktsförklaring om att gå in som strategisk partner i Wave i konsortium enligt alternativ 3 ovan, det vill säga tillsammans med Uppsala Vatten till en kostnad av 250 tkr per år i 5 år.

Bakgrund

Vinnova, Energimyndigheten och Formas har utlyst Impact Innovation- de nya strategiska innovationsprogram som ska ersätta dagens strategiska innovationsprogram som Bioinnovation och Smart Built Environment. Tre till fem strategiska innovationsprogram kommer att finansieras i 5 + 5 år med upp till 1,5 miljarder SEK i form av utlysningar och andra typer av satsningar. En av ansökningarna till denna utlysning kallas WAVE och leds av RISE, Svenskt Vatten, Linköping Science Park och Lunds universitet. Programkontoret ska finansieras till hälften av behovsägare

vilket innebär att innovationsprogrammet kommer att utvecklas och drivas av behovsägarna. Tidigare har programkontoret finansierats till 100 procent av forskningsfinansiärerna.

Syftet med Wave är att åstadkomma en systemomställning. Systemomställning handlar om hur vi ska bygga hållbart i framtiden för att nå ett fossilfritt, hållbart och jämlikt samhälle. Den höga organisatoriska komplexiteten gör att man behöver titta på alla ingående delar för att komma vidare med hela systemet.

De som söker till Impact Innovation ska formulera en mission, och detta är WAVE's mission: "Sustainable Water Systems for All 2050: Water is accessible in balanced quantities and qualities to sustain and nourish our environment, citizens, industries, and the society at large, in a changing climate. Sweden is the world-leading business associate for innovative water related solutions." En sådan här stor gemensam satsning för hela Sveriges VA-bransch ger enorm potential att växla upp befintlig innovation, forskning och utveckling, och kraft att driva omställningen tillsammans.

Många VA-organisationer i Sverige delar Gästrike Vatten-koncernens utmaningar, även om alla har sin egen specifika situation. Även näringslivet, branschorganisationer, myndigheter och civilsamhälle inkluderas i programmet vilket ökar möjligheterna att möta de behov som finns. Eftersom programmet är aktörsdrivet har behovsägarna stor möjlighet att påverka vad programmet ska handla om. Det finns även potential för att påverka på Europeisk nivå.

Ansvarig för underlag till ärendet är Daniel Nordgren, enhetschef Avlopp Teknik.

Lena Blad, Vd

Verksamhetsrapport

2023

Gästrikvatten AB inklusive dotterbolag

Innehåll

1	Inledning	3
2	Målanalys.....	5
3	Gästrike Vatten AB.....	12
4.	Gävle Vatten AB.....	15
5.	Hofors Vatten AB	19
6.	Ockelbo Vatten AB.....	22
7.	Älvkarleby Vatten AB	23
8.	Östhammar Vatten AB.....	28
9.	För verksamheten viktig statistik.....	30

1 Inledning

VA-branschen är fortsatt under starkt förändringstryck och står inför den största strukturomvandlingen sedan 70-talet. Klimatförändring, urbanisering och regleringar ställer nya krav. VA-organisationernas roll i samhällsplaneringen utvecklas samtidigt som VA-anläggningarna behöver uppgraderas och förnyas. Bland nya krav kan särskilt lyftas förändringar i Lag om allmänna vattentjänster (LAV), införandet av nya dricksvattenföreskrifter/direktiv, revidering av avloppsdirektivet samt ökat fokus på klimatanpassning/skyfall, säkerhet och civilt försvar. Det innebär att vi inom Gästrike Vatten koncernen behöver skapa nya förutsättningar för att leverera framtidens hållbara VA och samhällsnytta i ett vidare perspektiv. Genom att vara aktiva i branschorganisationen Svenskt vatten, nätverk och arbetsgrupper arbetar vi för att påverka nationella och europeiska regelverk och vägledningar.

2023 har präglats av utvecklingsarbete, väderhändelser, ökade kostnader i ett fortsatt osäkert ekonomiskt och säkerhetsläge. Intäkterna påverkas av vattenanvändningen, i flera kommuner ser vi minskningar i förbrukningen troligen påverkad av det ekonomiska läget i samhället. Det gör att VA-taxans nivå både ska täcka ökade kostnader och möta lägre intäkter.

För att möta utmaningen med att driva nya omfattande projekt har en ny organisation byggts för att parallellt med den löpande driften driva de stora investeringsprojekten över lång tid. Detta ger även bättre förutsättningar att öka det planerade underhållet och möta nya krav och behov. För att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö har delar av verksamheten flyttat in i tillfälliga lokaler i Gävle och Östhammar. Vi har även arbetat med lokalstrategin för att på ett långsiktigt och hållbart sätt utveckla våra befintliga lokaler och hitta strategi för hyra av lokaler på kort och lång sikt.

Årets medarbetarenkät visade också att vi är inne i en stor förändring som både skapar otydlighet och frustration tillsammans med ett fortsatt starkt engagemang och förtroende för kollegor och närmsta chef. Åtgärder har identifierats och aktiviteter inleddes under året för ökad tydlighet, tydligare riktning och stärkt intern kommunikation.

En ny analys kring säkerhetsskydd har genomförts för att klargöra om något av bolagen omfattas av Säkerhetsskyddslagen i nuläget. Analysens resultat påvisade att ingen av anläggningarna inom Gästrike Vatten omfattas av säkerhetsskyddslagen. Implementering av nytt beslut har påbörjats. Detta innebär bland annat att krav inte längre finns på att medarbetare ska vara säkerhetsprövade.

Under året har det varit särskilt utmanande att det saknas långsiktighet i utbyggnadsplaner som involverar VA-infrastrukturen i flera av kommunerna vilket skapar ryckighet och svårigheter i styrning och prioritering i Gästrike Vatten som koncern. För att över tid möta anslutningsbehov i kommunerna har planeringsarbetet utvecklats för exploateringar samt att kapacitetsutredningar har genomförts eller påbörjats för att kunna planera åtgärder på ledningsnätet och eventuellt vattenverk och reningsverk som planerade utbyggnader kräver. Löpande över året har en översyn av pågående och planerade aktiviteter och projekt sker för att besluta om vilka som ska flyttas fram till kommande år eller pausas. Det blev synbart att vi i Verksamhetsplanen med budget för 2023 inte tog höjd för alla delar på grund av stora osäkerheter. Trots utmaningar sker förflyttning mot de strategiska målen och större driftstörningar hanteras på ett bra sätt.

I början av sommaren ledde värmen till en mycket hög dricksvattenförbrukning som översteg både tillgången till råvatten och produktionskapaciteten i vattenverken. Datumbevattning respektive bevattningsförbud infördes för vissa orter vilket gav goda resultat. Senare under sommaren har stora regnmängder regionalt och lokalt påverkat både nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt. Insatser för att förbygga och hantera skador medförde förseningar i planerade arbeten.

Flera aktiviteter under året har fortlöpt kopplade till utökad leveranssäkerhet, kvalitet och kapacitet på våra vattenverk och reningsverk. Kartläggning av status, påverkan av nya krav och behov har påbörjats. Arbetet har fortlöpt inom ramen för de extremt stora investeringarna Trygg vattenförsörjningen i Älvkarleby och Gävle, Nytt reningsverk i Gävle samt Ökad kapacitet och bättre kvalitet i VA-försörjningen i Östhammar.

2 Målanalys

Målarbetet har skett mot fyra övergripande strategiska mål. Till varje mål finns fokusområden och indikatorer. Fokusområdena utgör grund för vilka aktiviteter som prioriterats under året. Indikatorerna utgör tillsammans med genomförandet av aktiviteterna ett stöd för bedömningen av om vi förflyttats oss i riktning mot målen.

2.1 Stort förtroende för våra VA-tjänster

- Förflyttning mot målet har skett

Målet innebär att vi har en driftsäker VA-försörjning och säkra leveranser av god kvalitet till invånare och kunder i samtliga kommuner. Även en hög tillgänglighet och tydlig information som ger god service. Aktiviteter inom fokusområdena *Goda samarbetsformer*, *Servicenivå* och *Tydlig taxa* var prioriterade under 2023 för att förflytta oss mot det strategiska målet.

Under året har flera aktiviteter genomförts. Stort fokus har lagts på att utveckla samarbeten och att se över vilka behov vi behöver tillgodose för att kunna stödja önskad samhällsutveckling i våra kommuner samtidigt som vi kan bidra med kunskap i VA-frågor hos såväl kommunala som statliga verksamheter som kunder. Årets arbete med att hålla ihop framtagandet av Vattentjänstplaner och Nödvattenplaner samt steg mot att utveckla den kommunala samordningen av skyfalls- och dagvattenåtgärder förstärker samarbetet inom koncernen.

Arbete har skett för att utveckla den interna och externa exploateringsprocessen. Det omfattar både ökad intern samverkan då flera enheter berörs men främst aktiviteter med våra kommuner för att skapa långsiktighet i utbyggnadsplaner som involverar VA-infrastrukturen, att klargöra ekonomiska förutsättningar och ansvar för kostnader tydligare gemensam kommunikation inklusive avtalsreglering med berörda exploitörer/fastighetsägare.

Kivra har införts som kanal för utskick av fakturor med syfte att öka servicen för våra kunder genom digital hantering. Utseendet på kundernas fakturor har uppdaterats vilket gett positiv respons. Mätvärden från kundernas digitala vattenmätare läses in via Gästrike Återvinnares renhållningsbilar för att fakturera faktisk förbrukning i så stor utsträckning som möjligt.

Att säkerställa att det dricksvatten vi levererar till våra kunder och samhället uppfyller alla kvalitetskrav är av största vikt. Därför sker ett ständigt förbättringsarbete. Med utgångspunkt i den analys över reningsförmåga (MBA) som genomfördes 2022 har åtgärder genomförts på flera av vattenverken, främst de mindre, i de fem kommunerna. De stora nederbördsmängderna och höga vattennivåer under sommaren 2023 försämrade kvaliteten på det råvatten som vi gör dricksvatten av i många av våra vattenverk. Tack vare att vi under flera år har utvecklat vattenverken med fler och förbättrade reningssteg kunde ett dricksvatten av god kvalitet hela tiden levereras.

Även åtgärder för att uppfylla Dricksvattendirektivet och implementera Livsmedelsverkets nya föreskrifter har genomförts under året och är nu säkrat via nya egenkontrollprogram. För att möta

nya krav år 2026 för PFAS- ämnen i dricksvatten krävs ytterligare rening i vattenverken i Valbo och Gävle centralort. Spår av PFAS-ämnen hittas i råvattnet i Ockelbo centralort och i Gimo och rening sker i vattenverken.

Analys av indikatorer

Hälsomässigt säkert vatten - Målvärdet beskriver andelen vattenprover som ligger under fastställda gränsvärden.

Indikatorn uppnås i samtliga kommuner. Det innebär att allt vatten som levererats ut har varit hälsomässigt säkert.

Indikator	Bolag	Utfall	Målvärde
Hälsomässigt säkert vatten	Gävle Vatten, Hofors Vatten, Ockelbo Vatten, Älvkarleby Vatten, Östhammar Vatten	100	>99%

2.2 Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare

◆ Förflyttning mot målet har delvis skett

Målet innebär att vi har en bra arbetsmiljö med engagerade medarbetare. Vi har ett aktivt ledar- och medarbetarskap. Aktiviteter inom fokusområdena *Ledarutveckling*, *Medarbetarskapsutveckling* och *Organisationsutveckling* var prioriterade under 2023 för att förflytta oss mot det strategiska målet.

För att möta utmaningen med att driva nya omfattande projekt har en ny organisation byggts för att parallellt med den löpande driften driva de stora investeringsprojekten över lång tid. Detta ger även bättre förutsättningar att öka det planerade underhållet och möta nya krav och behov. Det är en påfrestning för medarbetarna att gå från en verksamhet med mer reaktivt arbete för löpande drift och underhåll till en mer proaktiv verksamhet samtidigt som vi ska driva och samordna stora projekt med många inhyrda resurser och konsulter med flera involverade avdelningar. Under året har ca 85 små och stora projekt (inklusive uppdrag) pågått.

Verksamheten är nu organiserad i sju avdelningar; Vatten, Avlopp, Ledningsnät, Ekonomi och upphandling, Kund och kommunikation, Verksamhetsstöd och Projekt. Implementering av den nya organisationen har pågått parallellt med utveckling av arbetssätt för att skapa bra förutsättningar då fler medarbetare, konsulter och entreprenörer inom många funktioner kommer in.

Under 2023 har rekrytering genomförts men vi har inte lyckats anställa enligt plan för att stärka organisationen. Detta beror på att det är svårt att hitta rätt kompetens och erfarenhet till vissa befattningar samt att personalomsättningen ökat under året. Totalt blev vi 14 ytterligare medarbetare. Trots utökning täcker konsulter upp med kompetens och tid inom såväl löpande drift som inom projektverksamheten i stor omfattning.

Med bemanning på chefstjänsterna har det gett möjlighet att gemensamt i chefsgruppen planera för och utveckla det aktiva ledarskapet. Regelbundna chefsforum och chefsmöten har genomförts. För att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö har delar av verksamheten flyttat in i tillfälliga lokaler i Gävle och Östhammar. Vi har även arbetat med lokalstrategin för att på ett långsiktigt och hållbart sätt utveckla våra befintliga lokaler och hitta strategi för hyra av lokaler på kort och lång sikt.

Under våren genomfördes en mer omfattande medarbetarenkät. Resultatet visar att vi är inne i en stor förändring som både skapar otydlighet och frustration tillsammans med ett fortsatt starkt engagemang och förtroende för kollegor och närmsta chef. Åtgärder identifierades och arbetet med åtgärder inleddes under året. De övergripande områdena för förbättringsaktiviteter var: Tydligare bild av vision och riktning, Intern kommunikation, Mer närvaro och kommunikation från ledningsgruppen samt Attraktiv arbetsgivare.

Därutöver har respektive avdelning/enhet skapade egna handlingsplaner utifrån sina behov. Enkäten gav även startvärden för att mäta utvecklingen av medarbetarnas engagemang och chefernas ledarskap. Under senhösten genomfördes en digital pulsmätning avseende organisatorisk och social arbetsmiljö. Ser man generellt på resultatet behöver vårens identifierade områden fortsatt stärkas och det viktiga arbetet kommer att fortsätta under hela 2024.

Totalt sett bedöms förflyttning mot målet skett men eftersom gapet mellan målvärden och nuläget i främst medarbetarenkäten är stort har inte genomförda aktiviteter varit i tillräcklig omfattning.

Analys av indikatorer

Ökat engagemangsindex - Index för medarbetarengagemang ska öka under året fram till nästa mätning som en effekt av de aktiviteter som genomförs. Startvärdet för Engagemangsindex är 72 av 100 vilket är något lägre än jämförbar benchmark. Framförallt kan tydlighet, riktning och kommunikation utvecklas.

Ökat ledarindex - Index för ledarskap ska öka under året fram till nästa mätning som en effekt av de aktiviteter som genomförs. Startvärdet för Ledarindex är 79 av 100 vilket är i paritet med jämförbar benchmark.

Indikator	Bolag	Utfall = startvärde
Ökat engagemangsindex	Gästrike Vatten	72
Ökat ledarindex	Gästrike Vatten	79

2.3 Långsiktigt hållbar VA-försörjning

- ◆ Förflyttning mot målet har skett men inte fullt ut enligt plan

Målet innebär att vi har en låg miljöpåverkan, god hushållning av resurser och en robust vattenförsörjning. Vi tillgodoser dagens behov och kan möta tillväxt, utan att äventyra kommande generationers möjligheter. Aktiviteter inom fokusområdena *God status på ledningsnätet*, *Möta anslutningsbehov*, *Skapa robust VA-försörjning* och *Rätt nivå av säkerhet och krisberedskap* var prioriterade under 2023 för att förflytta oss mot det strategiska målet.

Trots utmaningar sker förflyttning mot de strategiska målen och större driftstörningar hanteras på ett bra sätt. I början av sommaren ledde värmen till en mycket hög dricksvattenförbrukning som översteg både tillgången till råvatten och produktionskapaciteten i vattenverken. Datumbevattning respektive bevattningsförbud infördes för vissa orter vilket gav goda resultat. Senare under sommaren gav stora regnmängder regionalt och lokalt påverkat både nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt. Insatser för att förbygga och hantera skador medförde förseningar i planerade arbeten.

Förnyelsearbetet av ledningsnätet för att uppnå god status har fortlöpt men inte fullt ut enligt verksamhetsplanen. Det beror både på att pågående projekt tagit längre tid bland annat med mer omfattande återställningsarbeten men även utifrån övergripande prioriteringar av resurser under året.

Ett fortsatt omfattande arbete med att klargöra teknisk funktionalitet på ledningsnätet och ansvar för att bemöta regresskrav kopplade till skyfallet i augusti 2021 inom Gävle, Hofors och Ockelbo kommuner. Dialog med försäkringsbolagen har påbörjats inom Gävle Vatten AB. Intresset har varit stort från departement, bransch, andra kommuner och media i frågorna.

Flera aktiviteter under året har fortlöpt kopplade till utökad leveranssäkerhet, kvalitet och kapacitet på våra vattenverk och reningsverk. Kartläggning av status, påverkan av nya krav och behov har påbörjats. Arbeta har fortlöpt inom ramen för oss stora investeringarna Trygg vattenförsörjningen i Älvkarleby och Gävle, Nytt reningsverk i Gävle samt Ökad kapacitet och bättre kvalitet i VA-försörjningen i Östhammar.

Under året har det varit särskilt utmanande att det saknas långsiktighet i utbyggnadsplaner som involverar VA-infrastrukturen i flera av kommunerna vilket skapar ryckighet och svårigheter i styrning och prioritering i Gästrike Vatten som koncern. Löpande över året har en översyn av pågående och planerade aktiviteter och projekt sker för att besluta om vilka som ska flyttas fram till kommande år eller pausas. Till exempel har två exploateringsområden i Gävle tidigarelagts och startats upp under året. Denna tidigareläggning påverkar Verksamhetsplan och resursfördelning för koncernen under flera år. För att över tid möta anslutningsbehov i kommunerna har planeringsarbetet utvecklats för exploateringar samt att kapacitetsutredningar har genomförts eller påbörjats för att kunna planera åtgärder på ledningsnätet och eventuellt vattenverk och reningsverk som planerade utbyggnader kräver.

I syfte att ytterligare stärka förmågan till nödvattenförsörjning (dricksvatten från tankar dvs ej i ledningsnätet) har vi köpt in fler vattentankar. Vattentankarna används även vid planerade arbeten för att säkerställa dricksvattenleverans. Samtidigt har arbete påbörjats för att ta fram Nödvattenplaner i respektive kommun.

Stort fokus har legat på att genomföra en ny analys kring säkerhetsskydd för att klargöra om något av bolagen omfattas av Säkerhetsskyddslagen i nuläget. Analysens resultat påvisade att ingen av anläggningarna inom Gästrike Vatten omfattas av säkerhetsskyddslagen. Implementering av nytt beslut har påbörjats. Detta innebär att fortsatt arbete utifrån annan gällande lagstiftning och vägledningar kommer att ha fokus inom informationssäkerhet, till viss del fysisk säkerhet men att krav inte längre finns på att medarbetare ska vara säkerhetsprövade för att uppfylla kraven inom området personalsäkerhet i Säkerhetsskyddslagen.

Inom vårt deltagande i forskarskolan FPC (Future Proof Cities) har arbetet startats upp för vår företagsdoktorand. Doktorandprojektet kommer att utreda hur klimatrelaterade osäkerheter kopplade till regnhändelser med olika återkomsttider påverkar den totala osäkerheten i hydrauliska modeller. Finansiering sker dels genom KK-stiftelsen och dels genom Gävle Vatten.

Analys av indikatorer

God tillståndshantering – Indikatorn beskriver andelen miljödömande för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk som klaras för år/max eller medelvärden.

Miljödömande för vattenuttag och tillstånd/villkor för avloppsreningsverk uppfylls för 49 av de 51 vatten- och avloppsreningsverken inom Gästrike Vatten. Indikatorn visar på avvikelser för reningen i Öregrund reningsverk och mindre avvikelser avseende vattendomen för vattenuttag för Hofors vattenverk.

Indikator	Bolag	Utfall	Målvärde
God tillstånds- hantering	Gävle Vatten		100
	Ockelbo Vatten		
	Älvkarleby Vatten		
God tillstånds- Hantering	Hofors Vatten		100
	Östhammar Vatten		

Ledningsnätsförnysetakt enligt strategi: Indikatorn beskriver efterlevnad av förnysetakt per bolag. Förnysetakten redovisas som utfall för rullande tre år.

Förnyelse av ledningsnätet har genomförts i samtliga bolag.

I Hofors och Ockelbo har utförandet varit i mindre omfattning än planerat. Detta beror på generella omprioriteringar i verksamheten men även på att pågående förnyelse blivit mer omfattande så att fokus varit att färdigställa pågående projekt istället för att starta upp nytt.

I Östhammar har fokus de senaste tre åren varit att skaffa sig en bra lägesbild för att den planerade förnyelsen ska få störst effekt. Därför uppnår man ännu inte förnysetakten.

Indikator	Bolag	Utfall	Målvärde
Ledningsnäts- förnysetakt enligt strategi	Hofors Vatten		< 25 %
	Ockelbo Vatten		
	Östhammar Vatten		
Ledningsnäts- förnysetakt enligt strategi	Gävle Vatten		< 25 %
	Älvkarleby Vatten		

2.4 Ekonomi i balans

◆ Förflyttning mot målet har skett men inte fullt ut i alla bolag

Målet innebär att vi har rätt nivå på brukningsavgift och anläggningsavgift utifrån ett 5-årsperspektiv. Aktiviteter inom fokusområdena *Ökad transparens i budgetarbetet*, *Förenklad uppföljning* och *Effektiv verksamhet* var prioriterade under 2023 för att förflytta oss mot det strategiska målet.

Under året har ett nytt arbetssätt för uppföljning av resultat- och investeringsprognoser implementerats, i syfte att genom ökad delaktighet, ökad frekvens och ett mer standardiserat arbetssätt nå högre kvalitet i prognosarbetet och därtill kopplade beslutsunderlag. Därigenom uppnås i förlängningen även en mer effektiv verksamhet. Utveckling har även gjorts av verksamhetsplanering- och budgetprocessen. Detta gäller såväl i det interna arbetet som i samverkan med styrelser och våra kommuner. Detta genererar i sin tur underlag för såväl upphandlings- som kompetens- och resursförsörjningsplaner.

Extra fokus har lagts på nulägesanalys över IT-system under året. Flera viktiga utvecklingsområden har identifierats bland annat inom systemförvaltning och anläggningsinformation. Utvecklingsarbetet drivs på av behov inom ramen för de stora investeringarna och kostnadsförsäring därmed i Gävle Vatten.

Analys av indikatorn

Resultat i balans – Budget och den fleråriga ekonomiska planen sätts utifrån att självkostnadsprincipen ska vara uppfylld över en femårsperiod (per dotterbolag). Indikatorn visar procentuell avvikelser från budget när det gäller förhållandet mellan intäkter och kostnader, vilket indikerar uppfyllandet av självkostnadsprincipen över tid.

Utfallet för helåret är att målvärdet uppnås för tre av de fem anläggningsbolagen i koncernen. Avvikelsen för Gävle Vatten är negativ och beror på ökade rörelsekostnader i förhållande till budget. Avvikelsen för Östhammar Vatten däremot är positiv med ett bättre resultat än budget. Detta är egentligen en önskvärd utveckling med utgångspunkt i nuvarande prognoser för kommande år, även om indikatorn visar att utfallet ligger utanför fastställt målvärde. För Älvkarleby Vatten var bedömningen vid tertial 2 att målvärdet inte skulle uppnås. På grund av tillkommande intäkter under tertial 3 (främst elstöd) nås målvärdet på helårsbasis.

Indikator	Bolag	Utfall	Målvärde
Resultat i balans	Hofors Vatten	● Uppnås	Budget +/- 5 %
	Ockelbo Vatten		Budget +/- 5 %
	Älvkarleby Vatten		Budget +/- 5 %
Resultat i balans	Östhammar Vatten	■ Uppnås ej	Budget +/- 5 %
	Gävle Vatten		Budget +/- 5 %

3 Gästrike Vatten AB

3.1 Resultat år 2023

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	T2	Avvikelse	Budget
	helår	helår	utfall	prognos	utfall mot	
	2023	2023	mot	helår	T2 prognos	
Gästrike Vatten AB	helår	helår	mot	helår	helår	helår
	2023	2023	budget	2023	2023	2024
Intäkter från dotterbolag	146,3	144,6	1,7	140,4	5,9	155,5
Övriga intäkter	0,5	0,0	0,5	0,3	0,1	0,0
Verksamhetskostnader	-40,4	-30,9	-9,5	-33,5	-6,9	-34,5
Personalkostnader	-103,3	-110,2	6,8	-104,0	0,7	-117,5
Avskrivningar	-2,3	-3,4	1,1	-2,5	0,2	-3,3
Rörelseresultat före fin. poster	0,8	0,1	0,7	0,7	0,1	0,3
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-0,6	-0,1	-0,5	-0,7	0,1	-0,2
Resultat efter fin. poster	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	0,2	0,0	0,2	0,0	0,2	0,1
Skatt	-0,2	0,0	-0,2	0,0	-0,2	-0,1
Periodens resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Investeringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse	T2	Avvikelse	Budget
	helår	helår	utfall	prognos	utfall mot	
	2023	2023	mot	helår	T2 prognos	
	helår	helår	budget	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Investeringar	3,5	2,5	1,0	4,7	-1,2	2,0
Exploateringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt investeringar	3,5	2,5	1,0	4,7	-1,2	2,0

Analys av utfall

Utfall för totala kostnader är ca 2 mnkr över budget vilket innebär att 2 mnkr mer än budget har fördelats till dotterbolagen utifrån nyttjande.

Personalkostnader är ca 7 mnkr lägre än budgeterat då medelantalet anställda under året varit färre än planerat. Detta beror på att anställningar inte har genomförts enligt plan då det är svårt att hitta rätt kompetens och erfarenhet till vissa befattningar och då personalomsättningen ökat under året.

Samtidigt överstiger verksamhetskostnaderna budget med drygt 9 mnkr på helårsbasis. Detta då konsulter tagits in i större omfattning än planerat för att täcka upp personalbehov. Kostnadsökningen beror även på att användarkostnader inom IT har ökat både på grund av höjda priser, fler användare i form av konsulter och ett behov av större utbyte av utrustning än planerat.

I jämförelse med prognosen vid tertial 2 är bolagets totala kostnader 6 mnkr högre. Det förklaras främst av ökade verksamhetskostnader då utbyten inom IT varit tvungna att ske under slutet av året utifrån uppgradering inom informationssäkerhet och äldre IT-utrustningar.

Kapitalkostnaderna är på helårsbasis ca 0,5 mnkr lägre än budget och 0,3 mnkr lägre än föregående prognos.

Årets investeringar avser i huvudsak inköp av vattentankar samt modem. Utfallet uppgår till 3,5 mnkr, vilket är 1 mnkr högre än budget. I jämförelse med den prognos som lämnades efter tertial 2 är utfallet 1,2 mnkr lägre. Då leverans av vattentankarna inte skett fullt ut kommer resterande del av utgifterna att belasta 2024 års utfall.

3.2 Sammanfattning av viktiga händelser under året

- Fortsatt utveckling av organisation och arbetssätt har skett. För att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö behöver befintliga lokaler rustas för en god arbetsmiljö och tillfälliga lokaler ordnas. Arbete har skett utifrån lokalstrategin för att utveckla våra befintliga lokaler och hyra av lokal på kort och medellång sikt. Utvecklingsarbetet drivs utifrån de stora projekten och kostnadsförs därmed främst i Gävle Vatten.
- Tillkommande och utökade ärenden och aktiviteter tillsammans med ökade kostnader gjorde att en översyn av pågående och planerade aktiviteter behövde ske under våren för att besluta om vilka aktiviteter som kunde fortlöpa och vilka som behövde flyttas fram till kommande år eller pausas. Under året har kostnaderna ökat vid utförande och tjänster av leverantörer och trenden är att färre anbud lämnas in. Detta visar på vikten av framförhållning och längre anbuds- och genomförandetider.
- Tidigare års fokus på brist på kemikalier har stabiliserat sig under slutet av året. Länsstyrelsernas samordningsarbete har avslutats.
- Svenskt Vatten samordnar VA-organisationerna och håller i kontakten med MSB genom VA-ReservdelsAkuten, VARA. VARA ger möjlighet att snabbt ställa frågor om reservdelar och nå ut till många VA-organisationer på en gång. Vi har anslutit oss.

- Delar av vår lite äldre maskinpark har via MSB skänkts till Ukraina. För varje maskin som skickats köps ny likvärdig utrustning in.
- Ägardialog har genomförts med deltagare från samtliga kommuner med dialog kring nuläge och planeringsförutsättningar för kommande år.
- Revisorernas utvärdering av bolagets kontrollmiljö visar ett gott resultat.
- Vattenläget har löpande följts och information gått ut externt anpassat efter läget. Åtgärder som vidtagits tidigare år har gett ett bra utgångsläge.
- Under 2022/23 har bolagets säkerhetsskyddsanalys reviderats. Ett gediget arbete med omvärldsanalys och samverkan med andra aktörer i våra fem kommuner visar att inget bolag inom Gästrike Vatten koncernen i nuläget omfattas av Säkerhetsskyddslagen. Implementering har påbörjats.
- En handlingsplan har tagits fram gällande slamhantering för Gästrike vatten. I nuläge utifrån nuvarande metoder för avsättning. Samtidigt har två pilotförsök genomförts, spridning av Hedesundaslam på åkermark samt förbränning av orötat slam tillsammans med Östhammars kommun. Under våren 2024 kommer dessa piloter att utvärderas och resultatet kommer att ligga till grund för en strategi på längre än 10 års sikt. Utredning av slam från enskilda avlopp sker tillsammans med Gästrike Återvinnare och Ekogas.
- Arbetet med att ta fram Vattentjänstplaner för alla kommuner visades sig vara mer omfattande än planerat varför tidplanen förlängts till 2024. Framtagande av nödvattenplaner tillsammans med våra kommuner blev en tillkommande aktivitet under 2023 som även den fortlöper under 2024.
- Under året har yttrande lämnats på flera övergripande remisser till exempel på Svenskt Vattens förslag på Kommunal föreskrifter om användandet av den allmänna va-anläggningen (ABVA), åtgärdsprogram för miljömålen i Gävleborgs län 2023-2030 och i flera av våra kommuner har Trafikverket stora infrastruktursatsningar inom både järnväg och väg där vi har lämnat synpunkter och fortsatt kommer att bevaka under 2024.
- Under hösten var vi värd för Svenskt Vattens Nationella dricksvattenkonferens i Gävle. Såväl konferensen som de föredrag och studiebesök vi höll i blev mycket uppskattade.
- Intresse har lämnats att ingå i ett eventuellt nytt nationellt innovationsprogram inom ramen för Vinnova, Wave - WAter for Vital Environments.
- Förberedelse och mottagande har skett av nya förtroendevalda från årsstämman i april.
- Styrelsen har fattat beslut om "yttrande avseende reviderat direktiv om rening av avloppsvatten för tät bebyggelse". Yttrandet sändes till Regeringskansliet.
- Styrelsen har fattat beslut om Reviderade riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten som ett komplement ABVA för respektive kommun inom Gästrike Vatten från och med 1 november 2023.
- Styrelsen har fattat beslut om Informationshanteringsplan för Gästrike Vatten AB inklusive dotterbolag.

4. Gävle Vatten AB

4.1 Resultat år 2023

Resultaträkning (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2024
Gävle Vatten AB						
Periodiserade anslutningsintäkter	13,3	13,7	-0,4	13,5	-0,2	13,8
"Investeringsfond" återföring	3,6	3,3	0,3	3,6	0,0	3,3
Rörelsens intäkter*	241,1	234,5	6,6	234,6	6,5	267,4
Verksamhetskostnader*	-188,0	-167,4	-20,6	-176,6	-11,4	-179,9
Verksamhetsprojekt	-37,4	-26,5	-10,9	-34,9	-2,5	-30,0
Avskrivningar	-33,9	-37,0	3,1	-35,0	1,1	-40,5
Rörelseresultat före fin. poster	-1,2	20,7	-21,9	5,2	-6,4	34,1
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-9,9	-14,0	4,1	-11,0	1,1	-29,0
Resultat efter fin. poster	-11,1	6,7	-17,7	-5,8	-5,2	5,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-11,1	6,7	-17,7	-5,8	-5,2	5,1
Skatt	-2,1	-2,0	-0,1	-2,0	-0,1	-2,0
Periodens resultat	-13,2	4,7	-17,9	-7,8	-5,4	3,1

*Utfall 2023 "rensat" från erhållet driftsbidrag resp. höjd avsättning för befarade skadestånd efter skyfallet i aug-21, med +/- 150 mnkr (dvs ingen resultatpåverkan).

Investeringar & Exploateringar (mnkr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2024
Investeringar	172,4	276,0	-103,6	216,9	-44,5	440,0
Exploateringar	42,4	70,0	-27,6	64,9	-22,5	80,0
Totalt investeringar	214,8	346,0	-131,2	281,8	-67,0	520,0

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnkr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	9,1	-4,1	-1,0

Analys av utfall

Årets resultat uppgår till ca -13 mnkr, vilket är 18 mnkr lägre än budget och ca 5 mnkr lägre än den prognos som lämnades vid tertial 2. Detta trots att elstöd har erhållits under tertial 3 och ingår i rörelseintäkterna med ca 6 mnkr, vilket inte var beaktat i vare sig budget eller prognos.

Den negativa avvikelserna mot både budget och prognos är i sin helhet relaterad till förhöjda rörelsekostnader, såväl löpande verksamhetskostnader som verksamhetsprojekt. Dessa två poster avviker sammantaget med närmare 32 mnkr mot budget, och 14 mnkr mot tidigare prognos. Höga elpriser, snöröjning, felavhjälpande åtgärder på ledningsnätet efter flera större läckor under tertial 1-2, kraftigt höjda priser på kemikalier samt en ökad omfattning av ej aktiverbara utgifter för planering, genomförande samt utveckling av verksamheten för att kunna genomföra de stora investeringar som pågår är faktorer som under de två första tertialen förklarade de ökade kostnaderna i förhållande till budget. Under tertial 3 har kostnaden för felavhjälpande åtgärder på ledningsnätet ökat ytterligare efter tre stora läckor under hösten samt skador efter regnovädret Hans i slutet av sommaren, dessutom har tidig snö och tjäle genererat ytterligare merkostnader, inte enbart i form av snöröjning utan också i form av fördyrade entreprenadkostnader som en följd av försvarade arbetsförhållanden. Dessa kostnadsposter är nya och därmed inte beaktade i den prognos som lämnades efter tertial 2. Även ökade kostnader i Gästrike Vatten under hösten har efter fördelning till stor del belastat Gävle Vattens resultat.

Årets intäkter är totalt sett (frånsett det tillkommande elstödet som nämnts ovan på 6 mnkr) i nivå med budget och kapitalkostnaderna är ca 7 mnkr lägre än budget, detta som en följd av lägre nyttjandegrad av beviljad kredit samt en lägre investeringstakt än budgeterat.

Baserat på sammanställda uppgifter från inkomna ärenden, juridiska principer samt utredning av skadepunkter har tidigare avsättning, i samband med årsbokslut per 2023-12-31, omvärderats till 400 mkr vilket innebär att 150 mkr har kostnadsförts för räkenskapsåret 2023. Utifrån att utbetalning förväntas ske inom 5 år har inte nuvärdesberäkning gjorts. Styrelsen har fattat beslut om begäran av rörelsebidrag från Gävle kommun om 150 mkr för att möta denna kostnad. Dialog med försäkringsbolagen pågår.

Utfallet för bolagets totala investeringar uppgår till ca 215 mnkr, vilket är 131 mnkr lägre än budgeterat och 67 mnkr lägre än den prognos som lämnades efter tertial 2. Den stora avvikelserna mot budget beror på förskjutna tidplaner i flera av de större projekt som pågår (bland annat kan nämnas Trygg Vattenförsörjning Älvkarleby och Gävle, Kompletterande Vatten, Utbyggnad till Åbyggeby samt Utökad rening vid Valbo Vattenverk), liksom av senarelagda exploateringsprojekt

inom Gävle kommun. Under tertial 3 har ytterligare förseningar uppstått, vilket förklarar avvikelserna mot föregående prognos.

4.2 Sammanfattning av viktiga händelser under året

- Fortsatt omfattande arbete med att klargöra teknisk funktionalitet på ledningsnätet och ansvar för att bemöta regresskrav kopplade till skyfallet i augusti 2021. Dialog med försäkringsbolagen pågår.
- Ett stort arbete med att kartlägga behov av kapacitetsökningar både för ledningsnät och VA verk för att kunna möjliggöra utbyggnad av bostadsområden, verksamhetsområden och omvandlingsområden har skett. Inom detta arbete görs värderingar tillsammans med Gävle Kommun av hur tekniskt vatten på ett smart sätt kan avlasta behovet av dricksvatten till nya områden.
- Utbyggnad av VA i för området Åbyggeby fortlöper. Entreprenadarbetet har påbörjats i enligt plan.
- Inledande varmt väder under sommaren ledde till en mycket hög dricksvattenförbrukning som översteg både tillgången till råvatten och produktionskapaciteten i vattenverken. Datumbevattning respektive bevattningsförbud infördes vilket resulterade i en sänkning i förbrukningen. Senare under sommaren har stora regnmängder regionalt och lokalt påverkat både nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt. Insatser för att förbygga och hantera skador har medfört förseningar i planerade arbeten.
- Under året har många vattenmätare bytts hos kunder parallellt med många anslutningsärenden. Förnyelseåtgärder på ledningsnätet har fortskridit enligt plan. Arbete med dagvattenutredningar för nya detaljplaner och exploateringar har varit mycket resurskrävande. Ett stort antal läckor har hanterats med påverkan på kunder, bland annat skedde ett brott på en dricksvattenledning i centrala Gävle i april.
- Tillsammans med Gävle kommun har tre stora projekt för nya verksamhetsområden, Tolvfors, Gävle Västra samt Ersbo etapp 4, startats upp. Tolvfors och Gävle västra är tidigarelagda. Denna tidigareläggning påverkar såväl ekonomi för Gävle Vatten som Verksamhetsplan och resursfördelning för koncernen under flera år.
- Arbete har fortlöpt för att införa rening av PFAS-ämnen vid Valbo och Sätra vattenverk. Tidplanen för Valbo är fördröjd då bygglov överklagats. Källspårning av PFAS-ämnen för att identifiera potentiella källor fortlöper i Valbo-delen av åsen.
- Att skydda våra vattentäkter för en långsiktigt trygg dricksvattenförsörjning görs på många sätt. Ett exempel är genom vattenskyddsområde, för Gävle-Valboåsen fortlöper arbetet med revidering. Ett annat exempel är att hantera utsläpp, brand och olyckor. Under året har samarbetet varit gott och hantering av bland annat oljeutsläpp i Valbo och dieselutsläpp på rangerbangården hanterats. Andra exempel är deltagande i tidiga skeden och yttrande på remisser. Ett bygglov inom vattenskyddsområdet som innebär etablering av miljöfarlig verksamhet har överklagats.
- Driftstörningar vid Duvbackens reningsverk bland annat på grund av haveri på avloppspumpar för inkommande spillvatten har under året krävt omfattande arbete. Av den gas som producerats från Duvbackens reningsverk har en stor andel ca 90 % nyttjats.

- Beslut har erhållits om förlängd provotid för Duvbackens reningsverk av Mark och miljödomstolen till 31 mars 2024 för att kunna göra uppföljning under ett år innan förslag på reningskrav lämnas in som domstolen fastställer.
En ny detaljplan är antagen och har vunnit laga kraft för Nytt reningsverk i Gävle. Denna detaljplan påverkar även nuvarande Duvbackens reningsverk inklusive lokaler.
Ett miljötillstånd för nytt reningsverk Gävle har erhållits från Mark- och miljödomstolen som tillåter en kapacitetsökning för rening av spillvatten upp till 150 000 pe (personekvivalenter). Upphandling av entreprenör för fas 1 av entreprenaden för utförandet har skett och samarbetet startats upp.
För att säkerställa att tillstånd finns för rening av avloppsvatten i Gävle förbereds för en ny tillståndsansökan för Duvbackens reningsverk att gälla från 2027 till att det nya reningsverket är driftsatt fullt ut.
- Utifrån att bristfällig gas konstaterats hos leverantören av gas till Stadsbussarna genomfördes en utredning tillsammans med Ekogas. Utredningen konstaterade att problemet ej gick att återskapa och att många bidragande tekniska processer tillsammans kan ha orsakat problemet. Förebyggande åtgärder har genomförts både hos Ekogas och Gävle vatten för att minimera risken att händelsen upprepas.
- Framtagande av en kommunal Vattentjänstplan och en Nödvattenplan har påbörjats tillsammans med berörda förvaltningar.
- För att skapa förutsättningar för en bra arbetsmiljö behöver befintliga lokaler rustas för en god arbetsmiljö och tillfälliga lokaler ordnas. Arbete har skett utifrån lokalstrategin för att utveckla våra befintliga lokaler och hyra av lokal på kort och medellång sikt. Utvecklingsarbetet drivs utifrån de stora projekten och kostnadsförs därmed främst i Gävle Vatten.
- I enlighet med beslutad systemlösning för att utveckla dricksvattenförsörjningen i Älvkarleby kommun och delar av Gävle kommun med tillägget förstärkning av råvatten har arbete fortlöpt. Den intern projektorganisation har setts över och kommer att förstärkas. Struktur för styrning och förankring med Gävle Vattens och Älvkarleby Vattens styrelser samt samverkan med Älvkarleby kommun har arbetats fram. De ingående projekten Ny vattentäkt, Nytt vattenverk samt Överföringsledningar mellan det nya vattenverket till befintligt ledningsnät i Skutskär och Gävle har fortlöpt. Inom ramen för detaljplanarbetet avseende vattenverket med tillhörande anläggningar, har ny kunskap visat att vattenverkets placering bör flyttas något söderut.
- Styrelsen har fattat beslut om tillägg av fastighet vid Vattenverk vid Mon Älvkarleby kommun.
- Styrelsen har fattat beslut om uppdrag om hantering av skadepåverkningar efter skyfallet 2021.
- Styrelsen har fattat beslut om att godkänna investeringsbeslut avseende entreprenader för VA-utbyggnad för att kunna ansluta fastigheter i området Åbyggeby
- Styrelsen har fattat beslut om Investering för utbyggnad av exploateringsområde Ersbo etapp 4.
- Kommunfullmäktige har fattat beslut om höjning av VA-taxans brukningsavgift för år 2024 i Gävle kommun. Styrelsen har fattat beslut om Rättelse av skrivfel i beslut om höjning av VA-taxans brukningsavgift 2024 i Gävle kommun.
- Kommunfullmäktige har beslutat om utökning av verksamhetsområde för VA för Lund samt för sex enstaka fastigheter i kommunen.

5. Hofors Vatten AB

5.1 Resultat år 2023

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse	T2	Avvikelse	Budget
	helår	helår	utfall mot budget	Prognos	utfall mot T2 prognos	
Hofors Vatten AB	helår	helår	helår	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,0	0,1	-0,1	0,1	0,0	0,1
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	30,4	31,0	-0,6	29,5	0,9	32,5
Verksamhetskostnader	-24,1	-22,1	-2,0	-23,4	-0,7	-23,4
Verksamhetsprojekt	-1,2	-3,1	1,9	-1,9	0,8	-4,1
Avskrivningar	-6,3	-6,6	0,3	-6,4	0,1	-5,6
Rörelseresultat före fin. poster	-1,1	-0,7	-0,5	-2,1	1,0	-0,4
Finansiella intäkter	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Finansiella kostnader	-1,9	-2,2	0,3	-2,0	0,1	-2,7
Resultat efter fin. poster	-3,0	-2,8	-0,2	-4,1	1,2	-3,1
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-3,0	-2,8	-0,2	-4,1	1,2	-3,1
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-3,0	-2,8	-0,2	-4,1	1,1	-3,1

Investeringar & Exploateringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse	T2	Avvikelse	Budget
	helår	helår	utfall mot budget	Prognos	utfall mot T2 prognos	
	helår	helår	helår	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Investeringar	6,8	12,5	-5,7	10,8	-4,0	8,1
Exploateringar	0,0	0,5	-0,5	0,3	-0,2	0,5
Totalt investeringar	6,8	13,0	-6,2	11,0	-4,2	8,6

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	3,8	0,9	-2,3

Analys av utfall

Årets resultat är 0,2 mnr under budget, men 1,1 mnr högre än den prognos som lämnades vid tertial 2. Resultatförbättringen i förhållande till prognos förklaras främst av att elstöd har erhållits under tertial 3 och ingår i rörelseintäkterna med ca 0,9 mnr, vilket inte var beaktat i vare sig budget eller prognos.

Att helårsresultatet trots erhållet elstöd inte är högre än budget, beror i huvudsak på att årets bruksintäkter är ca 1,5 mnr lägre än budget. De totala driftskostnaderna är ungefär i nivå med budget, även om fördelningen mellan löpande verksamhetskostnader och verksamhetsprojekt är förändrad med högre verksamhetskostnader än beräknat, men där inbesparingar i stället har gjorts i verksamhetsprojekten. Höga priser på el och kemikalier samt snöröjning är faktorer som redan i tidigare rapporter nämnts som förklaring till ökade verksamhetskostnader i förhållande till budget, om än med viss "dämpning" i form av lägre fördelade kostnader från Gästrike Vatten. Denna analys kvarstår, dock har under tertial 3 snöröjning och kemikalieinköp genererat ytterligare löpande merkostnader, samtidigt som verksamhetsprojekten haft ett fortsatt lågt utfall.

Kapitalkostnaderna är på helårsbasis ca 0,6 mnr lägre än beräknat, främst som en följd av försenat utförande i flera av de större investeringsprojekten, men även kopplat till ett lån som omsatts under perioden men som i början av året legat bundet med lägre ränta än budgeterad snittränta.

Utfallet för bolagets totala investeringar uppgår till 6,8 mnr, vilket är 6,2 mnr under budget och 4,2 mnr lägre än den prognos som lämnades efter tertial 2. Utfallet för E16-projektet är 1,9 mnr högre än budgeterat under 2023, vilket är i nivå med tidigare prognos och en följd av Trafikverkets omplanering av projektet samt svåra markförhållanden. Däremot innebär ytterligare förskjutna tidplaner inom andra områden (främst vad gäller ledningsnätsförnyelseprojektet Gamla Landsvägen samt anläggandet av slamsilo vid Hofors reningsverk) ett markant lägre utfall än såväl budget som tidigare prognos.

5.2 Sammanfattning av viktiga händelser under året

- Avvikelse finns gällande vattendomen för ytvattenuttag i Hammardammen för spolvatten såsom tidigare år. Utredning av flöden och kvalitet pågår.
- Under våren skedde flera driftstörningar vid Hofors vattenverk på grund av intaget i sjön Hyen. Åtgärder har vidtagits.
- Ledningsnätsåtgärder i samband med Trafikverkets arbete med åtgärder efter E16 har fortlöpt. Samtliga VA ledningar är klara och slutbesiktning planeras till våren 2024.

- Utförande av slamsilo vid Hofors reningsverk är ytterligare försenat. Byggnationen kräver bygglov vilket konstaterades vid en inspektion av bygglovshandläggare på plats. Arbete slutförs därför under 2024.
- Under sommaren påverkade väderförhållandena verksamheten då stora regnmängder regionalt och lokalt påverkade nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt.
- Under sommaren var det flera läckor i Hofors tätort. Ett stort antal byten av brunnar och brunnsbetäckningar har skett i samband med asfaltering av kommunala gator.
- Tillsyn har genomförts på både vatten- och avloppsverksamheten med gott resultat. De förbättringar som identifierats har åtgärdats eller lyfts in i kommande års planering.
- Framtagande av en kommunal Vattentjänstplan och en Nödvattenplan har påbörjats tillsammans med berörda förvaltningar och förbund.
- Kommunfullmäktige har fattat beslut om höjning av VA-taxans bruksavgift för år 2024 i Hofors kommun.

6. Ockelbo Vatten AB

6.1 Resultat år 2023

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
Ockelbo Vatten AB	helår	helår	helår	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,1	0,6	-0,5	0,1	0,0	0,1
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	18,0	18,0	0,0	18,1	-0,1	20,7
Verksamhetskostnader	-15,6	-14,1	-1,5	-14,8	-0,8	-14,6
Verksamhetsprojekt	-1,0	-2,3	1,3	-1,5	0,5	-1,4
Avskrivningar	-2,9	-3,0	0,0	-3,1	0,2	-3,9
Rörelseresultat före fin. poster	-1,4	-0,7	-0,7	-1,2	-0,2	0,9
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-1,7	-1,5	-0,3	-1,7	-0,1	-2,2
Resultat efter fin. poster	-3,1	-2,1	-1,0	-2,8	-0,3	-1,2
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-3,1	-2,1	-1,0	-2,8	-0,3	-1,2
Skatt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	-3,1	-2,1	-1,0	-2,8	-0,3	-1,2

Investeringar & Exploateringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
	helår	helår	helår	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Investeringar	5,8	6,5	-0,7	5,9	-0,1	5,3
Exploateringar	0,7	1,0	-0,3	0,8	-0,1	0,4
Totalt investeringar	6,6	7,5	-0,9	6,7	-0,2	5,7

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	1,3	-1,8	-3,0

Analys av utfall

Årets resultat uppgår till -3,1 mnr, vilket är 1 mnr under budget och 0,3 mnr under den prognos som lämnades vid tertial 2. Detta efter bland annat lägre anläggningsintäkter och något högre kapitalkostnader än budgeterat (vilka dock i hög grad var beaktade redan i föregående prognos).

Löpande verksamhetskostnader utgör den främsta avvikelseposten mot budget, dock motverkas den i stor utsträckning av lägre kostnad för verksamhetsprojekt. Läckor på ledningsnätet som har behövt åtgärdas akut är en faktor som i tidigare rapporter har nämnts som en förklaring till de ökade verksamhetskostnaderna, liksom ett förhöjt elpris. Under tertial 3 har kostnaden för felavhjälpande åtgärder på ledningsnätet ökat ytterligare efter flertalet läckor även under hösten, plus att tidig snö och tjäle genererat merkostnader, dels avseende snöröjning men även i form av fördyrade entreprenadkostnader som en följd av försvårade arbetsförhållanden. Lägre fördelade kostnader från Gästrike Vatten uppväger till viss del. Låg kostnad för verksamhetsprojekt har även under tertial 3 motverkat de ökade verksamhetskostnaderna, dock inte fullt ut vilket förklarar resultatavvikelsen i förhållande till tidigare prognos.

De totala investeringarna är 0,9 mnr lägre än budget för helåret, och 0,2 mnr under den prognos som lämnades vid tertial 2. I utfallet ingår en fördyring avseende Källängets vattenverk i Åmot med ca 1,2 mnr under 2023, projektet är ännu inte slutfört.

6.2 Sammanfattning av viktiga händelser under året

- Uppföljning av PFAS-ämnen i det dricksvatten som levereras till kunder i Ockelbo tätort visar att nuvarande rening som idag finns i vattenverket är tillräcklig även för kommande sänkta gränsvärden av PFAS-ämnen. Det innebär att investering inte krävs för ytterligare rening.
- Under sommaren påverkade väderförhållandena verksamheten då stora regnmängder regionalt och lokalt påverkade nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt.
- Flera läckor har skett under året, bland annat i Åmot, Lingbo och Ockelbo tätort. Detta har påverkat dricksvattenleveransen till kunderna och krävt omfattande åtgärder. Ledningsnätsförnyelse vid Norrmursvägen har genomförts.
- Åtgärder på Källängets vattenverk i Åmot för att säkerställa leverans av ett bra dricksvatten samt god arbetsmiljö har fortlopt. Omfattningen har ökat vilket gör att slutförandet sker 2024.
- Framtagande av en kommunal Vattentjänstplan och en Nödvattenplan har påbörjats tillsammans med berörda förvaltningar och förbund.

- Tillsyn har genomförts på både vatten- och avloppsverksamheten med gott resultat. De förbättringar som identifierats har åtgärdats eller lyfts in i kommande års planering.
- Kommunfullmäktige har fattat beslut om höjning av VA-taxans brukningsavgift för år 2024 i Ockelbo kommun.

7. Älvkarleby Vatten AB

7.1 Resultat år 2023

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
Älvkarleby Vatten AB	helår	helår	helår	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Periodiserade anslutningsintäkter	0,5	0,7	-0,2	0,6	-0,1	0,5
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	33,9	33,0	0,9	32,5	1,4	32,8
Verksamhetskostnader	-25,5	-23,9	-1,6	-25,8	0,3	-23,5
Verksamhetsprojekt	-3,7	-3,6	-0,1	-3,3	-0,4	-4,4
Avskrivningar	-5,2	-5,3	0,1	-5,3	0,1	-5,2
Rörelseresultat före fin. poster	0,0	0,9	-0,9	-1,3	1,3	0,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-1,3	-1,3	0,0	-1,3	0,0	-2,4
Resultat efter fin. poster	-1,3	-0,3	-0,9	-2,6	1,4	-2,2
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-1,3	-0,3	-0,9	-2,6	1,4	-2,2
Skatt	-0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0
Periodens resultat	-1,4	-0,3	-1,0	-2,6	1,3	-2,2

Investeringar & Exploateringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
	helår	helår	helår	helår	helår	helår
	2023	2023	2023	2023	2023	2024
Investeringar	13,1	9,0	4,1	13,1	0,0	8,9
Exploateringar	1,1	2,2	-1,1	2,0	-0,9	2,0
Totalt investeringar	14,2	11,2	3,0	15,1	-1,0	10,9

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	9,2	7,8	5,6

Analys av utfall

Årets resultat uppgår till -1,4 mnr, vilket är 1 mnr lägre än budget men 1,3 mnr högre än den prognos som lämnades vid tertial 2. Resultatförbättringen i förhållande till prognos förklaras främst av att elstöd har erhållits under tertial 3 och ingår i rörelseintäkterna med ca 0,9 mnr, vilket inte var beaktat i vare sig budget eller prognos. Dessutom har brukningsintäkterna, för vilka prognosen justerades ner något tidigare i år efter ett lägre utfall under tertial 1-2, under hösten varit ca 0,5 mnr högre än prognostiserat och därmed på helårsbasis i nivå med budget. De totala kostnaderna har under tertial 3 varit i nivå med prognos.

Att helårsresultatet trots erhållet elstöd avviker negativt mot budget, är i huvudsak relaterat till verksamhetskostnaderna som är 1,6 mnr högre än budgeterat. Höga elpriser samt höga entreprenad- och materialkostnader kopplade till såväl akuta underhållsåtgärder på ledningsnätet som oväntade, ej aktiverbara utgifter i samband med ledningsnätsförnyelseprojektet Sandvägen, har redan i tidigare rapporter nämnts som de främsta avvikelseposterna. Lägre fördelade kostnader från Gästrike Vatten samt den resultatförbättring som blir en följd av att en större andel än beräknat av eget arbete har kunnat aktiveras i investeringsprojekt istället för att kostnadsföras väger upp. Den analysen kvarstår. Utfallet för såväl verksamhetsprojekt som för kapital är på helårsbasis i nivå med budget.

De totala investeringarna uppgår till 14,2 mnr, vilket är 3 mnr högre än budget men 1 mnr lägre än den prognos som lämnades efter tertial 2. Utökningen mot budget beror främst på ledningsnätsprojekten i Tegelbruket, med ett utfall i år på knappt 2 mnr som inte fanns med i budget, samt Sandvägen som blivit dyrare än beräknat. Det lägre utfallet i förhållande till föregående prognos förklaras av att exploateringsprojektet i Gårdskär har pausats av Älvkarleby kommun.

7.2 Sammanfattning av viktiga händelser under året

- Förnyelse av avloppspumpstationen Kolningens blev klar. Såväl driftsäkerhet som arbetsmiljö har blivit bättre.
- Under sommaren påverkade väderförhållandena verksamheten då stora regnmängder regionalt och lokalt påverkade nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt.
- Omfattande arbete har skett med ledningsnätet under året. Stort fokus låg under våren på att hitta och åtgärda läckor på ledningsnätet. Bland annat vid Kolarvägen, Östra vägen, Gårdskär och i Långsand. Nya flödesmätare på drickvattennätet har monterats som stöd för framtida läcksökning.

Utredning och projektering av ledningsnätsåtgärder för att minska tillskottsvatten i Långsand har genomförts under året och utförande kommer att startas under 2024.

Vid Kronsågsvägen har insatser genomförts för att minska risker för källaröversvämningar och flera flödesmätare har installerats på avloppsledningsnätet för ytterligare uppföljning av status och utveckling.

Ledningsnätsförnyelse efter Sandvägen har färdigställts under året. Omfattande åtgärder så som byte av avstängningsventiler på det befintliga nätet i direkt anslutning till arbetet på Sandvägen har också genomförts.

Förberedelse för förnyelse av ledningar på Lindsängsvägen kommande år har skett och entreprenaden påbörjades under hösten.

Flytt av huvudledning av dricksvatten har genomförts för att möjliggöra exploatering vid Tegelbruksvägen och arbetet är avslutat.

Större underhållsarbeten har även genomfört vid Barrstigen i Älvkarleby, där vi förnyat vatten-, dagvatten- och spillvattenledningar.

- Omläggningen av vattenledningar vid Tegelbruket, för att möjliggöra exploatering, har utförts. Planerad exploatering i Gårdskär har pausats.
- Flera underhållsarbeten har genomförts, bland annat åtgärder på Gårdskärs vattenreservoar.
- I enlighet med beslutad systemlösning för att utveckla dricksvattenförsörjningen i Älvkarleby kommun och delar av Gävle kommun med tillägget förstärkning av råvatten har arbete fortlopt. Den intern projektorganisation har setts över och kommer att förstärkas. Struktur för styrning och förankring med Gävle Vattens och Älvkarleby Vattens styrelser samt samverkan med Älvkarleby kommun har arbetats fram. De ingående projekten Ny vattentäkt, Nytt vattenverk samt Överföringsledningar mellan det nya vattenverket till befintligt ledningsnät i Skutskär och Gävle har fortlopt. Inom ramen för detaljplanarbetet avseende vattenverket med tillhörande anläggningar, har ny kunskap visat att vattenverkets placering bör flyttas något söderut.
- Framtagande av en kommunal Vattentjänstplan och en Nödvattenplan har påbörjats tillsammans med berörda förvaltningar och förbund.
- Kommunfullmäktige i Älvkarleby har fattat beslut om utökning av verksamhetsområde för VA för enstaka fastigheter i Östanån.

8. Östhammar Vatten AB

8.1 Resultat år 2023

Resultaträkning (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2024
Östhammar Vatten AB						
Periodiserade anslutningsintäkter	1,1	1,4	-0,2	1,2	0,0	1,2
"Investeringsfond" återföring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rörelsens intäkter	64,1	59,0	5,1	61,6	2,5	65,8
Verksamhetskostnader	-48,5	-42,7	-5,8	-46,3	-2,3	-46,6
Verksamhetsprojekt	-6,7	-11,5	4,8	-7,6	0,9	-6,4
Avskrivningar	-9,7	-10,9	1,2	-10,0	0,3	-11,0
Rörelseresultat före fin. poster	0,3	-4,8	5,0	-1,1	1,4	2,9
Finansiella intäkter	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-7,0	-6,6	-0,4	-6,9	-0,1	-11,9
Resultat efter fin. poster	-6,6	-11,4	4,7	-8,0	1,4	-8,9
Bokslutsdispositioner	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före skatt	-6,6	-11,4	4,7	-8,0	1,4	-8,9
Skatt	-0,4	0,0	-0,4	0,0	-0,4	0,0
Periodens resultat	-7,0	-11,4	4,3	-8,0	0,9	-8,9

Investeringar & Exploateringar (mnr)	Utfall	Budget	Avvikelse utfall mot budget	T2 Prognos	Avvikelse utfall mot T2 prognos	Budget
	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2023	helår 2024
Investeringar	29,0	29,4	-0,4	34,1	-5,2	72,9
Exploateringar	3,0	8,4	-5,4	2,3	0,7	6,9
Totalt investeringar*	31,9	37,8	-5,8	36,4	-4,4	79,8
<i>*Varav program VA-utveckling Östra Östhammar</i>	<i>5,5</i>					<i>15,0</i>

(Positivt resultat = överuttag, dvs skuld till VA-kollektivet. Negativt resultat = underuttag, dvs fordran på VA-kollektivet)

Saldo Överuttag/Underuttag (mnkr)	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024
Akkumulerad kort skuld (+) resp. fordran (-) till VA-kollektivet	9,9	2,9	-6,1

Analys av utfall

Årets resultat uppgår till -7 mnkr, vilket är 4,3 mnkr över budget och 0,9 mnkr högre än den prognos som lämnades efter tertial 2. Resultatförbättringen i förhållande till prognos förklaras främst av att elstöd har erhållits under tertial 3 och ingår i rörelseintäkterna med 2,1 mnkr, vilket inte var beaktat i vare sig budget eller prognos. Även bruksintäkterna har varit något högre än såväl prognos som budget under tertial 3. De ökade intäkterna har dock mötts av högre driftskostnader under hösten.

När det gäller utfallet på helårsbasis i förhållande till budget så är den främsta förklaringen till ett förbättrat resultat att kostnaden för verksamhetsprojekt är närmare 5 mnkr lägre än budget. Detta efter att det under året har gjorts en fördjupad översyn av vilka poster kopplade till programmet för VA-utveckling Östhammar som kan aktiveras, och även av möjligheten att sänka årets kostnader genom att senarelägga vissa aktiviteter (främst mätarbyten) till kommande år. Önskad resultat effekt har inte kunnat uppnås fullt ut då ambitionsnivån i tidigare kommunicerad plan har visat sig vara något hög, men som utfallet visar så har förflyttning ändå skett i rätt riktning.

De totala intäkterna är också ca 5 mnkr högre än budget. Tillkommande elstöd på 2,1 mnkr har redan nämnts, liksom något högre bruksintäkter än budgeterat (0,4 mnkr). Utöver detta ingår även ej budgeterad ersättning från Östhammar kommun avseende delfinansiering av överföringsledningen från Örbyhus till Österbybruk och Alunda i utfallet med 2,4 mnkr. Dock "möts" de ökade intäkterna av att även de löpande verksamhetskostnaderna överskrider budget, med totalt närmare 6 mnkr. Höga priser på el (ca 3 mnkr) samt högre kostnad än beräknat för inköp av vatten från Tierp (ca 2 mnkr) är faktorer som redan i tidigare rapporter nämnts som förklaring till den förhöjda kostnadsnivån. Lägre fördelade kostnader från Gästrike Vatten (inklusive den resultatförbättring som blir en följd av att en större andel än beräknat av eget arbete har kunnat aktiveras i investeringsprojekt istället för att kostnadsföras) väger till viss del upp. Utöver detta har under tertial 3 akuta reparations- och underhållsåtgärder på avloppssidan genererat ytterligare merkostnader, liksom bland annat dyrare kemikalieinköp och snöröjningskostnader.

Årets kapitalkostnader är ca 1 mnkr lägre än budgeterat, främst som en effekt av förlängd avskrivningstid för överföringsledningen från Örbyhus till Österbybruk och Alunda.

Utfallet för totala investeringar uppgår till ca 32 mnkr, vilket är närmare 6 mnkr lägre än budget och drygt 4 mnkr under den prognos som lämnades efter tertial 2. I utfallet ingår drygt 5 mnkr avseende program VA-utveckling Östra Östhammar. Avvikelsen mot budget är i huvudsak relaterad till omplanering av exploateringsprojekt.

8.2 Sammanfattning av viktiga händelser under året

- Begränsningar finns fortsatt i möjligheten att ansluta nya kunder till såväl dricksvatten som spillvatten. Den systemlösning som avser att knyta ihop VA-anläggningarna i de östra delarna av Östhammars kommun som Kommunfullmäktige i Östhammar beslutade om är en viktig del. Ytterligare åtgärder pågår för att kortsiktigt öka kvaliteten samt i övriga delar av kommunen för att säkra dricksvattenleverans till kunder och omhändertagandet av avloppsvatten för en god vattenmiljö.
- I enlighet med inriktning och beslutad systemlösning för att utveckla VA-försörjningen i de östra delarna (Östhammar och Öregrund) har arbete med att bygga upp en intern projektorganisation skett. Tillfälliga lokaler hyrs i nuläget för att ge mer tid att utreda en långsiktig lösning för projekttiden samt för den löpande verksamheten (där lokaler också hyrs).
Struktur för gemensam styrning och förankring med Östhammars kommun har arbetats fram. Särskilt viktigt att möjliggöra intäkter både genom nya invånare och nya VA-kunder. De ingående projekten Utbyggnad Öregrunds reningsverk, Överföringsledningar mellan Öregrund och Östhammar, Mer dricksvatten på kort och lång sikt samt Utbyggnad till omvandlingsområden har startats upp och analysfas påbörjats. Det kommer att ta längre tid och är mer osäkert hur vattenförsörjningen kan lösas. Tillstånd har erhållits från länsstyrelsen i Uppsala om att påbörja mätningar i Norrskedika för att klargöra grundvattenförhållandena. Mätningar pågår. Arbetet kommer att fortsätta under kommande år.
- Inledande varmt väder under sommaren ledde till en mycket hög dricksvattenförbrukning som översteg både tillgången till råvatten och produktionskapaciteten i vattenverken. Bevattningsförbud infördes på vissa orter (främst Öregrund och Gräsö) vilket resulterade i en sänkning i förbrukningen. Senare under sommaren har stora regnmängder regionalt och lokalt påverkat både nivåer i ytvatten och vårt VA-system negativt.
- Under året har flera läckor uppkommit och lagats på ledningsnätet bland annat i Österbybruk. Öregrund och Gimo. Många kunder har även påverkats av kortare avstängning av vattnet i samband med att kundernas vattenmätare byts.
- Ledningsutbyggnad i Alunda har fortlöpt. Tillfällig lösning arrangerades för fastighetsägare med ny anslutning i väntan på ledningsrätt. Efter att ledningsrätten vunnit laga kraft har entreprenad för att ansluta fastigheterna påbörjats. Avslut sker under 2024.
- Vattenkiosker för att skapa ett säkert sätt för entreprenörer att köpa vatten har tagits i drift i Gimo och Östhammar.
- Åtgärder har vidtagits för att minska bräddning i småbåtshamnen i Östhammar med gott resultat.
- Det fleråriga arbetet med att installera nya styrenheter (PLC) vid pumpstationer och verk har fortlöpt.
- Åtgärder för en förbättrad hantering av slam vid och från Gimo reningsverk har fortlöpt. En ny avvattnare har installerats. Utvärdering av genomförda åtgärder kommer att ske 2024. Samarbetet med tjänstemän på Östhammar kommun för att kortsiktigt lösa och reglera slamfrågan kring Gimo reningsverk och Vaddika fortlöper.
- Utredning har genomförts för att bedöma effekten av nuvarande rening av renat avloppsvatten i Karö våtmark. Resultatet visar ingen signifikant rening. Ytterliga åtgärder som föreslås ger inga garantier för effektiv reningen och är kostsamma. Medel från Länsstyrelsen i

Uppsala har beviljats Östhammars kommun för skyltning av området vid våtmarken samt för Östhammar Vatten att ta fram en skötselplan för området.

- I arbete med utbyggnad av Alunda reningsverk har tillståndsansökan med tillhörande MKB lämnats in till Mark- och miljödomstolen.
- Trots stora insatser fungerar inte reningsprocessen vid Öregrunds reningsverk för fosfor och BOD (biologiskt nedbrytbara ämnen) tillräckligt bra. Arbete med åtgärder fortlöper under kommande år.
- Framtagande av en Nödvattenplan, kommunal Vattentjänstplan och Dagvattenpolicy har skett tillsammans med berörda förvaltningar. Nödvattenplanen för Östhammars kommun är beslutad av Kommunfullmäktige.
- Styrelsen har fattat beslut om att bifalla Gästrike Vatten AB:s principer för debitering.
- Kommunfullmäktige i Östhammar har fattat beslut om utökning av verksamhetsområde för VA för sju enstaka fastigheter i kommunen.
- Kommunfullmäktige har fattat beslut om höjning av VA-taxans bruksavgift år 2024 samt ändrad införandetid av Allmänna bestämmelser för VA samt Taxekonstruktion och Taxebilaga till 1 januari 2025.

9. För verksamheten viktig statistik

9.1 VA-försörjning

Den mängd dricksvatten som produceras i våra vattenverk ligger förhållandevis jämnt över åren. I Hofors ses en vikande trend, dels till följd av läcksökningsarbete, dels påverkat av att en stor kund förändrat sin verksamhet och köper en mindre mängd.

Antalet kunder har de senaste åren legat relativt stilla med en svag ökning i alla kommuner förutom Gävle. Inom Gävle kommun ses en låg men stadig ökning av kunder som ansluts. Detta beror främst på utbyggnad och anslutning till omvandlingsområden och exploateringar.

Den mängd VA som säljs är förhållandevis stabil över åren. Trenden de senaste åren är en minskning i Hofors kommun och en svag ökning i Älvkarleby kommun. För Gävle kommun har inte den försålda mängden ökat trots fler anslutna utan trenden är nedåtgående. Det beror både på att större verksamheter stängt samt att många fastighetsbolag arbetar med att optimera användningen och förbättring av ledningsnätet inom fastigheten.

Skillnaden mellan producerad mängd dricksvatten och försåld mängd VA består av utläckage, användning som inte debiteras (kan ske i efterhand på grund av eftersläpande avläsning) samt VA-verksamhetens eget nyttjande som till exempel underhållsspolningar på ledningsnätet och i vatten- respektive avloppsreningsverken.

Den mängd avloppsvatten som kommer till våra reningsverk och renas varierar främst beroende av nederbörd och snösmältning. Det är tydligt att variationer över åren följs åt i samtliga kommuner. Mycket nederbörd, stora ytvattenflöden och höga grundvattennivåer gör att 2023 sticker ut i samtliga kommuner.

Nästan 400 vattenläckor och avloppsstoppar hanterades på vårt ca 300 mil långa ledningsnät. Det innebär nästan ett stopp i avloppsledningsnätet varje dag och en läcka som lagas på vattenledningsnätet var tredje dag. Variationen mellan åren är relativt stor. För att få långsiktiga effekter krävs mångårigt (10-tals år) underhållsarbete och investeringar i ledningsnätet. Antalet läckor är ett måttetal som kan tolkas från två håll. Dels ger det en bild av hur statusen på ledningsnätet är. Men antalet kan också stiga då vårt arbete med att leta läckor blir bättre, då ökar andelen läckor till fördel för minskat svinn. Jämförelsevis är statusen på ledningsnätet i Hofors kommun bättre än övriga kommuner där Älvkarleby och Ockelbo har flest läckor och stoppar sett till ledningsnätets längd.

Gävle Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	2019	2020	2021	2022	2023
Mottagen mängd	15 813	13 724	15 515	13 257	16 447
Producerad mängd	9 688	9 310	9 393	9 087	9 239
Försäld mängd	6 470	6 630	6 600	6 585	6 386
Antal vattenläckor	81	76	48	46	73
Antal avloppsstoppar	104	101	109	67	106

Hofors Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	2019	2020	2021	2022	2023
Mottagen mängd	1 801	1 538	1 713	1 251	1 808
Producerad mängd	1 267	1 160	1 284	1 181	1 095
Försäld mängd	658	681	825	727	651
Antal vattenläckor	17	9	15	4	4
Antal avloppsstoppar	9	15	16	15	19

Ockelbo Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	2019	2020	2021	2022	2023
Mottagen mängd (m3)	754	652	796	548	817
Producerad mängd (m3)	433	442	385	377	343
Försäld mängd VA i (m3)	276	269	278	281	276
Antal vattenläckor	11	7	5	11	10
Antal avloppsstoppar	9	28	22	11	18

Älvkarleby Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	2019	2020	2021	2022	2023
Mottagen mängd	1 682	1 512	1 723	1 460	2 123
Producerad mängd	1 254	1 274	1 428	1 356	1 384
Försäld mängd	800	852	912	859	903
Antal vattenläckor	33	25	40	19	27
Antal avloppsstoppar	48	45	62	50	73

Östhammar Vatten AB

Nyckeltal (t kbm)	2019	2020	2021	2022	2023
Mottagen mängd	2 704	1 891	2 098	2 105	2 776
Producerad mängd	1 075	1 236	1 032	1 042	1 111
Försåld mängd	828*	862*	849	840	862
Antal vattenläckor	40	28	25	14	17
Antal avloppsstoppar	59	34	56	55	40

*Rättelse jämfört med äldre statistik

Definitioner:

Med producerad mängd avses den mängd dricksvatten som produceras i vattenverken.

Med mottagen mängd avses den mängd spillvatten som kommer till reningsverken.

Med försåld mängd VA avses den mängd dricksvatten och/eller spillvatten som kunderna betalar för.

9.2 Personalstatistik Gästrike Vatten AB

Vid årets utgång var vi 141 tillsvidareanställda i Gästrike Vatten vilket är ca 14 fler än 2022.

Medeltalet anställda för året är 138. En stor del av ökningen är hänförlig till stora investeringar i Gävle vatten AB.

Av företagets 141 anställda är 56 kvinnor (40%) och 85 män (60%) Fördelningen mellan kvinnor och män är den samma som 2022.

Åldersstruktur

Medelåldern var vid årets utgång 45 år vilket är samma som under 2022.

I bolaget finns en jämn och normalfördelad åldersstruktur med en god tillväxt av yngre medarbetare där 33% av medarbetarna är 39 år eller yngre, en ökning med 2 procentenheter sedan 2022. Endast 9% är i åldersspannet 60-69 år.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron under året har ett genomsnitt på 2,7% varav 30,6% utgörs av långtidssjukskrivningar. (>90 dagar). Motsvarande siffror för 2022 var 3,2% resp. 41,6%.

Sammanfattningsvis ligger sjukfrånvaron på en låg och sund nivå i bolaget.

Personalstruktur

2023-12-31						
	Årsarbetare		Antal anställda		Genomsnittlig sysselsättningsgrad	Genomsnittlig ålder
	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Visstid	Tillsvidare	Tillsvidare
Kvinnor	55,6		56		99,3	
Män	84,8		85		99,8	
Totalt	140,4		141		99,6	

Analys

Obligatorisk sjukredovisning

Obligatorisk sjukredovisning	2023-12-31 (%)
Total sjukfrånvaro*	2,9
- varav långtidssjukfrånvaro**	24,2
Sjukfrånvaro för kvinnor	3,5
Sjukfrånvaro för män	2,5
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 29 år eller yngre	10,5
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 30-49 år	1,4
Sjukfrånvaro i åldersgruppen, 50 år eller äldre	4,2

* Sjukfrånvarons andel av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, såväl tillsvidare- som visstidsanställda.

** Den del av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

Genomsnittlig ålder

Anställningsform	Kön	2023-12-31
Tillsvidare	Kvinnor	41,3
	Män	47
	Totalt	44,8

Åldersfördelning - Antal medarbetare per åldersintervall

Anställningsform	Kön	Upp till 29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 år eller äldre
Tillsvidare	Kvinnor	6	19	19	9	3
	Män	3	18	27	27	10
	Totalt	9	37	46	36	13

Arbetad tid och frånvaro

Arbetad tid och frånvaro		2023-12-31	
		Dagar	Procent
Dagar anställning	Total	50206	
Sjukdom totalt antal dagar	Totalt	1445	2,9
Föräldraledighet	Totalt	1622	3,2
Vab	Totalt	289	0,6
Semester/Ferier	Totalt	4715	9,4
Studier	Totalt	4	0
Övrig frånvaro	Totalt	223	0,4
Enskild angelägenhet	Totalt	193	0,4

Analys**Rekrytering och personalförsörjning**

Nyttillsättning	Kön	2023-12-31
Tillsvidare	Kvinnor	11
	Män	20
	Totalt	31
Avgångar	Kön	2023-12-31
Tillsvidare	Kvinnor	5
	Män	12
	Totalt	17

Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästrike Vatten AB

Styrelsen för Gästrike Vatten AB lämnar härmed rapport hur styrningen av bolaget bedrivits under året som underlag för ägarkommunernas uppsikt.

Ägardirektivet för Gästrike Vatten AB gäller i tillämpliga delar även för bolagets dotterbolag tillika respektive kommuns anläggningsbolag som är juridisk VA-huvudman.

Enligt bolagsordningen är syftet att, inom ramen för den kommunala kompetensen och principerna som gäller för kommunal verksamhet, tillsammans med sina dotterbolag svara för ägarkommunernas allmänna vattenförsörjning och avloppshantering. Det ska ske på affärsmässiga principer och innefattar att långsiktigt ansvara för drift, underhåll och genomförande av investeringar i dotterbolagens allmänna VA-anläggningar för en hållbar samhällsutveckling.

Styrelsen gör bedömningen att bolaget efterlevt bolagsordning och ägardirektiv under året. Det innebär att verksamheten arbetat för att

- upprätthålla och utveckla den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i respektive ägarkommun för hög försörjningstrygghet och dricksvattenkvalitet samt låg påverkan på miljön, inklusive övergödning,
- anlägga och driva de anordningar som behövs för respektive ägarkommun ska kunna fullgöra sin skyldighet att ordna vatten- och avloppsförsörjning för viss befintlig eller blivande bebyggelse i ett större sammanhang med hänsyn till miljö och hälsa,
- tillhandahålla, driva och utveckla vatten- och avloppsförsörjning för bostadshus eller annan bebyggelse inom respektive dotterbolags verksamhetsområde för den allmänna anläggningen,
- verka för att VA-verksamheten tillför respektive ägarkommun positiva miljövärden,
- vid utförande och drift ska miljöaspekter beaktas i syfte att få en hållbar utveckling,
- förvalta respektive VA-kollektivs pengar på bästa sätt,
- i största möjliga mån verka för att samordna sin verksamhet inom koncernen och med ägarkommunerna för att så effektivt utnyttja resurser som möjligt,
- lämna förslag på avgiftsnivåer i respektive ägarkommuns VA-taxa så att självkostnadsprincipen upprätthålls,
- lämna förslag på gemensam taxekonstruktion,
- lämna förslag på gemensamma bestämmelser för användandet av den allmänna VA-anläggningen (ABVA) i respektive ägarkommun,
- medverka i samordnande av planeringen av utbyggnadstakt och ordning för områden som ägarkommunerna är skyldiga att förse med vatten och avlopp. Samordningen skall komma respektive ägarkommuns VA-kollektiv till gagn. I annat fall ska ägarkommunerna stå för kostnaden av bolagets medverkan, samt
- medverka i kommunens kris- och beredskapsplanering i de fall det är till gagn för VA-kollektivet. I annat fall ska ägarkommunerna stå för kostnaden av bolagets medverkande.

Styrelsens och verkställande direktörens arbete

Kommunfullmäktige i Gävle, Hofors, Ockelbo, Älvkarleby och Östhammar utser två styrelseledamöter var och en ersättare till Gästrike Vatten AB:s styrelse. Kommunfullmäktige i Gävle utser ordförande och styrelsen utser vice ordförande. Ny mandatperiod från 20 april 2023

Erik Holmestig, ordf (Gävle)
Inga-lil Tegelberg, v ordf (Älvkarleby)
Torbjörn Jansson (Hofors)
Magnus Jonsson (Ockelbo)
Pär-Olov Olsson (Östhammar)
Niklas Nygren (Gävle)
Bo Wadström (Hofors)
Ulrika Norling (Ockelbo)
Bo Janzon (Älvkarleby)
Margareta Widén Berggren (Östhammar)

Med syfte att effektivisera styrelsearbetet och öka transparensen har samtliga styrelseledamöter inom koncernen varit inbjudna att delta under informationspunkterna på Gästrike Vatten AB:s styrelsemöten.

Under året har styrelsen haft sju styrelsemöten varav ett konstituerande möte. Närvaron har varit hög.

Styrelsens arbete har följt den årliga planen. Frågor som har behandlats under året är årsredovisning, budgetramar, fokusområden för utveckling, tertialvis delårsrapportering, verksamhetsplan och budget. Under året har Gästrike Vatten koncernens fem ordföranden samt presidiet i Gästrike Vatten (ordförande och vice ordförande) haft möten för att tillsammans med Vd och andra medarbetare i bolaget förankra och förbereda strategiska utvecklingsfrågor.

Information om aktuella frågor samt avvikelser lämnas fortlöpande, ofta månadsvis, samt vid styrelsemöten för såväl moderbolaget som för dotterbolagen. Skriftliga rapporter lämnas till styrelsen i samband med tertial- och årsbokslut. Under året har särskild anmälan redovisats till styrelsen för progress inom Vattentjänstplaner och Nödvattenplaner per tertial.

En utvärdering av styrelsens och vd:s arbete har skett och dokumenterats. Sammantaget är det samlade omdömet gott både gällande styrelsens och vd:s arbete under året.

Ägardialog

En ägardialog gemensamt för samtliga ägarkommuner inom koncernen har genomförts i augusti med deltagande av ordföranden, representanter från alla fem ägarkommuner samt vd och medarbetare i bolaget. Förutom information om nuläge och planeringsförutsättningar för hösten informerades om status och ambitionsnivå i arbetet med nödvattenplaner.

Intern kontroll

Styrelsen ansvarar enligt Aktiebolagslagen för bolagets interna kontroll vilken syftar till att säkerställa att den finansiella rapporteringen är tillförlitlig, att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt samt att lagar, förordningar och interna regelverk efterlevs. En internkontrollplan tas fram och beslutas om årligen för att stödja ledningsgrupp och styrelse i att kontrollera att risker som uppkommer genom att arbetsätt och rutiner inte följs minimeras. Riskerna är utvalda från en övergripande riskanalys. Internkontrollplanen görs för Gästrike Vatten AB eftersom de moment som kontrolleras är utifrån arbetsätt och processer.

Uppföljning har skett inom samtliga kontrollområden med gott resultat.

Kommunikation med revisorer och lekmannarevisorer

Kommunfullmäktige i samtliga ägarkommuner har utsett en lekmannarevisor vardera till bolaget samt en lekmannarevisor till sitt dotterbolag. Till auktoriserad revisor är KPMG AB utsedd.

Ordförande i bolaget har tillsammans med övriga ordförande inom Gästrike Vatten koncernen samt bolagets ledning haft ett möte under tertiäl 1 med lekmannarevisorerna samt ett möte under hösten. På vårens möte deltog även auktoriserad revisor. Temat för vårmötet avsåg den grundläggande granskningen av bolagen inom koncernen år 2022. Den samlade bilden avseende 2022 var att det är god ordning, att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen som görs inom bolaget är tillräcklig.

Auktoriserade revisorerna har granskat årsbokslutet för 2023 utan anmärkning.

2023 års teman för fördjupning för lekmannarevisorerna som startade under senhösten är: Kompetensförsörjning och Informationssäkerhet. Rapportering sker under våren 2024.

Insyn och information

Information som Gästrike Vatten AB lämnat till Gävle kommun, Hofors kommun, Ockelbo kommun, Älvkarleby kommun och Östhammar kommun under år 2023:

- Samtliga protokoll från styrelsemöten och bolagsstämma, samt protokoll från ägardialog
- Yttrande avseende Reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, Änr 262360 2023-02-10
- Årsredovisning, verksamhetsrapport och bolagsstyrningsrapport 2022 Gästrike Vatten AB, Änr 256683 2023-02-24
- Preliminär budgetram inklusive investeringar för Gästrike Vatten AB år 2024 samt plan för 2025-2027, Änr 267604 2023-04-20
- Tydliggörande av beslut om firmatecknare för Gästrike Vatten AB, Änr 270208 2023-06-08
- Delårsrapport tertiäl 1 april 2023 Gästrike Vatten AB, Änr 268332 2023-06-08
- Reviderade riktlinjer för utsläpp av avloppsvatten från industrier och andra verksamheter, Änr 244480, 2023-10-05

- Delårsrapport tertial 2 augusti 2023 Gästrike Vatten AB, Änr 271439, 2023-10-05
- Verksamhetsplan inklusive intern- och investeringsbudget 2024 Gästrike Vatten AB, Änr 278897 2023-11-23

Övriga beslut av Gästrike Vattens styrelse

- Internkontrollrapport 2022 Gästrike Vatten AB inklusive dotterbolag Änr 246570 2023-02-23
- Internkontrollplan 2024 för Gästrike Vatten AB inklusive dotterbolag Änr 283128 2023-11-23

Internkontrollrapport 2023 Gästrike Vatten AB inklusive dotterbolag

Riskområde	Strategiskt bolagsmål	Risker	Risken innebär	Kontrollmoment	Kommentar
Arbetsmiljö	Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare och Attraktiv arbetsgivare	B Risker i systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM OSA) – skyddsronder	Risk att brister i arbetsmiljön inte upptäcks och åtgärdas	Kontroll att skyddsronder genomförs enligt plan	Planen har följts och samtliga planerade skyddsronder har genomförts.
Projekt	Långsiktig hållbar VA-försörjning.	D Risk att styrning av projekt inte går i linje med behov och fastställda mål/planer	Risk för gap mellan behov och leverans samt budget och resultat	Uppföljning av att det tas "TG1"-beslut enligt vår projektmodell i alla projekt som startar 2023.	Vi arbetar enligt projektmodellen i alla projekt som startas upp och uppföljning sker. Under året har vi inte startat upp något projekt som kommit till skedet TG 1.
Arbetsmiljö	Hållbar organisation och attraktiv arbetsgivare och Attraktiv arbetsgivare	E Risk att medarbetarsamtal inte genomförs enligt plan	Risk att arbetsbelastningen är för hög och att detta inte fångas upp i tid	Kontroll av att samtliga medarbetare haft medarbetarsamtal	Medarbetarsamtal har genomförts under perioden november till december. Vid medarbetarenkäten i mars 2023 ställdes frågan om man haft ett medarbetarsamtal under dom senaste 12 månaderna. 97 % hade haft ett samtal. 86 % upplevde samtalet som givande.
Ekonomi	Stort förtroende för våra VA-tjänster	G Risk att fakturor attesteras utan dokumentation	Risk för att utbetalning sker utan leverans samt att den inte konteras korrekt (löpande/investering) vilket i förlängningen påverkar utfall och balansräkning	Kontroll genom stickprov i investeringsprojekt att fakturor har underlag (dagbok etc), rätt mottagarinformation och konterad på rätt agressoprojekt	Utifrån stickprov som gjorts löpande under året har internt arbetssätt utvecklats och utbildningsinsatser genomförts. Från tydliggörande i kontrakt/avtal som vid kontering av fakturor och uppföljning. Attestinstruktionen har även uppdaterats.

Styrelsen Gästrikе Vatten AB

Internkontrollrapport 2023 Gästrikе Vatten inklusive dotterbolag

Gästrikе Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna internkontrollrapporten för perioden januari till december 2023.

Ärendebeskrivning

Internkontrollen gäller för Gästrikе Vatten AB och för samtliga dotterbolag. Beslut om internkontrollplan fattas av styrelse i Gästrikе Vatten AB, därefter delges information till dotterbolagens styrelser.

Internkontrollplanen ska stödja ledningsgrupp och styrelse i att kontrollera att risker som uppkommer genom att arbetssätt och rutiner inte följs minimeras.

Arbete har skett inom samtliga kontrollområden

Beslutsunderlag

Internkontrollrapport 2023 Gästrikе Vatten inklusive dotterbolag, (DokumentID 20240202-00137)

Föredragande i ärendet är Lena Blad, VD.

Styrelsen Gästriked Vatten AB

Årsredovisning, verksamhetsrapport och bolagsstyrningsrapport 2023 Gästriked Vatten AB

Förslag på beslut

Gästriked Vatten AB:s styrelse beslutar

- att godkänna framlagd Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB
- att framlägga Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB till årsstämman för beslut
- att efter beslut på årsstämman överlämna Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB till ägarkommunerna
- att godkänna framlagd Verksamhetsrapport 2023 för Gästriked Vatten AB med dotterbolag
- att överlämna beslutad Verksamhetsrapport 2023 för Gästriked Vatten AB med dotterbolag till ägarkommunerna
- att godkänna framlagd Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästriked Vatten AB
- att överlämna beslutad Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästriked Vatten AB till ägarkommunerna

Ärendebeskrivning

Årsredovisning för räkenskapsåret 2023 Gästriked Vatten AB är granskad av auktoriserad revisor utan anmärkning.

Styrelsen gör bedömningen att bolaget bedrivs inom de ramar som har fastställts i bolagsordningen och med den inriktning som anges i ägardirektiv.

Bakgrund

Enligt aktiebolagslagen ska en årsstämma hållas senast sex månader efter räkenskapsårets utgång och på årsstämman ska styrelsen lägga fram årsredovisningen. Redovisning sker sedan till Bolagsverket.

Enligt VD-instruktionen tas en verksamhetsrapport fram för samtliga bolag inom Gästriked Vatten koncernen. Beslut fattas av Gästriked Vatten AB:s styrelse.

Som underlag för Kommunernas uppsikt av kommunala bolag tas en bolagsstyrningsrapport fram för att redovisa hur styrelsen förhållit sig till ägardirektiv och övriga styrande dokument samt arbete med en god intern kontroll.

Beslutsunderlag

Bilaga 1. Årsredovisning 2023 Gästrike Vatten AB (*DokumentID 20231116-00106*)

Bilaga 2. Verksamhetsrapport 2023 Gästrike Vatten AB inklusive dotterbolag (*DokumentID 20231116-00107*)

Bilaga 3. Bolagsstyrningsrapport 2023 Gästrike Vatten AB (*DokumentID 20231116-00108*)

Föredragande i ärendet är Lena Blad, Vd.